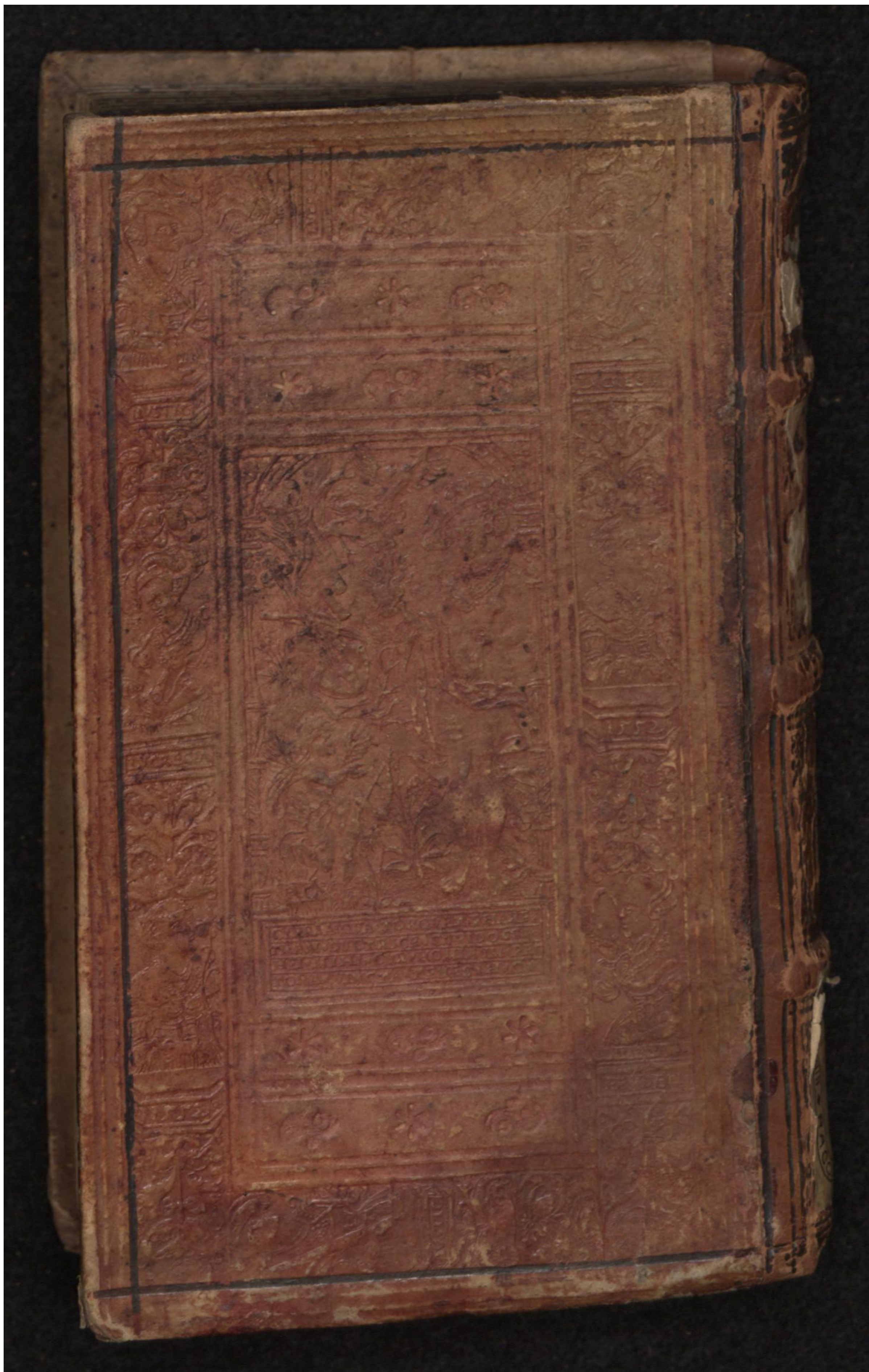
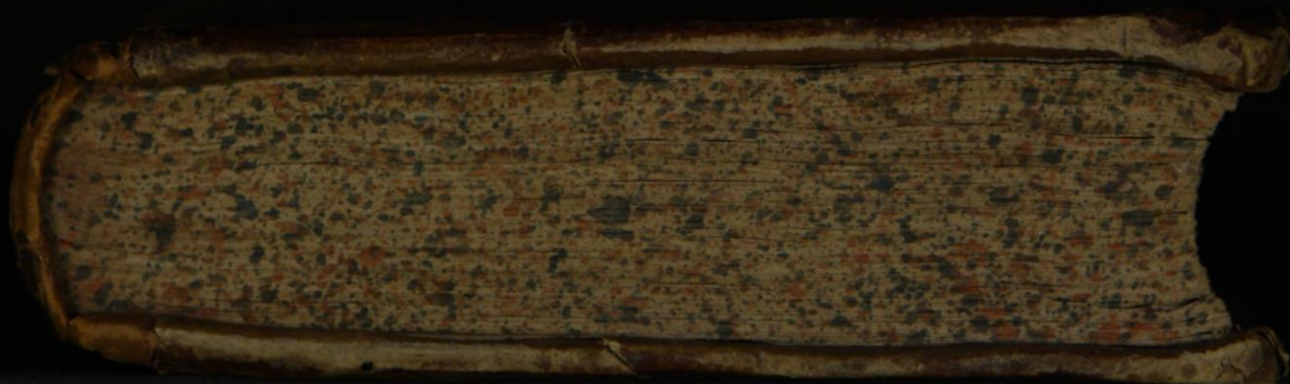

A I A F
1557

ALDINI
I
3
29

Ex Libris Joannis Nencini
1874

P. Ouidij Nasonis uita per ALDVM ex ipsius libris excerpta.

HEROIDVM EPISTOLAE.

AMORVM LIB. III.

DE ARTE AMANDI LIB. III.

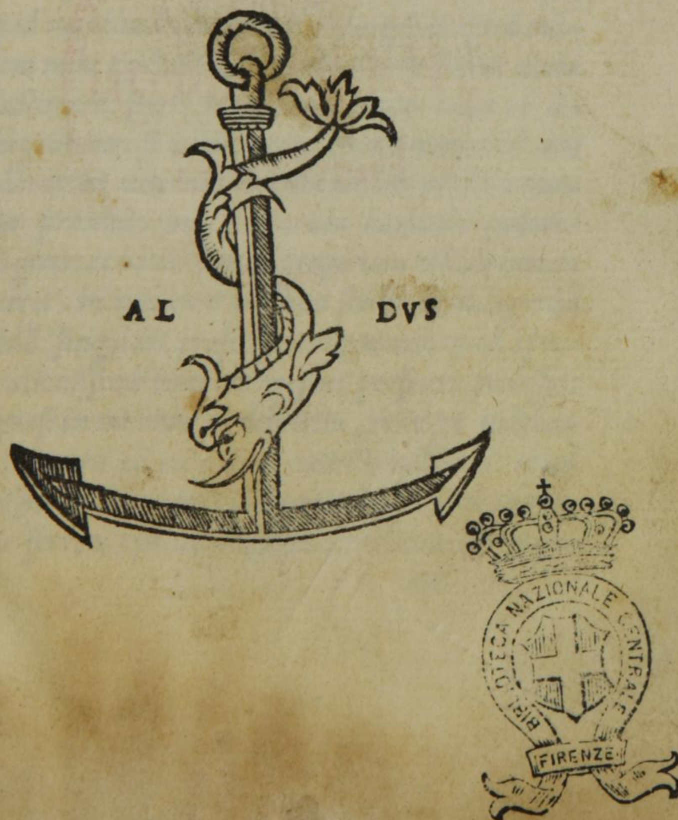
DE REMEDIO AMORIS LIB. II.

DE MEDICAMINE FACIEI.

NVX.

SOMNIVM.

Pulex & Philomela quamuis Ouidij esse dicantur, non magis tamen ipsius sunt, quàm Sabini tres illae, quae illi ascribũtur, epistolae. Nequid tamen desyderari à nobis posset: haec etiã adiunximus.

REVERENDISSIMO D. D. BERNARDO DIVITIO S. MARIAE IN PORTICV DIACONO CARDINALI ANDREAS ASVLANVS S.

MVLTAS ob causas magnum mihi dolorem attulit Aldi generi mei mors. Primo, non solum generum (quod ipsum tamen per se graue solet accidere) sed eum generum, qui & doctissimus & optimus omnium uir esset: amittebam. Deinde, cum is uiduam mihi filiã, quatuor orbos nepotes relinqueret: neq; ego illos maxime ope mea indigentes deserere ullo pacto aut deberem, aut uellem: magno id mihi oneri futurum esse uidebam. Accedebat ad hæc: atq; id maxime dolorem meum augebat: quod magnam mihi & latinæ et græcæ literæ huius morte iacturam facere uidebantur. omnes enim eò ille cogitationes suas direxerat: omnes neruos eò contenderat: uti ueterum scriptorum libros fœda quadam proximorum seculorum barbarie pollutos castigaret: ac bonas literas propè iam collabentes restitueret. in quo cum multum studio ac diligentia quadã singulari profecisset: neq; tamen quod optabat alienissimo tempore ereptus perficere potuisset: id quasi in me onus eo defuncto, recidere uidebatur. hoc uero eò mihi erat cæteris molestius: quod carissimi mihi generi iacturam in me erat ut modeste ferrem: priuatis opibus & filiam, & nepo-

tes tueri poteram: hoc neq; quo pacto ferre possem, neq; quo pacto recusarem, uidebam. Si id, cui se ille ipse omnium doctissimus uix parem arbitrabatur, ego, qui uix hæc scribo, qui literis paululum ad modum institutus sum: subirem: non solum, ne opprimerer, timebam: sed multo magis ne impudentissimus iudicarer. quicquam uero oneris, quod ab illo mihi impositum ac relictum esset, recusare: neq; amori, quo illum semper prosecutus sum: neq; fidei, quam ille de me semper maximam habuit: conuenire existimabam. Suscepi igitur præsenti animo: & impudens potius haberi, q̃ officio deesse uolui: ne mihi tamen aliquando aut qđ semel suscepissem, abijcere, aut succumbere necesse esset, recte mihi consulturus uisus sum, si quod meis uiribus non possem, alienis sustinerem. Itaq; Aldum ipsum qua in re potui imitatus sum: & quod ipse, quamuis omnium bonarum artiũ peritissimus sibi agendum tamen ducebat, id egi. Nunquã ille suo tantum iudicio credendum censuit, ut aliorum repudiaret. quoties libros aliquos editurus erat, siquos nouerat, qui in illis elaborassent, eos adhibebat: atq; eorum opera in his castigandis maxime utebatur. Idem mihi ego, & eò etiam magis faciendum existimaui, quo minus per me quicquam in hoc sine aliorum auxilio præstare possum. Atque id à me cum in alijs multis tum latinis tum græcis libris, quos post illius mortem edidi, tum nuper in Ouidio factum est: qui nunc ex officina nostra is prodit,

ut qui prius multis in locis corruptissimus circunferebatur, in eo pauca admodum desyderari posse uideantur. Id adeo Andreae Naugerio referre acceptum debemus: qui, cum illum ex ueteribus permultis exemplaribus diligentissime castigasset: labores suos impertiri omnibus uoluit: ac mihi imprimendum dedit. Tibi uero hos Ouidij libros non ob id solum dedicamus, quod cum literarum omnium & peritissimus sis, & fautor maximus, omnia, quae ad literas attinent, quasi tui iuris esse uideantur: sed ob id praecipue, quod ita his libris delectaris, ut nihil legas libentius: & quod maximi poëta ingenij, tibi, qui maximo es ingenio, potissimum uidetur conuenire. Quod eò tamen in te praestantius existimari debet: quo longe est maius, atq; uniuerso humano generi conducibilius, ad orbem moderandum, quod tu fecisti, quàm, quod ille, ad carmina nihil aliud quàm uoluptatem quandam auribus afferentia, id conferre. Qua in re non id solum in te praecipue elucet: sed uirtutes animi tui singulares, quae in nullo unquam plures fuerunt: ita homines admirantur: ut, cum omnes in te summas esse facillimum sit cognoscere: difficillimũ tamen sit, in qua maxime excellas, iudicare. non immerito igitur te Leo Pontifex Maximus tanti facit: ut omne coeli onus, quod illi incumbit, in te nonnunquam transferat: ac tanquam Atlas supposito Hercule cõquiescat. Sed neque loci huius est, neque mearum uirium te laudare. Scribentur ab alijs fortasse laudes

tuae, duorum scripta & diuturniora esse possint, & tibi gratiora. Mihi satis sit tibi offerre, quae possum. Ac tibi nos quidem nunc Ouidium mittimus. Tu non illum solum ea fronte, qua illos, quos amas, soles, excipe: sed & me, & ea omnia, quae aut edita à me hactenus sunt, aut posthac edentur, in patrocinium tuum recipe: & qui non minus literis, quàm uirtutibus omnibus es ornatissimus, literas ad te confugientes tuo praesidio tueare. Sic demum & ego tuo auxilio fretus in eas iuuandas totus incumbam: & alij fortasse ita multi ad idem agendũ excitabuntur: ut quae iam propè exarescere incipiebant, plurium diligentia excultae reflorescere, atq; antiquum nitorem restitui posse uideantur.

P. Ouidij Nasonis uita ex eius ipsius libris ab Aldo M.R. collecta.

OVIDII Nasonis uitam huic operi præponere placuit, quod & ad eruditionem facere, & studiosis gratissimum fore uidebatur. Fuit igitur Ouidius Sulmonensis: quod ipse sic testatur in Tristibus.

Sulmo mihi patria est claris uberrimus undis:
Millia qui nouies distat ab urbe decem. Et in fastis, ubi etiam à Solemo Sulmonē denominatū dicit.

Huius erat Solemus phrygia comes unus ab Ida:
A`quo Sulmonis mœnia nomen habent:
Sulmonis gelidi patriæ Germanice nostræ.
Me miserum scythico q̄ procul illa solo est.

Est autem Sulmo in Pelignis: quod ipse sic in secundo elegiarum.

Hæc quoq; composui Pelignis natus aquosis,
Ille ego nequitiæ Naso poëta meæ. & in tertio.
Mantua Virgilio gaudet, Verona Catullo.
Pelignæ dicar gloria gentis ego.

Fuit ex equestri natus familia, ipso dicente in quarto de Tristibus.

Siquid id est, usq; à proauis uetus ordinis hæres,
Non modo fortunæ munere factus eques.

Et fastorum sexto.

Sancte pater patriæ, tibi plebs, tibi curia nomen
Hoc dedit: hoc dedimus nos tibi nomen eques.

Idem ait & in Ponto.

Si genus excutias, equites ab origne prima

Vsq; per innumeros inueniemur auos.

Patrimonium satis amplum habuisse constat. quod ab eodem in ponto sic ostenditur.

Non meus amissos animus desyderat agros,
  Ruraq; peligno conspicienda solo:
Nec quos pomiferis positos in collibus hortos
  Spectat flaminiæ claudia iuncta uiæ.

Item domum non longe à Capitolio. ait enim in primo de Tristibus.

Hanc ego suspiciens, & ab hac Capitolia cernens,
  Quæ nostro frustra iuncta fuere lari.

Fratrem præterea habuit natu maiorem duodecim mensibus, &, quod mirum est, eodem, quo ipse, natum die. uterque enim quartodecimo calendas Aprilis Mineruæ quinquatrijs natus est. quod sic ipse in quarto de Tristibus.

Nec stirps prima fui: genito sum fratre creatus:
  Qui tribus ante quater mensibus ortus erat.
Lucifer amborum natalibus adfuit idem:
  Vna celebrata est per duo liba dies.
Hæc est armiferæ festis de quinq; Mineruæ,
  Quæ fieri pugna prima cruenta solet.

Natus est autem Hircio & Pansa COSS. qui bello Antoniano apud Mutinam perempti sunt: ut ipse in Tristibus.

Editus hinc ego sum: nec non, ut tempora noris:
  Cum cecidit fato consul uterque pari.

Cum autem Romæ unà cum fratre sub clarissimis & grammaticis, et oratoribus plurimũ profecisset:

legibus cogente patre, qui humanitatis studia inutilia esse contendebat: cœpit incumbere, et profecit legibus, & honoribus functus est. Sed cum forum displiceret: quod esset maius onus eius uiribus, relicta curia, & lati claui seruitute, ad mansuetiores musas rediit: poëtasq; omnes illius temporis natu maiores assidue coluit: atq; à minoribus æque cultus ipse est. Quæ omnia in quarto de Tristibus ipse elegantissime sic scribit.

Protinus excolimur teneri: curaq; parentis
  Imus ad insignes urbis ab arte uiros.
Frater ad eloquium uiridi tendebat ab æuo
  Fortia uerbosi natus ad arma fori.
At mihi iam puero cœlestia sacra placebant:
  Inq; suum furtim musa trahebat opus.
Sæpe pater dixit, studium quid inutile tentas?
  Mæonides nullas ipse reliquit opes.
Motus eram dictis: totoq; helicone relicto,
  Scribere conabar uerba soluta modis.
Sponte sua carmen numeros ueniebat ad aptos:
  Quidquid conabar dicere, uersus erat.
Interea tacito passu labentibus annis,
  Liberior fratri sumpta mihiq; toga est:
Induiturq; humeris cum lato purpura clauo:
  Et studium nobis, quod fuit ante, manet.
Iamq; decem uitæ frater geminauerat annos:
  Cum perit: & cœpi parte carere mei.
Cepimus & teneræ primos ætatis honores:
  Deq; uiris quondam pars tribus una fui

Curia restabat: claui mensura coacta est.
Maius erat nostris uiribus illud onus.
Nec patiens corpus, nec mens erat apta labori:
Sollicitaeq; fugax ambitionis eram.
Et petere aoniae suadebant tuta sorores
Ocia iudicio semper amata meo.
Temporis illius colui, fouiq; poëtas:
Quotq; aderant uates, rebar adesse deos.
Saepe suas uolucres legit mihi grandior aeuo,
Quaeq; nocet serpens, quae iuuat herba Macer.
Saepe suos solitus recitare Propertius ignes:
Iure sodalitij qui mihi iunctus erat.
Ponticus heroo, Battus quoq; clarus iambis
Dulcia conuictus membra fuere mei.
Et tenuit nostras numerosus Horatius aures:
Dum ferit ausonia carmina culta lyra.
Virgilium uidi tantum: nec auara Tibullo
Tempus amicitiae fata dedere meae.
Successor fuit hic tibi Galle, Propertius illi:
Quartus ab his serie temporis ipse fui.
Vtq; ego maiores, sic me coluere minores:
Notaq; non tarde facta thaleia mea est.
In secundo de Tristibus se et causidicum fuisse scribit, & in priuatis causis arbitrum, his uersibus.
Nec male commissa est nobis fortuna reorum
Vsq; decem decies inspicienda uiris.
Res quoq; priuatas statui sine crimine iudex:
Deq; mea fassa est pars quoq; uicta fide.
Benignus etiam adeo fuit: ut nullus unquam opus,

quod ipse composuerat: carpserit. Quod testatur ipse in quarto de Tristibus sic.

Nec, qui detrectat praesentia liuor, iniquo
 Vllum de nostris dente momordit opus.

Fuit et moribus ornatissimus. nã & uinũ multa aqua dilutum bibebat: & à detestando puerorum concubitu abhorrebat: eratq; purus omnis sceleris. Sic enim ipse primo de Ponto

Paruus in exiles succus mihi peruenit artus:
 Membraq; sunt cera pallidiora noua.
Non haec immodico contraxi damna lyaeo:
 Scis mihi quàm solae penè bibantur aquae.
Non epulis oneror: quarum si tangar amore,
 Est tamen in geticis copia nulla locis.
Nec uires adimit Veneris damnosa uoluptas:
 Non solet in moestos illa uenire toros.

Item in secundo de Arte amandi ait.

Odi concubitus, qui non utrinq; resoluunt:
 Hoc est, cur pueri tangor amore minus.

In secundo autem de Ponto sic scribit.

Vita prior uitio caret: & sine labe peracta est:
 Auxilij misero nil tulit illa mihi.

Habuit uxores tres. quarum duas repudiauit: cum tertia uero coniunctissime, & amantissime uixit. item filiam, & alios liberos, sed ex filia & auus factus est. Quare in quarto de Tristibus ait.

Penè mihi puero nec digna, nec utilis uxor
 Est data: quae tempus perbreue nupta fuit.
Illi successit, quamuis sine crimine coniux,

Non tamen in nostro firma futura toro.
Vltima, quæ mecum seros permansit in annos:
Sustinuit coniux exulis esse uiri.
Filia me mea bis prima fœcunda iuuenta
Sed non ex uno coniuge fecit auum.

In primo autem libro sic.

Sæpe eadem mandata dedi, meq; ipse fefelli,
Respiciens oculis pignora cara meis.

Et in tertio sic.

Vtq; sit exiguum pœnæ, quod coniuge cara,
Quod patria careo, pignoribusq; meis.

Cum autem Augustum Cæsarem imprudenter & inscius (ut ipse ait) offendisset: ad Euxinos ab eo relegatus est, annos natus quinquaginta. quare ait in quarto de Tristibus.

Postq; meos ortus pisæa uinctus oliua
Abstulerat decies præmia uictor eques:
Cum maris Euxini positos ad læua Tomitas
Quærere me læsi principis ira iubet.

Describit aũt discessum suum ex urbe, et uxoris, & cæterorum suorum lachrymas, duramq; & periculosam nauigationem suam primo de Tristibus longa epistola, quæ incipit. Cum subit illius tristissima noctis imago. Præterea primo de Ponto in epistola ad Rufinum, eo in loco se exulare, ubi semper maxima forent frigora, summaq; inopia bonorum omnium, his queritur uersibus.

Orbis in extremi iaceo desertus arenis:
Fert ubi perpetuas obruta terra niues.

Non ager hic pomum, non dulces educat uuas:
Non salices ripa, robora monte uirent.
Neue fretum laudes terra magis: aequora semper
Ventorum rabie solibus orba tument.
Quocunq; aspicias, campi cultore carentes,
Vastaq;, quae nemo uendicet, arua iacent.
Hostis adest dextra, laeuaq; à parte timendus:
Vicinoq; metu terret utrunque latus.
Altera bistonias pars est sensura sagittas:
Altera sarmatica spicula missa manu.

Sui autem exilij duas fuisse ait causas. quarum alteram ubiq; fatetur: alteram semper supprimit. ait enim secondo de Tristibus.

Perdiderint cum me duo crimina, carmen, et error:
Alterius facti culpa silenda mihi est.

Persaepe igitur et libros de arte amandi composuisse dolet: quod propterea Augusto odio esse coeperit: & aliquid uidisse per errorem: ut ob id in Scythiam relegatus fuerit offenso Caesare. Ait enim in secundo de Ponto.

Neue roges quae sit: stultam, quã scripsimus artem:
Innocuas nobis haec uetat esse manus.
Ecquid praeterea peccarim, quaerere noli.
Vt pateat sola culpa sub arte mea.

Et paulo inferius.

Naso parum prudens artem dum scribit amandi:
Doctrinae pretium triste magister habet.

Et in tertio ad Amorem.

Nec satis hoc fuerat: stultus quoq; carmina feci:

Artibus ut posses non rudis esse meis.
Pro quibus exilium misero mihi reddita merces:
Id quoq; in extremis, & sine pace locis.
In eodem sic amorem sibi respondentem inducit in somnis.
Vtq; hoc, sic utinam defendere cætera posses:
Scis aliud, quod te læserit, esse magis.
Et in quarto ad Carum.
Ille quidem dixit, sed me iam Care niuali
Sexta relegatum bruma sub axe uidet.
Carmina nil prosunt: nocuerunt carmina quondã:
Primaq; tam miseræ causa fuere fugæ.
Secundo item de Tristibus ait.
Cur aliquid uidi? cur noxia lumina feci?
Cur imprudenti cognita culpa mihi est?
Inscius Actæon uidit sine ueste Dianam:
Præda fuit canibus non minus ille suis.
Et in eodem.
Carminaq; edideram: cum te delicta notantem
Præterij toties irrequietus eques.
Ergo, quæ iuueni mihi non nocitura putaui
Scripta parum prudens, nunc nocuere seni.
Sera redundauit ueteris uindicta libelli:
Distat & à meriti tempore pœna sui.
Et in tertio.
Inscia quod crimen uiderunt lumina, plector:
Peccatumq; oculos est habuisse meum.
Non equidem totam possum defendere culpam:
Sed partem nostri criminis error habet.

Vbiq; igitur exilij causam tum libros de arte, tum errorem fuisse commemorat. Quis uero ille error fuerit, nunquã aperuit: ne magis Augustus sibi irasceretur. Verum quia (ut ipse ait) Nitimur in uetitum semper: cupimus'q; negata: quid nam id fuerit, plurimi scire conati sunt, et conatur semper aliquis. Quapropter suspicati sunt quidam, turpe aliquod Augusti secretum casu uidisse Ouidium. quod non placet: quia toties obijciendo scelus, immitiorem reddidisset Cæsarem: quem lenire, & placare studebat. Alij uero, quod Augusti filiam falso Corynnæ nomine amauerit. quæ, ut Plinius, & Tranquillus scribunt: flagrauit adulteriorum infamia: & damnata est. Qua de re sic Sidonius Poeta.

Et te carmina per libidinosa
Notum Naso tener, Tomos'q; missum,
Quondam cæsareæ nimis puellæ
Falso nomine subditum Corynnæ.

Quod non uidetur: quia, si ita esset: grauiter, & scienter in Augusti maiestatem deliquisset Ouidius: non, ut ipse ubiq; scribit, per errorem, & inscienter. Præterea, quam ficto nomine Corynnam appellauit, potitum se testatur in Amoribus libro primo dicens.

Singula quid referam? nil non laudabile uidi:
    Et nudam pressi corpus ad usque meum.
Cætera quis nescit? lassi requieuimus ambo:
    Proueniant medij sic mihi sæpe dies.

quare si ea uel filia, uel neptis, uel ancilla Cæsa-

ris, uel quæcunq; alia fuerit sic illi cara, ut propte-
ptere a Ouidium relegauerit: non error, sed scelus fuisset: non inscius uidisset crimen: sed sciens fecisset. Adde quod in eum errorem incidit iam senex: Corynnam uero iuuenis amauit. sic enim de se ipse quarto de Tristibus.

Carmina cum primum populo iuuenilia legi:
  Barba resecta mihi bis'ue, semel'ue fuit.
Mouerat ingenium totam cantata per urbem
  Nomine non uero dicta Corynna mihi.

nec puto hic eam quasi gaudens nominasset: si eius miseriæ, & exilij fuisset causa. Credendum certe est, aliquid ab Ouidio per errorem uisum, cognitum'q;, ut propterea ab offenso Augusto sub artis amatoriæ culpa Tomos relegatus sit. Sed quidnam illud fuerit: cum sciri ipse noluerit: nequicquam quærimus: præsertim cum, ne quæratur, sic ipse iubeat.

Ecquid præterea peccarim, quærere noli:
  Vt pateat sola culpa sub arte mea.

Exulans autem in locis asperrimis, & perinhumanis, sæpe, ut saltem in mitiorem locum relegaretur, petijt. quanquam uel ueniam impetraturum se ab Imperatore sperabat. quapropter eo mortuo in quarto de Ponto sic dolet.

Cœperat Augustus deceptæ ignoscere culpæ:
  Spem nostram, terras deseruit'q; simul.
Quale tamen potui de cœlite Brute recenti
  Vestra procul positus carmen in ora dedi.

Quæ

Quæ prosit pietas utinam mihi: sitq́; malorum
Iam modus, & sacræ mitior ira domus.

& in eodem numen Augusti rogat, ut sibi ignoscatur, & præsertim cum de illo nouo Deo facto libellum scripserit. ait enim.

Tu certe scis hæc superis ascite, uidesq́;
Cæsar: ut est oculis subdita terra tuis.
Tu nostras audis inter conuexa locatus
Sydera, sollicito quas damus ore, preces.
Perueniant istuc & carmina forsitan illa,
Quæ de te scripsi cœlite facta nouo.
Auguror his igitur flecti tua numina: nec tu
Immerito nomen mite parentis habes

Scripsit ante exilium Heroidum epistolas plurimas, de Amoribus ad Corynnam libros quinq;: quos postea diligentius recognitos in tres redegit. Quod sic ipse in primo eorundem.

Qui modo Nasonis fueramus quinq; libelli,
Tres sumus: hoc illi prætulit author opus.

de arte amandi libros tres. de remedio Amoris libros duos. Transmutationũ libros quindecim. quos, quia non emendauerat, tum iratus, ut ipse ait, studio, carminibusq́; suis, cum Tomos relegaretur: sua manu combussit cum aliĳs quibusdam placituris. sed quia exscripti fuerant ante, plurimis exemplis, propterea sic ipse primo de Tristibus.

Grata tuo est pietas: sed carmina maior imago
Sunt mea: quæ mando qualiacunq; legas:
Carmina mutatas hominum dicentia formas:

Infelix domini quod fuga rupit opus.
Hæc ego discedens, sicut bona multa meorum,
Ipse mea posui mœstus in igne manu.
Vt'q; cremasse suum fertur sub stipite natum
Thestias: & melior matre fuisse soror:
Sic ego non meritos mecum peritura libellos
Imposui rapidis uiscera nostra rogis.
Vel quod eram musas, ut crimina nostra, perosus:
Vel quod adhuc crescens, & rude carmen erat.
Quæ, quoniã non sunt penitus sublata: sed extant:
Pluribus exemplis scripta fuisse reor.
Nunc precor, ut uiuant: & non ignaua legentem
Otia delectent, admoneant'q; mei.
Non tamen illa legi poterunt patienter ab ullo,
Nesciat his summam siquis abesse manum.
Ablatum medijs opus est incudibus illud:
Defuit & scriptis ultima lima meis.
Et ueniam pro laude peto: laudatus abunde,
Non fastiditus si tibi lector ero.
Hos quoq; sex uersus in prima fronte libelli
Si præponendos esse putabis, habe.
Orba parente suo quicunq; uolumina tangis,
His saltem uestra detur in urbe locus.
Quo'q; magis faueas, non hæc sunt edita ab ipso:
Sed quasi de domini funere rapta sui.
Quidquid in his igitur uitij rude carmen habebit:
Emendaturus, si licuisset, erat.

Item in tertio.

Sunt quoq; mutatæ ter quinq; uolumina formæ:

Carmina de domini funere rapta sui.
Illud opus potuit, si non prius ipse perissem:
Certius à summa nomen habere manu.
Nunc incorrectum populi peruenit in ora:
In populi quidq̃ si tamen ore meum est.

Scripsit & Medeã tragœdiã: de qua maxime et à Quintiliano, & à Cornelio Tacito laudatus est. Ait enim Fabius. Ouidij Medea ostendit, quantum uir ille præstare potuerit: si ingenio suo temperare q̃ indulgere maluisset. Summo etiam eum fuisse iudicio ostendit Seneca in secundo declamationum sic inquiens. Rogatus aliquando ab amicis suis, ut tolleret tres uersus, petiuit inuicem, ut tres exciperet, in quos illis nihil liceret. Conscripserant illi, quos tolli uellent secreto, hic quos tutos esse uellet. In utrisque codicillis ijdem uersus erant. Ex quibus primum fuisse narrabat Albinouanus pedo, qui inter arbitros fuit. Semibouem'q; uirum, semiuirum'q; bouem. * Gelidum Boream Gelidum nomen *. ex quo apparet summi ingenij uiro non iudicium defuisse ad compescendum licentiam carminum suorum: sed animum. Aiebat item deteriorem esse faciem, in qua non aliquis neuus inesset. De Medea Tragœdia ipse sic meminit tertio de Tribus.

Et dedimus tragicis scriptum regale cothurnis:
Quæ'q; grauis debet uerba cothurnus habet.

Composuit et librum malos poëtas, qui non extat. Item in exilio epistolam consolatoriam ad Li-

uiam Augusti de morte Drusi. De Tristibus etiam libros quinq;. De Ponto libros quatuor. In Ibin. Fastorum libros duodecim. ex quibus sex tantum ad nostra tempora peruenerunt: de quibus sic ipse tertio de Tristibus.

Sex ego fastorum scripsi, totidemq́; libellos:
    Cumq́; suo finem mense libellus habet.

Scripsit & Triumphum Cæsaris: de quo tertio de Ponto sic meminit.

Vtq́; suo faueas mandat Rufine triumpho:
    In uestras uenit si tamen ille manus.
Est opus exiguum, uestrisq́; paratibus impar:
    Quale tamen cunq; est, ut tueare, rogo.

Et lingua getica libellum de laudibus Cæsaris: quẽ etiam recitauit. Cuius meminit quarto de ponto ad Carum sic scribens.

Ah pudet, & scripsi getico sermone libellum:
    Structaq́; sunt nostris barbara uerba modis.
Et placui: gratare mihi, cœpiq́; poëtæ
    Inter inhumanos nomen habere Getas.
Materiam quæris? laudes de Cæsare dixi.
    Adiuta est nouitas numine nostra dei.
Nam patris Augusti docui mortale fuisse
    Corpus: ad ætherias numen abisse domos.
Esse parem uirtute patri, qui frena rogatus
    Sæpe recusati ceperit imperij.
Esse pudicarum uestam te Liuia matrum:
    Ambiguum nato dignior, an ne uiro.
Esse duos iuuenes firma adiumenta parentis.

Qui dederint animi pignora certa sui.
Hæc ubi non patria perlegi scripta camœna:
Venit & ad digitos ultima charta meos:
Et caput, & plenas omnes mouere pharetras:
Et longum getico murmur in ore fuit.
Atque aliquis, scribas hæc cum de Cæsare, dixit.
Cæsaris imperio restituendus eras.

De piscibus opus non perfecit. de quibus postea Oppianus Ouidiũ imitatus græce scripsit ad Antonium imperatorem. Sed Oppiani ἁλιευτικῶν καὶ κυνηγετικῶν καὶ ἰξευτικῶν libros aliquando D. O. M. uolente impressos dabimus.

Extant præterea multa opuscula sub huius poëtæ nomine, ut de nuce, de medicamine faciei, ac aurium. De Pulice. De Somno. De Cuculo. De Aurora. De Philomela. De Lymace. De Vetula. De quatuor humoribus. de ludo latrũculorum. Quæ omnia, præterquam de nuce & medicamine faciei, quæ fortasse puer composuit: ridicula sunt: nec digna, ut diuino Nasonis ingenio non iuuenis modo, uiri'ue, sed ne pueri quidem adtribuantur. Desperans tandem ad urbem reditum impetrare à Cæsare, sic ad uxorem tertio libro de Tristibus scripsit.

Ossa tamen facito parua referantur ut urna.
Sic ego non etiam mortuus exul ero.
Non uetat hoc quisquam: fratrem thebana peremptũ
Supposuit tumulo rege uetante soror.
Atq; ea cum folijs, & amomi puluere misce.

Atque suburbano condita pone loco.
Quosq; legat uersus oculo properante uiator,
Grandibus in tumuli marmore cæde notis.
Hic ego qui iaceo tenerorum lusor amorum
Ingenio perij Naso poëta meo.
At tibi qui transis ne sit graue quisquis amasti,
Dicere: Nasonis molliter ossa cubent.

Missus autem fuit in exiliũ anno imperij Augusti secundo et quinquagesimo, uel circiter. Quinto autem Tiberij Tomis apud Getas diem obijt. Ex quo colligitur exulasse annos octo, & menses aliquot. Sepultum etiam iuxta oppidum Tomos tradit Eusebius.

P. OVI. NASONIS SVLMONENSIS HEROIDVM LIBER.

PENELOPE VLYSSI. EPISTOLA PRIMA.

h ANC, TVA PENELOPE
lento tibi mittit Vlysse:
Nil mihi rescribas: attamen ipse
ueni.
Troia iacet certe danais inuisa
puellis:
Vix Priamus tanti, totaq; Troia fuit.
O utinam tunc, cum Lacedæmona classe petebat:
Obrutus insanis esset adulter aquis.
N on ego deserto iacuissem frigida lecto:
Nec quererer tardos ire relicta dies:
N ec mihi quærenti spatiosam fallere noctem,
Lassaret uiduas pendula tela manus.
Quando ego non timui grauiora pericula ueris?
Res est solliciti plena timoris amor.
I n te fingebam uiolentos Troas ituros:
Nomine in hectoreo pallida semper eram.
S iue quis Antilochum narrabat ab Hectore uictum:
Antilochus nostri causa timoris erat:
S iue Menœtiaden falsis cecidisse sub armis:
Flebam successu posse carere dolos.
S anguine Tlepolemus lyciam tepefecerat hastam:
Tlepolemi leto cura nouata mea est.

D eniq; quisquis erat castris iugulatus achiuis:
Frigidius glacie pectus amantis erat.
S ed bene consuluit casto deus aequus amori:
Versa est in cineres sospite Troia uiro.
A rgolici rediere duces: altaria fumant:
Ponitur ad patrios barbara praeda deos.
G rata ferunt Nymphae pro saluis dona maritis:
Illi uicta suis troica fata canunt.
M irantur iustiq; senes, trepidaeq; puellae:
Narrantis coniux pendet ab ore uiri.
A tq; aliquis posita monstrat fera praelia mensa:
Pingit & exiguo pergama tota mero.
H ac ibat Simois: hic est sigeïa tellus:
Hic steterat Priami regia celsa senis.
I llic Aeacides, illic tendebat Vlysses:
Hic lacer admissos terruit Hector equos.
O mnia nanq; tuo senior, te quaerere misso
Rettulerat nato Nestor, at ille mihi.
R ettulit & ferro Rhesumq;, Dolonaq; caesos:
Vtq; sit hic somno proditus, ille dolo.
A usus es o nimium, nimiumq; oblite tuorum,
Thracia nocturno tangere castra dolo:
T otq; simul mactare uiros adiutus ab uno.
At bene cautus eras, & memor ante mei.
V sq; metu micuere sinus: dum uictor amicum
Dictus es ismariis isse per agmen equis.
S ed mihi quid prodest uestris disiecta lacertis
Ilios? &, murus quod fuit ante, solum?
S i maneo qualis Troia durante manebam:
Virq; mihi dempto fine carendus abest.

Diruta sunt alijs: uni mihi pergama restant:
Incola captiuo quae boue uictor arat.
Iam seges est, ubi Troia fuit: resecandaq; falce
Luxuriat phrygio sanguine pinguis humus.
Semisepulta uirûm curuis feriuntur aratris
Ossa: ruinosas occulit herba domos.
Victor abes: nec scire mihi, quae causa morandi,
Aut in quo lateas ferreus orbe, licet.
Quisquis ad haec uertit peregrinam littora puppim:
Ille mihi de te multa rogatus, abit.
Quamq; tibi reddat, si te modo uiderit usquam:
Traditur huic digitis charta notata meis.
Nos Pylon, antiqui neleïa Nestoris arua,
Misimus: incerta est fama remissa Pylo.
Misimus & Sparten: Sparte quoq; nescia ueri.
Quas habitas terras? aut ubi lentus abes?
Vtilius starent etiam nunc moenia Phoebi:
Irascor uotis heu leuis ipsa meis.
Scirem ubi pugnares: & tantum bella timerem:
Et mea cum multis iuncta querela foret.
Quid timeam, ignoro: timeo tamen omnia demens:
Et patet in curas area lata meas.
Quaecunq; aequor habet, quaecunq; pericula tellus:
Tam longae causas suspicor esse morae.
Haec ego dum stulte meditor: quae uestra libido est,
Esse peregrino captus amore potes.
Forsitan & narres quàm sit tibi rustica coniux:
Quae tantum lanas non sinat esse rudes.
Fallar: & hoc crimen tenues uanescat in auras:
Ne'ue reuertendi liber, abesse uelis.

Me pater Icarius uiduo discedere lecto
Cogit: & immensas increpat usq; moras.
Increpet usq; licet: tua sim, tua dicar oportet:
Penelope coniux semper Vlyssis ero.
Ille tamen pietate mea, precibusq; pudicis
Frangitur: & uires temperat ipse suas.
Dulichij, Samijq;, &, quos tulit alta Zacynthos,
Turba ruunt in me luxuriosa proci:
Inq; tua regnant, nullis prohibentibus, aula:
Viscera nostra, tuæ dilaniantur opes.
Quid tibi Pisandrum, Polybumq;, Medontaq; dirum,
Eurymachiq; auidas, Antinoiq; manus,
Atq; alios referam? quos omnes turpiter absens
Ipse tuo partis sanguine rebus alis.
Irus egens, pecorisq; Melanthius author edendi,
Vltimus accedunt in tua damna pudor.
Tres sumus imbelles numero: sine uiribus uxor,
Laërtesq; senex, Telemachusq; puer.
Ille per insidias penè est mihi nuper ademptus:
Dum parat inuitis omnibus ire Pylon.
Di precor hoc iubeant, ut, euntibus ordine fatis,
Ille meos oculos comprimat, ille tuos.
Hoc faciunt custosq; boum longæuaq; nutrix:
Tertius, immundæ cura fidelis haræ.
Sed neq; Laërtes, ut qui sit inutilis annis,
Hostibus in medijs regna tenere potest.
Telemacho ueniet, uiuat modo, fortior ætas:
Nunc erat auxilijs illa tuenda patris:
Nec mihi sunt uires inimicos pellere tectis:
Tu citius uenias portus, & aura tuis.

E st tibi, sit'q; precor, natus: qui mollibus annis
In patrias artes erudiendus erat.
R espice Laërten: ut iam sua lumina condas,
Extremum fati sustinet ille diem.
C erte ego, quæ fueram te discedente puella:
Protinus, ut redeas, facta uidebor anus.

PHYLLIS DEMOPHOONTI.
EPI. II.

h Ospita Demophoon tua te Rhodopeia Phyllis
Vltra promissum tempus abesse queror.
Cornua cum lunæ pleno semel orbe coissent:
Littoribus nostris anchora pacta tua est.
L una quater latuit: toto quater orbe recreuit:
Nec uehit actæas Sithonis unda rates.
T empora si numeres, bene quæ numeramus amantes:
Non uenit ante suam nostra querela diem.
S pes quoq; lenta fuit: tarde, quæ credita lædunt,
Credimus: inuita nunc & amante nocent.
S æpe fui mendax pro te mihi: sæpe putaui
Alba procellosos uela referre notos.
T hesea deuoui: quia te dimittere nollet:
Nec tenuit cursus forsitan ille tuos.
I nterdum timui, ne, dum uada tendis ad Hebri,
Mersa foret cana naufraga puppis aqua.
S æpe deos supplex, ut tu scelerate ualeres,
Sum prece thuricremis deuenerata focis.
S æpe uidens uentos cœlo, pelago'q; fauentes,
Ipsa mihi dixi, si ualet, ille uenit.

Deniq; fidus amor, quicquid properantibus obstat,
Finxit: & ad causas ingeniosa fui.
At tu lentus abes: nec te iurata reducunt
Numina: nec nostro motus amore redis.
Demophoon uentis & uerba, & uela dedisti:
Vela queror reditu, uerba carere fide.
Dic mihi quid feci, nisi non sapienter amaui?
Crimine te potui demeruisse meo.
Vnum in me scelus est. quod te scelerate recepi:
Sed scelus hoc meriti pondus, & instar habet.
Iura, fides ubi nunc? commissaq; dextera dextræ?
Quiq; erat in falso plurimus ore Deus?
Promissus socios ubi nunc Hymenæus in annos?
Qui mihi coniugij sponsor, & obses erat?
Per mare, quod totum uentis agitatur, & undis:
Per quod sæpe ieras: per quod iturus eras:
Perq; tuum mihi iurasti (nisi fictus & ille est)
Concita qui uentis, æquora mulcet, auum:
Per Venerem, nimiumq; mihi facientia tela:
Altera tela arcus, altera tela faces:
Iunonemq;, toris quæ præsidet alma maritis:
Et per tediferæ mystica sacra deæ.
Si de tot læsis sua numina quisq; deorum
Vindicet: in pœnas non satis unus eris.
Ah laceras etiam puppes furiosa refeci:
Vt, qua desererer, firma carina foret:
Remigiumq; dedi: quo me fugiturus abires.
Heu patior telis uulnera facta meis.
Credidimus blandis, quorum tibi copia, uerbis:
Credidimus generi, numinibusq; tuis:

Credidimus lachrymis: an et hæ simulare docentur?
Hæ quoq; habent artes: quáq; iubentur eunt.
Dis quoq; credidimus: quid iam tot pignora nobis?
Parte satis potui qualibet inde capi.
Nec moneor, quod te iuui portúq;, locóq;:
Debuit hæc meriti summa fuisse mei.
Turpiter hospitium lecto cumulasse iugali
Pœnitet: & lateri conseruisse latus.
Quæ fuit ante illam: mallem suprema fuisset
Nox mihi: dum potui Phyllis honesta mori.
Speraui melius: quia te meruisse putaui:
Quæcunq; ex merito spes uenit, æqua uenit.
Fallere credentem non est operosa puellam
Gloria: simplicitas digna fauore fuit.
Sum decepta tuis & amans, & fœmina, uerbis:
Di faciant, laudis summa sit ista tuæ.
Inter & Aegidas media statuaris in urbe:
Magnificus titulis stet pater ante suis:
Cum fuerit lectus Scyron, toruúsq; Procrustes,
Et Scinis, & Tauri, mistaq; forma uiri,
Et domitæ bello Thebæ, fusíq; Bimembres,
Et pulsata nigri regia cæca dei:
Hoc tua post illos titulo signetur imago:
Hic est: cuius amans hospita capta dolo est.
De tanta rerum turba, factísq; parentis,
Sedit in ingenio cressa relicta tuo.
Quod solum excusat: solum miraris in illo:
Hæredem patriæ perfide fraudis agis.
Illa (nec inuideo) fruitur meliore marito:
Inq; capistratis tigribus alta sedet.

At mea despecti fugiunt connubia Thraces:
Quod feror externum præposuisse meis.
Atq; aliquis, iam nunc doctas eat, inquit, Athenas:
Armiferam Thracen qui regat, alter erit.
Exitus acta probat: careat successibus opto,
Quisquis ab euentu facta notanda putat.
At si nostra tuo spumescant æquora remo:
Iam mihi, iam dicar consuluisse meis.
Sed neq; consului: nec te mea regia tangit:
Fessaq; bistonia membra lauabis aqua.
Illa meis oculis species abeuntis inhæret:
Cum premeret portus classis itura meos.
Ausus es amplecti: colloq; infusus amantis,
Oscula per longas iungere pressa moras:
Cũq; tuis lachrymis lachrymas confundere nostras:
Quodq; foret uelis aura secunda, queri:
Et mihi discedens suprema dicere uoce:
Phylli face expectes Demophoonta tuum.
Expectem, qui me nunquam uisurus abisti?
Expectem pelago uela negata meo?
Et tamen expecto: redeas modo serus amanti:
Vt tua sit solo tempore lapsa fides.
Quid precor infelix? iam te tenet altera coniux
Forsitan, &, nobis qui male fauit, amor.
Vtq; tibi excidimus: nullam, puto, Phyllida nosti.
Hei mihi, si, quæ sim Phyllis & unde, rogas:
Quæ tibi Demophoon longis erroribus acto
Threicios portus, hospitiumq; dedi:
Cuius opes auxere meæ: cui diues egenti
Munera multa dedi: multa datura fui:

Quæ tibi subieci latissima regna Lycurgi,
Nomine fœmineo uix satis apta regi:
Quà patet umbrosum Rhodope glacialis ad Aemum:
Et sacer admissas exigit Hebrus aquas.
Cui mea uirginitas auibus libata sinistris:
Castaq; fallaci zona recincta manu.
Pronuba Tisiphone thalamis ululauit in illis:
Et cecinit mœstum deuia carmen auis.
Affuit Alecto breuibus torquata colubris:
Suntq́; sepulchrali lumina mota face.
Mœsta tamen scopulos, fruticosaq; littora calco:
Quaq́; patent oculis æquora lata meis.
Siue die laxatur humus: seu frigida lucent
Sydera: prospicio quis freta uentus agat.
Et quæcunq; procul uenientia lintea uidi:
Protinus illa meos auguror esse deos.
In freta procurro, uix me retinentibus undis:
Mobile qua primas porrigit æquor aquas.
Quo magis accedunt: minus, & minus utilis asto:
Linquor: & ancillis excipienda cado.
Est sinus adductos modice falcatus in arcus:
Vltima prærupta cornua mole rigent:
Hinc mihi suppositas immittere corpus in undas
Mens fuit: &, quoniam fallere pergis: erit.
Ad tua me fluctus proiectam littora portent:
Occurramq́; oculis intumulata tuis.
Duritia ferrum ut superes, adamantaq;, teq́;:
Non tibi sic, dices, Phylli sequendus eram.
Sæpe uenenorum sitis est mihi: sæpe cruenta
Traiectam gladio morte perire iuuat.

Colla quoq;,infidis quæ se nectenda lacertis
Præbuerant:laqueis implicuisse iuuat.
Stat nece matura tenerum pensare pudorem:
In necis electu parua futura mora est.
Inscribêre meo causa inuidiosa sepulchro:
Aut hoc,aut simili carmine notus eris.
Phyllida Demophoon leto dedit,hospes amantem:
Ille necis causam præbuit,ipsa manum.

BRISEIS ACHILLI. EPI. III.

Quam legis,à rapta Briseide littera uenit,
Vix bene barbarica græca notata manu.
Quascunq; aspicies,lachrymæ fecere lituras:
Sed tamen hæ lachrymæ pondera uocis habent.
Si mihi pauca queri de te dominoq;,uiroq;
Fas est:de domino pauca,uiroq; querar.
Non,ego poscenti quod sum cito tradita regi,
Culpa tua est:quamuis hæc quoq; culpa tua est.
Nam simul Eurybates me,Talthybiusq; uocarunt:
Eurybati data sum,Talthybioq; comes.
Alter in alterius iactantes lumina uultum,
Quærebant taciti,noster ubi esset amor.
Differri potui:pœnæ mora grata fuisset:
Hei mihi,discedens oscula nulla dedi.
At lachrymas sine fine dedi:rupiq; capillos:
Infelix,iterum sum mihi uisa rapi.
Sæpe ego decepto uolui custode reuerti:
Sed,me qui timidam prenderet,hostis erat.
Si progressa forem,caperer ne nocte timebam,

Quamlibet ad Priami munus itura nurum.
Sed data sum, quia danda fui: tot noctibus absum:
Nec repetor: cessas: iraq; lenta tua est.
Ipse Menœtiades tunc, cum tradebar, in aurem,
Quid fles? hic paruo tempore, dixit, eris.
Non repetisse, parum est: pugnas, ne reddar Achille:
I nunc: & cupidi nomen amantis habe.
Venerunt ad te Telamone, & Amyntore nati,
Ille gradu propior sanguinis, ille comes:
Laërteq; satus: per quos comitata redirem:
Auxerunt blanda grandia dona prece:
Viginti fuluos operoso ex ære lebetas,
Et tripodas septem pondere, & arte pares.
Addita sunt illis auri bis quinq; talenta:
Bis sex assueti uincere semper equi.
Quodq; superuacuum est, forma præstante puellæ
Lesbides, euersa corpora capta domo.
Cumq; tot his, sed non opus est tibi coniuge: coniux
Ex agamemnonijs una puella tribus.
Si tibi ab Atrida pretio redimenda fuissem,
Quæ dare debueras, accipere illa negas.
Qua merui culpa fieri tibi uilis Achille?
Quo leuis a nobis tam cito fugit amor?
An miseros tristis fortuna tenaciter urget?
Nec uenit inceptis mollior aura meis?
Diruta marte tuo lirnesia mœnia uidi,
Et fueram patriæ pars ego magna meæ.
Vidi consortes pariter generisq;, necisq;.
Tres cecidisse: tribus, quæ mihi, mater erat.
Vidi, quantus erat, fusum tellure cruenta,

Pectora iactantem sanguinolenta uirum.
Tot tamen amissis, te compensauimus unum:
Tu dominus, tu uir, tu mihi frater eras.
Tu mihi iuratus per numina matris aquosæ,
Vtile dicebas ipse fuisse capi.
Scilicet, ut quamuis ueniam dotata, repellar:
Et mecum, fugias, quæ tibi dantur opes.
Quin etiam fama est: cum crastina fulserit Eos:
Te dare nubiferis linea uela notis.
Quod scelus ut pauidas miseræ mihi contigit aures:
Sanguinis, atq; animi pectus inane fuit.
Ibis: & ò cui me miseram uiolente relinques?
Quis mihi desertæ mite leuamen erit?
Deuorer ante precor subito telluris hiatu:
Aut rutilo missi fulminis igne cremer:
Quàm sine me phthijs canescant æquora remis:
Et uideam puppes ire relicta tuas.
Si tibi iam reditusq; placent, patrijq; penates:
Non ego sum classi sarcina magna tuæ.
Victorem captiua sequar, non nupta maritum:
Est mihi, quæ lanas molliat, apta manus.
Inter achæiadas longe pulcherrima matres
In thalamos coniux ibit, eatq; tuos.
Digna nurus socero, Iouis, Aeginæq; nepote,
Cuiq; senex Nereus prosocer esse uelit.
Nos humiles, famulæq; tuæ, data pensa trahemus:
Et minuent plenas stamina nostra colos.
Exagitet ne me tantum tua deprecor uxor:
Quæ mihi nescio quo non erit æqua modo.
Néue meos coràm scindi patiare capillos:

Et leuiter dicas, hæc quoque nostra fuit.
Vel patiare licet: dum ne contempta relinquar:
Hic mihi uæ miseræ concutit ossa metus.
Quid tamen expectas? Agamemnona pœnitet iræ:
Et iacet ante tuos Græcia mœsta pedes.
Vince animos, iramque tuam, qui cætera uincis.
Quid lacerat danaas impiger Hector opes?
Arma cape Aeacide, sed me tamen ante recepta:
Et preme turbatos marte fauente uiros.
Propter me mota est, propter me desinat ira:
Simque ego tristitiæ causa, modusque tuæ.
Nec tibi turpe puta precibus succumbere nostris:
Coniugis Oenides uersus in arma prece est.
Res audita mihi, nota est tibi: fratribus orba
Deuouit nati spemque, caputque parens.
Bello erat ille ferox: positis secessit ab armis:
Et patriæ rigida mente negauit opem.
Sola uirum flexit coniux: felicior illa:
At mea pro nullo pondere uerba cadunt.
Nec tamen indignor: nec me pro coniuge gessi,
Sæpius in domini serua uocata torum.
Me quædam (memini) dominam captiua uocabat:
Seruitio, dixi, nominis addis onus.
Per tamen ossa uiri subito male tecta sepulchro,
Semper iudicijs ossa uerenda meis,
Perque trium fortes animas, mea numina, fratrum,
Qui bene pro patria, cum patriaque iacent:
Perque tuum, nostrumque caput, quod iunximus unà:
Perque tuos enses, cognita tela meis,
Nulla mycenæum sociasse cubilia mecum

Iuro: fallentem deseruisse uelis.
Si tibi nunc dicam: fortissime tu quoq; iura,
Nulla tibi sine me gaudia facta: neges
At Danai mœrere putant: tibi plectra mouentur:
Te tenet in tepido mollis amica sinu.
Et siquis quærat, quare pugnare recuses:
Pugna nocet: citharæ, noxq́; Venusq́; iuuant.
Tutius est iacuisse toro: tenuisse puellam:
Threiciam digitis increpuisse lyram:
Quàm manibus clypeos, & acutæ cuspidis hastam,
Et galeam pressa sustinuisse coma.
Sed tibi pro tutis insignia facta placebant:
Partaq; bellando gloria dulcis erat.
An tantum, dum me caperes, fera bella probabas?
Cumq́; mea patria laus tua uicta iacet?
Di melius: ualidoq́; precor uibrata lacerto
Transeat hectoreum pelias hasta latus.
Mittite me Danai: dominum legata rogabo:
Mistaq; mandatis oscula multa feram.
Plus ego, q̃ Phœnix, plus, quàm facundus Vlysses,
Plus ego, quàm Teucri (credite) frater, agam.
Est aliquid solitis collum tetigisse lacertis:
Præsentisq́; oculos admonuisse sinu.
Sis licet immitis, matrisq́; ferocior undis:
Vt taceam: lachrymis comminuère meis.
Nunc quoq; (sic omnes Peleus pater impleat annos:
Sic eat auspicijs Pyrrhus ad arma tuis)
Respice sollicitam Briseida fortis Achille:
Nec miseram lenta ferreus ure mora.
At si uersus amor tuus est in tædia nostri:

Quam sine te cogis uiuere: coge mori.
V t'q; facis, coges: abijt corpus'q;, color'q;:
Sustinet hoc animæ, spes tamen una tui.
Qua si destituar, repetam fratres'q;, uirum'q;:
Nec tibi magnificum, fœmina iussa mori.
C ur autem iubeas? stricto pete corpora ferro:
Est mihi qui fosso pectore sanguis eat.
M e petat ille tuus, qui, si dea passa fuisset:
Ensis in Atridæ pectus iturus erat.
A t potius serues nostram, tua munera, uitam:
Quod dederas hosti uictor, amica rogo.
P erdere quos melius possis, neptunia præbent
Pergama: materiam cædis ab hoste pete.
M e modo, siue paras impellere remige classem:
Siue manes: domini more uenire iube.

PHAEDRA HIPPOLYTO. EPI. IIII.

q Va, nisi tu dederis, caritura est ipsa, salutem
Mittit amazonio cressa puella uiro.
P erlege quodcunq; est: quid epistola lecta nocebit?
Te quoq;, in hac aliquid, quod iuuet, esse potest.
H is arcana notis terra, pelago'q; feruntur:
Inspicit acceptas hostis ab hoste notas.
T er tecum conata loqui: ter inutilis hæsit
Lingua: ter in primo destitit ore sonus.
Qua licet, & sequitur, pudor est miscendus amori.
Dicere quæ puduit, scribere iussit amor.
Quicquid amor iussit, non est contemnere tutum:
Regnat: & in dominos ius habet ille deos.

I lle mihi primo dubitanti scribere, dixit,
Scribe: dabit uictas ferreus ille manus.
A dsit: & , ut nostras auido fouet igne medullas,
Figat sic animos in mea uota tuos.
N on ego nequitia socialia fœdera rumpam:
Fama (uelim quæras) crimine nostra uacat.
V enit amor grauius, quo serius: urimur intus:
Vrimur: & cæcum pectora uulnus habent.
S cilicet, ut teneros lædunt iuga prima iuuencos:
Frenaq; uix patitur de grege captus equus:
S ic male, uix'q; subit primos rude pectus amores:
Sarcinaq; hæc animo non sedet apta meo.
A rs fit, ubi à teneris crimen condiscitur annis:
Quæ uenit exacto tempore: peius amat.
T u noua seruatæ carpes libamina famæ:
Et pariter nostrum fiet uterq; nocens.
E st aliquid plenis pomaria carpere ramis:
Et tenui primam deligere ungue rosam.
S ed tamen ille prior, quo me sine crimine gessi:
Candor ab insolita labe notandus erat.
A t bene successit: digno quod adurimur igne:
Peius adulterio turpis adulter obest.
S i mihi concedat Iuno fratrem'q;, uirum'q;:
Hippolytum uideor præpositura Ioui.
I am quoq; (uix credes) ignotas mittor in artes:
Est mihi per sæuas impetus ire feras.
I am mihi prima dea est arcu præsignis adunco
Delia: iudicium subsequar ipsa tuum.
I n nemus ire libet: pressis'q; in retia ceruis,
Hortari celeres per iuga summa canes:

Aut tremulum

Aut tremulum excusso iaculum uibrare lacerto:
Aut in gramınea ponere corpus humo.
Saepe iuuat uersare leues in puluere currus,
Torquentem frenis ora fugacis equi.
Nunc feror, ut Bacchi furijs eleides actae,
Quaeq; sub idaeo tympana colle mouent.
Aut quas semideae Dryades, fauniq; bicornes
Numine contactas attonuere suo.
Namq; mihi referunt, cum se furor ille remisit:
Omnia: me tacitam conscius urit amor.
Forsitan hunc fato generis reddamus amorem:
Et Venus ex tota gente tributa petit.
Iuppiter Europam (prima est ea gentis origo)
Dilexit, tauro dissimulante deum.
Pasiphae mater decepto subdita tauro
Enixa est utero crimen, onusq; suum.
Perfidus Aegides ducentia fila secutus
Curua meae fugit tecta sororis ope.
En ego nunc, ne forte parum minoia credar:
In socias leges ultima gentis eo.
Hoc quoq; fatale est: placuit domus una duabus:
Me tua forma capit: capta parente soror.
Thesides, Theseusq; duas rapuere sorores:
Ponite de nostra bina trophaea domo.
Tempore, quo nobis inita est cerealis Eleusis:
Gnosia me uellem detinuisset humus.
Tunc mihi praecipue, nec non tamen ante placebas:
Acer in extremis ossibus haesit amor.
Candida uestis erat: praecincti flore capilli:
Flaua uerecundus tinxerat ora rubor.

Quemq; uocant aliæ uultum rigidumq;, trucemq;,
Pro rigido, Phædra iudice, fortis erat.
S int procul à nobis iuuenes, ut fœmina, compti:
Fine coli modico forma uirilis amat.
T e tuus iste rigor, positiq; sine arte capilli,
Et leuis egregio puluis in ore decet.
S iue ferocis equi luctantia colla retorques:
Exiguo flexos miror in orbe pedes.
S eu lentum ualido torques hastile lacerto:
Ora ferox in se uersa lacertus habet.
S iue tenes lato uenabula cornea ferro:
Deniq; nostra iuuat lumina quicquid agas.
T u modo duritiem syluis depone iugosis:
Non sum materia digna perire tua.
Quid iuuat incinctæ studia exercere Dianæ?
Et Veneri numeros eripuisse suos?
Quod caret alterna requie, durabile non est:
Hæc reparat uires: fessaq; membra leuat.
A rcus, & arma tuæ tibi sint imitanda Dianæ:
Si nunquam cesses tendere: mollis erit.
C larus erat Cephalus syluis: multæq; per herbas
Conciderant illo percutiente feræ.
N ec tamen Auroræ male se præbebat amandum:
Ibat ad hunc sapiens à sene diua uiro.
S æpe sub ilicibus Venerem, Cinyraq; creatum
Sustinuit positos quælibet herba duos.
A rsit & Oenides in mœnalia Atalanta:
Illa feræ spolium pignus amoris habet.
N os quoq; iam primum turba numeremur in ista:
Si Venerem tollas: rustica sylua tua est.

Ipsa comes ueniam: nec me latebrosa mouebũt
 Saxa: nec obliquo dente timendus aper.
Aequora bina suis oppugnant fluctibus Isthmon:
 Et tenuis tellus audit utrunq; mare.
Hic tecum Troezena colam, pittheïa regna:
 Iam nunc & patria charior illa mea est.
Tempore abest: aberitq́; diu neptunius heros:
 Illum Pirithoi detinet ora sui.
Praeposuit Theseus (nisi nos manifesta negemus)
 Pirithoum Phaedrae, Pirithoumq́; tibi:
Nec sola haec ad nos iniuria uenit ab illo:
 In magnis laesi rebus uterq; sumus.
Ossa mei fratris claua perfracta trinodi
 Sparsit humi: soror est praeda relicta feris.
Prima securigeras inter uirtute puellas,
 Te peperit, nati digna fauore parens.
Si quaeras, ubi sit: Theseus latus ense peregit:
 Nec mater tanto pignore tuta fuit.
At nec nupta quidem, tedaq́; accepta iugali:
 Cur: nisi ne caperes regna paterna nothus?
Addidit & fratres ex me tibi: quos tamen omnes
 Non ego tollendi causa, sed ille fuit.
O utinam nocitura tibi pulcherrime rerum
 In medio nixu uiscera rupta forent.
I nunc: & meriti lectum reuerere parentis:
 Quem fugit: & factis abdicat ille suis.
Nec, quia priuigno uidear coitura nouercae:
 Terruerint animos nomina uana tuos.
Ista uetus pietas, aeuo moritura futuro,
 Rustica Saturno regna tenente, fuit.

I uppiter esse pium statuit, quodcunq; iuuaret:
Et fas omne facit fratre marita soror.
I lla coit firma generis iunctura cathena:
Imposuit nodos cui Venus ipsa suos.
N ec labor est cælare: licet: pete munus ab illa:
Cognato poterit nomine culpa tegi.
V iderit amplexus aliquis: laudabimur ambo:
Dicar priuigno fida nouerca meo.
N on tibi per tenebras duri reseranda mariti
Ianua: nec custos decipiendus erit:
V t tenuit domus una duos: domus una tenebit:
Oscula aperta dabas: oscula aperta dabis.
T utus eris mecum: laudemq; merebere culpa:
Tu licet in lecto conspiciare meo:
T olle moras tantum: properataq; fœdera iunge:
Qui mihi nunc sæuit, sic tibi parcat amor.
N on ego dedignor supplex, humilisq; precari.
Heu, ubi nunc fastus, altaq; uerba iacent?
E t pugnare diu, nec me summittere culpæ
Certa fui: certi siquid haberet amor.
V icta precor: genibusq; tuis regalia tendo
Brachia: Quid deceat, non uidet ullus amans.
D epuduit: profugusq; pudor sua signa reliquit:
Da ueniam fassæ: duraq; corda doma.
Quod mihi sit genitor, qui possidet æquora, Minos:
Quod ueniant proaui fulmina torta manu:
Quod sit auus radijs frontem uallatus acutis:
Purpureo tepidum qui mouet axe diem:
N obilitas sub amore iacet: miserere priorum:
Et, mihi si non uis parcere: parce meis.

E st mihi dotalis tellus Iouis insula Crete:
Seruiat Hippolyto regia tota meo.
F lecte feros animos: potuit corrumpere taurum
Mater: eris tauro saeuior ipse truci?
P er Venerem parcas oro: quae plurima mecum est:
Sic nunquam, quae te spernere possit, ames.
S ic tibi secretis agilis dea saltibus adsit:
Syluaq; perdendas praebeat alta feras:
S. ic faueant Satyri, montanaq; numina Panes:
Sic cadat aduersa cuspide fossus aper.
S ic tibi dent Nymphae, quamuis odisse puellas
Diceris: arentem quae leuet unda sitim.
A ddimus his precibus lachrymas quoq;: uerba precatis
Perlegis: & lachrymas finge uidere meas.

OENONE PARIDI. EPI. V.

P Erlegis? an cõiux prohibet noua? plege: non est
Ista mycenaea littera facta manu.
Pegasis Oenone phrygijs celeberrima syluis
Laesa queror de te, si sinis ipse, meo.
Q uis deus opposuit nostris sua numina uotis?
Ne tua permaneam, quod mihi crimen obest?
L eniter, ex merito quicquid patiare, ferendum est
Quae uenit indigne poena, dolenda uenit.
N on dum tantus eras: cum te contenta marito
Edita de magno flumine nympha fui.
Q ui nunc Priamides (absit reuerentia uero)
Seruus eras: seruo nubere nympha tuli.
S aepe greges inter requieuimus arbore tecti:

Mistaq; cum folijs præbuit herba torum.
S æpe super stramen, fœnoq; iacentibus alto,
Depressa est humili cana pruina casa.
Quis tibi monstrabat saltus uenatibus aptos?
Et, tegeret catulos qua fera rupe suos?
R etia sæpe comes maculis distincta tetendi:
Sæpe citos egi per iuga summa canes.
I ncisæ seruant à te mea nomina fagi:
Et legor Oenone falce notata tua.
E t quantum trunci, tantum mea nomina crescunt:
Crescite: & in titulos surgite rite meos.
P opulus est (memini) fluuiali consita ripa:
Est in qua nostri littera scripta memor.
P opule uiue precor: quæ consita margine ripæ,
Hoc in rugoso cortice carmen habes:
C um Paris Oenone poterit spirare relicta:
Ad fontem Xanthi uersa recurret aqua.
X anthe retro propera: uersæq; recurrite lymphæ:
Sustinet Oenonen deseruisse Paris.
I lla dies fatum miseræ mihi duxit: ab illa
Pessima mutati cœpit amoris hyems:
Qua Venus, & Iuno, sumptisq; decentior armis
Venit in arbitrium nuda Minerua tuum.
A ttoniti micuere sinus: gelidusq; cucurrit,
Vt mihi narrasti, dura per ossa tremor.
C onsului (neq; enim modice terrebar) anusq;,
Longæuosq; senes: constitit esse nefas.
C æsa abies: sectæq; trabes: & classe parata,
Cærula ceratas accipit unda rates.
F lesti discedens; hoc saltem parce negare:

Præterito magis est iste pudendus amor.
Et flesti: & nostros uidisti flentis ocellos:
Miscuimus lachrymas mœstus uterq; suas.
Non sic appositis uincitur uitibus ulmus:
Vt tua sunt collo brachia uincta meo.
Ah quoties, cum te uento quererere teneri:
Riserunt comites: ille secundus erat.
Oscula dimissæ quoties repetita dedisti:
Quàm uix sustinuit dicere lingua, uale.
Aura leuis rigido pendentia lintea malo
Suscitat: & remis eruta canet aqua.
Prosequor infelix oculis abeuntia uela:
Quà licet: & lachrymis humet arena meis.
Vtq; celer uenias, uirides Nereidas oro,
Scilicet ut uenias in mea damna celer.
Votis ergo meis alij rediture redisti:
Hei mihi pro dira pellice blanda fui.
Aspicit immensum moles natiua profundum:
Mons fuit: æquoreis illa resistit aquis.
Hinc ego prima tuæ prospexi uela carinæ:
Et mihi per fluctus impetus ire fuit.
Dum moror: in summa fulsit mihi purpura prora:
Pertimui: cultus non erat ille tuus.
Fit propior: terrasq; cita ratis attigit aura:
Fœmineas uidi corde tremente genas.
Non satis id fuerat (quid enim furiosa morabar?)
Hærebat gremio turpis amica tuo.
Tunc uero rupiq; sinus: & pectora planxi:
Et secui madidas ungue rigente genas:
Impleuiq; sacram querulis ululatibus Idam:

Illuc has lachrymas in mea saxa tuli.
S ic Helene doleat: desertaq; coniuge ploret:
Quæq; prior nobis intulit, illa ferat.
N unc tecum ueniunt, quæ te per aperta sequuntur
Aequora: legitimos destituuntq; uiros.
A t cum pauper eras: armentaq; pastor agebas:
Nulla, nisi Oenone, pauperis uxor erat.
N on ego miror opes: nec me tua regia tangit:
Nec de tot Priami dicar ut una nurus.
N on tamen ut Priamus nymphæ socer esse recuset:
Aut Hecubæ fuerim dissimulanda nurus.
D ignaq; sum: & cupio fieri matrona potentis:
Sunt mihi, quas possunt sceptra decere, manus.
N ec me, faginea quod tecum fronde iacebam,
Despice: purpureo sum magis apta toro.
D eniq; tutus amor meus est: tibi nulla parantur
Bella: nec ultrices aduehit unda rates.
T yndaris infestis fugitiua reposcitur armis:
Hac uenit in thalamos dote superba tuos.
Quæ si sit Danais reddenda: uel Hectora fratrem,
Vel cum Deiphobo Polydamanta roga.
Quid grauis Antenor, Priamus quid suadeat ipse,
Consule: queis ætas longa magistra fuit.
T urpe rudimentum, patriæ præponere raptam:
Causa pudenda tua est: iusta uir arma mouet.
N ec tibi, si cupias, fidam promitte Lacænam:
Quæ sit in amplexus tam cito uersa tuos.
V t minor Atrides temerati fœdera lecti
Clamat: & externo læsus amore dolet:
T u quoq; clamabis: nulla reparabilis arte

Læsa pudicitia est: deperit illa semel.
A rdet amore tui: sic & Menelaon amauit:
Nunc iacet in uiduo credulus ille toro.
F elix Andromache certo bene nupta marito:
Vxor ad exemplum fratris habenda fui.
T u leuior folijs, tunc cum sine pondere succi
Nobilibus uentis arida facta cadunt.
E t minus est in te, quàm summa pondus arista:
Quæ leuis assiduis solibus usta riget.
H oc tua (nam recolo) quondam germana canebat,
Sic mihi diffusis uaticinata comis.
Quid facis Oenone? quid arenæ semina mandas?
Non profecturis littora bobus aras.
G raia iuuenca uenit: quæ te, patriam'q;, domum'q;
Perdat: io prohibe, graia iuuenca uenit.
D um licet, obscœnam ponto demergite puppim:
Heu quantum phrygij sanguinis illa uehit.
D ixerat: in cursu famulæ rapuere furentem:
At mihi flauentes diriguere comæ.
A h nimium miseræ uates mihi uera fuisti:
Possidet en saltus illa iuuenca meos.
S it facie quamuis insignis: adultera certe est:
Deseruit patrios hospite capta deos.
I llam de patria Theseus (nisi nomine fallor)
Nescio quis Theseus abstulit ante sua.
A` iuuene, & cupido credatur reddita uirgo?
Vnde hæc compererim tam bene, quæris? amo.
V im licet appelles: & culpam nomine ueles:
Quæ toties rapta est: præbuit ipsa rapi.
A t manet Oenone fallenti casta marito:

Et poteras falli legibus ipse tuis.
Me satyri celeres (syluis ego tecta latebam)
Quæsierant rapido, turba proterua, pede.
Corniger umq; caput pinu præcinctus acuta
Faunus in immensis, quà tumet Ida, iugis.
Me fide conspicuus Troiæ munitor amauit:
Ille meæ spolium uirginitatis habet.
Id quoq; luctando: rupi tamen ante capillos:
Oraq; sunt digitis aspera facta meis.
Nec pretium stupri gemmas, aurumq; poposci:
Turpiter ingenuum munera corpus emunt.
Ipse ratus dignam, medicas mihi tradidit artes:
Admisitq; meas ad sua dona manus.
Quæcunq; herba potens ad opem, radixq; medendi
Vtilis in toto nascitur orbe: mea est.
Me miseram, quod amor non est medicabilis herbis:
Destituor prudens artis ab arte mea.
Ipse repertor opis uaccas pauisse pheræas
Dicitur: & nostro saucius igne fuit.
Quod neq; graminibus tellus fœcunda creatis,
Nec deus auxilium, tu mihi ferre potes.
Et potes: & merui: dignæ miserere puellæ.
Non ego cum Danais arma cruenta fero:
Sed tua sum: tecumq; fui puerilibus annis:
Et tua, quod superest temporis, esse precor.

HYPSIPYLE IASONI. EPI. VI.

Littora Thessaliæ reduci tetigisse carina
Diceris auratæ uellere diues ouis.

G ratulor incolumi, quantum sinis: hoc tamen, ipso
Debueram scripto certior esse tuo.
N am, ne pacta tibi præter mea regna redires,
Cum cuperes: uentos non habuisse potes:
Quamlibet aduerso signetur epistola uento:
Hypsipyle missa digna salute fui.
C ur mihi fama prior, quàm nuntia littera uenit?
Isse sacros Martis sub iuga panda boues:
S eminibus iactis segetes adolesse uirorum:
Inq; necem dextra non eguisse tua:
P eruigilem spolium pecudis seruasse draconem:
Rapta tamen forti uellera fulua manu.
H æc, ego, si possem timide credẽtibus ista,
Ipse mihi scripsit, dicere: quanta forem?
Quid queror officium lenti cessasse mariti?
Obsequium, maneo si tua, grande tuli.
B arbara narratur uenisse uenefica tecum,
In mihi promissi parte recepta tori:
C redula res amor est: utinam temeraria dicar
Criminibus falsis insimulasse uirum.
N uper ab hæmonijs hospes mihi Thessalus oris
Venerat: & tactum uix bene limen erat:
A esonides, dixi, quid agit meus? ille pudore
Hæsit in opposita lumina fixus humo.
P rotinus exilui: tunicisq; à pectore ruptis,
Viuit an exclamo? me quoq; fata trahunt.
V iuit, ait: timidumq; mihi iurare coëgi:
Vix mihi, teste deo, credita uita tua est.
V tq; animus redijt: tua facta requirere cœpi:
Rettulit, æripedes Martis arasse boues:

Vipereos dentes in humum pro semine iactos:
Et subito natos arma tulisse uiros:
Terrigenas populos ciuili marte peremptos,
Implesse ætatis fata diurna suæ.
Deuicto serpente, iterum, si uiuat Iason,
Quærimus: alternant spesq;, timorq; fidem.
Singula dum narrat: cursu, studioq; loquendi
Detegit ingenio uulnera facta suo.
Heu ubi pacta fides? ubi connubialia iura?
Faxq; sub arsuros dignior ire rogos?
Non ego sum furtim tibi cognita: pronuba Iuno
Adfuit: & sertis tempora uinctus Hymen.
At mihi nec Iuno, nec Hymen, sed tristis Erinnys
Prætulit infaustas sanguinolenta faces.
Quid mihi cum Minyis? quid cum tritonide pinu?
Quid tibi cum patria nauita Tiphi mea?
Non erat hic aries uillo spectabilis aureo:
Non senis Aeetæ regia Lemnos erat.
Certa fui primo (sed me mea fata trahebant)
Hospita fœminea pellere castra manu.
Lemniadesq; uiros nimium quoq; uincere norunt:
Milite tam forti uita tuenda fuit.
Vrbe uirum uidi: tectoq;, animoq; recepi:
Hic tibi bisq; æstas, bisq; cucurrit hyems.
Tertia messis erat: cum tu dare uela coactus
Implesti lachrymis talia uerba tuis.
Abstrahor Hypsipyle: si dent modo fata recursum:
Vir tuus hinc abeo: uir tibi semper ero.
Quod tamen è nobis grauida cælatur in aluo:
Viuat: & eiusdem simus uterq; parens.

H actenus: & lachrymis in falsa cadentibus ora,
Cætera te memini non potuisse loqui.
V ltimus e sociis sacram conscendis in Argo:
Illa uolat: uentus concaua uela tenet.
C ærula propulsæ subducitur unda carinæ:
Terra tibi, nobis aspiciuntur aquæ.
I n latus omne patens turris circunspicit undas:
Huc feror: & lachrymis ora, sinusq; madent.
P er lachrymas specto: cupidæq; fauentia menti
Longius assueto lumina nostra uident.
A dde preces castas, immistaq; uota timori,
Nunc quoq; te saluo persoluenda mihi.
V ota ego persoluam? uotis Medea fruetur?
Cor dolet: atq; ira mistus abundat amor.
D ona feram templis, uiuum quod Iasona perdam?
Hostia pro damnis concidet icta meis?
N on equidem secura fui: semperq; uerebar:
Ne pater argolica sumeret urbe nurum.
A rgolicas timui: nocuit mihi barbara pellex:
Non expectato uulnus ab hoste tuli.
N ec facie, meritisq; placet: sed carmine mouit:
Diraq; cantata pabula falce metit.
I lla reluctantem cursu deducere Lunam
Nititur: & tenebris abdere solis equos.
I lla refrenat aquas: obliquaq; flumina sistit:
Illa loco syluas, uiuaq; saxa mouet.
P er tumulos errat passis discincta capillis:
Certaq; de tepidis colligit ossa rogis.
D euouet absentes: simulachraq; cerea fingit:
Et miserum tenues in iecur urget acus.

E t quæ nesciérim melius: Male quæritur herbis,
Moribus, & forma conciliandus amor.
H anc potes amplecti? thalamoq; relictus in uno
Impauidus somno nocte silente frui?
S cilicet ut tauros, ita te iuga ferre coëgit:
Quaq; feros angues, te quoq; mulcet ope.
A dde: quod adscribi factis procerumq;, tuisq;
Se facit: & titulo coniugis uxor obest.
A tq; aliquis Peliæ de partibus acta uenenis
Imputat: & populum, qui sibi credat, habet.
N on hæc Aesonides, sed filia Phasias Aetæ
Aurea phrixeæ terga reuellit ouis.
N on probat Alcimede mater tua: consule matrem:
Non pater: à gelido cui uenit axe nurus.
I lla sibi à Tanais, scythicæq; paludibus undæ
Quærat, & à patria Phasidis usq; uirum.
M obilis Aesonide, uernaq; incertior aura,
Cur tua polliciti pondere uerba carent?
V ir meus hinc ieras: cur non meus inde redisti?
Sim reducis coniux: sicut euntis eram.
S i te nobilitas, generosaq; nomina tangunt:
En ego minoo nata Thoante feror.
B acchus auus, Bacchi coniux redimita corona,
Præradiat stellis signa minora suis.
D os tibi Lemnos erit, terra ingeniosa colenti:
Me quoq; iam tales inter habere potes.
N unc etiam peperi. gratare ambobus Iason:
Dulce mihi grauidæ fecerat author onus.
F elix in numero quoq; sum: prolemq; gemellam
Pignora Lucina bina fauente dedi.

S i quæras, cui sint similes: cognoſceris illis:
Fallere non norunt: cætera patris habent.
L egatos quos pene dedi pro matre ferendos:
Sed tenuit cœptas ſæua nouerca uias.
M edeam timui: plus eſt Medea nouerca:
Medeæ faciunt ad ſcelus omne manus.
S pargere quæ fratris potuit lacerata per agros
Corpora: pignoribus parceret illa meis?
H anc tamen o demens, colchisq; ablate uenenis,
Diceris Hypſipyles præpoſuiſſe toro.
T urpiter illa uirum cognouit adultera uirgo:
Me tibi, teq; mihi teda pudica dedit.
P rodidit illa patrem: rapui de cæde Thoanta:
Deſeruit Colchon: me mea Lemnos habet.
Q uid refert? ſcelerata piam ſi uincit: & ipſo
Crimine dotata eſt: emeruitq; uirum.
L emniadum facinus culpo, non miror Iaſon:
Q uælibet iratis ipſe dat arma dolor.
D ic age, ſi uentis, ut oportuit, actus iniquis
Intraſſes portus tuq;, comesq; meos:
O buiaq; exiſſem fœtu comitata gemello:
Hiſcere non ne tibi terra roganda foret?
Q uo uultu natos, quo me ſcelerate uideres?
Perfide quo precio, qua nece dignus eras?
I pſe quidem per me tutus, ſoſpesq; fuiſſes:
Non quia tu dignus: ſed quia mitis ego.
P ellicis ipſa meos impleſſem ſanguine uultus,
Q uosq; ueneficijs abſtulit illa ſuis.
M edeæ Medea forem. quod ſiquis ab alto
Iuſtus adeſt uotis Iuppiter ipſe meis:

Quod gemit Hypsipyle: lecti quoq; succuba nostri
Mœreat: & leges sentiat ipsa suas.
Vtq; ego destituor coniux, materq; duorum:
A totidem natis orba sit illa uiro:
Nec male parta diu teneat: peiusq; relinquat:
Exulet: & toto quærat in orbe fugam.
Quàm fratri germana fuit, miseroq; parenti
Filia: tam natis, tam sit acerba uiro.
Cum mare, cum terras consumpserit: aëra tentet:
Erret inops, expes, cæde cruenta sua.
Hæc ego coniugio fraudata Thoantias oro:
Viuite deuoto nuptaq;, uirq; toro.

DIDO AENEAE. EPI. VII.

Sic, ubi fata uocant, udis abiectus in herbis
Ad uada Mæandri concinit albus olor:
Nec, quia te nostra sperem prece posse moueri,
Alloquor: aduerso mouimus ista deo.
Sed meriti famam, corpusq;, animumq; pudicum
Cum male perdiderim: perdere uerba leue est.
Certus es ire tamen: miseramq; relinquere Dido:
Atq; iidem uenti uela, fidemq; ferent:
Certus es Aenea cum fœdere soluere naues:
Quæq; ubi sint nescis, itala regna sequi.
Nec noua Carthago: nec te crescentia tangunt
Mœnia: nec sceptro tradita summa tuo.
Facta fugis: facienda petis: quærenda per orbem
Altera: quæsita est altera terra tibi.
Vt terram inuenias: quis eã tibi tradet habendam?

Quis sua non notis arua tenenda dabit?
Alter amor tibi restat habendus, & altera Dido:
Quamq; iterum fallas, altera danda fides.
Quando erit, ut condas instar Carthaginis urbem?
Et uideas populos altus ab arce tuos?
Omnia si ueniant: nec te tua uota morentur:
Vnde tibi, quae te sic amet, uxor erit?
Vror, ut inducto ceratae sulfure tedae:
Aeneamq; animo noxq;, diesq; refert.
Ille quidem male gratus, & ad mea munera surdus:
Et quo, si non sim stulta, carere uelim.
Non tamen Aeneam, quamuis male cogitet, odi:
Sed queror infidum: questaq;, peius amo.
Parce Venus nurui: durumq; amplectere fratrem
Frater amor: castris militet ille tuis.
Aut, ego quẽ coepi (neq; enim dedignor) amare:
Materiam curae praebeat ille meae.
Fallor: & ipsa mihi falsò iactatur imago:
Matris ab ingenio dissidet ille suae.
Te lapis, & montes, innataq; rupibus altis
Robora, te saeuae progenuere ferae:
Aut mare, quale uides agitari nunc quoq; uentis:
Quò tamen aduersis fluctibus ire paras.
Quò fugis? obstat hyems: hyemis mihi gratia prosit:
Aspice, ut euersas concitet Eurus aquas.
Quod tibi malueram, sine me debere procellis:
Iustior est animo uentus, & unda tuo.
Non ego sum tanti: quod non mediteris inique:
Vt pereas: dum me per freta longa fugis.
Exerces pretiosa odia, & constantia magno:

Si, dum me fugias, est tibi uile mori.
I am uenti ponent: strataq́; æqualiter unda,
Cæruleis Triton per mare curret equis.
T u quoq; cum uentis utinam mutabilis esses:
Et, nisi duritia robora uincis, eris.
Quid, si nescires insana quid æquora possent?
Expertæ toties tam male credis aquæ?
V t pelago suadente etiam retinacula soluas:
Multa tamen latus tristia pontus habet.
N ec uiolasse fidem tentantibus æquora prodest:
Perfidiæ pœnas exigit ille locus,
P ræcipue cum læsus amor: quia mater amorum
Nuda cytheriacis edita fertur aquis.
P erdita ne perdam, timeo: noceamq́; nocenti:
Neu bibat æquoreas naufragus hostis aquas.
V iue precor: sic te melius, quàm funere, perdam:
Tu potius leti causa ferere mei.
F inge age te rapido (nullum sit in omne pondus)
Turbine deprendi: quid tibi mentis erit?
P rotinus occurrent falsæ periuria linguæ:
Et phrygia Dido fraude coacta mori.
C oniugis ante oculos deceptæ stabit imago
Tristis, & effusis sanguinolenta comis.
Quicquid id est, totum merui, concedite dices:
Quæq; cadent, in te fulmina missa putes.
D a breue sæuitiæ spatium pelagiq́;, tuæq;:
Grande moræ pretium, tuta futura uia est.
N ec mihi tu curæ: puero parcatur Iulo:
Te satis est titulum mortis habere meæ.
Quid puer Ascanius? quid di meruere penates?

Ignibus ereptos obruet unda deos.
S ed neq; fers tecum: nec, quæ mihi perfide iactas:
Presserunt humeros sacra, pater'q; tuos.
O mnia mentiris: neq; enim tua fallere lingua
Incipit a' nobis: primaq; plector ego.
S i quæras, ubi sit formosi mater Iuli:
Occidit, a' duro sola relicta uiro.
H æc mihi narrabas. at me mouere merentem.
Illa minor culpa pœna futura mea est.
N ec mihi mens dubia est, q̄n te tua numina dānent:
Per mare, per terras septima iactat hyems.
F luctibus eiectum tuta statione recepi.
Vix'q; bene audito nomine, regna dedi.
H is tamen officijs utinam contenta fuissem:
Et mihi concubitus fama sepulta foret.
I lla dies nocuit: qua nos decliue sub antrum
Cœruleus subitis compulit imber aquis.
A udieram uoces: nymphas ululasse putaui:
Eumenides fatis signa dedere meis.
E xige læse pudor pœnas uiolate Sicheo:
Ad quem (me miseram) plena pudoris eo.
E st mihi marmorea sacratus in æde Sicheus:
Oppositæ frondes, uelleraq; alba tegunt.
H inc ego me sensi noto quater ore citari:
Ipse sono tenui dixit, Elisa ueni.
N ulla mora est: uenio uenio tibi debita coniux:
Sum tamen admissi tarda pudore mei.
D a ueniam culpæ: decepit idoneus author:
Inuidiam noxæ detrahit ille meæ.
D iua parens, senior'q; pater pia sarcina nati,

Spem mihi mansuri rite dedere uiri.
S i fuit errandum, causas habet error honestas:
Adde fidem: nulla parte pigendus erit.
D urat in extremum, uitæq; nouissima nostræ
Prosequitur fati, qui fuit ante, tenor.
O ccidit in terras coniux mactatus ad aras:
Et sceleris tanti præmia frater habet.
E xul agor: cineresq; uiri, patriamq; relinquo:
Et feror in duras hoste sequente uias.
A pplicor ignotis: fratriq; elapsa, fretoq;,
Quod tibi donaui perfide, littus emo.
V rbem constitui: lateq; patentia fixi
Mœnia finitimis inuidiosa locis.
B ella tument: bellis peregrina, et fœmina tentor:
Vixq; rudes portas urbis, & arma paro.
M ille procis placui: qui me coiere querentes
Nescio quem thalamis præposuisse suis.
Quid dubitas uinctam getulo tradere Iarbæ?
Præbuerim sceleri brachia nostra tuo.
E st etiam frater: cuius manus impia poscit
Respergi nostro, sparsa cruore uiri.
P one deos, & quæ tangendo sacra profanas:
Non bene cœlestes impia dextra colit.
S i tu cultor eras elapsis igne futurus:
Pœnitet elapsos ignibus esse deos.
F orsitan & grauidam Dido scelerate relinquas:
Parsq; tui lateat corpore clausa meo.
A ccedet fatis matris miserabilis infans:
Et non dum nati funeris author eris.
C umq; parente sua frater morietur Iuli:

Pœnaq; connexos auferet una duos.
S ed iubet ire deus: uellem uetuisset adire:
Punica nec Teucris pressa fuisset humus.
H oc duce nempe deo uentis agitaris iniquis:
Et teris in rapido tempora longa freto.
P ergama uix tanto tibi erant repetenda labore:
Hectore si uiuo quanta fuere, forent.
N on patrium Simoënta petis, sed Tybridis undas.
Nempe, ut peruenias quò cupis: hospes eris.
V t'q; latet, refugit'q; tuas obstrusa carinas,
Vix tibi continget terra petita seni.
H os populos potius in dotem ambage remota
Accipe, & aduectas Pigmalionis opes.
I lion in tyriam transfer felicius urbem:
In'q; loco regis, sceptra sacrata tene.
S i tibi mens auida est belli, si quærit Iulus
Vnde suo partus marte triumphus eat:
Q uem superet, ne quid desit, præbebimus hostem.
Hic pacis leges, hic locus arma capit.
T u modo, per patrem, fraternaq; tela sagittas:
Per'q; fugæ comites, dardana sacra, deos:
S ic superent quoscunq; tua de gente reportas:
Mars ferus & damni sit modus ille tui:
A scanius'q; suos feliciter impleat annos:
Et senis Anchisæ molliter ossa cubent:
P arce precor domui: quæ se tibi tradit habendam.
Q uod crimen dicas, præter amasse, meum?
N on ego sum Phthia, magnis'q; oriunda Mycenis:
Nec steterant in te uir'q;, pater'q; meus.
S i pudet uxoris: non nupta, sed hospita dicar.

Dum tua sit Dido, quidlibet esse feret.
N ota mihi freta sunt afrum frangentia littus:
Temporibus certis dantq; negantq; uiam.
C um dabit aura uiam: præbebis carbasa uentis:
Nunc leuis eiectam continet alga ratem.
T empus ut obseruem: manda mihi: certius ibis:
Nec te, si cupias, ipsa manere sinam.
E t socij requiem poscunt: laniataq; classis
Postulat exiguas semirefecta moras.
P ro meritis, & siqua tibi debebimus ultra:
Pro spe coniugij, tempora parua peto.
D um freta mitescunt: et amor dum tẽperat usum:
Fortiter ediscam tristia posse pati.
S in minus: est animus nobis effundere uitam:
In me crudelis non potes esse diu.
A spicias utinam quæ sit scribentis imago:
Scribimus: & gremio troicus ensis adest:
P erq; genas lachrymæ strictum labuntur in ensem:
Qui iam pro lachrymis sanguine tinctus erit.
Quàm bene conueniunt fato tua munera nostro:
Instruis impensa nostra sepulchra breui.
N ec mea nunc primum feriuntur pectora telo:
Ille locus sæui uulnus amoris habet.
A nna soror, soror Anna meæ male conscia culpæ,
Iam dabis in cineres ultima dona meos.
N ec consumpta rogis inscribar, Elisa Sichei:
Hoc tamen in tumuli marmore carmen erit.
P ræbuit Aeneas & causam mortis, & ensem:
Ipsa sua Dido concidit usa manu.

HERMIONE ORESTI. EPI. VIII.

L loquor Hermione nuper fratremq;, uirumq;,
a Nunc fratrem: nomen coniugis alter habet.
Pyrrhus Achilleides animosus imagine patris
Inclusam contra iusq;, piumq; tenet.
Q uod potui, renui, ne non inuita tenerer:
Cætera fœmineæ non ualuere manus.
Q uid facis Aeacide? non sum sine uindice: dixi:
Hæc tibi sub domino Pyrrhe puella suo est.
S urdior ille freto clamantem nomen Orestis
Traxit inornatis in sua tecta comis.
Q uid grauius capta Lacedæmone serua tulissem:
Si raperet graias barbara turba nurus?
P arcius Andromachen uexauit Achaia uictrix:
Cum Danaus phrygias ureret ignis opes.
A t tu, cura mei si te nunc tangit, Oreste
Inijce non timidas in tua iura manus.
A n, siquis rapiat stabulis armenta reclusis,
Arma feras? rapta coniuge lentus eris?
S it socer exemplo nuptæ repetitor ademptæ:
Cui pia militiæ causa puella fuit.
S i socer ignauus uacua stertisset in aula:
Nupta foret Paridi mater, ut ante fuit.
N on tu mille rates, sinuosaq; uela parabis,
Nec numerum danai militis: ipse ueni.
S ic quoq; eram repetenda tamen: nec turpe marito est
Aspera pro charo bella tulisse toro.
Q uid? quod auus nobis idem pelopeius Atreus?
Et, si non esses uir mihi, frater eras.

Vir precor uxori, frater succurre sorori:
Instant officio nomina bina tuo.
Me tibi Tyndareus uita grauis author, & annis
Tradidit: arbitrium neptis habebat auus.
At pater Aeacidæ promiserat inscius acti:
Plus quoq;, qui prior est ordine, possit auus:
Cum tibi nubebam: nulli mea teda nocebat:
Si iungar Pyrrho: tu mihi læsus eris.
Et pater ignoscet nostro Menelaus amori:
Succubuit telis præpetis ipse dei.
Quem sibi permisit, genero permittet amorem:
Proderit exemplo mater amata suo.
Tu mihi, quod matri pater, es: quas gesserat olim
Dardanius partes aduena, Pyrrhus agit.
Ille licet patris sine fine superbiat actis:
Et tu, quæ referas, facta parentis habes.
Tantalides, omnes, ipsumq; regebat Achillem:
Hic pars militiæ, dux erat ille ducum.
Tu quoq; habes proauũ Pelopem, Pelopisq; parentem:
Si melius numeres, à Ioue quintus eris.
Nec uirtute cares: arma inuidiosa tulisti:
Sed tu quid faceres? induit illa patrem.
Materia uellem fortis meliore fuisses:
Non lecta est operi, sed data causa tuo.
Hanc tamen implesti: iuguloq; Aegistus aperto
Tecta cruentauit, quæ pater ante tuus.
Increpat Aeacides: laudemq; in crimina uertit:
Et tamen aspectus sustinet ille meos.
Rumpor: & ora mihi pariter cum mente tumescunt:
Pectoraq; inclusis ignibus usta dolent.

Hermione corám quisquam'ne obiecit Oresti?
Nec mihi sunt uires: nec ferus ensis adest.
Flere licet: flendo certe diffundimus iram:
Per'q; sinus lachrymæ fluminis instar eunt.
Has semper solas habeo: semper'q; profundo:
Hument incultæ fonte perenne genæ.
Hoc generis fatum: quod nostros errat in annos:
Tantalides omnes apta rapina sumus.
Non ego fluminei referam mendacia cycni:
Nec querar in plumis delituisse Iouem:
Qua duo porrectus longe freta distinet Isthmos:
Vecta peregrinis Hippodameia rotis.
Castori amyclæo, & amyclæo Polluci
Reddita mopsopia Tyndaris urbe soror.
Tyndaris idæo trans æquora ab hospite rapta,
Argolicas pro se uertit in arma manus.
Vix equidem memini: memini tamen: omnia luctus,
Omnia solliciti plena timoris erant.
Flebat auus: flebat'q; soror, fratres'q; gemelli:
Orabat superos Leda, suum'q; Iouem.
Ipsa ego non longos etiam nunc scissa capillos
Clamabam: sine me, me sine mater abis?
Nam coniux aberat. ne non Pelopeïa credar:
Ecce Neoptolemo præda parata fui.
Pelides utinam uitasset Apollinis arcus:
Damnaret nati facta proterua pater.
Nec quondam placuit: nec nunc placuisset Achilli:
Abducta uiduum coniuge flere uirum.
Quæ mea cælestes iniuria fecit iniquos?
Quod'ue mihi miseræ sydus obesse querar?

P arua mea sine matre fui: pater arma ferebat:
Et, duo cum uiuant: orba duobus eram.
N on tibi blanditias primis mea mater in annis
Incerto dictas ore puella tuli.
N on ego captaui breuibus tua colla lacertis:
Nec gremio sedi sarcina grata tuo.
N on cultus tibi cura mei: nec pacta marito
Intraui thalamos matre parante nouos.
O buia prodieram reduci tibi (uera fatebor)
Nec facies nobis nota parentis erat.
E t tamen esse Helenen, quod eras pulcherrima, sensi:
Ipsa requirebas, quæ tua nata foret.
P ars hæc una mihi coniux bene cessit Orestes:
Is quoq;, ni pro se pugnet, ademptus erit.
P yrrhus habet captam reduce, & uictore parente:
Et munus à nobis diruta Troia fuit.
C um tamen altus equis titan radiantibus instat:
Perfruor infelix liberiore malo.
N ox ubi me thalamis ululantem, et acerba gementem
Condidit: in mœsto procubuiq; toro:
P ro somno lachrymis oculi funguntur obortis:
Quáq; licet, fugio, sicut ab hoste, uiro.
S æpe malis stupeo: rerumq; oblita, locíq;,
Ignara tetigi scyria membra manu.
V t'q; nefas sensi: male corpora tacta relinquo:
Et mihi pollutas credor habere manus.
S æpe Neoptolemi pro nomine, nomen Orestis
Exit: & errorem uocis, ut omen, amo.
P er genus infelix iuro, generisq; parentem,
Qui freta, qui terras, & sua regna quatit:

Per patris ossa tui, patrui mihi: quæ tibi debent:
Quod se sub tumulo fortiter ulta iacent:
Aut ego præmoriar: primoq; extinguar in æuo:
Aut ego Tantalidæ Tantalis uxor ero.

DEIANIRA HERCVLI. EPI. IX.

Gratulor Oechaliam titulis accedere nostris:
Victorem uictæ succubuisse queror.
Fama Pelasgiadas subito peruenit in urbes
Decolor, & factis inficianda tuis:
Quem nunq̃ Iuno, seriesq; immensa laborum
Fregerit. huic Iolen imposuisse iugum.
Hoc uelit Eurystheus: uelit hoc germana Tonantis:
Lætaq; sit uitæ labe nouerca tuæ.
At non ille uenis: cui nox (si creditur) una
Non tanti, ut tantus conciperere: fuit.
Plus tibi, quàm Iuno, nocuit Venus: illa premendo
Sustulit. hæc humili sub pede colla tenet.
Respice uindicibus pacatum uiribus orbem:
Qua latam Nereus cærulus ambit humum.
Se tibi pax terræ, tibi se tota æquora debent:
Implesti meritis solis utranq; domum.
Quod te laturum est, cœlum prius ipse tulisti:
Hercule supposito sydera fulsit Atlas.
Quid, nisi notitia est misero quæsita pudori:
Si cumulas stupri facta priora nota?
Te'ne ferunt geminos pressisse tenaciter angues?
Cum tener in cunis iam Ioue dignus eras.
Cœpisti melius, quàm desinis: ultima primis

Cedunt: dissimiles, hic uir, & ille puer.
Quem non mille feræ, quem non stheneleïus hostis,
Non potuit Iuno uincere: uincit Amor.
A t bene nupta feror: quia nominor Herculis uxor:
Sitq́; socer, rapidis qui tonat altus equis.
Quàm male inæquales ueniunt ad aratra iuuenci:
Tam premitur magno coniuge nupta minor.
N on honor est, sed onus, species læsura ferentes:
Siqua uoles apte nubere: nube pari.
V ir mihi semper abest, & coniuge notior hospes:
Monstraq;, terribiles persequiturq́; feras.
I psa domo uidua uotis operata pudicis
Torqueor: infesto ne uir ab hoste cadat.
I nter serpentes, aprosq́;, auidosq́; Leones
Iactor: & hæsuros cerno per ossa canes.
M e pecudum fibræ, simulachraq; inania somni,
Omnaq; arcana nocte petita mouent.
A ucupor infelix incertæ murmura famæ:
Speq́; timor dubia, spesq́; timore cadit.
M ater abest: queriturq́; deo placuisse potenti:
Nec pater Amphitryon, nec puer Hyllus adest.
A rbiter Eurystheus iræ Iunonis iniquæ
Sentitur nobis: iraq; longa deæ.
H æc me ferre parum est: peregrinos addis amores:
Et mater de te quælibet esse potest.
N on ego parthenijs temeratam uallibus Augen:
Nec referam partus Ormeni nympha tuos.
N ec tibi crimen erunt teuthrantia turba sorores:
Quarum de populo nulla relicta tibi est.
V na recens crimen defertur adultera nobis:

Vnde ego sum lydo facta nouerca Lamo.
Maeander, toties qui terris errat in isdem:
Qui lapsas in se saepe retorquet aquas:
Vidit in herculeo suspensa monilia collo,
Illo, cui coelum sarcina parua fuit.
Non puduit fortes auro cohibere lacertos:
Et solidis gemmas apposuisse toris.
Nempe sub his animam pestis nemeaea lacertis
Edidit: unde humerus tegmina laeuus habet.
Ausus es hirsutos mitra redimire capillos:
Aptior herculeae populus alba comae.
Nec te maeonia lasciuae more puellae
Incingi zona dedecuisse pudet.
Non tibi succurrit crudi Diomedis imago:
Efferus humana qui dape pauit equos.
Si te uidisset cultu Busiris in isto:
Huic uictor uicto nempe pudendus eras.
Detrahat Antaeus duro redimicula collo:
Ne pigeat molli succubuisse uiro.
Maeonias inter calathum tenuisse puellas
Diceris: & dominae pertimuisse minas.
Non fugis Alcide uictricem mille laborum
Rasilibus calathis imposuisse manum:
Crassaque robusto deducis pollice fila:
Aequaque formosae pensa rependis herae.
Ah quoties, digitis dum torques stamina duris:
Praeualidae fusos comminuere manus.
Crederis infelix scuticae tremefactus habenis
Ante pedes dominae pertimuisse minas.
Eximiis pompis praeconia summa triumphi,

Factaq; narrabas dissimulanda tibi?
S ciliæt immaneis elisos faucibus hydros
Infantem nuda dilacerasse manu.
V t tegeæus Aper cupressifero Erymantho
Incubat: & uasto pondere lædit humum.
N on tibi threicijs affixa penatibus ora,
Non hominum pingues cæde tacentur equæ:
P rodigiumq; triplex armenti diues iberi
Geryones: quamuis in tribus unus erat.
I nq; canes totidem trunco digestus ab uno
Cerberus, implicitis angue minante comis.
Q uæq; redundabat fœcundo uulnere serpens
Fertilis, & damnis ditior ipsa suis.
Q uiq; inter læuumq; latus, læuumq; lacertum,
Prægraue compressa fauce pependit onus.
E t, male confisum pedibus, formaq; bimembri,
Pulsum thessalicis agmen equestre iugis.
H æc tu sidonio potes insignitus amictu
Dicere? num cultu lingua retenta silet?
S e quoq; nympha tuis onerauit Iardanis armis:
Et tulit è capto nota trophæa uiro.
I nunc: tolle animos: & fortia facta recense.
Q uod tu non esses iure: uir illa fuit.
Q ua tanto minor es: quanto te maxime rerum,
Q uàm quos uicisti, uincere maius erat.
I lli procedit rerum mensura tuarum:
Cede bonis: hæres laudis amica tuæ est.
O pudor, hirsuti costis exuta Leonis
Aspera texerunt uellera molle latus.
F alleris: & nescis: non sunt spolia ista Leonis,

Sed tua tu'q; feræ uictor es: illa tui.
F œmina tela tulit lernæis atra uenenis,
Ferre grauem lana uix satis apta colum:
Instruxit'q; manum claua domitrice ferarum:
Vidit & in speculo coniugis arma sui.
H æc tamen audieram: licuit non credere famæ:
En uenit ad sensus mollis ab aure dolor.
A nte meos oculos adducitur aduena pellex:
Nec mihi, quæ patior, dissimulare licet.
N on sinis auerti: mediam captiua per urbem
Inuitis oculis aspicienda uenit.
N ec uenit incultis captarum more capillis
Fortunam uultus fassa tegendo suos.
I ngreditur late multo spectabilis auro:
Qualiter in Phrygia tu quoq; cultus eras.
D at uultum populo sublimis, ut Hercule uicto:
Oechaliam uiuo stare parente putes.
F orsitan expulsa ætolide Deianeira
Nomine deposito pellicis, uxor erit.
E urytidos Ioles, atq; insani Alcidæ
Turpia famosus corpora iunget Hymen.
M ens fugit admonitu: frigus'q; perambulat artus:
Et iacet in gremio languida facta manus.
M e quoq; cum multis, sed me sine crimine amasti:
Ne pigeat, pugnæ bis tibi causa fui.
C ornua flens legit rapidis Achelous in undis:
Truncaq; limosa tempora mersit aqua.
S emiuir occubuit ui, lernifero'q; ueneno
Nessus: & infecit sanguis equinus aquas.
S ed quid ego hæc refero? scribenti nuntia uenit

Fama, uirum tunicæ labe perire meæ.
H ei mihi quid feci? quò me furor egit amantem?
Impia quid dubitas Deianeira mori?
A n tuus in media coniux lacerabitur Oeta?
Tu sceleris tanti causa superstes eris?
E t quid adhuc habeo facti, cur Herculis uxor
Credar? coniugij mors mea pignus erit.
T u quoq; cognosces in me Meleagre sororem:
Impia quid dubitas Deianeira mori?
H eu deuota domus: solio sedet acrior alto:
Oenea desertum longa senecta premit.
E xulat ignotis Tydeus germanus in oris:
Alter fatali uiuus in igne fuit:
E xegit ferrum sua per præcordia mater:
Impia quid dubitas Deianeira mori?
D eprecor hoc unum per iura sacerrima lecti:
Ne uidear thalamis insidiata tuis.
N essus, ut est auidum percussus arundine pectus:
Hic, dixit, uires sanguis amoris habet.
I llita nesseo misi tibi texta ueneno:
Impia quid dubitas Deianeira mori?
I amq; uale seniorq; pater, germanaq; Gorge,
Et patria, & patriæ frater adempte meæ.
T u quoq; lux oculis hodierna nouissima nostris,
Virq; (sed ò possis) & puer Hylle uale.

ARIADNE THESEO. EPI. X.

m Itius inueni, quàm te, genus omne ferarum:
Credita non ulli, quàm tibi, peius eram.

Quæ

Quæ legis: ex illo Theseu tibi littore mitto:
Vnde tuam sine me uela tulere ratem:
In quo me somnusq; meus male prodidit, & tu,
Prò facinus, somnis insidiate meis.
Tempus erat: uitrea quo primum terra pruina
Spargitur: & tectæ fronde queruntur aues.
Incertum uigilans an somno languida, moui
Thesea prensuras semisopita manus.
Nullus erat: referoq; manus: iterumq; retento:
Perq; torum moueo brachia: nullus erat.
Excussere metus somnum: conterrita surgo:
Membraq; sunt uiduo præcipitata toro.
Protinus adductis sonuerunt pectora palmis:
Vtq; erat è somno turbida, rapta coma est.
Luna fuit: specto, siquid, nisi littora, cernam:
Quod uideant, oculi nil, nisi littus, habent:
Nunc huc, nunc illuc, & utroq;, sine ordine curro:
Alta puellares tardat arena pedes.
Interea toto clamanti littore Theseu,
Reddebant nomen concaua saxa tuum.
Et quoties ego te, toties locus ipse uocabat:
Ipse locus miseræ ferre uolebat opem.
Mons fuit: apparent frutices in uertice rari:
Nunc scopulus raucis pendet adesus aquis.
Ascendo: uires animus dabat: atq; ita late
Aequora prospectu metior alta meo.
Inde ego (nam uentis quoq; sum crudelibus usa)
Vidi præcipiti carbasa tensa noto.
Aut uidi: aut certe quia me uidisse putaui,
Frigidior glacie, semianimisq; fui.

N ec languere diu patitur dolor: excitor illo:
Excitor: & summa Thesea uoce uoco.
Quò fugis? exclamo: scelerate reuertere Theseu:
Flecte ratem: numerum non habet illa suum.
H oc ego, quod uoci deerat, plangore replebam:
Verbera cum uerbis mista fuere meis.
S i non audires, ut saltem cernere posses:
Iactatæ late signa dedere manus.
C andidaq; imposui longæ uelamina uirgæ,
Scilicet oblitos admonitura mei.
I amq; oculis ereptus eras: tunc deniq; fleui:
Torpuerant molles ante dolore genæ.
Quid potius facerent, quàm me mea lumina flerent:
Postquam desierant uela uidere tua?
A ut ego diffusis erraui sola capillis:
Qualis ab ogygio concita baccha deo:
A ut mare prospiciens, in saxo frigida sedi:
Quamq; lapis sedes, tam lapis ipsa fui.
S æpe torum repeto: qui nos acceperat ambos:
Sed non acceptos exhibiturus erat.
E t tua, quæ possum, pro te uestigia tango,
Strataq;: quæ membris intepuere tuis.
I ncumbo: lachrymisq; toro manante profusis,
Pressimus, exclamo, te duo: redde duos.
V enimus huc ambo: cur non discedimus ambo?
Perfide pars nostri lectule maior ubi est?
Quid faciam? quà sola ferar? uacat insula cultu:
Non hominum uideo, non ego facta boum.
O mne latus terræ cingit mare: nauita nusquam est:
Nulla per ambiguas puppis itura uias.

Finge dari comitesq́; mihi, uentosq́;, ratemq́;:
Quid sequar? accessus terra paterna negat.
Vt rate felici pacata per æquora labar:
Temperet ut uentos Aeolus: exul ero.
Non ego te Crete centum digesta per urbes
Aspiciam, puero cognita terra Ioui.
Nam pater, & tellus iusto regnata parente,
Prodita sunt facto nomina chara meo:
Cum tibi, ne uictor tecto morerere recuruo:
Quæ regerent passus, pro duce fila dedi.
Tu mihi dicebas: per ego ipsa pericula iuro,
Te fore, dum nostrum uiuet uterq;, meam.
Viuimus: & non sum Theseu tua: si modo uiuit
Fœmina periuri fraude sepulta uiri.
Me quoq;, qua fratrem, mactasses improbe claua:
Esset, quam dederas, morte soluta fides.
Nunc ego non tantum, quæ sum passura, recordor:
Sed quæcunq; potest ulla relicta pati.
Occurrunt animo pereundi mille figuræ:
Morsq́; minus pœnæ, quàm mora mortis, habet.
Iam iam uenturos aut hac, aut suspicor illac,
Qui lanient auidos uiscera dente, lupos.
Forsitan & fuluos tellus alit ista leones:
Quis scit, an hæc sæuas insula tigres habet?
Et freta dicuntur magnas expellere phocas:
Quis uetat & gladios per latus ire meum?
Tantum ne religer dura captiua cathena:
Ne'ue traham serua grandia pensa manu:
Cui pater est Minos: cui mater filia Phœbi:
Quodq́; magis memini, quæ tibi pacta fui.

S i mare, si terras, porrectaq; littora uidi:
Multa mihi terræ, multa minantur aquæ.
C œlum restabat: timeo simulachra deorum.
Destituor rapidis præda, cibus'q; feris.
S iue colunt, habitant'q; uiri, diffidimus illis:
Externos didici læsa timere uiros.
V iueret Androgeos utinam: nec facta luisses
Impia funeribus Cecropi terra tuis:
N ec tua mactasset nodoso stipite Theseu
Ardua parte uirum dextera, parte bouem.
N ec tibi, quæ reditus monstrarent, fila dedissem,
Fila per adductas sæpe recepta manus.
N on equidem miror, si stat uictoria tecum:
Strataq; cretæam bellua strauit humum.
N on poterant figi præcordia ferrea cornu.
Vt te non tegeres: pectore tutus eras.
I lluc tu silices, illuc adamanta tulisti:
Illic qui silices Thesea uincat habes.
C rudeles somni, qui me tenuistis inertem.
At semel æterna nocte premenda fui.
V os quoq; crudeles uenti, nimium'q; parati,
Flaminaq; in lachrymas officiosa meas.
D extera crudelis, quæ me, fratrem'q; necauit:
Et data poscenti nomen inane fides.
I n me iurarunt somnus, uentus'q;, fides'q;:
Prodita sum causis una puella tribus.
E rgo ego nec matris lachrymas moritura uidebo:
Nec, mea qui digitis lumina condat, erit.
S piritus infelix peregrinas ibit in auras:
Nec positos artus unget amica manus.

O ssa superstabunt uolucres inhumata marinæ.
Hæc sunt officijs digna sepulchra meis.
I bis cecropios portus: patriáq; receptus,
Cum steteris turbæ celsus honore tuæ:
E t bene narraris letum tauríq;, uiríq;:
Sectaq; per dubias saxea tecta uias:
M e quoq; narrato solam tellure relictam:
Non ego sum titulis surripienda tuis.
N ec pater est Aegeus: nec tu Pittheidos Aethræ
Filius: authores saxa, fretúmq; tui.
D i facerent, ut me summa de puppe uideres:
Mouisset uultus mœsta figura tuos.
N unc quoq;, non oculis, sed, qua potes, aspice mente
Hærentem scopulo: quem uaga pulsat aqua.
A spice demissos lugentis more capillos:
Et tunicas lachrymis, sicut ab imbre, graues.
C orpus, ut impulsæ segetes aquilonibus, horret:
Litteraq; articulo pressa tremente labat.
N on te per meritum, quoniam male cessit, adoro.
Debita sit facto gratia nulla meo,
S ed nec pœna quidem. si non ego causa salutis:
Non tamen est, cur tu sis mihi causa necis.
H as tibi plangendo lugubria pectora lassas
Infelix tendo trans freta longa manus.
H os tibi, qui superant, ostendo mœsta capillos:
Per lachrymas oro: quas tua facta mouent:
F lecte ratem Theseu: uersóq; relabere uento:
Si prius occidero: tu tamen ossa feres.

EPI. XI.

S I qua tamen cæcis errabunt scripta lituris:
Oblitus à dominæ cæde libellus erit.
D extra tenet calamum: strictum tenet altera ferrũ:
Et iacet in gremio charta soluta meo.
H ac est Aeolidos fratri scribentis imago:
Sic uideor duro posse placere patri.
I pse necis cuperem nostræ spectator adesset:
Authoris'q; oculis exigeretur opus.
V t ferus est, multo'q; suis truculentior euris:
Spectaret siccis uulnera nostra genis.
S cilicet est aliquid cum sæuis uiuere uentis:
Ingenio populi conuenit ille sui.
I lle noto, zephyro'q;, & scythonio aquiloni
Imperat, & pennis eure proterue tuis.
I mperat heu uentis: tumidæ non imperat iræ:
Possidet & uitijs regna minora suis.
Quid iuuat admotam per auorum nomina cælo,
Inter cognatos posse referre Iouem?
N um minus infestum, funebria munera, ferrum
Fœminea teneo non mea tela manu?
O utinam Macareu, quæ nos commisit in unum,
Venisset leto serior hora meo.
C ur unquam plus me frater, quàm frater, amasti?
Et tibi, non debet quod soror esse, fui?
I psa quoq; incalui: qualem'q; audire solebam,
Nescio quem sensi corde tepente deum.
F ugerat ore color: macies adduxerat artus:
Sumebant minimos ora coacta cibos.

Nec somni faciles: & nox erat annua nobis:
Et gemitum nullo læsa dolore dabam.
Nec, cur hoc facerem, poteram mihi reddere causam:
Nec noram, quid amans esset: at illud eram.
Prima malum nutrix animo præsensit anili:
Prima mihi nutrix, Aeoli, dixit, amas.
Erubui: gremioq́; pudor deiecit ocellos:
Hæc satis in tacita signa fatentis erant.
Iamq́; tumescebant uitiati pondera uentris:
Aegraq; furtiuum membra grauabat onus.
Quas mihi non herbas, quæ non medicamina nutrix
Attulit? audaci supposuitq́; manu?
Vt penitus nostris (hoc te celauimus unum)
Visceribus crescens excuteretur onus.
Ah nimium uiuax admotis restitit infans
Artibus: & tectus tutus ab hoste fuit.
Iam nouies erat orta soror pulcherrima Phœbi:
Denaq; luciferos luna premebat equos:
Nescia quæ faceret subitos mihi causa dolores,
Et rudis ad partus, & noua miles eram.
Nec tenui uocem: quid, ait, tua crimina prodis?
Oraq; clamantis conscia pressit anus.
Quid faciam infelix? gemitus dolor edere cogit:
Sed timor, & nutrix, & pudor ipse uetant.
Continuo gemitus, elapsaq; uerba reprendo:
Et cogor lachrymas combibere ipsa meas.
Mors erat ante oculos: & opem Lucina negabat:
Et graue, si morerer, mors quoq; crimen erat.
Cum super incumbens, scissa tunicaq́;, comaq́;,
Pressa refouisti pectora nostra tuis.

E t mihi, uiue soror, soror o charissima, dixti:
Viue: nec unius corpore perde duos.
S pes bona det uires: fratri nam nupta futura es:
Illius, de quo mater es, uxor eris.
M ortua (crede mihi) tamen ad tua uerba reuixi:
Et positum est uteri crimen, onus'q; mei.
Q uid tibi grataris? media sedet Aeolus aula:
Crimina sunt oculis surripienda patris.
F rondibus infantem, ramis'q; albentis oliuæ,
Et leuibus uittis sedula cælat anus:
F ictaq; sacra facit: dicit'q; precantia uerba:
Dat populus sacris, dat pater ipse uiam.
I am propè limen erat: patrias uagitus ad aures
Venit: & indicio proditur ille suo.
E ripit infantem, mentitaq; sacra reuelat
Aeolus: insana regia uoce sonat.
V t mare fit tremulum, tenui cum stringitur aura:
Vt quatitur tepido fraxina uirga noto:
S ic mea uibrari pallentia membra uideres:
Quassus ab imposito corpore lectus erat.
I rruit: et nostrum uulgat clamore pudorem:
Et uix à misero continet ore manus.
I psa nihil, præter lachrymas, pudibunda profudi:
Torpuerat gelido lingua retenta metu.
I amq; dari paruum canibus'q;, auibus'q; nepotem
Iusserat: in solis destituiq; locis.
V agitus dedit ille miser: sensisse putares:
Quaq; suum poterat uoce rogabat auum.
Q uid mihi tunc animi credis germane fuisse?
Nam potes ex animo colligere ipse tuo;

C um mea me coràm syluas inimicus in altas
Viscera montanis ferret edenda lupis.
E xierat thalamo: tunc demum pectora planxi:
Contigit inq; meas unguibus ire genas.
I nterea patrius uultu mœrente satelles
Venit: & indignos edidit ore sonos.
A eolus hunc ensem mittit tibi: tradidit ensem:
Et iubet ex merito scire quid iste uelit.
S cimus: & utemur uiolento fortiter ense:
Pectoribus condam dona paterna meis.
H is mea muneribus genitor connubia donas?
Hac tua dote pater filia diues erit?
T olle procul decepte faces Hymenæe maritas:
Et fuge turbato tecta nefanda pede.
F erte faces in me, quas fertis, Erinnydes atræ:
Vt meus ex isto luceat igne rogus.
N ubite felices parca meliore sorores:
Admissi memores sed tamen este mei.
Quid puer admisit tam paucis editus horis?
Quo læsit facto uix bene natus auum?
S i potuit meruisse necem, meruisse putetur:
Ah miser admisso plectitur ille meo.
N ate dolor matris, rapidarum præda ferarum,
Hei mihi natali dilacerate tuo,
N ate parum fausti miserabile pignus amoris,
Hæc tibi prima dies, hæc tibi summa fuit.
N on mihi te licuit lachrymis perfundere iustis:
In tua nec tonsas ferre sepulchra comas.
N on super incubui: non oscula frigida carpsi:
Diripiunt auidæ uiscera nostra feræ.

Ipsa quoq; infantis cũ uulnere persequar umbras:
Nec mater fuero dicta, nec orba diu.
Tu tamen o` frustra miseræ sperate sorori,
Sparsa precor nati collige membra tui.
Et refer ad matrem: socioq́. impone sepulchro:
Vrnaq; nos habeat quanlibet arcta duos.
Viue memor nostri: lachrymasq́; in funere funde:
Ne'ue reformida corpus amantis amans.
Tu (rogo) proiectæ nimium mandata sororis
Perfer: mandatis perfruar ipsa patris.

MEDEA IASONI. EPI. XII.

At tibi Colchorum memini regina uacaui:
Ars mea cum peteres, ut tibi ferret opem:
Tunc, quæ dispensant mortalia fata, sorores
Debuerant fusos euoluisse meos.
Tunc potui Medea mori bene: quidquid ab illo
Produxi uitæ tempore: pœna fuit.
Hei mihi cur unquam iuuenilibus acta lacertis
Phrixeam petijt pelias arbor ouem?
Cur unquam Colchi magnetida uidimus Argo?
Turbaq; phasiacam graia bibistis aquam?
Cur mihi plus æquo flaui placuere capilli?
Et decor, & linguæ gratia ficta tuæ?
At (semel in nostras quoniam noua puppis arenas
Venerat: audaces attulerat'q; uiros)
Isset anhelatos non præmedicatus in ignes.
Immemor Aesonides, oraq; adunca boum.
Semina iecisset: totidem sumpsisset & hostes:
Vt caderet cultu cultor ab ipse suo.

Quantum perfidiæ tecum scelerate perisset:
Dempta forent capiti quàm mala multa meo.
E st aliqua ingrato meritum exprobrare uoluptas:
Hac fruar: hæc de te gaudia sola feram.
I ussus inexpertam Colchos aduertere puppim,
Intrasti patriæ regna beata meæ.
H oc illic Medea fui: noua nupta quod hic est.
Quàm pater est illi, tam mihi diues erat.
H ic Ephyren bimarem, Scythia tenus ille niuosa
Omne tenet: ponti qua plaga læua iacet.
A ccipit hospitio iuuenes pater Aeta pelasgos:
Et premitis pictos corpora graia toros.
T unc ego te uidi: tunc cœpi scire, quis esses:
Illa fuit mentis prima ruina meæ.
E t uidi: & perij: nec notis ignibus arsi,
Ardet ut ad magnos pinea teda deos.
E t formosus eras: & me mea fata trahebant:
Abstulerant oculi lumina nostra tui.
P erfide sensisti: quis enim bene cælat amorem?
Eminet indicio prodita flamma suo.
D ixerat interea tibi rex: ut dura ferorum
Insolito premeres uomere colla boum.
M artis erant tauri plus, quàm per cornua, sæui:
Quorum terribilis spiritus ignis erat.
A ere pedes solidi: prætentaq; naribus æra:
Nigra per afflatus hæc quoq; facta suos.
S emina præterea populos genitura iuberis
Spargere deuota lata per arua manu:
Qui peterent natis secum tua corpora telis:
Illa erat agricolæ messis iniqua suo.

L umina custodis succumbere nescia somno
Vltimus est aliqua decipere arte labor.
D ixerat Aeetes: mœsti consurgitis omnes:
Mensaq; purpureos deserit alta toros.
Quàm tibi tunc longe regnum dotale Creusæ,
Et socer, & magni nata Creontis erat.
T ristis abis: oculis abeuntem prosequor udis:
Et dixit tenui murmure lingua, uale.
V t positum thalamo tetigi male saucia lectum:
Acta est per lachrymas nox mihi, quanta fuit.
A nte oculos tauriq; meos, segetesq; nefandæ,
Ante meos oculos peruigil anguis erat.
H inc amor: hinc timor est: ipsum timor auget amorē.
Mane erat: & thalamo chara recepta soror,
D isiectamq; comas, auersaq; in ora iacentem
Inuenit, & lachrymis omnia plena meis.
O rat opem Minyis: petit altera: & altera habebit:
Aesonio iuueni, quod rogat illa, damus.
E st nemus & piceis, & frondibus ilicis atrum:
Vix illuc radijs solis adire licet.
S unt in eo (fuerant certe) delubra Dianæ:
Aurea barbarica stat dea facta manu.
N escio an exciderint mecum loca: uenimus ambo:
Orsus es infido sic prior ore loqui.
I us tibi, & arbitrium nostræ fortuna salutis
Tradidit: inq; tua est uitaq;, morsq; manu.
P erdere posse sat est, siquem iuuat ista potestas:
Sed tibi seruatus gloria maior ero.
P er mala nostra precor, quorum potes esse leuamen:
Per genus, & numen cuncta uidentis aui:

Per triplices uultus, arcanaq; sacra Dianæ,
  Et si forte aliquos gens habet ista deos:
O uirgo miserere mei: miserere meorum:
  Effice me meritis tempus in omne tuum.
Quod si forte uirum non dedignare pelasgum:
  (Sed mihi tam faciles unde deosq; meos?)
Spiritus ante meus tenues uanescat in auras:
  Quàm thalamo, nisi tu, nupta sit ulla meo.
Conscia sit Iuno sacris præfecta maritis:
  Et dea, marmorea cuius in æde sumus.
Hæc animum, & quota pars horum mouere puellæ
  Simplicis: & dextræ dextera iuncta meæ.
Vidi etiam lachrymas: an & est pars fraudis in illis?
  Sic cito sum uerbis capta puella tuis.
Iungis & æripedes inadusto corpore tauros:
  Et solidam iusso uomere findis humum.
Arua uenenatis pro semine dentibus imples:
  Nascitur & gladios, scutaq; miles habens.
Ipsa ego, quæ dederam medicamina, pallida sedi:
  Cum uidi subitos arma tenere uiros:
Donec terrigenæ (facinus miserabile) fratres
  In se constrictas conseruere manus.
Peruigil ecce draco squamis crepitantibus horrens
  Sibilat: & torto pectore uerrit humum.
Dotis opes ubi erant? ubi erat tunc regia coniux?
  Quiq; maris gemini distinet Isthmos aquas?
Illa ego, quæ tibi sum nunc deniq; barbara facta,
  Nunc tibi sum pauper, nunc tibi uisa nocens:
Flammea subduxi medicato lumina somno:
  Et tibi, quæ raperes, uellera tuta dedi.

Proditus est genitor: regnum, patriamq́; reliqui:
Munus, in exilio quod licet esse, tuli.
Virginitas facta est peregrini præda latronis:
Optima cum chara matre relicta soror.
At non te fugiens sine me germane reliqui:
Deficit hoc uno littera nostra loco.
Quod facere ausa mea est, non audet scribere dextra:
Sic ego, sed tecum, dilaceranda fui.
Nec tamen extimui (quid enim post illa timerem?)
Credere me pelago fœmina, iamq́; nocens.
Numen ubi est? ubi di? meritas subeamus in alto,
Tu fraudis pœnas, credulitatis ego.
Compressos utinam symplegades elisissent:
Nostraq; adhærerent ossibus ossa tuis.
Aut nos Scylla rapax canibus misisset edendos:
Debuit ingratis Scylla nocere uiris.
Quæq; uomit totidem fluctus, totidemq́; resorbet:
Nos quoq; trinacriæ supposuisset aquæ.
Sospes ad hæmonias, uictorq́; reuerteris urbes:
Ponitur ad patrios aurea lana deos.
Quid referam Peliæ natas pietate nocentes?
Cæsaq; uirginea membra paterna manu?
Vt culpent alij, tibi me laudare necesse est:
Pro quo sum toties esse coacta nocens.
Ausus es o (iusto desunt sua uerba dolori)
Ausus es æsonia dicere cede domo.
Iussa, domo cessi natis comitata duobus,
Et, qui me sequitur semper, amore tui.
Vt subito nostras hymen cantatus ad aures
Venit: & accenso lampades igne micant:

Tibiaq; effudit socialia carmina, nobis,
At mihi, funesta flebiliora tuba:
Pertimui: nec adhuc tantum scelus esse putabam:
Sed tamen in toto pectore frigus erat.
Turba ruunt: et hymen clamāt: hymenæe frequētant.
Quo propior uox est: hoc mihi peius erat.
Diuersi flebant serui: lachrymasq; tegebant.
Quis uellet tanti nuntius esse mali?
Me quoq;, quidquid erat, potius nescire iuuabat:
Sed, tanquam scirem, mens mea tristis erat.
Cum minor è pueris iussus, studioq; uidendi
Constitit ad geminæ limina prima foris.
Hinc, mihi, mater abi, pompam pater, inquit, Iason
Ducit: & adiunctos aureus urget equos.
Protinus abscissa planxi mea pectora ueste:
Tuta nec à digitis ora fuere meis.
Ire animus mediæ suadebat in agmina turbæ:
Raptaq; compositis demere serta comis.
Vix me continui, quin sic laniata capillos
Clamarem, meus est: iniÿceremq; manus.
Læse pater gaude: Colchi gaudete relicti:
Inferias umbræ fratris habete mei.
Deseror, amissis, regno, patriaq;, domoq;,
Coniuge: qui nobis omnia solus erat.
Serpentes igitur potui, taurosq; furentes,
Vnum non potui perdomuisse uirum.
Quæq; feros repuli doctis medicatibus ignes:
Non ualeo flammas effugere ipsa meas.
Ipsi me cantus, herbæq;, artesq;, relinquunt:
Nil dea, nil Hecates sacra potentis agunt.

N on mihi grata dies: noctes uigilantur amaræ:
Nec tener in misero pectore somnus adest.
Quæ me non possum, potui sopire draconem:
Vtilior cuiuis, quam mihi, cura mea est.
Quos ego seruaui, pellex amplectitur artus:
Et nostri fructus illa laboris habet.
F orsitan & , stultæ dum te iactare maritæ
Quæris: & iniustis auribus apta loqui:
I n faciem, moresq; meos noua crimina fingis.
Rideat: & uitijs læta sit illa meis:
R ideat: & tyrio iaceat sublimis in ostro:
Flebit: & ardores uincet adusta meos.
D um ferrum, flammæq; aderunt, succusq; ueneni:
Hostis Medeæ nullus inultus erit.
Quod si forte preces præcordia ferrea tangunt:
Nunc animis audi uerba minora meis
N am tibi sum supplex: quod tu mihi sæpe fuisti:
Nec moror ante tuos procubuisse pedes.
S i tibi sum uilis: communes respice natos:
Sæuiet in partus dira nouerca meos.
E t nimium similes tibi sunt: & imagine tangor:
Et, quoties uideo, lumina nostra madent.
P er superos oro, per auitæ lumina flammæ,
Per meritum, & natos pignora nostra duos:
R edde torum: pro quo tot res insana reliqui:
Adde fidem dictis: auxiliumq; refer.
N on ego te imploro contra taurosq;, uirosq;:
Vtq; tua serpens uicta quiescat ope.
T e peto: quem merui: quem nobis ipse dedisti:
Cum quo sum pariter facta parente parens:

Dos ubi

Dos ubi sit, quæris: campo numerauimus illo:
Qui tibi laturo uellus, arandus erat.
Aureus ille aries uillo spectabilis aureo,
Dos mea: quam, dicam si tibi redde, neges.
Dos mea, tu sospes: dos est mea, graia iuuentus:
I nunc, sisyphias improbe confer opes.
Quod uiuis: quod habes nuptam, socerumq; potentẽ:
Hoc ipsum, ingratus quod potes esse: meum est.
Quos equidem actutum. sed quid prædicere pœnam
Attinet? ingentes parturit ira minas.
Quò feret ira, sequar: facti fortasse pigebit:
Et piget infido consuluisse uiro.
Viderit ista Deus: qui nunc mea pectora uersat:
Nescio quid certe mens mea maius agit.

LAODAMIA PROTESI-LAO. EPI. XIII.

m Ittit, & optat amans quò mittitur ire, salutem
Aemonis æmonio Laodameia uiro.
Aulide te fama est uento retinente morari:
Ah, me cum fugeres, hic ubi uentus erat?
Tunc freta debuerant uestris obsistere remis.
Illud erat sæuis utile tempus aquis.
Oscula plura uiro, mandataq; plura dedissem:
Et sunt quæ uolui dicere multa tibi.
Raptus es hinc præceps: &, qui tua uela uocaret:
Quem cuperent nautæ, non ego, uentus erat.
Ventus erat nautis aptus, non aptus amanti:
Soluor ab amplexu Protesilae tuo.

L inguaq; mandatis uerba imperfecta reliquit:
Vix illud potui dicere triste, uale.
I ncubuit boreas: arreptaq; uela tetendit:
Iamq; meus longe Protesilaus erat.
D um potui spectare uirum, spectare iuuabat:
Sumq; tuos oculos usq; secuta meis.
V t te non poteram, poteram tua uela uidere:
Vela diu uultus detinuere meos.
A t postquam nec te, nec uela fugacia uidi:
Et, quod spectarem, nil, nisi pontus, erat:
L ux quoq; tecum abijt: tenebrisq; exanguis obortis
Succiduo dicor procubuisse genu.
V ix socer Iphiclus, uix me grandæuus Acastus,
Vix mater gelida mœsta refecit aqua.
O fficium fecere pium, sed inutile nobis:
Indignor miseræ non licuisse mori.
V tq; animus rediјt: pariter rediere dolores:
Pectora legitimus casta momordit amor.
N ec mihi pectendos cura est præbere capillos:
Nec libet aurata corpora ueste tegi.
V t quas pampinea tetigisse Bicorniger hasta
Creditur: huc illuc, qua furor egit, eo.
C onueniunt matres Phylaceides: & mihi clamant:
Indue regales Laodameia sinus.
S cilicet ipsa geram saturatas murice uestes:
Bella sub Iliacis mœnibus ille gerat?
I psa comas pectam: galea caput ille prematur?
Ipsa nouas uestes, dura uir arma ferat?
Qua possum, squalore tuos imitata labores
Dicar: & hæc belli tempora tristis agam.

D ux Pari Priamide damno formose tuorum,
Tam sis hostis iners: quàm malus hospes eras.
A ut te tænariæ faciem culpasse maritæ:
Aut illi uellem displicuisse tuam.
T u, qui pro rapta nimium Menelae laboras:
Hei mihi quàm multis flebilis ultor eris.
D i precor à nobis omen remouete sinistrum:
Et sua det reduci uir meus arma Ioui.
S ed timeo: quotiesq; subit miserabile bellum:
More niuis lachrymæ sole madentis eunt.
I lion, & Tenedos, Simoisq;, & Xanthus, & Ide,
Nomina sunt ipso pene timenda sono.
N ec rapere ausurus, nisi se defendere posset,
Hospes erat: uires nouerat ille suas.
V enerat, ut fama est, multo spectabilis auro:
Quiq; suo phrygias corpore ferret opes:
C lasse, uirisq; potens: per quæ fera bella geruntur:
Et sequitur regni pars quota quenq; sui.
H is ego te uictam consors ledæa gemellis
Suspicor: hæc Danais posse nocere puto.
H ectora nescio quem timeo: Paris Hectora dixit
Ferrea sanguinea bella mouere manu.
H ectora, quisquis is est, si sum tibi chara, caueto:
Signatum memori pectore nomen habe.
H unc ubi uitaris: alios uitare memento:
Et multos illic Hectoras esse puta.
E t facito, ut dicas, quoties pugnare parabis:
Parcere me iussit Laodameia sibi.
S i cadere argolico fas est sub milite Troiam:
Te quoq; non ullum uulnus habente cadat.

P ugnet: & aduersos tendat Menelaus in hostes:
Vt rapiat Paridi, quam Paris ante sibi.
I rruat: & causa quem uincit, uincat & armis.
Hostibus è medijs nupta petenda uiro est.
C ausa tua est dispar: tu tantum uiuere pugna:
Inq; pios dominæ posse redire sinus.
P arcite Dardanidæ de tot (precor) hostibus uni:
Ne meus ex illo corpore sanguis eat.
N on est, quem deceat nudo concurrere ferro:
Sæuaq; in oppositos pectora ferre uiros.
F ortius ille potest, multo qui pugnat amore:
Bella gerant alij: Protesilaus amet.
H unc, fateor, uolui reuocare: animusq; ferebat:
Substitit auspicij lingua timore mali.
C um foribus uelles ad Troiam exire paternis:
Pes tuus offenso limine signa dedit.
V t uidi, ingemui: tacitoq; in pectore dixi:
Signa reuersuri sint precor ista uiri.
H æc tibi nunc refero, ne sis animosus in armis:
Irritus in uentos hic timor omnis eat.
S ors quoq; nescio quem fato designat inique:
Qui primus Danaûm troada tanget humum.
I nfelix, quæ prima uirum lugebit ademptum.
Di faciant, ne tu strenuus esse uelis.
I nter mille rates tua sit millesima puppis:
Iamq; fatigatas ultima uerset aquas.
H oc quoq; præmoneo: de naue nouissimus exi:
Non est, quo properes, terra paterna tibi.
C um uenies: ueloq; moue, remoq; carinam:
Inq; tuo celerem littore siste gradum.

Siue latet Phœbus: seu terris altior extat:
Tu mihi luce dolor, tu mihi nocte uenis,
Nocte tamen, quã luce, magis. nox grata puellis:
Quarum suppositus colla lacertus habet.
Aucupor in lecto mendaces cœlibe somnos:
Dum careo ueris, gaudia falsa iuuant.
Sed tua cur nobis pallens occurrit imago?
Cur uenit à uerbis multa querela tuis?
Excutior somno: simulachraq; noctis adoro:
Nulla caret fumo thessalis ara meo.
Thura damus, lachrymasq́; super: quæ sparsa relu-
Vt solet affuso surgere flamma mero. (cent:
Quando ego te reducem cupidis amplexa lacertis,
Languida lætitia soluar ab ipsa mea?
Quando erit, ut lecto mecum bene iunctus in uno
Militiæ referas splendida facta tuæ?
Quæ mihi dum referes: quamuis audire iuuabit:
Multa tamen rapies oscula, multa dabis.
Semper in his apte narrantis uerba resistunt:
Promptior est dulci lingua referre mora.
Sed cum Troia subit, subeunt uentiq;, fretumq́;:
Spes bona sollicito uicta timore cadit.
Hoc quoq;, quod uenti prohibent exire carinas,
Me mouet: inuitis ire paratis aquis.
Quis uelit in patriam uento prohibente reuerti?
À patria pelago uela uetante datis.
Ipse suam non præbet iter Neptunus ad urbem.
Quò ruitis? uestras quisq; redite domos.
Quò ruitis Danai? uentos audite uetantes:
Non subiti casus, numinis ista mora est.

Quid petitur tanto, nisi turpis adultera, bello?
Dum licet, inachiæ uertite uela rates.
S ed quid ego reuoco hæc? omen reuocantis abesto:
Blandaq; compositas aura secundet aquas.
T roadas inuideo: quæ sic lachrymosa suorum
Funera conspicient: nec procul hostis erit.
I psa suis manibus forti noua nupta marito
Imponet galeam: barbaraq; arma dabit.
A rma dabit: dumq; arma dabit, simul oscula sumet:
Hoc genus officij dulce duobus erit.
P roducetq; uirum: dabit & mandata reuerti:
Et dicet, referas ista face arma Ioui.
I lle ferens dominæ mandata recentia secum,
Pugnabit caute: respicietq; domum.
E xuet & reduci clypeum: galeamq; resoluet:
Excipietq; suo corpora lassa sinu.
N os sumus incertæ: nos anxius omnia cogit,
Quæ possunt fieri, facta putare timor.
D um tamen arma geris diuerso miles in orbe:
Quæ referat uultus, est mihi cera, tuos.
I lli blanditias, illi tibi debita uerba
Dicimus: amplexus accipit illa meos.
C rede mihi plus est, quàm quod uideatur, imago:
Adde sonum ceræ. Protesilaus erit.
H anc specto: teneoq; sinu pro coniuge uero:
Et tanquam possit uerba referre, queror.
P er reditus, corpusq; tuum, mea numina, iuro:
Perq; pares animi, coniugijq; faces:
P erq;, quod ut uideam canis albere capillis:
Quod tecum possis ipse referre caput:

Me tibi uenturam comitem, quocunq; uocaris:
Siue quod heu timeo, siue superstes eris.
Vltima mandato claudetur epistola paruo:
Sit tibi cura mei: sit tibi cura tui.

HYPERMNESTRA LYNCEO. EPI. XIIII.

Mittit Hypermnestra de tot modo fratribus uni:
Cætera nuptarum crimine turba iacet.
Clausa domo teneor, grauibus coërcita uinclis:
Est mihi supplicij causa, fuisse piam.
Quod manus extimuit iugulo demittere ferrum:
Sum rea: laudarer, si scelus ausa forem.
Esse ream præstat, quàm sic placuisse parenti:
Non piget immunes cædis habere manus.
Me pater igne licet, quem non uiolauimus, urat:
Quæq; aderant sacris, tendat in ora faces:
Aut illo iugulet, quem non bene tradidit, ense:
Vt qua non cecidit uir nece, nupta cadat:
Non tamen, ut dicant morientia, pœnitet, ora,
Efficiet: non est, quam piget esse piam.
Pœniteat sceleris Danaum, sæuasq; sorores:
Hic solet euentus facta nefanda sequi.
Cor pauet admonitu temeratæ sanguine noctis:
Et subitus dextræ præpedit orsa tremor.
Quam tu cæde putes fungi potuisse mariti:
Scribere de facta non sibi cæde timet.
Sed tamen experiar. modo facta crepuscula terris:
Vltima pars lucis, primaq; noctis erat.

D ucimur Inachides magni sub tecta Pelasgi:
Et socer armatas accipit ipse nurus.
V ndiq; collucent præcinctæ lampades auro:
Dantur in inuitos impia thura focos.
V ulgus hymen hymenæe uocant: fugit ille uocantes:
Ipsa Iouis coniux cessit ab urbe sua.
E cce mero dubij comitum clamore frequentes,
Flore nouo madidas impediente comas,
I n thalamos læti, thalamos sua busta, feruntur:
Strataq; corporibus funere digna premunt.
I amq́; cibo, uinoq́; graues, somnoq́; iacebant:
Securumq́; quies alta per Argos erat.
C ircum me gemitus morientum audire uidebar:
Et tamen audieram: quodq́; uerebar, erat.
S anguis abit: mentemq́; calor, corpusq́; reliquit:
Inq; nouo iacui frigida facta toro.
V tq; leui zephyro graciles uibrantur aristæ:
Frigida populeas ut quatit aura comas:
A ut sic, aut etiam tremui magis. ipse iacebas:
Quæq; tibi dederam uina, soporis erant.
E xcussere metum uiolenti iussa parentis:
Erigor: & capio tela tremente manu.
N on ego falsa loquor: ter acutum sustulit ensem,
Ter male sublato decidit ense manus.
A t rursus monitis, iussuq́; coacta parentis
Admoui iugulo tela paterna tuo.
S ed timor, & pietas crudelibus obstitit ausis:
Castaq; mandatum dextra refugit opus.
P urpureos laniata sinus, laniata capillos,
Exiguo dixi talia uerba sono.

Sæuus Hypermneſtra pater eſt tibi: iuſſa parentis
Effice: germanis ſit comes iſte ſuis.
Fœmina ſum, & uirgo, natura mitis, & annis:
Non faciunt molles ad fera tela manus.
Quin age: dumq́; iacet, fortes imitare ſorores:
Credibile eſt cæſos omnibus eſſe uiros.
Si manus hæc aliquam poſſet committere cædem:
Morte foret dominæ ſanguinolenta ſuæ.
Quid meruere necem patruelia regna tenendo?
Quæ tamen externis danda forent generis.
Finge uiros meruiſſe mori: quid fecimus ipſæ?
Quo mihi commiſſo non licet eſſe piam?
Quid mihi cum ferro? quid bellica tela puellæ?
Aptior eſt digitis lana, coluſq́; meis.
Hæc ego: dumq́; queror, lachrymæ ſua uerba ſequūtur:
Deq́; meis oculis in tua mēbra cadunt.
Dum petis amplexus: ſopitaq; brachia iactas:
Penè manus telo ſaucia facta tua eſt.
Iamq́; patrem, famuloſq́; patris, lucemq́; timebam:
Expulerant ſomnos hæc mea dicta tuos.
Surge age Belide de tot modo fratribus unus:
Nox tibi, ni properes, iſta perennis erit.
Territus exurgis: fugit omnis inertia ſomni:
Aſpicis in timida fortia tela manu.
Quærenti cauſam, dum nox ſinit, effuge, dixi.
Dum nox atra ſinit, tu fugis: ipſa moror.
Mane erat: & Danaus generos in cæde iacentes
Dinumerat: ſummæ criminis unus abes.
Fert male cognatæ iacturam mortis in uno:
Et queritur factum ſanguinis eſſe parum.

Abstrahor à patrijs manibus: raptamq́; capillis
(Hæc meruit pietas præmia) carcer habet.
Scilicet ex illo Iunonia permanet ira:
Quo bos ex homine est, ex boue facta dea.
Ah satis est pœnæ, teneram mugisse puellam:
Nec modo formosam posse placere Ioui.
Astitit in ripa liquidi noua uacca parentis:
Cornuaq; in patrijs non sua uidit aquis.
Et conata queri, mugitus edidit ore:
Territaq; est forma, territa uoce sua.
Quid fugis infelix? quid te miraris in unda?
Quid numeras factos ad noua membra pedes?
Ilsa Iouis magni pellex metuenda sorori
Fronde leuas nimiam, cæspitibusq́; famem.
Fonte bibis: spectasq́; tuam stupefacta figuram:
Et te ne feriant, quæ geris, arma times.
Quæq́; modo, ut posses etiam Ioue digna uideri,
Diues eras: nuda nuda recumbis humo.
Per mare, per terras, cognotaq; flumina curris:
Dat mare, dant amnes, dat tibi terra uiam.
Quæ tibi causa fugæ? quid Io freta longa pererras?
Non poteris uultus effugere ipsa tuos.
Inachi quò properas? eadem sequerisq́;, fugisq́;:
Tu tibi dux comiti, tu comes ipsa duci.
Per septem Nilus portus emissus in æquor
Exuit insanæ pellicis ora bouis.
Vltima quid referam, quorum mihi cana senectus
Author? dant anni, quod querar, ecce mei.
Bella pater, patruusq́; gerunt: regnoq́;, domoq́;
Pellimur: eiectas ultimus orbis habet.

I lle ferox solus solio, sceptrisq; potitur:
Cum sene nos inopi turba uagamur inops.
D e fratrum populo pars exiguissima restat:
Quiq; dati leto, quæq; dedere, fleo.
N am mihi quot fratres, totidem periere sorores:
Accipiat lachrymas utraq; turba meas.
E n ego, quod uiuis, pœnæ crucianda reseruor:
Quid fiet sonti, cum rea laudis agar?
E t consanguineæ quondam centesima turbæ
Infelix uno fratre manente cadam.
A t tu, siqua piæ Lynceu tibi cura sororis:
Quæq; tibi tribui munera, dignus habes:
V el fer opem: uel dede neci: defunctaq; uitæ
Corpora furtiuis insuper adde rogis:
E t sepeli lachrymis perfusa fidelibus ossa:
Scriptaq; sint titulo nostra sepulchra breui.
E xul Hypermnestra, pretium pietatis iniquum,
Quam mortem fratri depulit, ipsa tulit.
S cribere plura libet: sed pondere lassa cathenæ
Est manus: & uires subtrahit ipse timor.

PARIS HELENAE. EPI. XV.

h Anc tibi Priamides mitto Ledæa salutem:
Quæ tribui sola te mihi dante potest.
E loquar? an flammæ non est opus indice notæ?
Et plus, quàm uellem, iam meus extat amor.
I lle quidem lateat malim: dum tempora dentur
Lætitiæ, mistos non habitura metus.
S ed male dissimulo. quis enim cælauerit ignem,

Lumine qui semper proditur ipse suo?
Si tamen expectas, uocem quoq; rebus ut addam:
Vror: habes animi nuntia uerba mei.
Parce precor fasso: nec duro cætera uultu
Perlege, sed formæ conueniente tuæ.
Iandudum gratum est, quod epistola nostra recepta (est:
Spem facit, hoc recipi me quoq; posse modo.
Quæ rata sit: nec te frustra promiserit opto,
Hoc mihi quæ suasit mater Amoris iter.
Nanq; ego diuino monitu, ne nescia pecces,
Aduehor: & cœpto non leue numen adest.
Præmia magna quidem, sed non indebita posco:
Pollicita est thalamo te Cytherea meo.
Hac duce, sigeo dubias à littore feci
Longa phereclea per freta puppe uias.
Illa dedit faciles auras, uentosq; secundos:
In mare nimirum ius habet orta mari.
Perstet: & ut pelagi, sic pectoris adiuuet æstus:
Deferat in portus & mea uota suos.
Attulimus flammas: non hic inuenimus illas:
Hæ mihi tam longæ causa fuere uiæ.
Nam nec tristis hyems, nec nos huc appulit error:
Tænaris est classi terra petita meæ.
Nec me crede fretum merces portante carina
Findere: quas habeo, Di tueantur opes.
Nec ueni graias ueluti spectator ad urbes:
Oppida sunt regni diuitiora mei.
Te peto: quã pepigit lecto Venus aurea nostro:
Te prius optaui, quàm mihi nota fores.
Ante tuos animo uidi, quàm lumine, uultus:

Prima fuit uultus nuntia fama tui.
Nec tamen est mirum, si, sicut oportet, arcu
Missilibus telis eminus ictus amo.
Sic placuit fatis: quæ ne conuellere tentes:
Accipe cum uera dicta relata fide.
Matris adhuc utero partu remorante tenebar:
Iam grauidus iusto pondere uenter erat.
Illa sibi ingentem uisa est sub imagine somni
Flammiferam pleno reddere uentre facem.
Territa consurgit: metuendaq; noctis opacæ
Visa seni Priamo, uatibus ille refert.
Arsurum Paridis uates canit Ilion igni.
Pectoris, ut nunc est, fax fuit illa mei.
Forma, uigorq́; animi, quamuis de plebe uidebar,
Indicium tectæ nobilitatis erat.
Est locus in mediæ nemorosis uallibus Idæ,
Deuius, & piceis, ilicibusq́; frequens.
Qui nec ouis placidæ, nec amantis saxa capellæ,
Nec patulo tardæ carpitur ore bouis.
Hinc ego Dardaniæ muros, excelsaq; tecta,
Et freta prospiciens, arbore nixus eram.
Ecce pedum pulsu uisa est mihi terra moueri:
Vera loquar, uero uix habitura fidem.
Constitit ante oculos actus uelocibus alis
Atlantis magni, Pleïonesq́; nepos.
Fas uidisse fuit: fas sit mihi uisa referre:
Inq́; Dei digitis aurea uirga fuit.
Tresq́; simul diuæ, Venus, & cum Pallade Iuno,
Graminibus teneros imposuere pedes.
Obstupui: gelidusq́; comas erexerat horror:

Cum mihi, pone metum, nuntius ales ait.
Arbiter es formae: certamina siste dearum:
Vincere quae forma digna sit una duas.
Ne ue recusarem, uerbis Iouis imperat: & se
Protinus aetheria tollit in astra uia.
Mens mea conualuit: subitóq; audacia uenit:
Nec timui uultu quanq; notare meo.
Vincere erant omnes dignae: iudexq; uerebar
Non omnes causam uincere posse suam.
Sed tamen ex illis iam tunc magis una placebat:
Hanc esse ut scires, unde mouetur amor.
Tantaq; uincendi cura est: ingentibus ardent
Iudicium donis sollicitare meum.
Regna Iouis coniux, uirtutem filia iactat:
Ipse potens dubito, fortis an esse uelim.
Dulce Venus risit: nec te Pari munera tangant
Vtraq; suspensi plena timoris, ait.
Nos dabimus quod ames: & pulchrae filia Ledae
Ibit in amplexus pulchrior ipsa tuos.
Dixit: & ex aequo donis, formáq; probata
Victorem coelo rettulit illa pedem.
Interea (credo uersis ad prospera fatis)
Regius agnoscor per rata signa puer.
Laeta domus nato per tempora longa recepto:
Addit & ad festos hunc quoq; Troia diem.
Vtq; ego te cupio, sic me cupiere puellae:
Multarum uotum sola tenere potes.
Nec tantum regum natae petiere, ducumq;:
Sed nymphis etiam curaq;, amorq; fui.
At mihi cunctarum subeunt fastidia: postquam

Coniugij ſpes eſt Tyndari facta tui.
Te uigilans oculis, animo te nocte uidebam:
Lumina cum placido uicta ſopore iacent.
Quid facies præſens, quæ non-dum uiſa placebas?
Ardebam: quamuis hic procul ignis erat.
Nec potui debere mihi ſpem longius iſtam:
Cœrulea peterem quin mea uota uia.
Troïa cæduntur phrygia pineta ſecuri,
Quæq; erat æquoreis utilis arbor aquis.
Ardua proceris ſpoliantur Gargara ſyluis:
Innumerasq; mihi longa dat Ida trabes.
Fundatura citas flectuntur robora naues:
Texitur & coſtis panda carina ſuis.
Addimus antemnas, & uela ſequentia malos:
Accipit & pictos puppis adunca deos.
Qua tamen ipſe uehor, comitata Cupidine paruo,
Sponſor coniugij ſtat dea picta ſui.
Impoſita eſt factæ poſtquam manus ultima claſſi:
Protinus ægæis ire iubebar aquis.
Et pater, & genitrix inhibent mea uota rogando:
Propoſitumq; uiæ uoce morantur iter.
Et ſoror effuſis, ut erat, Caſſandra capillis,
Cum uellent noſtræ iam dare uela rates:
Quò ruis? exclamat: referes incendia tecum:
Quanta per has, neſcis, flamma petatur aquas.
Vera fuit uates: dictos inuenimus ignes:
Et ferus in molli pectore flagrat amor.
Portubus egredior: uentisq; ferentibus uſus,
Applicor in terras Oebali nympha tuas.
Excipit hoſpitio uir me tuus: hoc quoq; factum

Non sine consilio, numinibusq; deûm.
I lle quidem ostendit, quidquid Lacedæmone toto
Ostendi dignum, conspicuumq; fuit.
S ed mihi laudatam cupienti cernere formam,
Lumina, nil aliud, quo caperentur, erat.
V t uidi, obstupui: præcordiaq; intima sensi
Attonitus curis intonuisse nouis.
H is similes uultus, quantum reminiscor, habebat,
Venit in arbitrium cum Cytherea meum.
S i tu uenisses pariter certamen in illud:
In dubium Veneris palma futura fuit.
M agna quidem de te rumor præconia fecit:
Nullaq; de facie nescia terra tua est.
N ec tibi par usquam Phrygiæ, nec solis ab ortu
Inter formosas altera nomen habet.
C redis & hoc nobis? minor est tua gloria uero:
Famaq; de forma penè maligna tua est.
P lus hic inuenio, quàm quod promiserat illa:
Et tua materia gloria uicta sua est.
E rgo arsit merito, qui nouerat omnia Theseus:
Et uisa es tanto digna rapina uiro:
M ore tuæ gentis nitida dum nuda palæstra
Ludis: & es nudis fœmina mista uiris.
Quod rapuit, laudo: miror, quod reddidit unquam:
Tam bona constanter præda tenenda fuit.
A nte recessisset caput hoc ceruice cruenta:
Quàm tu de thalamis abstraherere meis.
T é ne manus unquam nostræ dimittere uellent?
Té ne meo paterer uiuus abire sinu?
S i reddenda fores: aliquid tamen ante tulissem:
Nec

Nec Venus ex toto nostra fuisset iners.
V el tua uirginitas esset libata: uel illud,
Quod poterat salua uirginitate rapi.
Da modo te: quæ sit Paridis constantia, nosces:
Flamma rogi flammas finiet una meas.
P ræposui regnis ego te: quæ maxima quondam
Pollicita est nobis nupta, sororq; Iouis.
D umq; tuo possem circundare brachia collo:
Contempta est Virtus, Pallade dante, mihi:
C um Venus, & Iuno, Pallasq; in uallibus Idæ
Corpora iudicio supposuere meo.
N ec piget: aut unquam stulte elegisse uidebor:
Permanet in uoto mens mea firma suo.
S pem modo ne nostram fieri patiare caducam
Deprecor, ò tanto digna labore peti.
N on ego coniugium generosæ degener opto:
Nec mea (crede mihi) turpiter uxor eris.
P leiada, si quæras, in nostra gente, Iouemq;
Inuenies: medios ut taceamus auos.
S ceptra parens Asiæ, qua nulla beatior ora est:
Finibus immensis uix obeunda tenet.
I nnumeras urbes, atq; aurea tecta uidebis:
Quæq; suos dicas templa decere deos.
I lion aspicies, firmataq; turribus altis
Mœnia phœbeæ structa canore lyræ.
Quid tibi de turba narrem, numeroq; uirorum?
Vix populum tellus sustinet illa suum.
O ccurrent denso tibi troades agmine matres:
Nec capient phrygias atria nostra nurus.
O quoties dices: quàm pauper Achaïa nostra est.

Vna domus quæuis urbis habebit opes.
Nec mihi fas fuerit Sparten contemnere uestram:
In qua tu nata es, terra beata mihi est.
Parca sed est Sparte: tu cultu diuite digna:
Ad talem formam non facit iste locus.
Hanc faciem largis sine fine paratibus uti,
Deliciјsq́; decet luxuriare nouis.
Cum uideas cultus nostra de gente uirorum:
Quales dardanias credis habere nurus?
Da modo te facilem: nec dedignare maritum
Rure therapnæo nata puella phrygem.
Phryx erat, & nostro genitus de sanguine: qui nunc
Cum Dis potando nectare miscet aquas.
Phryx erat Auroræ coniux: tamen abstulit illum
Extremum noctis quæ dea finit iter.
Phryx etiã Anchises: uolucrum cui mater amorum
Gaudet in idæis concubuisse iugis.
Nec puto collatis forma Menelaus, & armis,
Iudice te, nobis anteferendus erit.
Non dabimus certe socerum tibi clara fugantem
Numina: qui trepidos a` dape uertat equos.
Nec Priamo pater est soceri de cæde cruentus:
Et qui myrtoas crimine signet aquas.
Nec proauo stygia nostro captantur in unda
Poma: nec in medijs quæritur humor aquis.
Quid tamen hoc refert? si te tenet ortus ab illis:
Cogitur huic domui Iuppiter esse socer.
Heu facinus, totis indignus noctibus ille
Te tenet: amplexu perfruiturq́; tuo.
At mihi conspiceris posita uix deniq; mensa:

Multaq; quæ lædant, hoc quoq; tempus habet.
H ostibus eueniant conuiuia talia nostris:
Experior posito qualia sæpe mero.
P œnitet hospitij: cum me spectante lacertos
Imponit collo rusticus ille tuo.
R umpor: & inuideo (quid nũc tamen oĩa narrem?)
Membra superiecta cum tua ueste fouet.
O scula cum uero coràm non dura daretis:
Ante oculos posui pocula sumpta meos.
L umina demitto, cum te tenet arctius ille:
Crescit & inuito lentus in ore cibus.
S æpe dedi gemitus: & te lasciua notaui,
In gemitu risum non tenuisse meo.
S æpe mero uolui flammam compescere: at illa
Creuit: & ebrietas ignis in igne fuit.
M ultaq; ne uideam, uersa ceruice recumbo:
Sed reuocas oculos protinus ipsa meos.
Q uid faciam, dubito: dolor est meus illa uidere:
Sed dolor à facie maior abesse tua est.
Q ua licet, & possum, luctor cælare furorem:
Sed tamen apparet dissimulatus amor.
N ec tibi uerba damus: sentis mea uulnera, sentis:
Atq; utinam soli sint ea nota tibi.
A h quoties lachrymis uenientibus ora reflexi:
Ne causam fletus quæreret ille mei.
A h quoties aliquem narraui potus amorem,
Ad uultus referens singula uerba tuos.
I ndiciumq; mei ficto sub nomine feci:
Ille ego, si nescis, uerus amator eram.
Q uin etiam, ut possem uerbis petulantibus uti:

Non semel ebrietas est simulata mihi.
P rodita sunt (memini) tunica tua pectora laxa:
Atq; oculis aditum nuda dedere meis:
P ectora uel puris niuibus, uel lacte, tuamq;
Complexo matrem candidiora Ioue.
D um stupeo uisis (nam pocula forte tenebam)
Tortilis à digitis excidit ansa meis.
O scula si natæ dederas: ego protinus illa
Hermiones tenero lætus ab ore tuli.
E t modo cantabam ueteres resupinus amores:
Et modo per nutum signa tegenda dabam.
E t comitum primas Clymenenq;, Aethramq; tuarum
Ausus sum blandis nuper adire sonis.
Quæ mihi nil aliud, quàm formidare locutæ,
Orantis medias deseruêre preces.
D i facerent, pretium magni certaminis esses:
Teq; suo posset uictor habere toro.
V t tulit Hippomenes Schœneida præmia cursus:
Venit ut in phrygios Hippodamia sinus.
V t ferus Alcides acheloïa cornua fregit:
Dum petit amplexus Deianeira tuos.
N ostra per has leges audacia fortiter isset:
Teq; mei scires esse laboris opus.
N unc mihi nil superest: nisi te formosa precari:
Amplectiq; tuos, si patiare, pedes.
O decus, ò præsens geminorum gloria fratrum,
O Ioue digna uiro, ni Ioue nata fores.
A ut ego Sigeos repetam te coniuge portus:
Aut hic tænaria contegar exul humo.
N on mea sunt summa leuiter districta sagitta

Pectora: deſcendit uulnus ad oſſa meum.
Hoc mihi (nam repeto) fore ut à cœleſte ſagitta
Figar, erat uerax uaticinata ſoror.
Parce datum fatis Helene contemnere amorem:
Sic habeas faciles in tua uota deos.
Multa quidem ſubeunt: ſed corã ut plura loquamur,
Excipe me lecto nocte ſilente tuo.
An pudet? an metuis uenerem temerare maritam?
Caſtaq; legitimi fallere iura tori?
Ah nimium ſimplex Helene, ne ruſtica dicam,
Hanc faciem culpa poſſe carere putas?
Aut faciem mutes, aut ſis non dura, neceſſe eſt:
Lis eſt cum forma magna pudicitiæ.
Iuppiter his gaudet, gaudet Venus aurea furtis:
Hæc tibi nempe patrem furta dedere Iouem.
Vix fieri, ſi ſunt uires in ſemine amorum:
Et Iouis & Ledæ filia, caſta potes.
Caſta tamen tum ſis: cum te mea Troia tenebit:
Et tua ſim quæſo crimina ſolus ego.
Nunc ea peccemus, quæ corriget hora iugalis:
Si modo promiſit non mihi uana Venus.
Sed tibi & hoc ſuadet, rebus, non uoce, maritus:
Né ue ſui furtis hoſpitis obſtet, abeſt.
Non habuit tempus, quo creſſia regna uideret
Aptius: ò mira calliditate uirum.
Exit: & Idæi mando tibi, dixit iturus,
Curam pro nobis hoſpitis uxor agas.
Negligis abſentis (teſtor) mandata mariti:
Cura tibi non eſt hoſpitis ulla tui.
Hunccine tu ſperas hominem ſine pectore, dotes

Posse satis formæ Tyndari nosse tuæ?
Falleris: ignorat: nam si bona magna putaret,
Quæ tenet: externo crederet illa uiro?
Vt te nec mea uox, nec te meus incitet ardor:
Cogimur ipsius commoditate frui:
Aut erimus stulti, sic, ut superemus & ipsum:
Si tam securum tempus abibit iners.
Penè suis manibus ad te deduxit amantem:
Vtere mandantis simplicitate uiri.
Sola iaces uiduo tam longa nocte cubili:
In uiduo iaceo solus & ipse toro.
Te mihi, méq; tibi communia gaudia iungant.
Candidior medio nox erit illa die.
Tunc ego iurabo quæuis tibi numina: méq;
Astringam uerbis in sacra iura meis.
Tunc ego, si non est fallax fiducia nostri:
Efficiam, præsens ut mea regna petas.
Si pudet: aut metuis, ne me uideare secuta:
Ipse reus sine te criminis huius ero.
Nam sequar Aegidæ factum, fratrúmq; tuorum:
Exemplo tangi non propiore potes.
Te rapuit Theseus: geminas Leucippidas illi:
Quartus in exemplis annumerabor ego.
Troica classis adest armis instructa, uirísq;:
Iam facient celeres remus, & aura uias.
Ibis dardanias ingens regina per urbes:
Téq; nouam credet uulgus adesse deam.
Quáq; feres gressus, adolebunt cinnama flammæ:
Cæsáq; sanguineam uictima planget humum.
Dona pater, fratrésq;, & cum genitrice sorores,

Iliadesq́; omnes, totaq; Troia dabit.
H ei mihi uix à me pars dicitur ulla futuri:
Plura feres, quàm quæ littera nostra refert.
N ec tu raptæ time, ne nos fera bella sequantur:
Concitet & uires Græcia magna suas.
T ot prius abductis, ecquæ est repetita per arma?
Crede mihi, uanos res habet ista metus.
N omine ceperunt Aquilonis Erechthida Thraces:
Et tuta à bello Bistonis ora fuit.
P hasida puppe noua uexit pagasæus Iason:
Læsa nec est colcha thessala terra manu.
T e quoq; qui rapuit, rapuit Minoida Theseus:
Nulla tamen Minos Cretas ad arma uocat.
T error in his ipso maior solet esse periclo:
Quæq́; timere libet, pertimuisse pudet.
F inge tamen, si uis, ingens consurgere bellum:
Et mihi sunt uires: & mea tela nocent.
N ec minor est Asiæ, quàm uestræ copia terræ:
Illa uiris diues, diues abundat equis.
N ec plus Atrides animi Menelaus habebit,
Quàm Paris: aut armis anteferendus erit.
P ene puer cæsis abducta armenta recepi
Hostibus: & causam nominis inde tuli.
P ene puer iuuenes uario certamine uici:
In quibus Ilioneus, Deiphobusq́; fuit.
N e'ue putes, non me nisi comminus esse timendum:
Figitur in iusso nostra sagitta loco.
N on potes hæc illi primæ dare facta iuuentæ:
Instruere Atridem non potes arte mea.
O mnia si dederis: nunquam dabis Hectora fratrem:

Vnus is innumeri militis instar erit.
Quid ualeam, nescis: & te mea robora fallunt:
Ignoras, cui sis nupta futura uiro.
Aut igitur nullo belli repetere tumultu:
Aut cedent marti dorica castra meo.
Nec tamen indigner pro tanta sumere bellum
Coniuge: certamen præmia magna mouent.
Tu quoq;, si totus de te contenderit orbis:
Nomen ab æterna posteritate feres.
Spe modo non timida, dis hinc egressa secundis,
Exige cum plena munera pacta fide.

HELENA PARIDI. EPI. XVI.

n Vnc oculos tua cum uiolarit epistola nostros:
Non rescribendi gloria uisa leuis.
Ausus es hospitij temeratis aduena sacris
Legitimam nuptæ sollicitare fidem?
Scilicet idcirco uentosa per æquora uectum
Excepit portu tænaris ora suo?
Nec tibi, diuersa quamuis à gente uenires:
Oppositas habuit regia nostra fores?
Esset ut officij merces iniuria tanti?
Qui sic intrabas, hospes, an hostis eras?
Nec dubito, quin hæc, cum sit tam iusta: uocetur
Rustica iudicio nostra querela tuo.
Rustica sim sanè: dum non oblita pudoris:
Dum'q; tenor uitæ sit sine labe meæ.
Si non est ficto tristis mihi uultus in ore:
Nec sedeo duris torua superciliis:

F ama tamen clara est: et adhuc sine crimine lusi:
Et laudem de me nullus adulter habet.
Quo magis admiror: quæ sit fiducia cœpto:
Spem'q; tori dederit quæ tibi causa mei.
A n, quia uim nobis neptunius intulit heros:
Rapta semel, uideor bis quoq; digna rapi?
C rimen erat nostrum, si delinita fuissem:
Cum sim rapta, meum quid nisi nolle fuit?
N on tamen è facto fructum tulit ille petitum:
Excepto redij passa timore nihil.
O scula luctanti tantummodo pauca proteruus
Abstulit: ulterius nil habet ille mei.
Quæ tua nequitia est, non his contenta fuisset.
Di melius: similis non fuit ille tui.
R eddidit intactam: minuit'q; modestia crimen:
Et iuuenem facti pœnituisse patet.
T hesea pœnituit: Paris ut succederet illi:
Nequando nomen non sit in ore meum.
N ec tamen irascor: quis enim succenset amanti?
Si modo, quem præfers, non simulatur amor.
H oc quoq; enim dubito: non quod fiducia desit:
Aut mea sit facies non bene nota mihi:
S ed quia credulitas damno solet esse puellis:
Verbaq; dicuntur uestra carere fide.
A t peccant aliæ: matronaq; rara pudica est:
Quis prohibet raris nomen inesse meum?
N am mea quod uisa est tibi mater idonea: cuius
Exemplo flecti me quoq; posse putes:
M atris in admisso falsa sub imagine lusæ
Error inest: pluma tectus adulter erat.

N il ego, si peccem, possum nescisse: nec ullus
Error, qui facti crimen obumbret, erit.
I lla bene errauit: uitiumq; authore redemit.
Felix in culpa quo Ioue dicar ego?
E t genus, & proauos, & regia nomina iactas.
Clara domus satis hæc nobilitate sua est.
I uppiter ut soceri proauus taceatur, & omne
Tantalidæ Pelopis, Tyndareiq; genus:
D at mihi Leda Iouem cycno decepta parentem:
Quæ falsam gremio credula fouit auem.
I nunc: & phrygiæ late primordia gentis,
Cumq; suo Priamo Laomedonta refer.
Quos ego suspicio, sed, qui tibi gloria magna est
Quintus: is à nostro sanguine primus erit.
S ceptra tuæ quamuis rear esse potentia Troiæ:
Non tamen hæc illis esse minora puto.
S i iam diuitijs locus hic, numeroq; uirorum
Vincitur: at certe barbara terra tua est.
M unera tanta quidem promittit epistola diues:
Vt possint ipsas illa mouere deas.
S ed si iam uellem fines transire pudoris:
Tu maior culpæ causa futurus eras.
A ut ego perpetuo famam sine labe tenebo:
Aut ego te potius quàm tua dona sequar.
V tq; ea non sperno: sic acceptissima semper
Munera sunt, author quæ pretiosa facit.
P lus multo est, q amas: q sum tibi causa laboris:
Quod tam per longas spes tua uenit aquas.
I lla quoq;, apposita quæ nunc facis improbe mensa:
Quamuis experiar dissimulare, noto.

Tu modo me spectas oculis lasciue proteruis:
Quos uix instantes lumina nostra ferunt.
Et modo suspiras: modo pocula proxima nobis
Sumis: quaq; bibi, tu quoq; parte bibis.
Ah quoties digitis, quoties ego tecta notaui
Signa supercilio penè loquente dari.
Et sæpe extimui, ne uir meus illa uideret:
Non satis occultis erubuiq; notis.
Sæpe uel exiguo, uel longo murmure dixi:
Nil pudet hunc: nec uox hæc mea falsa fuit.
Orbe quoq; in mensæ legi sub nomine nostro,
Quod deducta mero littera fecit: amo.
Credere me tamen hoc oculo renuente negaui:
Hei mihi, iam didici, sic quoq; posse loqui.
His ego blanditijs, si peccatura fuissem,
Flecterer: his poterant pectora nostra capi.
Est quoq; (confiteor) facies tibi rara: potestq;
Velle sub amplexus ire puella tuos.
Altera sed potius felix sine crimine fiat:
Quàm cadat externo noster amore pudor.
Disce meo exemplo, formosis posse carere:
Est uirtus placitis abstinuisse bonis.
Quàm multos credis iuuenes optasse quod optas?
Qui sapiant, oculos an Paris unus habes?
Non tu plus cernis: sed plus temerarius audes:
Nec tibi plus cordis, sed minus oris adest.
Tunc ego te uellem celeri uenisse carina:
Cum mea uirginitas mille petita procis.
Si te uidissem, primus de mille fuisses:
Iudicio ueniam uir dabit ipse meo.

Ad possessa uenis, præreptaq; gaudia serus:
Spes tua lenta fuit: quod petis, alter habet.
Vt tamen optarem fieri tua troica coniux:
Inuitam sic me non Menelaus habet.
Desine molle precor uerbis conuellere pectus:
Ne'ue mihi, quam te dicis amare, noce.
Sed sine, quam tribuit sortem fortuna, tueri:
Nec spolium nostri turpe pudoris habe.
At Venus hoc pacta est: & in altæ uallibus Idæ
Tres tibi se nudas exhibuere deæ:
Vnaq; cum regnum, belli daret altera laudem:
Tyndaridis coniux tertia dixit eris.
Credere uix equidem cœlestia numina possum
Arbitrio formam supposuisse tuo.
Vtq; sit hoc uerum: certe pars altera ficta est:
Iudicij pretium qua data dicar ego
Non est tanta mei fiducia corporis: ut me
Maxima teste dea dona fuisse putem.
Contenta est oculis hominum mea forma probari:
Laudatrix Venus est inuidiosa mihi.
Sed nihil infirmo: faueo quoq; laudibus istis:
Nam mea uox quare, quod cupit, esse neget?
Nec tu succense nimium mihi, creditus ægre:
Tarda solet magnis rebus inesse fides.
Prima mea est igitur, Veneri placuisse, uoluptas:
Proxima, me uisam præmia summa tibi:
Nec te Palladios, nec te Iunonis honores
Auditis Helenes præposuisse bonis.
Ergo ego sum Virtus: ego sum tibi nobile regnum:
Ferrea sum: si non hoc ego pectus amem.

Ferrea crede mihi non sum: sed amare recuso
Illum: quem fieri uix puto posse meum.
Quid bibulum curuo proscindere littus aratro,
Spem'q; sequi coner, quam locus ipse negat?
Sum rudis ad ueneris furtum: nulla'q; fidelem
(Di mihi sunt testes) lusimus arte uirum.
Nunc quoq;, quod tacito mando mea uerba libello:
Fungitur officio littera nostra nouo.
Felices, quibus usus adest: ego nescia rerum
Difficilem culpæ suspicor esse uiam.
Ipse malo metus est: iam nunc confundor: & omnes
In nostris oculos uultibus esse reor.
Nec reor hoc falso: sensi mala murmura uulgi:
Et quasdam uoces rettulit Aethra mihi.
At tu dissimula: nisi si desistere mauis:
Sed cur desistas? dissimulare potes.
Lude: sed occulte: maior, non maxima nobis
Est data libertas, quod Menelaus abest.
Ille quidem procul est ita re cogente profectus:
Magna fuit subitæ, iustaq; causa uiæ.
At mihi sic iussum est. ego, cum dubitaret, an iret:
Quam primum dixi fac rediturus eas.
Omine lætatus dedit oscula: res'q;, domus'q;,
Et tibi sit curæ troicus hospes, ait.
Vix tenui risum: quem dum compescere luctor:
Nil illi potui dicere, præter, erit.
Vela quidem Creten uentis dedit ille secundis:
Sed tu non ideo cuncta licere puta.
Sic meus hinc uir abest: ut me custodiat absens:
An nescis longas regibus esse manus?

F ama quoq; est oneri: nam quo constantius ore
Laudamur uestro: iustius ille timet.
Quæ iuuat, ut nũc est, eadem mihi gloria damno est:
Et melius famæ uerba dedisse fuit.
N ec quod abest hic me tecum mirare relicta:
Moribus, & uitæ credidit ille meæ.
D e facie metuit: uitæ confidit: & illum
Securum probitas, forma timere facit.
T empora ne pereant ultro data, præcipis: ut'q;
Simplicis utamur commoditate uiri.
E t libet: & timeo: nec adhuc exacta uoluntas
Est satis: in dubio pectora nostra labant.
E t uir abest nobis: & tu sine coniuge dormis:
In'q; uicem tua me, te mea forma capit.
E t longæ noctes: & iam sermone coimus:
Et tu (me miseram) blandus: & una domus.
E t peream, si non inuitent omnia culpam:
Nescio quo tardor sed tamen ipsa metu.
Quod male persuades, utinam bene cogere posses:
Sic mea rusticitas excutienda foret.
V tilis interdum est ipsis iniuria passis:
Sic certe felix ipsa coacta forem.
D um nouus est, cœpto potius pugnemus amori:
Flamma recens parua sparsa resedit aqua.
C ertus in hospitibus non est amor: errat, ut ipsi:
Cum'q; nihil speres firmius esse, fugit.
H ypsipyle testis, testis Minoia uirgo est,
In non exhibitis utraq; iuncta toris.
T u quoq; dilectam multos in-fide per annos
Diceris Oenonen deseruisse tuam.

N ec tamen ipse negas: & nobis omnia de te
Quærere, si nescias, maxima cura fuit.
A dde: quod ut cupias constans in amore manere:
Non potes: expedient iam tua uela Phryges.
D um loqueris mecum: dum nox sperata paratur:
Qui ferat in patriam, iam tibi uentus erit.
C ursibus in medijs nouitatis plena relinques
Gaudia: cum uentis noster abibit amor.
A n sequar, ut suades, laudataq; Pergama uisam?
Pronurus & magni Laomedontis ero?
N on ita contemno uolucris præconia famæ:
Vt probris terras impleat illa meis.
Quid de me poterit Sparte? quid Achaïa tota?
Quid gentes Asiæ? quid tua Troia loqui?
Quid Priamus de me? Priami quid sentiet uxor?
Tot'q; tui fratres, dardaniæ'q; nurus?
T u quoq; qui poteris fore me sperare fidelem?
Et non exemplis anxius esse tuis?
Quicunq; Iliacos intrauerit aduena portus:
Is tibi solliciti causa timoris erit.
I pse mihi quoties iratus, adultera, dices,
Oblitus nostro crimen inesse tuum?
D elicti fies idem reprensor, & author:
Terra precor uultus obruat ante meos.
A t fruar Iliacis opibus, cultu'q; beato:
Donaq; promissis uberiora feram.
P urpura nempe mihi, pretiosaq; texta dabuntur:
Congesto'q; auri pondere diues ero.
D a ueniam fassæ: non sunt tua munera tanti:
Nescio quo tellus me tenet ista modo.

Quis mihi, si lædar, phrygijs succurret in oris?
Vnde petam fratris, unde parentis opem?
Omnia Medeæ fallax promisit Iason:
Pulsa est æsonia non minus illa domo.
Non erat Aeetes, ad quem despecta rediret:
Non Ipsea parens, Chalciopeq́; soror.
Tale nihil timeo: sed nec Medea timebat:
Fallitur augurio spes bona sæpe suo.
Omnibus inuenies, quæ nunc iactantur in alto:
Nauibus in portu lene fuisse fretum.
Fax quoq; me terret: quam se peperisse cruentam
Ante diem partus est tua uisa parens.
Et uatum timeo monitus: quos igne pelasgo
Ilion arsurum præmonuisse ferunt.
Vtq́; fauet Cytherea tibi, quia uicit: habetq́;
Parta per arbitrium bina trophæa tuum:
Sic illas timeo: quæ, si tua gloria uera est:
Iudice te causam non tenuere duæ.
Nec dubito, quin, te si persequar, arma parentur.
Ibit per gladios (hei mihi) noster amor.
An fera centauris indicere bella coëgit
Athracis æmonios Hippodameia uiros:
Tu fore tam lentum iusta Menelaon in ira,
Et geminos fratres, Tyndareumq́; putas?
Quod bene te iactes: & fortia facta loquaris:
A` uerbis facies dissidet ista tuis.
Apta magis ueneri, quàm sunt tua corpora marti:
Bella gerant fortes: tu Pari semper ama.
Hectora, quem laudas, pro te pugnare iubeto:
Militia est operis altera digna tuis.

H is ego,si saperem,pauloq; audacior essem:
Vterer:utetur,siqua puella sapit.
A ut ego deposito faciam fortasse pudore:
Et dabo conuictas tempore uicta manus.
Quod petis,ut furtim præsentes ista loquamur:
Scimus quid captes:colloquiumq; uoces.
S ed nimiū properas:et adhuc tua messis in herba est:
Hæc mora sit uoto forsan amica tuo.
H actenus arcanum furtiuæ conscia mentis
Littera iam lasso pollice sistat opus.
C ætera per socias Clymenen, Aethramq; loquamur:
Quæ mihi sunt comites,consiliumq; duæ.

LEANDER HERONI. EPI. XVII.

m Ittit Abydenus,quam mallet ferre,salutem,
Si cadat ira maris,sesta puella tibi.
S i mihi Di faciles,& sunt in amore secundi:
Inuitis oculis hæc mea uerba leges.
S ed non sunt faciles:nam cur mea uota morantur?
Currere me nota non patiuntur aqua.
I psa uides cœlum pice nigrius:& freta uentis
Turbida,perq; cauas uix adeunda rates.
V nus,et hic audax,à quo tibi littera nostra
Redditur:à portu nauita fecit iter.
A scensurus eram:nisi ꝙ,dum uincula proræ
Solueret:in speculis omnis Abydos erat.
N on poteram celare meos,uelut ante,parentes:
Quemq; tegi uolumus,non latuisset amor.
P rotinus hæc scribens,felix i littera,dixi:
Iam tibi formosam porriget illa manum.

F orsitan admotis etiam tangere labellis:
  Rumpere dum niueo uincula dente uolet.
T alibus exiguo dictis mihi murmure uerbis,
  Cætera cum charta dextra locuta mea est.
A h quanto mallem, quàm scriberet, illa nataret:
  Meq; per assuetas sedula ferret aquas.
A ptior illa quidem placido dare uerbera ponto:
  Est tamen & sensus apta ministra mei.
S eptima nox agitur, spatium mihi longius anno,
  Sollicitum raucis ut mare feruet aquis.
H is ego si uidi mulcentem pectora somnum
  Noctibus: insani sit mora longa freti.
R upe sedens aliqua, specto tua littora tristis:
  Et quò non possum corpore, mente feror.
L umina quin etiam summa uigilantia turre,
  Aut uidet, aut acies nostra uidere putat.
T er mihi deposita est in sicca uestis arena:
  Ter graue tentaui carpere nudus iter.
O bstitit inceptis tumidum iuuenilibus æquor:
  Mersit & aduersis ora natantis aquis.
A t tu de rapidis immansuetissime uentis
  Quid mecum certa prælia mente geris?
I n me, si nescis Borea, non æquora, sæuis:
  Quid faceres, esset ni tibi notus amor?
T am gelidus cum sis, non te tamen improbe quondã
  Ignibus actæis incaluisse neges.
G audia rapturo siquis tibi claudere uellet
  Aërios aditus: quo paterere modo?
P arce precor: facilemq; moue moderantius auram:
  Imperet Hippotades sic tibi triste nihil.

V ana peto: precibus'q; meis obmurmurat ipse:
Quas'q; quatit, nulla parte coërcet aquas.
N unc daret audaces utinam mihi Daedalus alas:
Icarium quamuis hic prope' littus adest.
Quidquid erit, patiar: liceat modo corpus in auras
Tollere: quod dubia saepe pependit aqua.
I nterea, dum cuncta negant uenti'q;, fretum'q;:
Mente agito furti tempora prima mei.
N ox erat incipiens (nanq; est meminisse uoluptas)
Cum foribus patrijs egrediebar amans.
N ec mora: deposito pariter cum ueste timore,
Iactabam liquido brachia' lenta mari.
L una mihi tremulum lumen praebebat eunti,
Vt comes in nostras officiosa uias.
H anc ego suspiciens, faueas ò candida, dixi:
Et subeant animo latmia saxa tuo.
N on sinit Endymion te pectoris esse seueri:
Flecte precor uultus ad mea furta tuos.
T u dea mortalem coelo delapsa petebas:
(Vera loqui liceat) quam sequor, ipsa dea est.
N eu referam mores coelesti pectore dignos:
Forma nisi in ueras non cadit illa deas.
À Veneris facie non est prior ulla, tua'q;:
Ne'ue meis credas uocibus, ipsa uide.
Quantum, cum radijs fulges argentea puris:
Concedunt flammis sydera cuncta tuis:
T anto formosis formosior omnibus illa est.
Si dubitas, caecum Cynthia lumen habes.
H aec ego, uel certe non his diuersa locutus,
Per mihi cedentes nocte ferebar aquas.

V nda repercussæ radiabat imagine Lunæ:
Et nitor in tacita nocte diurnus erat.
N ullaq; uox unquam nostras ueniebat ad aures,
Præter dimotæ corpore murmur aquæ.
H alcyones solæ memores Cæycis amati,
Nescio quid uisæ sunt mihi dulce queri.
I amq; fatigatis humero sub utroq; lacertis,
Fortiter in summas erigor altus aquas.
V t procul aspexi lumen: meus ignis in illo est:
Illa meum, dixi, littora lumen habent.
E t subito lassis uires rediere lacertis:
Visaq;, quàm fuerat, mollior unda mihi.
F rigora ne possim gelidi sentire profundi:
Qui calet in cupido pectore, præstat amor.
Quo magis accedo: propioraq; littora fiunt:
Quoq; minus restat: plus libet ire mihi.
C um uero possum cerni quoq;: protinus addis
Spectatrix animos: ut ualeamq;, facis.
T unc etiam nando dominæ placuisse laboro:
Atq; oculis iacto brachia nostra tuis.
T e tua uix prohibet nutrix descendere in altum:
Hoc quoq; enim uidi: nec mihi uerba dabas.
N ec tamen effecit, quamuis retinebat euntem:
Ne fieret prima pes tuus udus aqua.
E xcipis amplexu, feliciaq; oscula iungis,
Oscula Dis magnis trans mare digna peti.
D eq; tuis demptos humeris mihi tradis amictus:
Et madidam siccas æquoris imbre comam.
C ætera nox, & nos, & turris conscia nouit,
Quodq; mihi monstrat per uada lumen iter.

Non magis illius numerari gaudia noctis,
Hellespontiaci quàm maris alga potest.
Quo breuius spatium nobis ad furta dabatur:
Hoc magis est cautum, ne foret illud iners.
Iamq; fugatura Tithoni coniuge noctem,
Præuius auroræ lucifer ortus erat.
Oscula congerimus properata sine ordine raptim:
Et querimur paruas noctibus esse moras.
Atq; ita contactus monitu nutricis amaro,
Frigida deserta littora turre peto.
Digredimur flentes: repetoq; ego uirginis æquor,
Respiciens dominam, dum licet, usq; meam.
Si qua fides uero est: ueniens huc, esse natator:
Cum redeo, uideor naufragus esse mihi.
Hoc quoq; si credis: ad te uia prona uidetur:
A te cum redeo, cliuus inertis aquæ.
Inuitus patriam repeto: quis credere posset?
Inuitus certe nunc moror urbe mea.
Hei mihi, cur animis iuncti secernimur undis?
Vnaq; mens, tellus non habet una duos?
Vel tua me Sestos, uel te mea sumat Abydos:
Tam tua terra mihi, quàm tibi nostra placet.
Cur ego confundor, quoties confunditur æquor?
Cur mihi causa leuis, uentus obesse potest?
Iam nostros curui norunt delphines amores:
Ignotum nec me piscibus esse reor:
Iam patet attritus solitarum limes aquarum,
Non aliter, multa quàm uia pressa rota.
Quod mihi non esset nisi sic iterare, querebar:
At nunc, per uentos id quoq; desse, queror.

F luctibus immodicis Athamantidos æquora canent:
Vix'q; manet portu tuta carina suo.
H oc mare, cum primum de uirgine nomina mersa,
Quæ tenet, est nactum: tale fuisse puto.
E st satis amissa locus hic infamis ab Helle:
Vt'q; mihi parcat, nomine crimen habet.
I nuideo Phrixo: quem per freta tristia tutum
Aurea lanigero uellere uexit ouis.
N ec tamen officium pecoris, nauis'q; requiro:
Dummodo, quas findam corpore, dentur aquæ.
A rte egeo nulla: fiat modo copia nandi:
Idem, nauigium, nauita, uector ero.
N ec sequar aut helicen, aut, qua Tyrus utitur, arctō:
Publica non curat sydera noster amor.
A ndromeden alius spectet, claram'q; Coronam:
Quæ'q; micat gelido parrhasis ursa polo.
A t mihi quod Perseus, & cum Ioue Liber amarunt,
Indicium dubiæ non placet esse uiæ.
E st alium lumen multo mihi certius istis:
Non erit in tenebris quo duce noster amor.
H oc ego dum spectem: Colchos, atq; ultima ponti,
Qua'q; uiam fecit thessala puppis: eam.
E t iuuenem possim superare Palæmona nando:
Miraq; quem subito reddidit herba deum.
S æpe per assiduos languent mea brachia motus:
Vix'q; per immensas fessa trahuntur aquas.
H is ego cum dixi: pretium non uile laboris,
Iam dominæ uobis colla tenenda dabo:
P rotinus illa ualent: atq; ad sua præmia tendunt,
Vt celer Eleo carcere missus equus.

Ipse meos igitur seruo, quibus uror, amores:
Teq; magis cœlo digna puella sequor.
Digna quidem cœlo, sed adhuc tellure morare:
Aut dic, ad superos hinc mihi qua sit iter.
Hic es: & exiguum misero contingis amanti:
Cumq; mea fiunt turbida mente freta.
Quid mihi, q lato non separor æquore, prodest?
Non minus hæc nobis tam breuis obstat aqua.
Num malim, dubito, toto procul orbe remotus
Cum domina longe spem quoq; habere meam.
Quo propius nunc est, flamma propiore calesco:
Et res non semper, spes mihi semper adest.
Pene manu, quod amo, tanta est uicinia, tango:
Sæpe sed (heu) lachrymas hoc mihi pene mouet.
Velle quid est aliud fugientia prendere poma?
Spemq; suo refugi fluminis ore sequi?
Ergo ego te nunq̃, nisi cum uolet unda, tenebo?
Et me felicem nulla uidebit hyems?
Cumq; minus firmum nil sit, quàm uentus, et unda:
In uentis, & aqua spes mea semper erit?
Aestus adhuc tamen est: quid, cũ mihi læserit æquor,
Pleias, & Arctophylax, oleniumq; pecus?
Aut ego non noui, quàm sim temerarius: aut me
In freta non cautus tunc quoq; mittet amor.
Neue putes id me, quod abest, promittere tempus:
Pignora polliciti non tibi tarda dabo.
Sit tumidum paucis etiam nunc noctibus æquor:
Ire per inuitas experiemur aquas.
Aut mihi continget felix audacia saluo:
Aut mors solliciti finis amoris erit.

O ptabo tamen, ut partes expellar in illas:
Et teneant portus naufraga membra tuos.
F lebis enim: tactuq; meum dignabere corpus:
Et mortis dices huic ego causa fui.
S cilicet interitus offenderis omine nostri:
Litteraq; inuisa est hac mea parte tibi.
D esine parte queri: sed ut & mare finiat iram.
Accedant quaeso fac tua uota meis.
P ace breui nobis opus est: dum transferor istuc:
Cum tua contigero littora: perstet hyems.
I llic est aptum nostrae nauale carinae:
Et melius nulla stat mea puppis aqua.
I llic me claudat Boreas, ubi dulce morari est:
Tunc piger ad nandum, tunc ego cautus ero.
N ec faciam surdis conuitia fluctibus ulla:
Triste nataturo nec querar esse fretum.
M e pariter uenti teneant, teneriq; lacerti:
Per causas istic impediarq; duas.
C um patietur hyems: remis ego corporis utar:
Lumen in aspectu tu modo semper habe.
I nterea pro me pernoctet epistola tecum:
Quam precor ut minima persequar ipse mora.

HERO LEANDRO. EPI. XVIII.

Q Vam mihi misisti uerbis Leandre salutem,
Vt possim missam rebus habere: ueni.
L onga mora est nobis omnis, quae gaudia differt:
Da ueniam fassae: non patienter amo.
V rimur igne pari: sed sum tibi uiribus impar:

Fortius ingenium suspicor esse uiris.
Vt corpus teneris, sic mens infirma, puellis:
Deficiam, parui temporis adde moram.
Vos modo uenando, mode rus geniale colendo,
Ponitis in uaria tempora longa mora.
Aut fora uos retinent, aut unctæ dona palæstræ:
Flectitis aut freno colla fugacis equi.
Nunc uolucrem laqueo, nunc piscem ducitis hamo:
Diluitur posito serior hora mero.
His mihi submotis, uel si minus acriter urar:
Quod faciam, superest, præter amare, nihil.
Quod superest, facio: teq; o mea sola uoluptas
Plus quoq;, quàm credi quod mihi possit, amo.
Aut ego cum chara de te nutrice susurro:
Quæq; tuum miror causa moretur iter.
Aut mare prospiciens, odioso concita uento
Corripio uerbis æquora penè tuis.
Aut, ubi sæuitiæ paulum grauis unda remisit:
Posse quidem, sed te nolle uenire, queror.
Dumq; queror: lachrymæ per amantia lumina manant:
Pollice quas tremulo conscia siccat anus.
Sæpe tui specto si sint in littore passus:
Impositas tanquam seruet arena notas.
Vtq; rogem de te, & scribam tibi: siquis Abydo
Venerit: aut, quæro, siquis Abydon eat.
Quid referam, quoties do uestibus oscula? quas tu
Hellespontiaca ponis iturus aqua?
Sic ubi lux acta est: & noctis amicior hora
Exhibuit pulsa sydera clara die:
Protinus in summa uigilantia lumina turre

Ponimus, aſſuetæ ſigna, notamq; uiæ:
Tortaq; uerſato ducentes ſtamina fuſo,
Fœminea tardas fallimus arte moras.
Quid loquar interea tam longo tempore, quæris?
Nil, niſi Leandri nomen, in ore meo eſt.
Iam'ne putas exiſſe domo mea gaudia nutrix?
An uigilant omnes? & timet ille ſuos?
Iam'ne ſuas humeris illum deponere ueſtes?
Tingere iam pingui pallade membra putas?
Annuit illa fore: non noſtra quod oſcula curet:
Sed mouet obrepens ſomnus anile caput.
Poſt'q; moræ minimum, iam certe nauigat, inquam:
Lentaq; dimotis brachia iactat aquis.
Paucaq; cum tacta perfeci ſtamina terra:
An medio poſſis quærimus eſſe freto.
Et modo proſpicimus: timida modo uoce precamur:
Vt tibi det faciles utilis aura uias.
Auribus interdum uoces captamus: & omnem
Aduentus ſtrepitum credimus eſſe tui.
Sic ubi deceptæ pars eſt mihi maxima noctis
Acta: ſubit furtim lumina feſſa ſopor.
Forſitan inuitus, mecum tamen improbe dormis:
Et, quamuis non uis ipſe uenire: uenis.
Nam modo te uideor propè iam ſpectare natantem:
Brachia nunc humeris humida ferre meis:
Nunc dare quæ ſoleo madidis uelamina membris:
Pectora nunc iuncto noſtra fouere ſinu:
Multaq; præterea lingua reticenda modeſta,
Quæ feciſſe iuuat: facta referre pudet.
Me miſeram, breuis eſt hæc, & non uera uoluptas:

Nam tu cum somno semper abire soles.
Firmius o cupidi tandem coëamus amantes:
Ne careant uera gaudia nostra fide.
Cur ego tot uiduas exegi frigida noctes?
Cur toties a me lente natator abes?
Est mare (confiteor) non dum tractabile nanti:
Nocte sed hesterna lenior aura fuit.
Cur ea præterita est? cur non uentura timebas?
Tam bona cur perijt? nec tibi capta uia est.
Protinus ut similis detur tibi copia cursus:
Hoc melior certe, quo prior, illa fuit.
At cito mutata est iactati forma profundi:
Tempore, cum properas, sæpe minore uenis.
Hic puto deprensus, nil, quod querereris, haberes:
Meq; tibi amplexo nulla noceret hyems.
Certe ego tunc uentos audirem læta sonantes:
Et nunquam placidas esse precarer aquas.
Quid tamen euenit: cur sis metuentior undæ?
Contemptumq; prius, nunc uereare fretum?
Nam memini, cum te sæuum ueniente, minaxq;
Non minus, aut multo non minus, æquor erat.
Cum tibi clamabam: sic tu temerarius esto,
Ne miseræ uirtus sit tua flenda mihi.
Unde nouus timor hic? quoq; illa audacia fugit?
Magnus ubi est spretis ille natator aquis?
Sis tamen hoc potius: quàm quod prius esse solebas:
Et facias placidum per mare tutus iter:
Dum modo sis idem: dum sic, ut scribis, amemur:
Flammaq; non fiat frigidus illa cinis.
Non ego tam uentos timeo mea uota morantes:

Quàm similis uento ne tuus erret amor:
Ne non sim tanti: superentq; pericula causam:
Et uidear merces esse labore minor.
Interdum metuo, patria ne lædar: & impar
Dicar abydeno sesta puella uiro.
Ferre tamen possum patientius omnia: quàm si
Otia nescio qua pellice captus agas.
In tua si ueniant alieni colla lacerti:
Sitq; nouus nostri finis amoris amor.
Ah potius peream: quàm crimine uulnerer isto:
Fataq; sint culpa nostra priora tua.
Nec, quia uenturi dederis mihi signa doloris:
Hæc loquor: aut fama sollicitata noua.
Omnia sed uereor (quis enim securus amauit?)
Cogit & absentes plura timere locus.
Felices illas, sua quas præsentia nosse
Crimina uera iuuat: falsa timere uetat.
Nos tam uana mouet, quàm facta iniuria fallit:
Incitat & morsus error uterq; pares.
O utinam uenias: aut hic uentus'ue, pater'ue,
Causaq; sit tantæ fœmina nulla moræ.
Quod siquam sciero: moriar (mihi crede) dolendo:
Iandudum peccas, si mea fata petis.
Sed neq; peccabis: frustráq; ego terreor istis:
Quóq; minus uenias, inuida pugnat hyems.
Me miseram, quanto planguntur littora fluctu:
Et latet obscura condita nube dies.
Forsitan ad pontum mater pia uenerit Helles:
Mersaq; roratis nata fleatur aquis.
Aut mare ab inuiso priuignæ nomine dictum

Vexat in æquoream uersa nouerca deam.
N on fauet, ut nunc est, teneris locus iste puellis:
Hac Helle periit: hac ego lædor aqua.
A t tibi flammarum memori Neptune tuarum
Nullus erat uentis impediendus amor:
S i neq; Amymone, nec laudatissima forma
Criminis est Tyro fabula uana tui,
L ucidaq; Halcyone, Cæyceq;, & Antone nata,
Et non dum nexis angue Medusa comis,
F lauaq; Laodice, cœloq; recepta Celæno,
Et quarum memini nomina lecta mihi.
H as certe, pluresq; canunt Neptune poetæ,
Molle latus lateri conseruisse tuo.
C ur igitur toties uires expertus amoris,
Assuetum nobis turbine claudis iter?
P arce ferox: latoq; mari tua prælia misce:
Seducit terras hæc breuis unda duas.
T e decet aut magnas magnum iactare carinas:
Aut etiam totis classibus esse trucem.
T urpe deo pelagi, iuuenem terrere natantem:
Gloriaq; est stagno quolibet ista minor.
N obilis ille quidem est, & clarus origine: sed non
A tibi suspecto duxit Vlysse genus.
D a ueniam: seruaq; duos: natat ille: sed hisdem
Corpus Leandri, spes mea, pendet aquis.
I nterea lumen (posito nam scribimus illo)
Sternuit: & nobis prospera signa dedit.
E cce merum nutrix faustos instillat in ignes:
Cras erimus plures, inquit: & ipsa bibit.
E ffice nos plures euicta per æquora lapsus,

O penitus toto corde recepte mihi.
In tua castra redi socij desertor amoris:
Ponuntur medio cur mea membra toro?
Quod timeas, non est: auso Venus ipsa fauebit:
Sternet & æquoreas æquore nata uias.
Ire libet medias ipsi mihi sæpe per undas:
Sed solet hoc maribus tutius esse fretum:
Nam cur, huc uectis Phrixo Phrixiq; sorore,
Sola dedit uastis fœmina nomen aquis?
Forsitan ad reditum metuis ne robora desint:
Ac nequeas gemini ferre laboris onus.
At nos diuersi medium coëamus in æquor:
Obuiaq; in summis oscula demus aquis:
Atq; ita quisq; suas iterum redeamus ad urbes:
Exiguum, sed plus, quàm nihil, illud erit.
Vel pudor hic utinam, qui nos clàm cogit amare:
Vel timidus famæ cedere uellet amor.
Nunc, male res iunctæ, calor, et reuerentia pugnant:
Quid sequar, in dubio est: hæc decet: ille iuuat.
Vt semel intrauit Colchos pagasæus Iason:
Impositam celeri Phasida puppe tulit.
Vt semel Idæus Lacedæmona uenit adulter,
Cum præda redijt protinus ille sua.
Tu quàm sæpe petis, quod amas: tam sæpe relinquis:
Et, quoties graue sit puppibus ire: natas.
Sic tamen ò iuuenis tumidarum uictor aquarum,
Sic facito spernas, ut uereare, fretum.
Arte laboratæ uincuntur ab æquore puppes:
Tu tua plus remis brachia posse putas?
Quod cupis, hoc nautæ metuunt Leandre, natare:

Exitus hic fractis puppibus esse solet.
Me miseram cupio non persuadere, quod hortor:
Sisq; precor monitis fortior ipse meis:
Dum modo peruenias: excussaq; sæpe per undas
Injicias humeris brachia lassa meis.
Sed mihi, cæruleas quoties obuertor ad undas:
Nescio quid pauidum frigore pectus habet.
Nec minus hesternæ confundor imagine noctis:
Quamuis est sacris illa piata meis.
Nanq; sub Aurora, iam dormitante lucerna:
Tempore quo cerni somnia uera solent:
Stamina de digitis cecidere sopore remissis,
Collaq; puluino nostra ferenda dedi.
Hic ego uentosas nantem delphina per undas
Cernere non dubia sum mihi uisa fide.
Quem postquam bibulis illisit fluctus arenis:
Vnda simul miserum, uitaq; deseruit.
Quidquid id est, timeo: nec tu mea somnia ride:
Nec nisi tranquillo brachia crede mari.
Si tibi non parcis: dilectæ parce puellæ:
Quæ nunquam, nisi te sospite, sospes erit.
Spes tamen est fractis uicinæ pacis in undis:
Tu placidas toto pectore finde uias.
Interea, quoniam nanti freta peruia non sunt:
Leniat inuisas littera missa moras.

ACONTIVS CYDIPPE. EPI. XIX.

Pone metum, nihil hic iterum iurabis amanti:
Promissam satis est te semel esse mihi.

P erlege: discedat sic corpore langor ab isto:
Qui meus est, ulla parte dolere, dolor.
Quid pudor ora subit? nam, sicut in æde Dianæ,
Suspicor ingenuas erubuisse genas.
C oniugium, pactamq; fidem, non crimina posco:
Debitus ut coniux, non ut adulter, amo.
V erba licet repetas, quæ demptus ab arbore fœtus
Pertulit ad castas me iaciente manus:
I nuenies illic id te spondere, quod opto,
Te potius uirgo, quàm meminisse deam.
N unc quoq; idem timeo: sed idem tamen acrius illud
Assumpsit uires: auctaq; flamma mora est.
Quiq; fuit nunquam paruus uel tempore longo
Ex spe, quam dederas tu mihi, crescit amor.
S pem mihi tu dederas: meus hic tibi credidit ardor:
Non potes hoc factum teste negare dea.
A dfuit: &, præsens ut erat, tua uerba notauit:
Et uisa est mota dicta tulisse coma.
D eceptam dicas nostra te fraude licebit:
Dum fraudis nostræ causa feratur amor.
F raus mea quid petiјt, nisi ut tibi iungerer uni?
Id me, quod quereris, conciliare potest.
N on ego natura, non sum tam callidus usu:
Solertem tu me, crede, puella facis.
T e mihi composuit, siquid tamen egimus arte:
Astrinxit uerbis ingeniosus amor.
D ictatis ab eo feci sponsalia uerbis:
Consultoq; fui iuris amore uafer.
S it fraus huic facto nomen: dicarq; dolosus:
Si tamen est, quod ames, uelle tenere, dolus.

En iterum

En iterum scribo: mittóq; rogantia uerba:
Altera fraus hæc est: quodq́; queraris, habes.
Si noceo, quod amo: fateor, sine fine nocebo:
Teq́; petam: caueas tu licet, ipse petam.
Per gladios alij placitas rapuere puellas:
Scripta mihi caute littera crimen erit?
Di faciant possim plures imponere nodos:
Vt tua sit nulla libera parte fides.
Mille modi restant: cliuo sudamus in uno:
Ardor inexpertum nil sinet esse meus.
Sit dubium possis'ne capi, captabere certe:
Exitus in dis est: sed capiere tamen.
Vt partem effugias, non omnia retia falles:
Quæ tibi, quàm credis, plura tetendit amor.
Si non proficient artes: ueniemus ad arma:
Inq́; mei cupido rapta ferere sinu.
Non sum, qui soleam Paridis reprendere factum:
Nec quenquam, qui uir, posset ut esse, fuit.
Nos quoq;: sed taceo. mors huius pœna rapinæ
Vt sit: erit, quàm te non habuisse, minor.
Aut esses formosa minus: peterere modeste:
Audaces facie cogimur esse tua.
Tu facis hoc, oculiq́; tui: quibus ignea cedunt
Sydera: qui flammæ causa fuere meæ.
Hoc faciunt flaui crines, & eburnea ceruix,
Quæq́; precor ueniant in mea colla manus:
Et decor, & uultus sine rusticitate pudentes,
Et Thetidis quales uix reor esse pedes.
Cætera si possem laudare, beatior essem:

Nec dubito, totum quin tua pars sit opus.
Hac ego compulsus, non est mirabile, forma,
Si pignus uolui uocis habere tuæ.
Deniq;, dum captam tu te cogare fateri:
Insidijs esto capta puella meis
Inuidiam patiar: passo sua præmia dentur:
Cur suus à tanto crimine fructus abest?
Hesionen Telamon, Briseida cepit Achilles:
Vtraq; uictorem nempe secuta uirum.
Quamlibet accuses, & sis irata, licebit:
Irata liceat dum mihi posse frui.
Iidem qui facimus, factam tenuabimus iram:
Sit modo placandæ copia parua tui.
Ante tuos flentem liceat consistere uultus:
Et liceat lachrymis addere uerba meis:
Vtq; solent famuli, cum uerbera sæua uerentur:
Tendere submissas in tua crura manus.
Ignoras tua iura: uoca: cur arguor absens?
Iandudum dominæ more uenire iube.
Ipsa meos scindas licet imperiosa capillos:
Oraq; sint digitis liuida nostra tuis:
Omnia perpetiar: tantum fortasse timebo:
Corpore lædatur ne manus ista meo.
Sed neq; compedibus, nec me compesce cathenis:
Seruabor firmo uinctus amore tui.
Cum bene se, quantumq; uolet satiauerit ira:
Ipsa tibi dices, quàm patienter amat.
Ipsa tibi dices: ubi uideris omnia ferre:
Tam bene qui seruit, seruiat iste mihi.

N unc reus infelix absens agor: & mea, cum sit
Optima, non ullo causa tuente perit.
H oc, quod amor iussit scriptum: est iniuria nostra.
Quod de me solum nempe queraris, habes.
N on meruit falli mecum quoq; Delia. si non
Vis mihi promissum reddere: redde deæ.
A ffuit: & uidit, cum tu decepta rubebas:
Et uocem memori condidit aure tuam.
O mina re careant: nihil est uiolentius illa:
Cum sua, quæ non uult, numina læsa uidet.
T estis erit Chalydonis aper. nam scimus ut illo
Sit magis in natum sæua reperta parens.
T estis & Actæon quondam fera creditus illis,
Ipse dedit leto cum quibus ante feras.
Quæq; superba parens saxo per corpus oborto
Nunc quoq; mygdonia flebilis astat humo.
H ei mihi Cydippe, timeo tibi dicere uerum:
Ne uidear causa falsa monere mea:
D icendum tamen est: hoc est (mihi crede) q̄ ægra
Ipso nubendi tempore sæpe iaces.
C onsulit ipsa tibi: neu sis periura laborat:
Et saluam salua te cupit esse fide.
I nde fit, ut quoties existere perfida tentas:
Peccatum toties corrigat illa tuum.
P arce mouere feros animosæ uirginis arcus:
Mitis adhuc fieri, si patiare, potest.
P arce precor teneros corrumpere febribus artus:
Seruetur facies ista fruenda mihi:
S eruentur uultus ad nostra incendia nati,

Quiq; subest niueo lenis in ore rubor.
H ostibus &, siquis ne fias nostra repugnat:
Sic sit: ut inualida te solet esse mihi.
T orqueor ex æquo uel te nubente, uel ægra:
Dicere nec possum, quod minus esse uelim.
M aceror interdum, quod sim tibi causa doloris:
Teq; mea lædi calliditate puto.
I nq; caput nostrum dominæ periuria quæso
Eueniant: pœna tuta sit illa mea.
N e tamen ignorem, quid agas, ad limina crebro
Anxius huc illuc dissimulanter eo.
S ubsequor ancillam furtim, famulumq;, requirens
Profuerint somni quid tibi, quid'ue cibi.
M e miserum, quod non medicorum iussa ministro:
Astringoq; manus, insideoq; toro.
E t rursus miserum, quod me procul inde remoui:
Quem minime uellem, forsitan alter adest.
I lle manus istas astringit: & assidet ægræ
Inuisus superis, cum superisq;, mihi.
D umq; suo tentat salientem pollice uenam:
Candida per causam brachia sæpe tenet.
C ontrectatq; sinus: & forsitan oscula iungit:
Officio merces plenior illa suo est.
Quis tibi permisit nostras decerpere messes?
Ad spes alterius quis tibi fecit iter?
I ste sinus meus est: mea turpiter oscula sumis:
A' mihi promisso corpore tolle manus.
I mprobe tolle manus: quã tangis, nostra futura est:
Postmodo, si facies istud, adulter eris.

E lige de uacuis, quam non sibi uendicet alter:
Si nescis, dominum res habet ista suum.
N ec mihi credideris: recitetur formula pacti:
Neu falsam dicas esse: fac illa legat.
A lterius thalamo, tibi nos, tibi dicimus, exi:
Quid facis hic? exi: non uacat iste torus.
N am quod habes & tu humani uerba altera pacti:
Non erit idcirco par tua causa meæ.
H æc mihi se pepigit: pater hanc tibi primus ab illa:
Sed propior certe, quàm pater, ipsa sibi est.
P romisit pater hanc: hæc & iurauit amanti:
Ille homines, hæc est testificata deam.
H ic metuit mendax, hæc & periura uocari:
Num dubitas, hic sit maior, an ille metus?
D eniq;, ut amborum conferre pericula possis:
Respice ad euentus: hæc cubat: ille ualet.
N os quoq; dissimli certamina mente subimus:
Nec spes par nobis, nec timor æquus adest.
T u petis ex tuto: grauior mihi morte repulsa est:
Idq; ego iam, quod tu forsan amabis, amo.
S i tibi iustitiæ, si recti cura fuisset:
Cedere debueras ignibus ipse meis.
N unc quoniam ferus hic pro causa pugnat iniqua:
Ad quid Cydippe littera nostra redit?
H ic facit, ut iaceas: & sis suspecta Dianæ:
Hunc tu, si sapias, limen adire uetes.
H oc faciente subis tam sæua pericula uitæ:
Atq; utinam pro te, qui mouet illa, cadat.
Quem si repuleris: nec quem dea damnat, amaris:

Et tu, continuo certe ego saluus ero.
S iste metum uirgo: stabili potiere salute:
Fac modo polliciti conscia templa colas.
N on boue mactato coelestia numina gaudent,
Sed, quae praestanda est & sine teste, fide.
V t ualeant, aliae ferrum patiuntur, & ignes:
Fert alijs tristem sucus amarus opem.
N il opus est istis: tantum periuria uita:
Teq; simul serua, meq;, datamq; fidem.
P raeteritae ueniam dabit ignorantia culpae:
Exciderant animo foedera nostra tuo.
A dmonita es modo uoce mea, modo casibus istis:
Quos quoties tentas fallere, ferre soles.
H is quoq; uitatis in partu nempe uocabis,
Vt tibi luciferas afferat illa manus.
A udiet haec: repetens quae sunt audita, requiret
Ipsa, tibi de quo coniuge partus eat.
P romittes uotum: scit te promittere falso:
Iurabis: scit te fallere posse deos.
N on agitur de me: cura maiore laboro.
Anxia sunt uitae pectora nostra tuae.
C ur modo te dubiam pauidi fleuere parentes?
Ignaros culpae quos facis esse tuae.
E t cur ignorant? matri licet omnia narres:
Nil tua Cydippe facta pudoris habent.
O rdine fac referas: ut sis mihi cognita primum:
Sacra pharetratae dum facis ipsa deae:
V t te conspecta, subito, si forte notasti,
Restiterim fixis in tua membra genis:

E t, te dum nimium miror, nota certa furoris,
Deciderint humero pallia lapsa meo:
P ostmodo nescio quà uenisse uolubile malum
Verba ferens doctis insidiosa notis:
Q uod quia sit lectum sancta praesente Diana:
Esse tuam uinctam numine teste fidem.
N e tamen ignoret scripti sententia quae sit:
Lecta tibi quondam nunc quoq; uerba refer.
N ube precor, dicet, cui te bona numina iungunt:
Quem fore iurasti, sit gener ille mihi.
Q uisquis is est, placeat: quoniam placet ante Dianae.
Talis erit mater: si modo mater erit.
S i tamen & quaerat, quis sim, qualisq;, uideto:
Inueniet uobis consuluisse deam.
I nsula corycijs quondam celeberrima nymphis
Cingitur aegaeo nomine Caea mari.
I lla mihi patria est: nec, si generosa probatis
Nomina: despectis arguor ortus auis.
S unt & opes nobis: sunt & sine crimine mores:
Amplius utq; nihil, me tibi iungit amor.
A ppeteres talem, uel non iurata, maritum:
Iuratae, uel non talis, habendus erat.
H aec tibi me in somnis iaculatrix scribere Phoebe:
Haec tibi me uigilans scribere iussit Amor.
E quibus alterius mihi iam nocuere sagittae:
Alterius noceant ne tibi tela, caue.
I uncta salus nostra est: miserere meiq;, tuiq;:
Quid dubitas unam ferre duobus opem?
Q uod si contigerit: cum iam data signa sonabunt:

Tinctaq; uotiuo sanguine Delos erit:
A urea ponetur mali felicis imago:
Causaq; uersiculis scripta duobus erit.
E ffigie pomi testatur Acontius huius:
Quæ fuerint in eo scripta, fuisse rata.
L ongior infirmum ne lasset epistola corpus:
Clausaq; consueto sit tibi fine: uale.

CYDIPPE ACONTIO. EPI. XX.

P Ertimui: scriptumq; tuum sine murmure legi:
Iuraret nequos inscia lingua deos.
E t puto captasses iterum: nisi, ut ipse fateris,
Promissam scires me satis esse semel.
N ec lectura fui: sed, si tibi dura fuissem:
Aucta foret sæuæ forsitan ira deæ.
O mnia cum faciam: cum dem pia thura Dianæ:
Illa tamen iusta plus tibi parte fauet.
V tq; cupis credi, memori te uindicat ira:
Talis in Hippolyto uix fuit illa suo.
A t melius uirgo fauisset uirginis annis:
Quos uereor paucos ne uelit esse mihi.
L angor enim causis non apparentibus hæret:
Adiuuor & nulla fessa medentis ope.
Quàm tibi nunc gracilem uix hæc rescribere: quãq;
Pallida uix cubito membra leuare putas?
N unc timor accedit, nequis, nisi conscia nutrix,
Colloquij nobis sentiat esse uices.
A nte fores sedet hæc: quid agamq; rogantibus inter,

Vt possim tuto scribere: dormit, ait.
Mox, ubi secreti longe causa optima somnus
Credibilis tarda desinit esse mora:
Iamq; uenire uidet, quos non admittere durum est:
Excreat: & ficta dat mihi signa nota.
Sicut eram, properans uerba imperfecta relinquo:
Et tegitur trepido littera cauta sinu.
Inde meos digitos iterum repetita fatigat.
Quantus sis nobis, aspicis ipse, labor.
Quæ peream, si dignus eras, ut uera loquamur:
Sed melior iusto, quamq; mereris, ero.
Ergo te propter toties incerta salutis
Commentis pœnas doq;, dediq; tuis.
Hæc nobis formæ te laudatore superbæ
Continget merces: & placuisse nocet.
Si tibi deformis, quod mallem, uisa fuissem:
Culpatum nulla corpus egeret ope.
Nunc laudata gemo: nunc me certamine uestro
Proditis: & proprio uulneror ipsa bono.
Dum neq; tu cedis: nec se putat ille secundum:
Tu uotis optas illius: ille tuis:
Ipsa uelut nauis iactor: quam certus in altum
Propellit boreas: æstus & unda refert.
Cumq; dies charis optata parentibus instat:
Immodicus pariter corporis ardor inest.
Et mihi coniugij tempus crudelis ad ipsum
Persephone nostras pulsat acerba fores.
Iam pudet: et timeo, quãuis mihi conscia non sim:
Offensos uidear ne meruisse deos.

Accidere hoc aliquis casu contendit: & alter
Acceptum superis hunc negat esse uirum.
Néue mihi credas in te quoq; dicere famam:
Facta ueneficiis pars putat ista meis.
Causa latet: mala nostra patent. uos pace mouetis
Aspera summota prælia: plector ego.
Dicam nunc, solitóq; tibi ne despice more:
Quid facies odio? sic ubi amore noces.
Si lædis, quod amas: hostem sapienter amabis.
Me precor, ut serues, perdere uelle uelis.
Aut tibi iam nulla est speratæ cura puellæ.
Quam ferus indigna labe perire sinis.
Aut, dea si frustra pro me tibi sæua rogatur:
Quid mihi te iactas? gratia nulla tua est.
Elige quid fingas: non uis placare Dianam:
Immemor es nostri: non potes: illa tui est.
Vel nunquam mallem, uel non mihi tempore in illo
Esset in ægæis cognita Delos aquis.
Tunc mea difficili deducta est æquore nauis:
Et fuit ad ceptas hora sinistra uias.
Quo pede processi? quo me pede limine moui?
Picta meæ tetigi quo pede texta ratis?
Bis tamen aduerso redierunt carbasa uento:
Mentior ah demens, ille secundus erat.
Ille secundus erat, qui me referebat euntem:
Quiq; parum felix impediebat iter.
Atq; utinam constans contra mea uela fuisset:
Sed stultum est uenti de leuitate queri.
Mota loci fama properabam uisere Delon:

Et facere ignaua puppe uidebar iter.
Quàm sæpe, ut tardis, feci conuitia remis:
Questaq; sum uento lintea parca dare.
E tiam transierā Myconen, iam Tenon, & Andron:
Inq; meis oculis candida Delos erat.
Quam procul ut uidi: quid me fugis insula dixi?
Laberis in magno nunquid, ut ante, mari?
I nstiteram terræ: cum iam propè luce peracta
Demere purpureis sol iuga uellet equis.
Quos idem solitos postquam reuocauit ad ortus:
Comuntur nostræ matre iubente comæ.
I psa dedit gemmas digitis, & crinibus aurum:
Et uestes humeris induit ipsa meis.
P rotinus egressæ, superis, quibus insula sacra est:
Flaua salutatis thura, merumq; damus.
D umq; parens aras uotiuo sanguine tingit:
Festaq; fumosis ingerit exta focis:
S edula me nutrix alias quoq; ducit in ædes:
Erramusq; uago per loca sacra pede.
E t modo porticibus spatior: modo munera regum
Miror: & in cunctis stantia signa locis.
M iror & innumeris structam de cornibus aram:
Et de qua pariens arbore nixa dea est:
E t quæ præterea (neq; enim meminiue, libetue,
Quidquid ibi uidi, dicere) Delos habet.
F orsitan hæc spectans, à te spectabar Aconti:
Visaq; simplicitas est mea posse capi.
I n templum redeo gradibus sublime Dianæ.
Tutior hoc ecquis debuit esse locus?

M ittitur ante pedes malum cum carmine tali.
Hei mihi iuraui nunc quoq; pene tibi.
S ustulit hoc nutrix: mirataq;, perlege dixit.
Insidias legi magne poeta tuas.
N omine coniugij dicto, confusa pudore
Sensi me totis erubuisse genis.
L uminaq; in gremio ueluti defixa tenebam:
Lumina propositi facta ministra tui.
I mprobe quid gaudes? aut quæ tibi gloria parta est?
Quid'ue uir elusa uirgine laudis habes?
N on ego constiteram sumpta peltata secure:
Qualis in Iliaco Penthesilea solo.
N ullus amazonio cælatus balteus auro,
Sicut ab Hippolyta, præda relata tibi est.
V erba, quid exultas, tua si mihi uerba dederunt?
Sumq; parum prudens capta puella dolis?
C ydippen pomum, pomum Schœneida cepit:
Tu nunc Hippomenes scilicet alter eris.
A t fuerat melius, si te puer iste tenebat:
Quem tu nescio quas dicis habere faces:
M ore bonis solito spem non corrumpere fraude.
Exoranda tibi, non capienda fui.
C ur, me cum peteres, ea non profitenda putabas:
Propter quæ nobis ipse petendus eras?
C ogere cur potius, quàm persuadere uolebas?
Si poteram audita conditione capi.
Quid tibi nunc prodest iurandi formula iuris?
Linguaq; præsentem testificata deam?
Quæ iurat, mens est: nil coniurauimus illa:

Illa fidem dictis addere sola potest.
C onsiliumn prudensq; animi sententia iurat:
Et nisi iudicij uincula nulla ualent.
S i tibi coniugium uolui promittere nostrum:
Exige polliciti debita iura tori.
S ed si nil dedimus, præter sine pectore uocem:
Verba suis frustra uiribus orba tenes.
N on ego iuraui: legi iurantia uerba.
Vir mihi non isto more legendus eras.
D ecipe sic alios: succedat epistola pomo:
Si ualet hoc, magnas diuitis aufer opes.
F ac iurent reges sua se tibi regna daturos:
Sitq; tuum, toto quidquid in orbe placet.
M aior es hac ipsa multo (mihi crede) Diana:
Si tua tam præsens littera numen habet.
C um tamen hæc dixi: cum me tibi firma negaui:
Cum bene promissi causa peracta mei est:
C onfiteor, timeo sæuæ Latoidos iram:
Et corpus lædi suspicor inde meum.
N am quare, quoties socialia sacra parantur:
Nupturæ toties languida membra cadunt?
T er mihi iam ueniens positus Hymenæus ad aures
Fugit: & è thalami limine terga dedit.
V ixq; manu pigra toties infusa resurgunt
Lumina: uix moto corripit igne faces.
S æpe coronatis stillant unguenta capillis:
Et trahitur multo splendida palla croco?
C um tetigit limen, lachrymas mortisq; timorem
Cernit, & à cultu multa remota suo.

P roijcit ipse suas deducta fronte coronas:
Spissaq; de nitidis tergit amoma comis.
E t pudet in tristi lætum consurgere turba:
Quiq; erat in palla, transit in ora rubor.
A t mihi uæ miseræ torrentur febribus artus:
Et grauius iusto pallia pondus habent.
N ostraq; plorantes uideo super ora parentes:
Et face pro thalami, fax mihi mortis adest.
P arce laboranti picta dea læta pharetra:
Daq; salutiferam iam mihi fratris opem.
T urpe tibi est, illum causas depellere leti:
Te contra titulum mortis habere meæ.
N unquid, in umbroso cum uelles fonte lauari:
Imprudens uultus ad tua labra tuli?
P ræterij ne tuas de tot cœlestibus aras?
Atq; tua est nostra spreta parente parens?
N il ego peccaui, nisi quod periuria legi:
Inq; parum fausto carmine docta fui.
T u quoq; pro nobis, si non mentiris amorem:
Thura feras: prosint, quæ nocuere, manus.
C ur, quæ succenset, quod adhuc tibi pacta puella
Non tua sit: fieri ne tua possit, agit?
O mnia de uiua tibi sunt speranda: quid aufert
Sæua mihi uitam, spem tibi diua mei?
N ec tu credideris illum, cui destinor uxor,
Aegra superposita membra fouere manu.
A ssidet ille quidem quantum permittitur ipsi:
Sed meminit nostrum uirginis esse torum.
E t quoq; nescio quid de me sensisse uidetur:

Nam lachrymæ causa sæpe latente cadunt.
Et minus audacter blanditur: & oscula rara
Accipit: & timido me uocat ore suam.
Nec miror sensisse: notis cum prodar apertis:
In dextrum uersor, cum uenit ille, latus.
Nec loquor: & tecto simulatur lumine somnus:
Captantem tactus eijcioq; manum.
Ingemit: & tacito suspirat pectore: meq;
Offensam, quamuis non mereatur, habet.
Si mihi, quod gaudes, & te iuuat ista uoluptas:
Si mihi, quod sensus sum tibi fassa meos:
Si mihi lingua foret: tu nostra iustius ira,
Qui mihi tendebas retia, dignus eras.
Scribis, ut inualidum liceat tibi uisere corpus.
Es procul à nobis: & tamen inde noces.
Mirabar quare tibi nomen Acontius esset:
Quod faciat longe uulnus, acumen habes.
Certe ego conualui nondum de uulnere tali,
Vt iaculo, scriptis eminus icta tuis.
Quid tamen huc uenias? sanè miserabile corpus,
Ingenij uideas bina trophæa tui.
Concidimus macie: color est sine sanguine: qualem
In pomo refero mente fuisse tuo.
Candida nec misto sublucent ora rubore.
Forma noui talis marmoris esse solet.
Argenti color est inter conuiuia talis:
Quod tactum gelidæ frigore pallet aquæ.
Si me nunc uideas: uisam prius esse negabis:
Arte nec est dices ista petenda mea.

P romiſſiq; fidem, ne ſim tibi uicta, remittes?
Et cupies illud non meminiſſe deam.
F orſitan & facies iurem ut contraria rurſus:
Quæq; legam, mittes altera uerba mihi.
S ed tamen aſpiceres uellem, prout ipſe rogabas:
Et diſcas ſponſæ languida membra tuæ.
D urius & ferro cum ſit tibi pectus Aconti:
Tu ueniam noſtris uocibus ipſe petas.
N e tamen ignores: ope qua reualeſcere poſſim,
Quæritur à Delphis fata canente deo.
E t quoq; neſcio quantum nunc uaga fama ſuſurrat:
Neglectam queritur teſtis habere fidem.
H oc deus, & uates, hoc & mea carmina dicunt.
At deſunt uoto carmina nulla tuo.
V nde tibi fauor hic? niſi quod noua forte reperta eſt
Quæ capiat magnos littera lecta deos.
T éq; tenente deos, nomen ſequor ipſa deorum:
Dóq; libens uictas in tua uota manus.
F aſſaq; ſum matri deceptæ fœdera linguæ:
Lumina fixa tenet plena pudoris humo.
C ætera cura tua eſt: plus hoc quoq; uirgine factum:
Non timuit tecum quod mea charta loqui.
I am ſatis inualidos calamo laſſauimus artus:
Et manus officium longius ægra negat.
Quid, niſi quod cupio me iam coniungere tecum,
Reſtat ut aſcribat littera noſtra? uale.

SAPPHO

SAPPHO PHAONI. EPI. XXI.

Ecquid,ut aspecta est studiosæ littera dextræ:
Protinus est oculis cognita nostra tuis?
An,nisi legisses authoris nomina Sapphus:
Hoc breue,nescires,unde moueatur opus?
Forsitan & quare mea sint alterna requiris
Carmina:cum lyricis sim magis apta modis:
Flendus amor meus est:elegi quoq; flebile carmen:
Non facit ad lachrymas barbitos illa meas.
Vror,ut,indomitis ignem exercentibus euris,
Fertilis accensis messibus ardet ager.
Arua Phaon celebrat diuersa Typhoidos Aetnæ:
Me calor ætnæo non minor igne tenet.
Nec mihi,dispositis quæ iungam carmina neruis
Proueniunt,uacuæ carmina mentis opus:
Nec me Pyrrhiades,Methymniades´ue puellæ,
Nec me Lesbiadum cætera turba iuuant.
Vilis Amythone,uilis mihi candida Cydno:
Non oculis grata est Atthis,ut ante,meis,
Atq; aliæ centum:quas non sine crimine amaui:
Improbe,multarum quod fuit,unus habes.
Est in te facies,sunt apti lusibus anni.
O facies oculis insidiosa meis.
Sume fidem,& pharetram: fies manifestus Apollo:
Accedant capiti cornua:Bacchus eris.
Et Phœbus Daphnen , & Gnosida Bacchus amauit:
Nec norat lyricos illa,uel illa modos.

At mihi Pegasides blandissima carmina dictant:
Iam canitur toto nomen in orbe meum.
Nec plus Alcæus consors patriæq;,lyræq;
Laudis habet: quamuis grandius ille sonet.
Si mihi difficilis formam natura negauit:
Ingenio formæ damna rependo meæ.
Sum breuis:at nomen,quod terras impleat omnes:
Est mihi:mensuram nominis ipsa fero.
Candida si non sum,placuit cepheïa Perseo
Andromade,patriæ fusca colore suæ.
Et uarijs albæ iunguntur sæpe columbæ:
Et niger à uiridi turtur amatur aue.
Si,nisi quæ facie poterit te digna uideri,
Nulla futura tua est:nulla futura tua est.
At mea cum legeres,etiam formosa uidebar:
Vnam iurabas usq; decere loqui.
Cantabam memini(meminerunt omnia amantes)
Oscula cantanti tu mihi rapta dabas.
Hæc quoq; laudabas:omniq; à parte placebam,
Sed tunc præcipue,cum fit amoris opus.
Tunc te plus solito lasciuia nostra iuuabat,
Crebraq; mobilitas,aptaq; uerba ioco:
Et,quod,ubi amborum fuerat confusa uoluptas:
Plurimus in lasso corpore langor erat.
Nunc tibi sicelides ueniunt noua præda puellæ:
Quid mihi cum Lesbo?sicelis esse uolo.
O uos erronem tellure remittite nostrum
Nisiades matres,Nisiadesq; nurus.
Nec uos decipiant blandæ mendacia linguæ:

Quæ dicit uobis, dixerat ante mihi.
Tu quoq;, quæ montes celebras Ericyna sicanos,
Nam tua sum: uati consule diua tuæ.
An grauis inceptum peragit fortuna tenorem?
Et manet in cursu semper acerba suo?
Sex mihi natales ierant: cum lecta parentis
Ante diem lachrymas ossa bibere meas.
Arsit inops frater uictus meretricis amore:
Mistaq; cum turpi damna pudore tulit.
Factus inops, agili peragit freta cærula remo:
Quasq; male amisit, nunc male quærit opes.
Me quoq;, quod monui bene multa fideliter, odit:
Hoc mihi libertas, hoc pia lingua dedit.
Et tanquam desint, quæ me sine fine fatigent:
Accumulat curas filia parua meas.
Vltima tu nostris accedis causa querelis:
Non agitur uento nostra carina suo.
Ecce iacent collo sparsi sine lege capilli:
Nec premit articulos lucida gemma meos.
Veste tegor uili: nullum est in crinibus aurum:
Non Arabum noster dona capillus olet.
Cui colar infelix? aut cui placuisse laborem?
Ille mei cultus unicus author abest.
Molle meum leuibus cor est uiolabile telis:
Et semper causa est, cur ego semper amem.
Siue ita nascenti legem dixere sorores:
Hæc data sunt uitæ fila seuera meæ.
Siue abeunt studia in mores, artesq; magistras:
Ingenium nobis molle Thaleia facit.

Quid mirum, si me primæ lanuginis ætas
Abstulit, atq; anni, quos uir amare potest?
Hunc ne pro Cephalo raperes Aurora, timebam:
Et faceres: sed te prima rapina tenet.
Hunc si conspiciat, quæ conspicit omnia, Phœbe:
Iussus erit somnos continuare Phaon.
Hunc Venus in cœlum curru uexisset eburno:
Sed uidet & Marti posse placere suo.
O nec adhuc iuuenis, nec iam puer, utilis ætas,
O decus, atq; æui gloria magna tui,
Huc ades: inq; sinus formose relabere nostros:
Non ut ames oro, uerum ut amare sinas.
Scribimus: & lachrymis oculi rorantur obortis:
Aspice quàm sit in hoc multa litura loco.
Si tam certus eras hinc ire, modestius isses,
Si mihi dixisses. Lesbi puella uale.
Non tecum lachrymas, non oscula nostra tulisti:
Deniq; non timui, quod dolitura fui.
Nil de te mecum est, nisi tantum iniuria: nec te
Admoneat, quod tu munus amantis habes.
Non mandata dedi: neq; enim mandata dedissem
Vlla: nisi, ut nolles immemor esse mei.
Per tibi, qui nunquam longe discedit, amorem:
Perq; nouem iuro, numina nostra, deas:
Cum mihi nescio quis, fugiunt tua gaudia, dixit:
Nec me flere diu, nec potuisse loqui.
Et lachrymæ deerant oculis, & uerba palato:
Astrictum gelido frigore pectus erat.
Postquam se dolor inuenit: nec pectora plangi,

Nec puduit scissis exululare comis:
Non aliter, quàm si nati pia mater adempti
Portet ad extructos corpus inane rogos.
Gaudet, & è nostro crescit mœrore Charaxus
Frater: & ante oculos itq́; reditq́; meos.
Vtq́; pudenda mei uideatur causa doloris:
Quid dolet hæc? certe filia uiuit, ait.
Non ueniũt in idẽ, pudor, atq; amor: omne uidebat
Vulgus: eram lacero pectus aperta sinu.
Tu mihi cura Phaon: te somnia nostra reducunt,
Somnia formoso candidiora die.
Illic te inuenio: quanq̃ regionibus absis:
Sed non longa satis gaudia somnus habet.
Sæpe tuos nostra ceruice onerare lacertos:
Sæpe tuæ uideor supposuisse meos.
Oscula cognosco: quæ tu committere linguæ,
Aptaq; consueras accipere, apta dare.
Blandior interdum: uerisq́; simillima uerba
Eloquor: & uigilant sensibus ora meis.
Vlteriora pudet narrare: sed omnia fiunt:
Et iuuat: & sine te non licet esse mihi.
At cum se titan ostendit, & omnia secum:
Tam cito me somnos destituisse queror.
Antra, nemusq́; peto: tanq̃ nemus, antraq; prosint:
Conscia delicijs illa fuere meis.
Illuc mentis inops, ut quàm furialis Erichtho
Impulit: in collo crine iacente feror.
Antra uident oculi scabro pendentia topho.
Quæ mihi mygdonij marmoris instar erant.

Inuenio syluam: quæ sæpe cubilia nobis
Præbuit: & multa texit opaca coma.
Sed non inuenio dominum syluǽq;, meúmq;.
Vile solum locus est: dos erat ille loci.
Cognoui pressas noti mihi cæspitis herbas:
De nostro curuum pondere gramen erat.
Incubui: tetigíq; locum, qua parte fuisti:
Grata prius lachrymas combibit herba meas.
Quin etiam rami positis lugere uidentur
Frondibus: & nullæ dulce queruntur aues.
Sola uirum non ulta pie mœstissima mater
Concinit ismarium Daulias ales Ityn.
Ales Ityn, Sappho desertos cantat amores:
Hactenus: ut media cætera nocte silent.
Est nitidus, uitróq; magis perlucidus amnis,
Fons sacer: hunc multi numen habere putant.
Quem supra ramos extendit aquatica lotos
Vna nemus: tenero cæspite terra uiret.
Hic ego cum lassos posuissem flebilis artus:
Constitit ante oculos Nayas una meos:
Constitit: & dixit. quoniam non ignibus æquis
Vreris: Ambracia est terra petenda tibi.
Phœbus ab excelso, quantum patet, aspicit æquor:
Actæum populi, Leucadiúmq; uocant.
Hinc se Deucalion Pyrrhæ succensus amore
Misit: & illæso corpore pressit aquas.
Nec mora: uersus amor fugit lentissima mersi
Pectora: Deucalion igne leuatus erat.
Hanc legem locus ille tenet: pete protinus altam

Leucada: nec saxo desiluisse time.
Vt monuit: cum uoce abijt. ego territa surgo:
Nec grauidæ lachrymas continuere genæ.
Ibimus o Nymphe: monstrataq; saxa petemus:
Sit procul insano uictus amore timor.
Quidquid erit, melius q̃ nunc erit: aura subito:
Et mea non magnum corpora pondus habent.
Tu quoq; mollis amor pennas suppone cadenti:
Ne sim leucadiæ mortua crimen aquæ.
Inde chelyn Phœbo, communia munera, ponam:
Et sub ea uersus unus & alter erit.
Grata lyram posuit tibi Phœbe poëtria Sappho:
Conuenit illa mihi: conuenit illa tibi.
Cur tamen actiacas miseram me mittis ad oras?
Cum profugum possis inde referre pedem.
Tu mihi leucadia potes esse salubrior unda:
Et formæ meritis tu mihi Phœbus eris.
An potes o scopulis, undaq; ferocior illa,
Si moriar, titulum mortis habere meæ?
At quanto melius iungi mea pectora tecum,
Quàm poterant saxis præcipitanda dari.
Hæc sunt illa Phaon: quæ tu laudare solebas:
Visaq; sunt toties ingeniosa tibi.
Nunc uellem facunda forem: dolor artibus obstat:
Ingeniumq; meis substitit omne malis.
Non mihi respondent ueteres in carmina uires:
Plectra dolore tacent: muta dolore lyra est.
Lesbides æquoreæ, nupturaq; nuptaq; proles:
Lesbides æolia nomina dicta lyra:

L esbides, infamem quæ me fecistis amatæ:
Desinite ad citharas turba uenire meas.
A bstulit omne Phaon: quod uobis ante placebat:
Me miseram, dixi quàm modo penè, meus.
E fficite ut redeat: uates quoq; uestra redibit.
Ingenio uires ille dat, ille rapit.
E cquid ago precibus? pectus'q; agreste mouetur?
An riget? & zephyri uerba caduca ferunt?
Qui mea uerba ferunt, uellem tua uela referrent.
Hoc te, si saperes, lente decebat opus.
S iue redis: puppi'q; tuæ uotiua parantur
Munera: quid laceras pectora nostra mora?
S olue ratem: Venus orta mari, mare præstat amantis
Aura dabit cursum: tu modo solue ratem.
I pse gubernabit residens in puppe Cupido:
Ipse dabit tenera uela, leget'q; manu.
S iue iuuat longe fugisse pelasgida Sappho:
Non tamen inuenies, cur ego digna fuga.
H oc saltem miseræ crudelis epistola dicat:
Vt mihi leucadiæ fata petantur aquæ.

P. OVIDII NASONIS AMORVM LIBER PRIMVS.

ELEGIA PRIMA.

q Vi modo Naſonis fueramus quinq; libelli:
Tres ſumus: hoc illi prætulit author opus.
Vt iam nulla tibi non ſit legiſſe uoluptas:
At leuior demptis pœna duobus erit.
A rma graui numero, uiolentaq; bella parabam
Edere, materia conueniente modis.
P ar erat inferior uerſus: riſiſſe Cupido
Dicitur: atq; unum ſurripuiſſe pedem.
Quis tibi ſæue puer dedit hoc in carmine iuris?
Pieridum uates, non tua turba ſumus.
Quid, ſi præripiat flauæ Venus arma Mineruæ?
Ventilet accenſas flaua Minerua faces?
Quis probet in ſyluis Cererem regnare iugoſis?
Lege pharetratæ uirginis arua coli?
C rinibus inſignem, quis acuta cuſpide Phœbum
Inſtruat, aoniam Marte mouente lyram?
S unt tibi magna puer, nimiumq́; potentia regna:
Cur opus affectas ambitioſe nouum?
A n, quod ubiq;, tuum eſt? tua ſunt heliconia tempe?
Vix etiam Phœbo iam lyra tuta ſua eſt.
C um bene ſurrexit uerſu noua pagina primo:
Attenuat neruos protinus ille meos.
N ec mihi materia eſt numeris leuioribus apta,
Aut puer, aut longas compta puella comas.
Queſtus eram: pharetra cum protinus ille ſoluta,

Legit in exitium spicula facta meum:
L unauitq; genu sinuosum fortiter arcum:
Quodq; canas uates accipe dixit opus.
M e miserum, certas habuit puer ille sagittas:
Vror: & in uacuo pectore regnat amor.
S ex mihi surgat opus numeris: in quinq; residat:
Ferrea cum uestris bella ualete modis.
C ingere littorea flauentia tempora myrto
Musa per undenos emodulanda pedes.

ELEGIA II.

e Sse quid hoc dicam: q tam mihi dura uidentur
Strata? nec in lecto pallia nostra sedent?
E t uacuus somno noctem, q̃ longa, peregi:
Lassaq; uersati corporis ossa dolent.
N am puto sentirem, siquo tentarer amore:
An subit? & tacita callidus arte nocet?
S ic erat. hæserunt tenues in corde sagittæ:
Et possessa ferus pectora uersat Amor.
C edimus? an subitum luctando accendimus ignem?
Cedamus: leue fit, quod bene fertur, onus.
V idi ego iactatas mota face crescere flammas:
Et uidi nullo concutiente mori.
V erbera plura ferunt, q̃ quos iuuat usus aratri:
Detrectant pressi dum iuga prima boues.
A sper equus duris contunditur ora lupatis:
Frena minus sentit quisquis ad arma facit.
A crius inuitos, multoq; ferocius urget,
Quàm qui seruitium ferre fatentur, amor.

En ego confiteor: tua sum noua præda Cupido:
Porrigimus uictas ad tua uincla manus.
Nil opus est bello: ueniam, pacemq́; rogamus:
Nec tibi laus, armis uictus inermis, ero.
Necte comam myrto: maternas iunge columbas:
Qui deceant, currus uitricus ipse dabit:
Inq́; dato curru, populo clamante triumphum,
Stabis: & adiunctas arte mouebis aues.
Ducentur capti iuuenes, captæq́; puellæ:
Hæc tibi magnificus pompa triumphus erit.
Ipse ego præda recens, factum modo uulnus habebo:
Et noua captiua uincula mente feram.
Mens bona ducetur manibus post terga reuinctis,
Et pudor, & castris quidquid amoris obest.
Omnia te metuent: ad te sua brachia tendent:
Vulgus io magna uoce triumphe canet.
Blanditiæ comites tibi erunt, terrorq́;, furorq́;,
Assidue partes turba secuta tuas.
His tu militibus superas homines'q;, deosq́;:
Hæc tibi si demas commoda, nudus eris.
Læta triumphanti de summo mater olympo
Plaudet: & appositas sparget in ora rosas.
Tu, penna pulchros gemma uariante capillos,
Ibis in auratis aureus ipse rotis.
Tum quoq; non paucos (si te bene nouimus) ures:
Tum quoq; præteriens uulnera multa dabis.
Non possunt (licet ipse uelis) cessare sagittæ:
Feruida uicino flamma uapore nocet.
Talis erat domita Bacchus gangetide terra:
Tu grauis alitibus: tigribus ille fuit.

Ergo, cum possim sacri pars esse triumphi:
Parce tuas in me perdere uictor opes.
Aspice cognati felicia Cæsaris arma:
Qua uicit, uictos protegit ille manu.

ELEGIA III.

iVsta precor: quæ me nuper prædata puella est:
Aut amet: aut faciat, cur ego semper amem.
Ah nimium uolui: tantum patiatur amari:
Audierit nostras tot Cytherea preces.
Accipe, per longos tibi qui deseruiat annos:
Accipe, qui pura norit amare fide.
Si me non ueterum commendant magna parentum
Nomina: si nostri sanguinis author eques:
Nec meus innumeris renouatur campus aratris:
Temperat & sumptus parcus uterq; parens:
At Phœbus, comitesq; nouem, uitisq; repertor,
Hoc faciunt: &, me qui tibi donat, amor:
Et non cessuri nisi dis sine crimine mores,
Nudaq; simplicitas, purpureusq; pudor.
Non mihi mille placent: non sum desertor amoris:
Tu mihi (siqua fides) cura perennis eris.
Tecum, quos dederint annos mihi fila sororum:
Viuere contingat: teq; dolente mori.
Te mihi materiam felicem in carmina præbe:
Prouenient causa carmina digna sua.
Carmine nomen habet exterrita cornibus Io:
Et quam fluminea lusit adulter aue:
Quæq; super pontum simulato uecta iuuenco,

Virginea tenuit cornua falsa manu.
Nos quoq; per totum pariter cantabimur orbem:
Iunctaq; semper erunt nomina nostra tuis.

ELEGIA IIII.

Vir tuus est epulas nobiscum aditurus easdem:
Vltima cœna tuo sit, precor, illa uiro.
Ergo ego dilectam tantum conuiua puellam
Aspiciam? tangi quem iuuet, alter erit?
Alterius'q; sinus, apte subiecta fouebis?
Iniiciet collo, cum uolet, ille manum?
Desine mirari: posito quod candida uino
Atracis ambiguos traxit in arma uiros.
Nec mihi sylua domus: nec equo mea mēbra cohærēt:
Vix à te uideor posse tenere manus.
Quæ tibi sint facienda tamen, cognosce: nec euris
Da mea, nec tepidis uerba ferenda notis.
Ante ueni, q̄ uir: nec quid, si ueneris ante,
Possit agi, uideo: sed tamen ante ueni.
Cum premet ille torum: uultu comes ipsa modesto
Ibis, ut accumbas: clàm mihi tange pedem.
Me specta, nutus'q; meos, uultum'q; loquacem:
Excipe furtiuas, & refer ipsa, notas.
Verba superciliis sine uoce loquentia dicam:
Verba leges digitis, uerba notata mero.
Cum tibi succurret ueneris lasciuia nostræ:
Purpureas tenero pollice tange genas.
Siquid erit, de me tacita quod mente loquaris:
Pendeat extrema mollis ab aure manus.

Cum tibi, quæ faciã mea lux, dicam'ue, placebunt:
Versetur digitis annulus usq; tuis.
Tange manu mensam, tangunt quo more precantes.
Optabis merito cum mala multa uiro.
Quod tibi miscuerit, sapias, bibat ipse iubeto:
Tu puerum leuiter posce, quod ipsa uoles.
Quæ tu reddideris, ego primus pocula sumam:
Et qua tu biberis, hac ego parte bibam.
Si tibi forte dabit, quos prægustauerit ipse:
Reijce libatos illius ore cibos.
Nec premat indignis sinito tua colla lacertis:
Mite nec in rigido pectore pone caput.
Nec sinus admittat digitos, habiles'ue papillæ:
Oscula præcipue nulla dedisse uelis.
Oscula si dederis: fiam manifestus amator:
Et dicam, mea sunt: inijciam'q; manus.
Hæc tamen aspiciam: sed quæ bene pallia celant:
Illa mihi cæci causa timoris erunt.
Nec femori committe femur: nec crure cohære:
Nec tenerum duro cum pede iunge pedem.
Multa miser timeo: quia feci multa proterue:
Exempli'q; metu torqueor ipse mei.
Sæpe mihi, dominæ'q; meæ properata uoluptas
Veste sub iniecta dulce peregit opus.
Hoc tu non facies: sed, ne fecisse puteris:
Conscia de tergo pallia deme tuo.
Vir bibat usq; roga: precibus tamen oscula desint:
Dum'q; bibet, furtim (si potes) adde merum.
Si bene compositus somno, uino'q; iacebit:
Consilium nobis res'q;, locus'q; dabunt.

Cum surges abitura domum: surgemus & omnes:
In medium turbæ fac memor agmen eas.
Agmine me inuenies, aut inuenieris in illo:
Quicquid ibi poteris tangere, tange mei.
Me miserum, monui, paucas quod prosit in horas:
Separor à domina nocte iubente mea.
Nocte uir includet: lachrymis ego mœstus obortis,
Qua licet, ad sæuas persequar usq; fores.
Oscula iam sumet: iam non tantum oscula sumet:
Quod mihi das furtim, iure coacta dabis.
Verum inuita dato (potes hoc) similis'q; coactæ:
Blanditiæ taceant: sit'q; maligna uenus.
Si mea uota ualent: illum quoq; nil iuuet opto:
Sin minus: at certe te iuuet inde nihil.
Sed quæcunq; tamen noctem fortuna sequatur:
Cras mihi constanti uoce dedisse nega.

ELEGIA V.

Aestus erat: mediam'q; dies exegerat horam:
Apposui medio membra leuanda toro.
Pars adaperta fuit, pars altera clausa fenestræ:
Quale ferè syluæ lumen habere solent.
Qualia sublucent fugiente crepuscula phœbo:
Aut ubi nox abijt, nec tamen orta dies.
Illa uerecundis lux est præbenda puellis:
Qua timidus latebras speret habere pudor.
Ecce Corinna uenit tunica uelata recincta,
Candida diuidua colla tegente coma.
Qualiter in thalamum formosa Semiramis isse

Dicitur, & multis Lais amata procis.
Diripui tunicam: nec multum rara nocebat:
Pugnabat tunica se tamen illa tegi.
Quæ cum ita pugnaret, tanq̃ quæ uincere nollet:
Victa est non ægre proditione sua.
Vt stetit ante oculos posito uelamine nostros:
In toto nusquam corpore menda fuit.
Quos humeros, quales uidi, tetigíq; lacertos?
Forma papillarum quàm fuit apta premi?
Quàm castigato planus sub pectore uenter?
Quantum, & quale latus? q̃ iuuenile femur?
Singula quid referam? nil non laudabile uidi:
Et nudam pressi corpus ad usq; meum.
Cætera quis nescit? lassi requieuimus ambo:
Proueniant medij sic mihi sæpe dies.

ELEGIA VI.

Ianitor indigne dura religate cathena,
Difficilem moto cardine pande forem.
Quod precor, exiguum est: aditu fac ianua paruo
Obliquum capiat semiadaperta latus.
Longus amor tales corpus tenuauit in usus:
Aptaq; subducto corpore membra dedit.
Ille per excubias custodum leniter ire
Monstrat: inoffensos dirigit ille pedes.
At quondam noctem, simulachraq; uana timebam:
Mirabar, tenebris siquis iturus erat.
Risit, ut audirem, tenera cum matre Cupido:
Et leuiter, fies tu quoq; fortis, ait.

Nec mora: uenit amor: non umbras noctis uolantes,
Non timeo strictas in mea fata manus.
Te nimium timeo lentum: tibi blandior uni:
Tu, me quo possis perdere, fulmen habes.
Aspice, ut inuideas, inimicaq; claustra relaxa,
Vda sit ut lachrymis ianua facta meis.
Certe ego, cum posita stares ad uerbera ueste:
Ad dominam pro te uerba tremente tuli.
Ergo quae ualuit pro te quoq; gratia quondam:
(Heu facinus) pro me nunc ualet illa parum.
Redde uicem meritis: grato licet esse, quod optas.
Tempora noctis eunt: excute poste seram.
Excute: sic nunquam dura religare cathena:
Nec tibi perpetuo serua bibatur aqua.
Ferreus orantem nequicquam ianitor audis:
Roboribus duris ianua fulta riget.
Vrbibus obsessis clausae munimina portae
Prosunt: in media pace quid arma times?
Quid facies hosti, qui sic excludis amantem?
Tempora noctis eunt: excute poste seram.
Non ego militibus uenio comitatus, & armis:
Solus eram: si non saeuus adesset amor.
Hunc ego, si cupiam, nunquam dimittere possem:
Ante uel à membris diuidar ipse meis.
Ergo amor, & modicum circùm mea tempora uinū
Mecum est, & madidis lapsa corona comis.
Arma quis haec timeat? quis non eat obuius illis?
Tempora noctis eunt: excute poste seram.
Lentus es? an somnus, qui te male praebet amanti:
Verba dat in uentos aure repulsa tua?

At (memini) primo, cum te cælare uolebam:
Peruigil in mediæ sydera noctis eras.
Forsitan & tecum tua nunc requiescit amica.
Heu melior quanto sors tua sorte mea est.
Dum modo sic: in me duræ transite cathenæ.
Tempora noctis eunt: excute poste seram.
Fallimur? an uerso sonuerunt cardine postes?
Raucaq; concussæ signa dedere fores?
Fallimur: impulsa est animoso ianua uento:
Hei mihi q̃ longe spem tulit aura meam.
Si satis es raptæ Borea memor Orithyiæ,
Huc ades: & surdas flamine tunde fores.
Vrbe silent tota, uitreoq; madentia rore
Tempora noctis eunt: excute poste seram.
Aut ego iam ferroq;, igniq; paratior ipse
Quam face sustineo, tecta superba petam.
Nox, & amor, uinumq;, nihil moderabile suadent:
Illa pudore uacat: Liber, Amorq; metu.
Omnia consumpsi: nec te precibusq;, minisq;
Mouimus o foribus durior ipse tuis.
Nec te formosæ decuit seruare puellæ
Limina: sollicito carcere dignus eras.
Iamq; pruinosos molitur lucifer axes:
Inq; suum miseros excitat ales opus.
At tu non lætis detracta corona capillis,
Dura super tota limina nocte iace.
Tu dominæ, cum te proiectam mane uidebit:
Temporis absumpti tam male, testis eris.
Qualiscunq; uale, sentiq; abeuntis amorem:
Lente, nec admisso turpis amante, uale.

Vos quoq; crudeles rigido cum limine postes,
Duraq; consertæ ligna ualete fores.

ELEGIA VII.

a Dde manus in uincla meas: meruere cathenas:
Dum furor omnis abest, siquis amicus ades.
Nam furor in dominam temeraria brachia mouit:
Flet mea uesana læsa puella manu.
Tunc ego uel charos potui uiolare parentes:
Sæua uel in sanctos uerbera ferre deos.
Quid? non & clypei dominus septemplicis Aiax
Strauit deprensos lata per arua greges?
Et uindex in matre, patris malus ultor Orestes
Ausus in arcanas poscere tela deas?
Ergo ego digestos potui uiolare capillos?
Nec dominam motæ dedecuere comæ:
Sic formosa fuit: talem Schœneida dicam
Mænalias arcu sollicitasse feras.
Talis periuri promissaq;, uelaq; Thesei
Fleuit præcipites cressa tulisse notos.
Sic, nisi uittatis quod erat, Cassandra, capillis:
Procubuit templo casta Minerua tuo.
Quis mihi non demens, quis nõ mihi barbare dixit?
Ipsa nihil: pauido lingua retenta metu.
Sed taciti fecere tamen conuitia uultus:
Egit me lachrymis ore silente reum.
Ante, meos humeris uellem cecidisse lacertos:
Vtilius potui parte carere mei.
In mea uesanas habui dispendia uires?
Et potui pœnam fortis inire meam?

Quid mihi uobiscum, cædis, scelerumq; ministræ?
 Debita sacrilegæ uincla subite manus.
An, si pulsassem minimum de plebe quiritem:
 Plecterer? in dominam ius mihi maius erit?
Pessima Tydides scelerum monimenta reliquit:
 Ille deam primus perculit: alter ego.
Et minus ille nocens: me quam profitebar amare,
 Læsi: Tydides sæuus in hoste fuit.
I nunc, magnificos uictor molire triumphos:
 Cinge comam lauro: uotaq; redde Ioui.
Quæq; tuos currus comitantum turba sequetur:
 Clamet, io forti uicta puella uiro est.
Ante eat effuso tristis captiua capillo,
 Si sinerent læsæ, candida tota, genæ,
Aptius impressis fuerat liuere labellis,
 Et collum blandi dentis habere notam.
Deniq;, si tumidi ritu torrentis agebar:
 Cæcaq; me prædam fecerat ira suam:
Non'ne satis fuerat timidæ inclamasse puellæ?
 Nec nimium rigidas intonuisse minas?
Aut tunicam summa deducere turpiter ora?
 Vt mediam mediæ zona tulisset opem?
At nunc sustinui raptis à fronte capillis
 Ferreus ingenuas ungue notare genas.
Astitit illa amens albo sine sanguine uultu:
 Cæduntur parijs qualia saxa iugis.
Exanimes artus, & membra trementia uidi:
 Vt cum populeas uentilat aura comas.
Vtq; leui zephyro graciles uibrantur aristæ:
 Summáue cum tepido stringitur unda noto.

Suspensæq; diu lachrymæ fluxere per ora:
Qualiter abiecta de niue manat aqua.
Tunc ego me primum cœpi sentire nocentem:
Sanguis erant lachrymæ, quas dabat illa, meus.
Ter tamen ante pedes uolui procumbere supplex:
Ter formidatas reppulit illa manus.
At tu ne dubita, minuet uindicta dolorem,
Protinus in uultus unguibus ire meos:
Nec nostris oculis, nec nostris parce capillis:
Quaslibet infirmas adiuuat ira manus.
Néue mei sceleris tam tristia signa supersint:
Pone recompositas in statione comas.

ELEGIA VIII.

e St quædam, quicunq; uolet cognoscere lenam,
Audiat: est quædam nomine Dipsas anus.
Ex re nomen habet: nigri non illa parentem
Memnonis in roseis sobria uidit equis.
Illa magas artes, ææaq; carmina nouit:
Inq́; caput liquidas arte recuruat aquas.
Scit bene quid gramen, quid torto concita rhombo
Litia, quid ualeat uirus amantis equæ.
Cum uoluit, toto glomerantur nubila cœlo:
Cum uoluit, puro fulget in orbe dies.
Sanguine (siqua fides) stillantia sydera uidi:
Purpureus lunæ sanguine uultus erat.
Hanc ego nocturnas uiuam uolitare per umbras
Suspicor: & pluma corpus anile tegi.
Suspicor: & fama est. oculis quoq; pupula duplex

Fulminat: & geminum lumen ab orbe uenit.
E uocat antiquis proauos, atauosq; sepulchris:
Et solidam longo carmine findit humum.
H æc sibi proposuit thalamos uiolare pudicos:
Nec tamen eloquio lingua nocente caret.
F ors me sermoni testem dedit: illa monebat
Talia: me duplices occulüere fores.
S cis here te mea lux iuueni placuisse beato:
Hæsit: & in uultu constitit usq; tuo.
E t cur non placeas? nulli tua forma secunda est:
Me miseram, dignus corpore cultus abest.
T am felix esses, q̃ formosissima, uellem:
Non ego te facta diuite pauper ero.
S tella tibi oppositi nocuit contraria Martis:
Mars abijt: signo nunc Venus apta tuo.
P rosit ut adueniens, en aspice: diues amator
Te cupit: & curæ, quid tibi desit, habet.
E st etiam facies, quæ se tibi comparet, illi:
Si te non emptam uellet, emendus erat.
E rubuit: decet alba quidem pudor ora: sed iste,
Si simules, prodest: uerus obesse solet.
C um bene deiectis gremium spectabis ocellis:
Quantum quisq; ferat, respiciendus erit.
F orsitan incultæ Tatio regnante Sabinæ
Noluerint habiles pluribus esse uiris.
N unc Mars externis animos exercet in armis:
Et Venus Aeneæ regnat in urbe sui.
L udunt formosæ: casta est, quam nemo rogauit:
Aut, si rusticitas non uetat, ipsa rogat.
H as quoq;, quas frontis rugas in uertice portas:

Excute: de rugis crimina multa cadent.
Penelope uires iuuenum tentabat in arcu:
Qui latus argueret, corneus arcus erat.
Labitur occulte: fallitq; uolatilis ætas:
Et celer admissis labitur annus equis.
Aera nitent usu: uestis bona quærit haberi:
Canescunt turpi tecta relicta situ.
Forma, nisi admittas, nullo exercente senescit:
Nec satis effectus unus, & alter habent.
Certior è multis, nec tam inuidiosa rapina est:
Plena uenit canis de grege præda lupis.
Ecce, quid iste tuus præter noua carmina uates
Donat? amatoris millia multa leges.
Ipse deus uatum, palla spectabilis aurea,
Tractat inauratæ consona fila lyræ.
Qui dabit, ille tibi magno sit maior Homero:
(Crede mihi) res est ingeniosa dare.
Nec tu, siquis erit capitis mercede redemptus:
Despice gypsati crimen inane pedis.
Nec te decipiant ueteris quinquatria ceræ:
Tolle tuos tecum pauper amator auos.
Qui, quia pulcher erit, poscet sine munere noctem:
Quod det, amatorem flagitet ante suum.
Parcius exigito pretium, dum retia tendis:
Ne fugiant: captos, legibus ure tuis.
Nec nocuit simulatus amor: sine, credat amari:
Et caue, ne gratis hic tibi constet amor.
Saepe nega noctem: capitis modo finge dolorem:
Et modo, quæ causas præbeat, Isis erit.
Mox recipe: ut nullum patiendi colligat usum:

Ne ue relentescat saepe repulsus amor.
S urda sit oranti tua ianua, laxa ferenti:
Audiat exclusi uerba receptus amans.
E t quasi læsa prius, nonnunq̃ irascere læso:
Vanescat culpa culpa repulsa tua.
S ed nunq̃ dederis spatiosum tempus in iram:
Sæpe simultates ira morata facit.
Q uin etiam discant oculi lachrymare coacti:
Et faciant udas ille, uel ille genas.
N ec, siquem fallas, tu periurare timeto:
Commodat illusis numina surda Venus.
S eruus, & ad partes solers ancilla parentur:
Qui doceant, apte quid tibi possit emi:
E t sibi pauca rogent. multos si pauca rogabunt:
Post modo de stipula grandis aceruus erit.
E t soror, & mater, nutrix quoq; carpat amantem:
Fit cito per multas præda petita manus.
C um tibi deficient poscendi munera causæ:
Natalem libo testificare tuum.
N e securus amet nullo riuale, caueto:
Non bene, si tollas prælia, durat amor.
I lle uiri uideat toto uestigia lecto,
Factaq; lasciuis liuida colla notis.
M unera præcipue uideat, quæ miserit alter:
Si tibi nil dederit, sacra roganda uia est.
C um multa abstuleris: ut non tamen omnia donet:
Quod nunquam reddas, commodet ille, roga.
L ingua iuuet: mentem'q; tegat: blandire, noceq;:
Impia sub dulci melle uenena latent.
H æc si præstiteris usu mihi cognita longo:

Nec

Nec tulerint uoces uentus, & aura meas:
Sæpe mihi dices, uiuas bene: sæpe rogabis,
Vt mea defunctæ molliter ossa cubent.
Vox erat in cursu: cum me mea prodidit umbra:
At nostræ uix se continuere manus:
Quin albam, raramq; comam, lachrymosaq; uino
Lumina, rugosas distraheremq; genas.
Di tibi dent nullosq; lares, inopemq; senectam,
Et longas hyemes, perpetuamq; sitim.

ELEGIA IX.

Militat omnis amãs: et habet sua castra Cupido:
Attice (crede mihi) militat omnis amans.
Quæ bello est habilis, ueneri quoq; conuenit, ætas:
Turpe senex miles: turpe senilis amor.
Quos petiere duces annos in milite forti:
Hos petit in socio bella puella uiro.
Peruigilant ambo: terra requiescit uterq;:
Ille fores dominæ seruat, at ille ducis.
Militis officium longa est uia: mitte puellam:
Strenuus exempto fine sequetur amans.
Ibit in aduersos montes, duplicataq; nimbo
Flumina: congestas conteret ille niues.
Nec freta pressurus tumidos causabitur euros:
Aptaq; uertendis sydera quæret aquis.
Quis, nisi uel miles, uel amans, & frigora noctis,
Et denso mistas perferet imbre niues?
Mittitur infestos alter speculator in hostes:
In riuale oculos alter ut hoste tenet.

I lle graues urbes, hic duræ limen amicæ
Obsidet: hic portas frangit: at ille fores.
S æpe soporatos inuadere profuit hostes:
Cædere & armata uulgus inerme manu.
S ic fera threicij ceciderunt agmina Rhesi:
Et dominum capti deseruistis equi.
N empe maritorum somnis utuntur amantes:
Et sua sopitis hostibus arma mouent.
C ustodum transire manus, uigilumq; cateruas,
Militis, & miseri est semper amantis opus.
M ars dubius: nec certa Venus: uictiq; resurgunt:
Quosq; neges unquam posse iacere, cadunt.
E rgo desidiam quicunq; uocabit amorem,
Desinat: ingenij est experientis amor.
A rdet in abducta Briseide magnus Achilles.
Dum licet: argiuas frangite Troes opes.
H ector ab Andromaches complexibus ibat in arma:
Et, galeam capiti quæ daret, uxor erat.
S umma ducum Atrides uisa priameide fertur
Mænadis effusis obstupuisse comis.
M ars quoq; deprensus fabrilia uincula sensit:
Notior in cœlo fabula nulla fuit.
I pse ego segnis eram, discinctaq; in otia natus:
Mollierant animos lectus, & umbra meos:
I mpulit ignauum formosæ cura puellæ:
Iussit & in castris æra merere suis.
I nde uides uigilem, nocturnaq; bella gerentem,
Qui non uult fieri desidiosus: amet.

ELEGIA X.

QValis ab Europa Phrygijs aduecta carinis
Coniugibus belli causa duobus erat.
Qualis erat Lede: quam plumis abditus albis
Callidus in falsa lusit adulter aue.
Qualis Amymone siccis errauit in agris:
Cum premeret summi uerticis urna comas.
Talis eras: aquilamq́; in te, taurumq́; timebam,
Et quidquid magno de Ioue fecit amor.
Nunc timor omnis abest: animiq́; euanuit ardor:
Nec facies oculos iam capit ista meos.
Cur sim mutatus, quæris? quia munera poscis:
Hæc te non patitur causa placere mihi.
Donec eras simplex: animum cum corpore amaui:
Nunc mentis uitio læsa figura tua est.
Et puer est, & nudus amor: sine sordibus annos,
Et nullas uestes, ut sit apertus, habet.
Quid puerum Veneris pretio prostare iubetis?
Quo pretium condat, non habet ille sinum.
Nec Venus apta feris, Veneris nec filius, armis:
Non decet imbelles æra merere deos.
Stat meretrix certo cuiuis mercabilis ære:
Et miseras iusso corpore quærit opes.
Deuouet imperium tamen hæc lenonis auari:
Et quod uos facitis sponte, coacta facit.
Sumite in exemplum pecudes ratione carentes:
Turpe erit, ingenium mitius esse feris.
Non equa munus equum, non taurum uacca poposcit:
Non aries placitam munere captat ouem.

Sola uiro mulier spolijs exultat ademptis:
Sola locat noctes: sola locanda uenit.
Et uendit quod utrunq; iuuat: quod uterq; petebat:
Et pretium, quanti gaudeat ipsa, facit.
Quae uenus ex aequo uentura est grata duobus:
Altera cur illam uendit, & alter emit?
Cur mihi sit damno, tibi sit lucrosa uoluptas?
Quam socio motu foemina, uir'q; ferunt?
Non bene conducti uendunt periuria testes:
Non bene selecti iudicis arca patet.
Turpe, reos empta miseros defendere lingua:
Quod faciat magnas, turpe tribunal, opes.
Turpe, tori reditu census augere paternos:
Et faciem lucro prostituisse suam.
Gratia pro rebus merito debetur inemptis:
Pro male conducto gratia nulla toro.
Omnia conductor soluit: mercede soluta,
Non manet officio debitor ille tuo.
Parcite formosae pretium pro nocte pacisci:
Non habet euentus sordida praeda bonos.
Non fuit armillas tanti pepigisse sabinas:
Vt premerent sacrae uirginis arma caput.
Ex quibus exierat, traiecit uiscera ferro
Filius: & poenae causa monile fuit.
Nec tamen indignum est à diuite munera posci:
Munera poscenti quae dare possit, habet.
Carpite de plenis pendentes uitibus uuas:
Praebeat Alcinoi poma benignus ager.
Officium pauper numeret, studium'q;, fidem'q;:
Quod quis habet, dominae conferat omne suae.

E st quoq; carminibus meritas celebrare puellas,
Dos mea: quam uolui, nota sit arte mea.
S cinduntur uestes: gemmæ franguntur, & aurum:
Carmina quam tribuent, fama perennis erit.
N ec dare, sed pretium posci dedignor, & odi.
Quod nego poscenti: desine uelle, dabo.

ELEGIA XI.

C olligere incertos, & in ordine ponere crines
Docta, nec ancillas inter habenda Nape,
I n'q; ministerijs furtiuæ cognita noctis
Vtilis, & dandis ingeniosa notis,
S æpe uenire ad me dubitantem hortata Corinnam,
Fida laboranti sæpe reperta mihi.
A ccipe: & ad dominam peraratas mane tabellas
Perfer: & obstantes sedula pelle moras.
N ec silicum uenæ, nec durum in pectore ferrum,
Sed tibi simplicitas ordine maior inest.
C redibile est, & te sensisse Cupidinis arcus:
In me militiæ signa tuere tuæ.
S i quæret, quid agam: spe noctis uiuere dices:
Cætera fert blanda cera notata manu.
D um loquor: hora fugit: uacuæ bene redde tabellas:
Verum continuo fac tamen ipsa legat.
A spicias oculos, mando, frontem'q; legentis:
Ex tacito uultu scire futura licet.
N ec mora, perlectis rescribat multa iubeto:
Odi, cum late splendida cera uacat.
C omprimat ordinibus uersus: oculos'q; moretur

Margine in extremo littera rasa meos.
Quid digitos opus est graphium lassare tenendo?
Hoc habeat scriptum tota tabella, ueni.
Non ego uictrices lauro redimire tabellas:
Nec Veneris media ponere in æde morer.
Subscribam. Veneri fidas sibi Naso tabellas
Dedicat: at nuper uile fuistis acer.

ELEGIA XII.

Flete meos casus: tristes rediere tabellæ:
Infelix hodie littera posse negat.
Omina sunt aliquid: modo cum discedere uellet,
Ad limen digitos restitit icta Nape.
Missa foras iterum, limen transire memento
Cautius: atq; alte sobria ferre pedem.
Ite hinc difficiles, funebria ligna, tabellæ:
Tuq; negaturis cera referta notis.
Quam puto de longæ collectam flore cicutæ
Melle sub infami corsica misit apis.
At tanquam minio penitus medicata rubebas:
Ille color uere sanguinolentus erat.
Proiectæ in triuijs iaceatis, inutile lignum:
Vosq; rotæ frangat prætereuntis onus.
Illum etiam, qui uos ex arbore uertit in usum:
Conuincam puras non habuisse manus.
Præbuit illa arbor misero suspendia collo:
Carnifici duras præbuit illa cruces.
Illa dedit turpes raucis bubonibus umbras:
Vulturis in ramis & strigis oua tulit.

His ego commisi nostros insanus amores?
Molliaq; ad dominam uerba ferenda dedi?
Aptius hæ capiant uadimonia garrula ceræ:
Quas aliquis duro cognitor ore legat.
Inter ephemeridas melius, tabulasq; iacerent:
In quibus absumptas fleret auarus opes.
Ergo ego uos rebus duplices pro nomine sensi:
Auspicij numerus non erat ipse boni.
Quid precer iratus? nisi uos cariosa senectus
Rodat: & immundo cera sit alba situ.

ELEGIA XIII.

iAm super oceanum uenit à seniore marito
Flaua pruinoso quæ uehit axe diem.
Quò properas Aurora? mane: sic Mēnonis umbras
Annua solenni cæde parentet auis.
Nunc iuuat, in teneris dominæ iacuisse lacertis:
Siquando, lateri nunc bene iuncta meo est.
Nunc etiam somni pingues, & frigidus aër:
Et liquidum tenui gutture cantat auis.
Quò properas ingrata uiris, ingrata puellis?
Roscida purpurea supprime lora manu.
Ante tuos ortus melius sua sydera seruat
Nauita: nec media nescit an erret aqua.
Te surgit, quamuis lassus, ueniente uiator:
Miles & armiferas aptat ad arma manus.
Prima subire iubes oneratos arua colonos:
Prima uocas tardos sub iuga panda boues.
Tu pueros somno fraudas: tradisq; magistris:
Vt subeant teneræ uerbera sæua manus.

A tq; eadem sponsum consulti ante atria mittis:
V nius ut uerbi grandia damna ferat.
N ec tu consulto, nec tu iucunda diserto es:
Cogitur ad lites surgere uterq; nouas.
T u, ne fœminei possint cessare lacerti:
Lanificam reuocas ad sua pensa manum.
O mnia perpeterer: sed surgere mane puellas
Quis, nisi cui non est ulla puella, ferat?
O ptaui quoties, ne nox tibi cedere uellet:
Nec fugerent uultus sydera mota tuos.
O ptaui quoties, aut uentus frangeret axem:
Aut caderet spissa nube retentus equus.
I nuida quò properas? quod erat tibi filius ater:
Materni fuerat pectoris ille color.
Quid si non Cephali quondam flagrasset amore?
An putat ignotam nequitiam esse suam?
T ithono uellem de te narrare liceret:
Fœmina non cœlo turpior ulla foret.
I llum dum refugis, longo quod marcet ab æuo:
Surgis ad inuisas à sene mane rotas.
A t si quem Cephalum manibus complexa teneres:
Clamares, lente currite noctis equi.
C ur ego plector amans: si uir tibi marcet ab annis?
Non me nupsisti consiliante seni.
A spice, quos somnos iuueni donarit amato
Luna: nec illius forma secunda tua est.
I pse deûm genitor (ne te tam sæpe uideret)
Commisit noctes in sua uota duas.
I urgia finieram: scires audisse: rubebat:
Nec tamen assueto tardius orta dies.

ELEGIA XIIII.

d Icebam, desiste tuos medicare capillos:
Tingere quam possis, iam tibi nulla coma est.
At, si passa fores, quid erat speciosius illis?
Contigerant imum quà patet usq; latus.
Quid, quod erant tenues, & quos ornare timeres?
Vela colorati qualia Seres habent:
Vel pede quod gracili deducit aranea filum:
Cum leue deserta sub trabe nectit opus.
Nec tamen ater erat, nec erat color aureus illis:
Sed quamuis neuter, mistus uterq; color:
Qualem cliuosæ madidis in uallibus Idæ
Ardua direpto cortice cedrus habet.
Adde, quod & dociles, & centum flexibus apti,
Et tibi nullius causa doloris erant.
Non acus abrupit, non uallum pectinis illos:
Ornatrix tuto corpore semper erat.
Ante meos oculos sæpe est ornata: nec unquam
Brachia direpta saucia fecit acu.
Sæpe etiam non dum digestis mane capillis,
Purpureo iacuit semisopita toro.
Tum quoq; erat neglecta decens: ut thracia Bacche
Cum temere in uiridi gramine lassa iacet.
Cum graciles essent tamen, & lanuginis instar:
Heu mala uexatæ quanta tulere comæ.
Quàm se præbuerant ferro patienter, & igni:
Vt fieret torto nexilis orbe sinus.
Clamabam, scelus est, istos scelus urere crines:
Sponte decent: capiti ferrea parce tuo.

V im procul hinc remoue: non est qui debeat uri:
Erudit admotas ipse capillus acus.
F ormosæ periere comæ: quas uellet Apollo,
Quas uellet capiti Bacchus inesse suo.
I llis contulerim, quas quondam nuda Dione
Pingitur humenti sustinuisse manu.
Quid male compositos quereris perijsse capillos?
Quid speculum mœsta ponis inepta manu?
N on bene consuetis à te spectaris ocellis:
Vt placeas, debes immemor esse tui.
N on te cantatæ læserunt pellicis herbæ:
Non anus hæmonia perfida lauit aqua.
N on tibi uis morbi nocuit: procul omen abesto:
Non minuit densas inuida lingua comas.
F acta manu, culpáq; tua dispendia sentis:
Ipsa dabas capiti mista uenena tuo.
N unc tibi captiuos mittet Germania crines:
Culta triumphatæ munere gentis eris.
O q̃ sæpe, comas aliquo mirante, rubebis:
Et dices, empta nunc ego merce probor.
N escio quam pro me laudat nunc iste Sicambram:
Fama tamen memini cum fuit ista mea.
M e miserum, lachrymas male continet: oraq; dextra
Protegit ingenuas picta rubore genas.
S ustinet antiquos gremio, spectatq; capillos,
Hei mihi non illo munera digna loco.
C ollige cum uultu mentem: reparabile damnum est:
Postmodo natiua conspiciere coma.

ELEGIA XV.

Q Vid mihi liuor edax ignauos obijcis annos?
Ingeniíq; uocas carmen inertis opus?
N on me more patrum, dum strenua sustinet ætas:
Præmia militiæ pulueruleuta sequi:
N on me uerbosas leges ediscere: non me
Ingrato uoces prostituisse foro.
M ortale est, quod quæris opus: mihi fama perennis
Q uæritur: ut toto semper in orbe canar.
V iuet Mæonides, Tenedos dum stabit, & Ide:
Dum rapidas Simois in mare uoluet aquas.
V iuet & Ascræus, dum mustis uua tumebit:
Dum cadet incurua falce resecta ceres.
B attiades toto semper cantabitur orbe:
Q uamuis ingenio non ualet: arte ualet.
N ulla sophocleo ueniet iactura cothurno.
Cum sole, & luna semper Aratus erit.
D um fallax seruus, durus pater, improba lena
Viuet, dum meretrix blanda: Menandrus erit.
E nnius arte carens, animosíq; Accius oris,
Casurum nullo tempore nomen habent.
V arronem, primamq; ratem quæ nesciet ætas?
Aureaq; æsonio terga petita duci?
C armina sublimis tunc sunt peritura Lucreti:
Exitio terras cum dabit una dies.
T ityrus, & segetes, æneïaq; arma legentur:
Roma triumphati dum caput orbis erit.
D onec erunt ignes, arcusq; Cupidinis arma:
Discentur numeri culte Tibulle tui.

Gallus & hesperijs, & Gallus notus eois,
Et sua cum Gallo nota Lycoris erit.
Ergo cum silices, cum dens patientis aratri
Depereant æuo: carmina morte carent.
Cedant carminibus reges, regumq́; triumphi:
Cedat & auriferi ripa beata Tagi.
Vilia miretur uulgus: mihi flauus Apollo
Pocula castalia plena ministret aqua:
Sustineamq́; coma metuentem frigora myrtum:
Atq; ita sollicito multus amante legar.
Pascitur in uiuis liuor: post fata quiescit:
Tunc suus ex merito quenq; tuetur honor.
Ergo etiam, cum me supremus adusserit ignis:
Viuam: parsq́; mei magna superstes erit.

P. OVIDII NASONIS AMORVM LIBER SECVNDVS.

ELEGIA PRIMA.

Aec quoq; composui pelignis natus aquosis
h Ille ego nequitiæ Naso poëta meæ.
Hoc quoq; iussit amor: procul hinc, procul este seueri:
Non estis teneris apta theatra modis.
Me legat in sponsi facie non frigida uirgo,
Et rudis ignoto tactus amore puer.
Atq; aliquis iuuenum, quo nunc ego, saucius arcu
Agnoscat flammæ conscia signa suæ:
Miratusq́; diu, quo, dicat, ab indice doctus
Composuit casus iste poëta meos?

A usus eram, memini, cœlestia dicere bella,
Centimanumq́; Gygen: & satis oris erat.
C um male se tellus ulta est: ingestaq́; olympo
Ardua deuexum Pelion ossa tulit.
I n manibusq́; Iouem, & cum Ioue fulmen habebã:
Quod bene pro cœlo mitteret ille suo.
C lausit amica fores: ego cum Ioue fulmen omisi:
Excidit ingenio Iuppiter ipse meo.
I uppiter ignoscas: nil me tua tela iuuabant:
Clausa tuo maius ianua fulmen habet.
B landitias, elegosq́; leues, mea tela, resumpsi:
Mollierant duras lenia uerba fores.
C armina sanguineæ deducunt cornua lunæ:
Et reuocant niueos solis euntis equos.
C armine dissiliunt abruptis faucibus angues:
Inq́; suos fontes uersa recurrit aqua.
C arminibus cessere fores: insertaq́; posti,
Quamuis robur erat, carmine uicta sera est.
Quid mihi profuerit uelox cantatus Achilles?
Quid pro me Aiaces alter, & alter agent?
Quiq́; tot errando, quot bello, perdidit annos?
Raptus & hæmonijs flebilis Hector equis?
A t facies teneræ ut laudata est sæpe puellæ:
Ad uatem, pretium carminis, ipsa uenit.
M agna datur merces: heroum clara ualete
Nomina: non apta est gratia uestra mihi.
A d mea formosos uultus adhibete puellæ
Carmina: purpureus quæ mihi dictat Amor.

ELEGIA II.

Q Vem penes est dominam seruandi cura Bagoë,
Dum perago tecum pauca, sed apta, uaca.
H esterna uidi spatiantem luce puellam,
Illa, quæ danai porticus agmen habet.
P rotinus, ut placuit, misi: noctemq; rogaui:
Rescripsit trepida, non licet, illa manu.
E t cur non liceat, quærenti reddita causa est:
Quod nimium dominæ cura molesta tua est.
S i sapis ò custos, odium (mihi crede) mereri
Desine: quem metuit, quisq; perire cupit.
V ir quoq; non sapiens. quid enim seruare labores,
Vnde nihil, quãuis non tueare, perit?
S ed gerat ille suo morem furiosus amori:
Et castam, multis quæ placet, esse putet.
H uic furtiua tuo libertas munere detur:
Quam dederis illi, reddat ut illa tibi.
C onscius esse uelis: domina est obnoxia seruo.
Conscius esse times: dissimulare licet.
S cripta leget secum: matrem scripsisse putato.
Venerit ignotus: postmodo notus eat.
I bit ut affectam, quæ non languebit, amicam
Visat: iudicijs ægra sit illa tuis.
S i faciet tarde: ne te mora longa fatiget,
Imposita gremio stertere fronte potes.
N ec tu niligenam fieri quid possit ad Isim,
Quæsieris: nec tu curua theatra time.
C onscius assiduos commissi, tollet honores:
Quis minor est autem, quàm tacuisse, labor?

Ille placet: uersatq; domum: nec uerbera sentit:
Ille placet dominæ: cætera turba iacet.
Huic, ueræ ut lateant causæ, finguntur inanes:
Atq; ambo domini, quod probat una, probant.
Cum bene uir traxit uultum: rugasq; coëgit:
Quod uoluit fieri blanda puella, facit.
Sed tamen interdum tecum quoq; iurgia nectat:
Et lachrymas simulet: carnificemq; uocat.
Tu contra obijcies, quæ tuto diluat illa:
In uero, falso crimine, deme fidem.
Sic tibi semper honos, sic alta pecunia crescet:
Hæc fac, & exiguo tempore liber eris.
Aspicis indicibus nexas per colla cathenas:
Squalidus orba fide pectora carcer habet.
Quærit aquas in aquis, & poma fugacia captat
Tantalus: hoc illi garrula lingua dedit.
Dum nimium seruat custos Iunonius Io:
Ante suos annos occidit: illa dea est.
Vidi ego compedibus liuentia crura gerentem:
Vnde uir incestum scire coactus erat.
Pœna minor merito: nocuit mala lingua duobus:
Vir doluit: famæ damna puella tulit.
(Crede mihi) nulli sunt crimina grata marito:
Nec quenquam, quamuis audiat illa, iuuant.
Seu tepet: indicium securas prodis ad aures:
Siue amat: officio fit miser ille tuo.
Culpa nec ex facili, quamuis manifesta, probatur:
Iudicis illa sui tuta fauore uenit.
Viderit ipse licet: credet tamen ille neganti:
Damnabitq; oculos: & sibi uerba dabit.

A spiciet dominæ lachrymas: plorabit & ipse:
Et dicet, pœnas garrulus iste dabit.
Quid dispar certamen inis? tibi uerbera uicto
Adsunt: in gremio iudicis illa sedet.
Non scelus aggredimur: non ad miscenda coimus
Toxica: non stricto fulminat ense manus.
Quærimus, ut tuto per te possimus amare:
Quid precibus nostris mollius esse potest?

ELEGIA III.

h Ei mihi, q͞d dominã nec uir, nec fœmina seruas:
Mutua nec ueneris gaudia nosse potes.
Qui primus pueris genitalia membra recidit:
Vulnera, quæ fecit, debuit ipse pati.
Mollis in obsequium, facilisq; rogantibus esses:
Si tuus in quauis præcepuisset amor.
Non tu natus equo, non fortibus utilis armis:
Bellica non dextræ conuenit hasta tuæ.
Ista mares tractant. tu spes depone uiriles:
Sunt tibi cum domina signa ferenda tua.
Hanc imple meritis: huius tibi gratia prosit.
Si careas illa: quis tuus usus erit?
Est etiam facies: sunt apti lusibus anni:
Indigna est pigro forma perire situ.
Fallere te potuit, quãuis habeare molestus:
Non caret effectu, quod uoluere duo.
Aptius ut fuerit precibus tentasse, rogamus:
Dum bene ponendi munera tempus habes.

ELEGIA IIII.

n On ego mendosos ausim defendere mores:
Falsaq; pro uitijs arma mouere meis.
C onfiteor, siquid prodest delicta fateri:
In mea nunc demens crimina fassus eo.
O di: nec possum cupiens non esse, quod odi:
Heu q̃, quod studeas ponere, ferre graue est.
N am desunt uires ad me mihi, iusq́; regendum:
Auferor, ut rapida concita puppis aqua.
N on est certa meos quæ forma inuitet amores:
Centum sunt causæ, cur ego semper amem.
S iue aliqua est oculos in me deiecta modestos:
Vror: & insidiæ sunt pudor ille meæ.
S iue procax aliqua est: capior, quia rustica non est:
Spemq́; dat, in molli mobilis esse toro:
A spera si uisa est, rigidasq; imitata sabinas:
Velle, sed ex alto dissimulare puto.
S iue est docta: placet raras dotata per artes:
Siue rudis: placita est semplicitate sua.
E st, quæ Callimachi præ nostris rustica dicat
Carmina: cui placeo, protinus illa placet.
E st etiam, quæ me uatem, & mea carmina culpet:
Culpantis cupiam sustinuisse femur.
M olliter incedit: motu capit: altera dura est:
At poterit tacto mollior esse uiro.
H æc quia dulce canit: flectitq; facillima uocem:
Oscula cantanti rapta dedisse uelim.
H æc querulas habili percurrit pollice chordas:
Tam doctas quis non possit amare manus?

I lla placet gestu: numerosaq; brachia ducit:
Et tenerum molli torquet ab arte latus:
V t taceam de me, qui causa tangor ab omni:
Illic Hippolytum pone: Priapus erit.
T u, quia tam longa es: ueteres heroidas æquas:
Et potes in toto multa iacere toro.
H æc habilis breuitate sua est: corrumpor utraq;:
Conueniunt uoto longa, breuisq; meo.
N on est culta: subit, quid cultæ accedere possit.
Ornata est: dotes exhibet ipsa suas.
C andida me capiet: capiet me flaua puella:
Est etiam in fusco grata colore uenus.
S eu pendent niuea pulli ceruice capilli:
Leda fuit nigra conspicienda coma.
S eu flauent: placuit croceis Aurora capillis.
Omnibus historijs se meus aptat amor.
M e noua sollicitat: me tangit serior ætas:
Hæc melior specie: moribus illa placet.
D eniq; quas tota quisquam probat urbe puellas:
Noster in has omnes ambitiosus amor.

ELEGIA V.

n Vllus amor tāti est: abeas pharetrate Cupido:
Vt mihi sint toties maxima uota mori.
V ota mori mea sunt: cum te peccasse recordor,
Hei mihi perpetuum nata puella malum.
N on mihi deceptæ nudant tua facta tabellæ:
Nec data furtiue munera crimen habent.
O utinam arguerem, sic ut non uincere possem:

Me miserum, quare tam bona causa mea est?
F elix qui, quod amat, defendere fortiter audet:
Cui sua, non feci, dicere amica potest.
F erreus est: nimiumq; suo fauet ille dolori:
Cui petitur uicta palma cruenta rea.
I pse miser uidi, cum me dormire putares:
Sobrius apposito crimina uestra mero.
M ulta supercilio uidi uibrante loquentes:
Nutibus in uestris pars bona uocis erat.
N on oculi tacuere tui, conscriptaq; uino
Mensa: nec in digitis littera nulla fuit.
S ermonem agnoui, (quid non uideatur amanti?)
Verbaq; pro certis iussa ualere notis.
I amq; frequens ierat mensa conuiua relicta:
Compositi iuuenes unus & alter erant.
I mproba tum uero iungentes oscula uidi:
Illa mihi lingua nexa fuisse liquet:
Q ualia non fratri tulerit germana seuero:
Sed tulerit cupido mollis amica uiro:
Q ualia credibile est non Phœbum ferre Dianæ:
Sed Venerem Marti sæpe tulisse suo.
Q uid facis, exclamo, quò nunc mea gaudia differs?
Iniïciam dominas in mea iura manus.
H æc tibi sunt mecum, mihi sunt communia tecum:
In bona cur quisquam tertius ista uenit?
H æc ego, quæq; dolor linguæ dictauit: at illi
Conscia purpureus uenit in ora pudor.
Q uale coloratum tithoni coniuge cœlum
Subrubet: aut sponso uisa puella nouo.
Q uale rosæ fulgent inter sua lilia mistæ:

Aut ubi cantatis luna laborat equis.
Aut quod, ne longis flauescere possit ab annis:
Maeonis assyrium foemina tinxit ebur.
Hic erat, aut alicui color ille simillimus horum:
Et nunquam casu pulchrior illa fuit.
Spectabat terram: terram spectare decebat.
Moesta erat in uultu: moesta decenter erat.
Sicut erant, & erant compti, laniare capillos,
Et fuit in teneras impetus ire genas.
Vt faciem uidi: fortes cecidere lacerti:
Defensa est armis nostra puella suis.
Qui modo saeuus eram, supplex, ultróq; rogaui:
Oscula ne nobis deteriora daret.
Risit: & ex animo dedit oscula, qualia possent
Excutere irato tela trisulca Ioui.
Torqueor infelix, ne tam bona senserit alter:
Et uolo non ex hac illa fuisse nota.
Haec quoq;, q̃ docui, multo meliora fuerunt:
Et quiddam uisa est addidicisse noui.
Quod nimium placuere, malum est: ꝙ tota labellis
Lingua tua est nostris, nostra recepta tuis.
Nec tamen hoc unum doleo: non oscula tantum
Iuncta queror: q̃uis haec quoq; iuncta queror.
Illa nisi, in lecto, nusq̃ potuere doceri:
Nescio quis pretium grande magister habet.

ELEGIA VI.

Psitacus eois ales mihi missus ab indis
Occidit: exequias ferte frequenter aues.
Ite piae uolucres: & plangite pectora pennis:

Et rigido teneras ungue notate genas.
Horrida pro mœstis lanietur pluma capillis:
Pro longa resonent carmina uestra tuba.
Quid scelus Ismarij quereris Philomela tyranni?
Expleta est annis ista querela suis.
Alitis in raræ miserum diuertite funus:
Magna, sed antiqua est causa doloris, Itys.
Omnes, quæ liquido libratis in aëre pennas,
Tu tamen ante alias turtur amice dole.
Plena fuit uobis omni concordia uita:
Et stetit ad finem longa, tenaxq́; fides.
Quod fuit argolico iuuenis Phocëus Oresti:
Hoc tibi, dum licuit, Psittace turtur erat.
Quid tamen ista fides? quid rari forma coloris?
Quid uox mutandis ingeniosa sonis?
Quid iuuat, ut datus es, nostræ placuisse puellæ?
Infelix, auium gloria, nempe iaces.
Tu poteras uirides pennis hebetare smaragdos,
Tincta gerens rubro punica rostra croco.
Non fuit in terris uocum simulantior ales:
Reddebas blæso tam bene uerba sono.
Raptus es inuidia: non tu fera bella mouebas:
Garrulus, & placidæ pacis amator eras.
Ecce coturnices inter fera prælia uiuunt:
Forsitan & fiunt inde frequenter anus.
Plenus eras minimo: nec præ sermonis amore
In multos poterant ora uacare cibos.
Nux erat esca tibi, causæq́; papauera somni:
Pellebatq́; sitim simplicis humor aquæ.
Viuit edax uultur: ducitq́; per aëra gyros

Miluius: & pluuiæ Graculus author aquæ.
Viuit & armiferæ Cornix inuisa Mineruæ,
Illa quidem sæclis uix moritura nouem.
Occidit illa loquax humanæ uocis imago
Psitacus, extremo munus ab orbe datum.
Optima prima ferè manibus rapiuntur auaris:
Implentur numeris deteriora suis.
Tristia Phyllacidæ Thersites funera uidit:
Iamq; cinis, uiuis fratribus, Hector erat.
Quid referam timidæ pro te pia uota puellæ?
Vota procelloso per mare rapta noto?
Septima lux uenit non exhibitura sequentem:
Et stabat uacua iam tibi parca colo:
Nec tamen ignauo stupuerunt uerba palato:
Clamauit moriens lingua, Corinna uale.
Colle sub elysio nigra nemus ilice frondet:
Vdaq; perpetuo gramine terra uiret.
Si qua fides dubijs: uolucrum locus ille piarum
Dicitur, obscœnæ quo prohibentur aues
Illic innocui late pascuntur Olores:
Et uiuax Phœnix, unica semper auis.
Explicat ipsa suas ales iunonia pennas:
Oscula dat cupido blanda columba mari.
Psitacus has inter nemorali sede receptus
Conuertit uolucres in sua uota pias.
Ossa tegit tumulus, tumulus pro corpore magnus:
Quo lapis exiguus par sibi carmen habet.
Colligor ex ipso dominæ placuisse sepulchro:
Ora fuere mihi plus aue docta loqui.

ELEGIA VII.

e Rgo ego sufficiā reus in noua crimina semper?
Vt uincam: toties dimicuisse pudet.
S iue ego marmorei respexi summa theatri:
Eligis è multis, unde dolere uelis.
C andida seu tacito uidit me fœmina uultu:
In uultu tacitas arguis esse notas.
S iquam laudaui: miseros petis ungue capillos:
Si culpo: crimen dissimulare putas.
S iue color bonus est: in te quoq; frigidus esse:
Seu malus: alterius dicor amore mori:
A tq; ego peccati uellem modo conscius esse:
Aequo animo pœnam, qui meruere, ferunt.
N unc temere insimulas: credendóq; omnia frustra
Ipsa uetas iram pondus habere tuam.
A spice, ut auritus miserandæ sortis asellus
Assiduo domitus uerbere tardus eat.
E cce tuum solers caput exornare Cypassis
Obijcitur dominæ contemerasse torum.
D i melius, q̃ me, si sit peccasse libido:
Sordida contemptæ sortis amica iuuet.
Q uis ueneris famulæ connubia liber inire,
Tergáq; complecti uerbere secta uelit?
A dde, ꝙ ornandis operosa est illa capillis,
Et tibi per doctas grata ministra manus.
S cilicet ancillam, quæ sit tibi fida, rogarem?
Quid, nisi ut indicio iuncta repulsa foret?
P er Venerem iuro, puerìq; uolatilis arcus,
Me non admissi criminis esse reum.

ELEGIA VIII.

P Onendis in mille modis perfecta capillis,
Comere sed solas digna Cypassi deas,
E t mihi iucundo non rustica cognita furto,
Apta quidem dominæ, sed magis apta mihi,
Quis fuit inter nos sociati corporis index?
Sensit concubitus unde Corinna tuos?
N on tamen erubui: nec uerbo lapsus in ullo
Furtiuæ ueneris conscia signa dedi.
Quid, quod in ancillam siquis delinquere possit:
Illum ego contendi mente carere bona?
T hessalus ancillæ facie Briseidos arsit:
Serua mycenæo phœbas amata duci.
N ec sum Tantalide, nec forti maior Achille:
Quod decuit reges, cur mihi turpe putem?
V t tamen iratos in te defixit ocellos:
Vidit te totis erubuisse genis.
A t quanto, si forte refert, præsentior ipse
Per Veneris feci numina magna fidem.
T u dea, tu iubeas animi periuria nostri
Carpathium tepidos per mare ferre notos.
P ro quibus officijs pretium mihi dulce repende,
Concubitus hodie fusca Cypassi tuos.
Quid renuis? fingisq; nouos ingrata timores?
Est, unum è dominis promeruisse, satis.
Quod si stulta negas: index ante acta fatebor:
Et ueniam culpæ proditor ipse meæ.
Quoq; loco fuerim tecum, quotiesq; Cypassi,
Narrabo dominæ, quotq;, quibusq; modis.

ELEGIA IX.

O Nunq̃ pro me satis indignate Cupido,
O in corde meo desidiose puer,
Quid me, qui miles nunquam tua signa reliqui:
Lædis? & in castris uulneror ipse tuis?
Cur tua fax urit, figit tuus arcus amicos?
Gloria pugnantes uincere maior erat.
Quid? non hæmonius, quem cuspide perculit, heros:
Cum petijt, medica postmodo iuuit ope?
Venator sequitur fugientia: capta relinquit:
Semper & inuentis ulteriora petit.
Nos tua sentimus, populus tibi deditus, arma:
Pigra reluctanti cessat in hoste manus.
Quid iuuat, in nudis hamata recondere tela
Ossibus? ossa mihi nuda reliquit amor.
Tot sine amore uiri, tot sunt sine amore puellæ:
Hinc tibi cum magna laude triumphus eat.
Roma, nisi immensum uires promosset in orbem:
Stramineis esset nunc quoq; densa casis.
Fessus in acceptos miles deducitur agros:
Tutaq;, deposito poscitur ense, rudis.
Longaq; subductam cælant naualia pinum:
Mittitur in saltus carcere liber equus.
Me quoq;, qui toties merui sub amore puellæ:
Defunctum placide uiuere tempus erat.
Viue deus posito si quis mihi dicat amore:
Deprecer: usqueadeo dulce puella malum est.
Cum bene pertæsum est: animúq; reuanuit ardor:
Nescio quo miseræ turbine mentis agor.

V t rapit in præceps dominum, spumantia frustra
Frena retentantem, durior oris equus:
V t subitus propè iam prehensa tellure carinam
Tangentem portus uentus in alta rapit:
S ic me sæpe refert incerta Cupidinis aura:
Notaq; purpureus tela resumit amor.
F ige puer: positis nudus tibi præbeor armis:
Hic tibi sunt uires: hic tua dextra facit.
H uc tanquam iussæ ueniunt iam sponte sagittæ:
Vix ullis præ me nota pharetra tua est.
I nfelix, tota quicunq; quiescere nocte
Sustinet: & somnos præmia magna uocat.
S tulte, quid est somnus, gelidæ nisi mortis imago?
Longa quiescendi tempora fata dabunt.
M e modo decipiant uoces fallacis amicæ:
Sperando certe gaudia magna feram.
E t modo blanditias dicat: modo iurgia nectat:
Sæpe fruar domina: sæpe repulsus eam.
Quod dubius Mars est: per te priuigne Cupido est:
Et mouet exemplo uitricus arma tuo.
T u leuis es: multóq; tuis uentosior alis:
Gaudiaq; ambigua dasq;, negasq; fide.
S i tamen exaudis pulchra cum matre Cupido:
Indeserta meo pectore regna gere.
A ccedant regno nimium uaga turba puellæ:
Ambobus populus sic uenerandus eris.

ELEGIA X.

t V mihi, tu certe (memini) Græcine negabas,
Vno posse aliquem tempore amare duas:

Per te ego decipior: per te deprensus inermis.
Ecce duas uno tempore solus amo.
Vtraq; formosa est: operosæ cultibus ambæ:
Artibus, in dubio est, hæc sit, an illa prior.
Pulchrior hac illa est: hæc est quoq; pulchrior illa:
Et magis hæc nobis, & magis illa placet.
Errat, ut à uentis discordibus acta phaselus:
Diuiduumq; tenent alter & alter amor.
Quid geminas Erycina meos sine fine dolores?
Non erat in curas una puella satis?
Quid folia arboribus? quid pleno sydera cœlo?
In freta collectas alta quid addis aquas?
Sed tamen hoc melius: q̃ si sine amore iacerem:
Hostibus eueniat uita seuera meis.
Hostibus eueniat uacuo dormire cubili:
Et medio late ponere membra toro.
At mihi sæuus amor somnos abrumpat inertes:
Simq; mei lecti non ego solus onus.
Me mea disperdat nullo prohibente puella:
Si satis una potest: si minus una, duæ.
Sufficiant, graciles non sunt sine uiribus artus:
Pondere non neruis corpora nostra carent.
Et lateri dabit in uires alimenta uoluptas:
Decepta est opera nulla puella mea.
Sæpe ego lasciuæ consumpsi tempora noctis:
Vtilis, & forti corpore mane fui.
Felix, quem ueneris certamina mutua perdunt:
Di faciant, leti causa sit ista mei.
Induat aduersis contraria pectora telis
Miles: & æternum sanguine nomen emat.

Quærat auarus opes: &, quæ lassarit eundo
  Aequora, periuro naufragus ore bibat.
At mihi contingat ueneris languescere motu:
  Cum moriar: medium soluar & inter opus.
Atq; aliquis nostro lachrymans in funere, dicat:
  Conueniens uitæ mors fuit ista tuæ.

ELEGIA XI.

PRima malas docuit mirantibus æquoris undas
  Peliaco pinus uertice cæsa uias.
Quæ concurrentes inter temeraria cautes
  Conspicuam fuluo uellere uexit ouem.
O utinam, nequis remo freta longa moueret:
  Argo funestas pressa bibisset aquas.
Ecce fugit notumq; torum, patriosq; penates:
  Fallacesq; uias ire Corinna parat.
Quid tibi, me miserum, zephyros, eurosq; timebo?
  Et gelidum boream, præcipitemq; notum?
Non illic urbes, non tu mirabere syluas:
  Vna est iniusti cœrula forma maris.
Nec medius tenues conchas, pictosue lapillos
  Pontus habet: bibuli littoris illa mora est.
Littora marmoreis pedibus signate puellæ:
  Hactenus est tutum: cætera cæca uia est.
Et uobis alij uentorum prælia narrent:
  Quas Scylla infestet, quasue Charybdis aquas:
Et quibus emineant uiolenta Ceraunia saxis:
  Quo lateant Syrtes magna, minorq; sinu.
Hæc alij referant: at uos, quod quisq; loquetur,
  Credite: credenti nulla procella nocet.

Sero respicitur tellus: ubi fune soluto
Currit in immensum panda carina salum.
Nauita sollicitus & uentos horret iniquos:
Et prope tam letum, quam prope cernit aquam.
Quod si concussas Triton exasperat undas:
Quàm tibi sit toto nullus in ore color.
Tum generosa uoces foecundæ sydera Ledæ:
Et, felix, dicas, quem sua terra tenet.
Tutius est fouisse torum: legisse libellos:
Threiciam digitis increpuisse lyram.
At si uana ferunt uolucres mea uerba procellæ:
Aequa tamen puppi sit Galatea tuæ.
Vestrum crimen erit talis iactura puellæ,
Nereidesq; deæ, Nereidumq; pater.
Vade memor nostri, uento reditura secundo:
Impleat illa tuos fortior aura sinus.
Tunc mare in hæc magnus proclinet littora Nereus:
Huc uenti spectent: huc agat æstus aquas.
Ipsa roges, zephyri ueniant in lintea pleni:
Ipsa tua moueas turgida uela manu.
Primus ego aspiciam notam de littore puppim:
Et dicam, nostros aduehit illa deos:
Excipiamq; humeris: & multa sine ordine carpam
Oscula: pro reditu uictima uota cadet.
Inq; tori formam molles sternentur arenæ:
Pro mensa tumulus quilibet esse potest.
Illic apposito narrabis multa lyæo:
Pene sit ut medijs obruta nauis aquis:
Dumq; ad me properas: nec iniquæ tempora noctis,
Nec te præcipites extimuisse notos.

O mnia pro ueris credam: sint ficta licebit:
Cur ego non uotis blandiar ipse meis?
H æc mihi q̃ primum cœlo nitidissimus alto
Lucifer admisso tempora portet equo.

ELEGIA XII.

i Te triumphales circum mea tempora lauri:
Vicimus: in nostro est ecce Corinna sinu:
Quam uir, quã custos, quam ianua firma, tot hostes
Seruabant: ne qua posset ab arte capi.
H æc est præcipuo uictoria digna triumpho:
In qua, quæcunq; est, sanguine præda caret.
N on humiles muri, non paruis oppida fossis
Cincta, sed est ductu capta puella meo.
P ergama cum caderent bello superata bilustri:
Ex tot in Atridis pars quota laudis erat.
A t mea seposita est, & ab omni milite discors
Gloria: nec titulum muneris alter habet.
M e duce ad hunc uoti finem, me milite ueni:
Ipse eques, ipse pedes, signifer ipse fui:
N ec casum fortuna meis immiscuit actis.
Huc ades o` cura parte triumphe mea.
N ec belli noua causa mei, nisi rapta fuisset
Tyndaris: Europæ pax, Asiæ'q; foret:
F œmina syluestres Lapithas, populum'q; biformem
Turpiter apposito uertit in arma mero.
F œmina Troianos iterum noua bella mouere
Impulit in regno iuste Latine tuo.
F œmina Romanis etiamnunc urbe recenti
Immisit soceros: armaq; sæua dedit.

Vidi ego pro niuea pugnantes coniuge tauros:
Spectatrix animos ipsa iuuenca dabat.
Me quoq; qui multos, sed me sine cæde, Cupido
Iussit militiæ signa mouere suæ.

ELEGIA XIII.

Dum labefactat onus grauidi temeraria uetris:
In dubio uitæ lassa Corinna iacet.
Illa quidem clàm me tantum molita pericli,
Ira digna mea est: sed cadit ira metu.
Sed tamen aut ex me conceperat: aut ego credo:
Est mihi pro facto sæpe, quod esse potest.
Isi, paretonium, genialiaq; arua Canopi
Quæ colis, & Memphim, palmiferamq́; Pharon:
Quaq; celer lato Nilus delapsus ab alueo
Per septem portus in maris exit aquas:
Per tua sistra precor, per Anubidis ora uerendi:
Sic tua sacra pius semper Osyris amet:
Pigraq; labatur circum donaria serpens:
Et comes in pompa corniger Apis eat:
Huc adhibe uultus: & in una parce duobus:
Nam uitam dominæ tu dabis: illa mihi.
Sæpe tibi meruit certis operata diebus:
Qua cingit lauros gallica turba tuas.
Tuq; laborantes utero miserata puellas,
Quarum tarda latens corpora tendit onus:
Lenis ades, precibusq́; faue Lucina puellæ.
Digna est, quam iubeas muneris esse tui.
Ipse ego thura dabo fumosis candidus aris:

Ipse feram ante tuos munera uota pedes.
A dijciam titulum, seruata Naso Corinna.
Tu modo fac titulo, muneribusq; locum.
Si tamen in tanto fas est monuisse timore:
Hac tibi sit pugna dimicuisse satis.

ELEGIA XIIII.

Quid iuuat, immunes belli cessare puellas?
Nec fera peltatas agmina uelle sequi?
Si sine marte suis patiuntur uulnera telis:
Et cæcas armant in sua fata manus.
Quæ prima instituit teneros auellere fœtus:
Militia fuerat digna perire sua.
Scilicet, ut careat rugarum crimine uenter:
Sternetur pugnæ tristis arena tuæ?
Si mos antiquis placuisset matribus idem:
Gens hominum uitio deperitura fuit.
Quiq; iterum iaceret generis primordia nostri
In uacuo lapides orbe, parandus erat.
Quis Priami fregisset opes, si numen aquarum
Iusta recusasset pondera ferre Thetis?
Ilia si tumido geminos in uentre necasset:
Casurus dominæ conditor urbis erat.
Si Venus Aeneam grauida temerasset in aluo:
Cæsaribus tellus orba futura fuit.
Tu quoq;, cum posses nasci formosa: perisses:
Tentasset, quod tu, si tua mater opus.
Ipse ego, cum fuerim melius periturus amando:
Vidissem nullos matre negante dies.

Quid plenam fraudas uitem crescentibus uuis?
Pomaq; crudeli uellis acerba manu?
S ponte sua matura fluent: sine crescere nata:
Est pretium paruæ non leue uita moræ.
V estra quid effoditis subiectis uiscera telis?
Et nondum natis dira uenena datis?
C olchida respersam puerorum sanguine culpant:
Atq; sua cæsum matre queruntur Itym.
V traq; sæua parens: sed tristibus utraq; causis
Iactura socij sanguinis ulta uirum est.
D icite, quis Tereus, quis uos irritet Iason
Figere sollicita corpora uestra manu?
H æc neq; in armenijs tigres fecere latebris:
Perdere nec fœtus ausa leæna suos.
A t teneræ faciunt, sed non impune, puellæ:
Sæpe, suos utero quæ necat, ipsa perit.
I psa perit: ferturq; rogo resoluta capillos:
Et merito clamant qui modo cunq; uident.
I sta sed ætherias uanescant dicta per auras:
Et sint ominibus pondera nulla meis.
D i faciles, peccasse semel concedite tuto:
Et satis est, pœnam culpa secunda ferat.

ELEGIA XV.

a Nnule formosæ digitum uincture puellæ,
In quo censendum nil, nisi dantis amor:
M unus eas gratum: te læta mente receptum
Protinus articulis induat illa suis.
T am bene conuenias: quàm mecum conuenit illi:

Et digitum iusto commodus orbe teras.
F elix a` domina tractaberis annule nostra:
Inuideo donis iam miser ipse meis.
O utinam subito fieri mea munera possem
Artibus ææææ, carpathij'q; senis.
T unc ego te cupiam dominæ tetigisse papillas:
Et læuam tunicis inseruisse manum.
E labar digito, quamuis angustus, & hærens:
In'q; sinum mira lapsus ab arte cadam.
I dem ego, ut arcanas possim signare tabellas:
Ne'ue tenax ceram, siccaq; gemma trahat:
H umida formosæ tangam prius ora puellæ.
Tantum ne signem scripta dolenda mihi.
S i dabor, ut condar loculis: exire negabo
Astringens digitos orbe minore tuos.
N on ego dedecori tibi sum mea uita futurus:
Quod'ue tener digitus ferre recuset onus.
M e gere, cum calidis perfundes imbribus artus:
Damnaq; sub gemma perfer euntis aquæ.
S ed puto te uisa mea membra libidine surgent:
Et peraget partes annulus ipse uiri.
I rrita quid uoueo? paruum proficiscere munus:
Illa datam tecum sentiat esse fidem.

ELEGIA XVI.

m E pars Sulmo tenet peligni tertia ruris,
Parua, sed irriguis ora salubris aquis.
S ol licet admoto tellurem sydere findat:
Et micet icarij stella proterua canis:

A rua pererrantur peligna liquentibus undis:
Et uiret in tenero fertilis herba solo.
T erra ferax cereris, multoq; feracior uuis:
Dat quoq; bacciferam pallada rarus ager.
P erq; resurgentes riuis labentibus herbas
Gramineus madidam cespes obumbrat humum.
A t meus ignis abest. uerbo peccauimus uno:
Quæ mouet ardores, est procul: ardor adest.
N on ego, si medius Polluce, & Castore ponar:
In cœli sine te parte fuisse uelim.
S olliciti iaceant: terraq; premantur iniqua:
In longas orbem qui secuere uias.
A ut iuuenum comites iussissent ire puellas:
Si fuit in longas terra secanda uias.
T unc mihi, si premerem uentosas horridus alpes:
Durum, cum domina molle fuisset, iter.
C um domina libycas ausim perrumpere syrtes:
Et dare non æquis uela ferenda notis.
N ec quæ uirgineo portenta sub inguine latrant:
Nec timeam uestros curua malæa sinus:
N ec quas submersis ratibus saturata charybdis
Fundit, & effusas ore receptat aquas.
Quod si Neptuni uentosa potentia uincat:
Et subuenturos auferat unda deos:
T u nostris niueos humeris impone lacertos:
Corpore nos facili dulce feremus onus.
S æpe petens Hero iuuenis transnauerat undas:
Tunc quoq; transnasset: sed uia cæca fuit.
A t sine te, quamuis operosi uitibus agri
Me teneant: quamuis amnibus arua natent:

E t uocet in riuos currentem rusticus undam:
Frigidaq; arboreas mulceat aura comas:
N on ego pelignos uideor celebrare salubres,
Non ego natalem rura paterna locum;
S ed Scythiam, Cilicasq́; feros, uiridesq́; Britanos,
Quæq́; prometheo saxa cruore rubent.
V lmus amat uitem: uitis non deserit ulmum:
Separor à domina cur ego sæpe mea?
A t mihi te comitem iurabas usq; futuram,
Per me, perq́; oculos sydera nostra tuos.
V erba puellarum folijs leuiora caducis,
Irritaq;, ut uisum est, uentus, & unda ferunt.
S i qua mei tamen est in te pia cura relicta:
Incipe pollicitis addere facta tuis:
P aruaq; quã primum rapientibus esseda mannis,
Ipsa per admissas concute lora iubas.
A t uos, cum ueniet, tumidi subsidite montes:
Et faciles curuis uallibus este uiæ.

ELEGIA XVII.

S I quis erit, qui turpe putet seruire puellæ:
Illo conuincar iudice turpis ego.
S im licet infamis: dum me moderantius urat,
Quæ Paphon, & fluctu pulsa Cithæra tenet.
A tq; utinam dominæ mitis quoq; præda fuissem:
Formosæ quoniam præda futurus eram.
D at facies animos: facie uiolenta Corinna est:
Me miserum, cur est tam bene nota sibi?
S cilicet à speculi sumuntur imagine fastus:

Nec nisi compositam se prius illa uidet:
N on, tibi si facies nimium dat in omnia regnum:
(O facies oculos nata tenere meos)
C ollatum icirco tibi me contemnere debes.
Aptari magnis inferiora licet.
C reditur & nymphe mortalis amore Calypso
Capta, recusantem detinuisse uirum.
C redimus æquoream phthio nereida regi,
Egeriam nostro concubuisse Numæ:
V ulcano Venerem: quamuis incude relicta,
Turpiter obliquo claudicet ille pede.
C arminis hoc ipsum genus impar: sed tamen apte
Iungitur herous cum breuiore modo.
T u quoq; me mea lux in quaslibet accipe leges:
Te decet in medio iura dedisse toro.
N on tibi crimen ero: nec quo lætere remoto:
Non erit hic uobis inficiandus amor:
S unt mihi pro magno felicia carmina censu:
Et multæ per me nomen habere uolunt.
N oui aliquam, quæ se circunferat esse Corinnam:
Vt fiat: quid non illa dedisse uelit?
S ed neq; diuersi ripa labuntur eadem
Frigidus Eurotas, populiferq; Padus.
N ec, nisi tu, nostris cantabitur ulla libellis.
Ingenio causas tu dabis una meo.

ELEGIA XVIII.

C Armen ad iratum dum tu perducis Achillem:
Primaq; iuratis induis arma uiris:

N os Macer ignauæ Veneris cessamus in umbra:
Et tener ausuros grandia frangit amor.
S æpe meæ dixi, tandem discede, puellæ:
In gremio sedit protinus illa meo.
S æpe, pudet, dixi: lachrymis uix illa retentis,
Me miseram, cur te dixit amare pudet?
I mplicuitq; suos circùm mea colla lacertos:
Et, quæ me perdunt, oscula mille dedit.
V incor: & ingenium sumptis reuocatur ab armis:
Resq; domi gestas, & mea bella cano.
S ceptra tamen sumpsi: curaq; tragœdia nostra
Creuit: & huic operi quamlibet aptus eram.
R isit amor pallamq; meam, pictosq; cothurnos,
Sceptraq; priuata tam cito sumpta manu.
H inc quoq; me dominæ numen deduxit iniquæ:
Deq; cothurnato uate triumphat amor.
Q uod licet, aut artes teneri profitemur amoris:
Hei mihi præceptis torqueor ipse meis.
A ut, quod Penelopes uerbis reddatur Vlyssi,
Scribimus, & lachrymas Phylli relicta tuas.
Q uod Paris, & Macareus, & qđ male gratus Iason,
Hippolytiq; parens, Hippolytusq; legant:
Q uodq; tenens strictum Dido miserabilis ensem
Dictat, & Aoniæ Lesbis amica lyræ.
Q uàm cito de toto rediit celer orbe Sabinus?
Scriptaq; diuersis rettulit ille locis?
C andida Penelope signum cognouit Vlyssis:
Legit ab Hippolyto scripta nouerca suo.
I am pius Aeneas miseræ rescripsit Elisæ:
Quodq; legat Phyllis, si modo uiuit, habet:

Tristis ad Hypsipylen ab Iasone littera uenit.
Dat uotam Phoebo Lesbis amica lyram.
Nec tibi, qua tutum, uati Macer arma canenti
Aureus in medio marte tacetur amor.
Et Paris est illic, & adultera, nobile crimen:
Et comes extincto Laodameia uiro.
Si bene te noui: non bella libentius istis
Dicis: & à uestris in mea castra uenis.

ELEGIA XIX.

SI tibi non opus est seruata stulte puella:
At mihi fac serues: quo magis ipse uelim.
Quod licet, ingratum est: quod non licet, acrius urit.
Ferreus est, siquis, quod sinit alter, amat.
Speremus pariter, pariter metuamus amantes:
Et faciat uoto rara repulsa locum.
Quid mihi fortuna, quæ nunquam fallere possit?
Nil ego, quod nullo tempore lædat, amo.
Viderat hoc in me uitium uersuta Corinna:
Quaq; capi possem, callida norat opem.
Ah quoties sani capitis mentita dolorem,
Cunctantem tardo iussit abire pede.
Ah quoties finxit culpam: quantumq; licebat,
Insontis speciem præbuit ipsa nocens.
Sic ubi uexarat: tepidosq; refouerat ignes:
Rursus erat uotis comis, & apta meis.
Quas mihi blanditias, q̃ dulcia uerba parabat?
Oscula (di magni) qualia, quotq; dabat?
Tu quoq;, quæ nostros rapuisti nuper ocellos:

Sæpe face insidias, sæpe rogata negat.
Et sine me ante tuos proiectum in limine postes
Longa pruinosa frigora nocte pati.
Sic mihi durat amor: longos'q; adolescit in annos:
Hoc iuuat: hæc animi sunt alimenta mei.
Pinguis amor, nimium'q; potens, in tædia nobis
Vertitur: & stomacho, dulcis ut esca, nocet.
Si nunquam Danaën habuisset ahenea turris:
Non esset Danaë de Ioue facta parens.
Dum seruat Iuno mutatam cornibus Io:
Facta est, quàm fuerat, gratior illa Ioui.
Quod licet, & facile est, quisquis cupit, arbore frondes
Carpat: & è medio flumine potet aquam.
Siqua uolet regnare diu: deludat amantem.
Hei mihi ne monitis torquear ipse meis.
Quodlibet eueniat: nocet indulgentia nobis:
Quod sequitur, fugio: quod fugit, ipse sequor.
At tu formosæ nimium secure puellæ
Incipe iam prima claudere nocte domum.
Incipe, quis furtim toties tua limina pulset,
Quærere: quid latrent nocte silente canes:
Quas ferat, & referat solers ancilla tabellas:
Cur toties uacuo secubet illa toro.
Mordeat ista tuas aliquando cura medullas:
Det'q; locum nostris, materiam'q; dolis.
Ille potest uacuo furari in littore arenas:
Vxorem stulti siquis amare potest.
Iam'q; ego præmoneo: nisi tu seruare puellam
Incipis: incipiet desinere esse mea.
Multa, diu'q; tuli: speraui sæpe futurum,

Cum bene seruasses, ut bene uerba darem.
L entus es: & pateris nulli patienda marito:
At mihi concessi finis amoris erit.
S cilicet infelix nunquam prohibebor adire?
Nox mihi sub nullo uindice semper erit?
N il metuam? per nulla traham suspiria somnos?
Nil facies, cur te iure perisse uelim?
Q uid mihi cum facili, quid cum lenone marito?
Corrumpis uitio gaudia nostra tuo.
Q uin alium, quem tanta iuuet patientia, quære:
Me tibi riualem, si iuuat, esse ueta.

P. OVIDII NASONIS AMORVM LIBER TERTIVS.

ELEGIA PRIMA.

S Tat uetus, & multos incidua sylua per annos:
Credibile est, illi numen inesse loco.
Fons sacer in medio, speluncaq; pumice pendens:
Et latere ex omni dulce queruntur aues.
H ic ego dum spatior tectus nemoralibus umbris:
Q uod mea, quærebam, musa moueret opus.
V enit adoratos elegïa nexa capillos:
Et puto pes illi longior alter erat.
F orma decens, uestis tenuissima, uultus amantis,
In pedibus uitium causa decoris erat.
V enit & ingenti uiolenta tragœdia passu:
Fronte comæ torua: palla iacebat humi.
L æua manus sceptrum late regale tenebat:

Lydius apta pedum uincla cothurnus erat.
Hæc prior, Ecquis erit, dixit, tibi finis amoris?
O argumenti lente poëta tui.
Nequitiam uinosa tuam conuiuia narrant,
Narrant in multas compita secta uias.
Sæpe aliquis digito uatem designat euntem:
Atq; ait, hic hic est, quem ferus urit amor.
Fabula (nec sentis) tota iactaris in urbe:
Dum tua præterito facta pudore refers.
Tempus erat, thyrso pulsum grauiore moueri:
Cessatum satis est: incipe maius opus.
Materia premis ingenium: cane facta uirorum.
Hæc animo, dices, area digna meo est.
Quod teneræ cantent, lusit tua musa, puellæ:
Primaq; per numeros acta iuuenta suos.
Nunc habeam per te romana tragœdia nomen:
Implebit leges spiritus iste meas.
Hactenus: & mouit pictis innixa cothurnis
Densum cæsarie ter'q;, quater'q; caput.
Altera (si memini) limis subrisit ocellis:
Fallor? an in dextra myrtea uirga fuit?
Quid grauibus uerbis animosa tragœdia (dixit)
Me premis? an nunquam non grauis esse potes?
Imparibus tamen es numeris dignata moueri:
In me pugnasti uersibus usa meis.
Non ego contulerim sublimia carmina nostris:
Obruit exiguas regia uestra fores.
Sum leuis: & mecum leuis est mea cura Cupido:
Non sum materia fortior ipsa mea.
Rustica sit sine me lasciui mater amoris:

Huic ego proueni lena, comesq; deæ.
Quam tu non poteras duro reserare cothurno:
Hæc est blanditijs ianua laxa meis.
Et tamen emerui plus, quàm, tu posse, ferendo
Multa, supercilio non patienda tuo.
Per me decepto didicit custode Corinna
Liminis obstricti sollicitare forem:
Delabiq; toro tunica uelata soluta:
Atq; impercussos nocte mouere pedes.
Ah quoties foribus duris incisa pependi,
Non uerita à populo prætereunte legi.
Quin ego me memini, dum custos sæuus abiret:
Ancillæ missam delituisse sinu.
Quid, cum me munus natali misit? at illa
Rupit, & apposita barbara mersit aqua?
Prima tuæ moui felicia semina mentis:
Munus habes, quod te iam petit ista, meum.
Desierat: cœpi. Per uos utrasq; rogamus,
In uacuas auras uerba timentis eant.
Altera me sceptro decoras, altoq; cothurno:
Iam nunc contracto magnus in orbe sonor.
Altera das nostro uicturum nomen amori.
Ergo ades: & longis uersibus adde breues.
Exiguum uati concede tragœdia tempus:
Tu labor æternus: quod petit illa, breue est.
Mota dedit ueniam: teneri properentur amores:
Dum uacat. à tergo grandius urget opus.

ELEGIA II.

n On ego nobilium sedeo spectator equorum:
Cui tamen ipsa faues, uincat ut ille precor.
V t loquerer tecum, ueni, tecumq́; sederem:
Ne tibi non notus, quem facis, esset amor.
T u cursum spectes, ego te: spectemus uterq;
Quod iuuat: atq; oculos pascat uterq; suos.
O`, quicunq; faues, felix agitator equorum:
Ergo illi curæ contigit esse tuæ.
H oc mihi contingat: sacro de carcere missis
Insistam forti mente uehendus equis.
E t modo lora dabo: modo uerbere terga notabo:
Nunc stringam metas interiore rota.
S i mihi currenti fueris conspecta, morabor:
Deq́; meis manibus lora remissa fluent.
A h quàm pene` Pelops pisæo concidit axe:
Dum spectat uultus Hippodameia tuos.
N empe fauore suæ uicit tamen ille puellæ:
Vincamus dominæ quisq; fauore suæ.
Quid frustra refugis? cogit nos linea iungi:
Hæc in lege loci commoda circus habet.
T u tamen a` dextra quicunq; es, parce puellæ:
Contactu lateris læditur ista tui.
T u quoq;, qui spectas post nos, tua contrahe crura:
Si pudor est: rigido nec preme terga genu.
S ed nimium demissa iacent tua pallia terræ:
Collige: uel digitis en ego tollo meis.
I nuida uestis eras: quæ tam bona crura tegebas:
Quoq́; magis spectes, inuida uestis eras.

T alia Melanion Atalantæ crura fugacis
Optauit manibus sustinuisse suis.
T alia pinguntur succinctæ crura Dianæ:
Cum sequitur fortes fortior ipsa feras.
H is ego non uisis arsi: quid fiet ab istis?
In flammam flammas, in mare fundis aquas.
S uspicor ex istis & cætera posse placere:
Quæ bene sub tenui condita ueste latent.
V is tamen interea tenues arcessere uentos:
Quos faciant nostra mota flabella manu?
A n magis hic animi meus est, non aëris æstus?
Captaq; fœmineus pectora torret amor?
D um loquor, alba nigro sparsa est tibi puluere uestis:
Sordide de niueo corpore puluis abi.
S ed iam pompa uenit: linguis, animisq; fauete:
Tempus adest plausus: aurea pompa uenit.
P rima loco fertur sparsis uictoria pennis:
Huc ades: atq; meus fac dea uincat amor.
P laudite Neptuno, nimium qui creditis undis:
Nil mihi cum pelago: me mea terra tenet.
P laude tuo Marti miles: nos odimus arma:
Pax iuuat, & media pace repertus amor.
A uguribus Phœbus, Phœbe uenantibus adsit:
Artifices in te uerte Minerua manus.
A gricolæ Cereri, teneroq; assurgite Baccho:
Pollucem pugiles: Castora placet eques.
N os tibi blanda Venus, puerisq; potentibus armis
Plaudimus: inceptis annue diua meis:
D aq; nouæ mentem dominæ, ut patiatur amari.
Annuit: & motu signa secunda dedit.

Quod dea promisit, promittas ipsa rogamus:
(Pace loquor Veneris) tu dea maior eris.
Per superos iuro testes, pompam'q; deorum:
Te dominam nobis tempus in omne fore.
Sed pendent tibi crura: potes, si forte iuuabit,
Cancellis primos inseruisse pedes.
Maxima iam uacuo prætor spectacula circo,
Quadriiuges æquo carcere misit equos.
Cui faueas, uideo: uincet cuicunq; fauebis:
Quod cupias, ipsi scire uidentur equi.
Me miserum, metam spatioso circuit orbe:
Quid facis? admoto proximus axe subi.
Quid facis infelix? perdis bona uota puellæ:
Tende precor ualida lora sinistra manu.
Fauimus ignauo: sed eum reuocate quirites:
Et date iactatis undiq; signa togis.
En reuocant: at ne turbet toga mota capillos:
In nostros abdas te licet usq; sinus.
Iam'q; patent iterum reserato carcere postes:
Et uolat admissis discolor agmen equis.
Nunc saltem supera: spatio'q; insurge patenti:
Sint mea, sint dominæ, fac, rata uota meæ.
Sunt dominæ rata uota meæ: mea uota supersunt:
Ille tenet palmam: palma petenda mea est.
Risit: & argutis quiddam promisit ocellis:
Hoc satis hic: alio cætera redde loco.

ELEGIA III.

Esse deos credam ne? fidem iurata fefellit:
Et facies illi, quæ fuit ante, manet.

Quàm longos habuit non dum periura capillos:
  Tam longos, postquam numina læsit, habet.
Candida candorem roseo suffusa rubore
  Ante fuit: niueo lucet in ore rubor.
Pes erat exiguus: pedis est aptissima forma.
  Longa, decens'q; fuit: longa decens'q; manet.
Argutos habuit: radiant ut sydus ocelli:
  Per quos mentita est perfida sæpe mihi.
Scilicet æterni falsum iurare puellis
  Di quoq; concedunt: formaq; numen habet.
Per'q; suos illam nuper iurasse recordor,
  Per'q; meos oculos: & doluere mei.
Dicite di: si uos impune fefellerit illa:
  Alterius meriti cur ego damna tuli?
At non inuidiæ uobis Cepheïa uirgo est,
  Pro male formosa iussa parente mori.
Non satis est: quod uos habuit sine pondere testes:
  Et mecum lusos ridet inulta deos.
Vt sua per nostram redimat periuria pœnam:
  Victima deceptus decipientis ero.
Aut sine re deus est nomen: frustra'q; timetur:
  Et stulta populos credulitate mouet.
Aut siquis deus est: teneras amat ille puellas:
  Et nimium solas omnia posse iubet.
Nobis fatifero Mauors accingitur ense:
  Nos petit inuicta Palladis hasta manu.
Nobis flexibiles curuantur Apollinis arcus:
  In nos alta Iouis dextera fulmen habet.
Formosas superi metuunt offendere læsi:
  Atq; ultro, quæ se non timuere, timent.

Et quisquam pia thura focis imponere curat?
Certe plus animi debet inesse uiris.
Iuppiter igne suo lucos iaculatur, & arces:
Missaq; periuras tela ferire uetat.
Tot meruere pati: Semele miserabilis arsit:
Officio est illi poena reperta suo.
At si uenturo se subduxisset amanti:
Non pater in Baccho matris haberet onus.
Quid queror? & toto facio conuitia coelo?
Di quoq; habent oculos: di quoq; pectus habent.
Si deus ipse forem: numen sine fraude liceret,
Foemina mendaci falleret ore meum.
Ipse ego iurarem, uerum iurasse puellas:
Et non de tetricis dicerer esse deis.
Tu tamen illorum moderatius utere dono:
Aut oculis certe parce puella meis.

ELEGIA IIII.

Dure uir imposito tenerae custode puellae
Nil agis: ingenio quaeq; tuenda suo est.
Si qua metu dempto casta est: ea deniq; casta est.
Quae, quia non liceat, non facit: illa facit.
Vt iam seruaris bene corpus: adultera mens est:
Nec custodiri, ni uelit, ulla potest.
Nec mentem seruare potes: licet omnia claudas:
Omnibus exclusis, intus adulter erit.
Cui peccare licet, peccat minus: ipsa potestas
Semina nequitiae languidiora facit.
Desine (crede mihi) uitia irritare uetando:

Obsequio

Obsequio uinces aptius ipse tuo.
V idi ego nuper equum contra sua frena tenacem,
Ore reluctanti fulminis ire modo.
C onstitit: ut primum concessas sensit habenas:
Frenaq; in effusas laxa iacere iubas.
N itimur in uetitum semper: cupimusq; negata:
Sic interdictis imminet æger aquis.
C entum fronte oculos, centum ceruice gerebat
Argus: & hos unus sæpe fefellit amor.
I n thalamo Danaë saxo, ferroq; perenni,
Quæ fuerat uirgo credita: mater erat.
P enelope mansit, quãuis custode careret:
Inter tam multos intemerata procos.
Quidquid seruatur, cupimus magis: ipsaq; furem
Cura uocat: pauci, quod sinit alter, amant.
N ec facie placet illa sua, sed amore mariti:
Nescio quid, quod te ceperit, esse putant.
N on proba sit, quã uir seruat, sed adultera: chara est.
Ipse timor pretium corpore maius habet.
I ndignere licet, iuuat inconcessa uoluptas.
Sola placet, timeo, dicere si qua potest.
N ec tamen ingenuam ius est seruare puellam:
Hic metus externæ corpora gentis agat.
S cilicet ut possit custos ego dicere feci:
In laudem serui casta sit illa tui.
R usticus est nimium, quem lædit adultera coniux:
Et notos mores non satis urbis habet.
I n qua martigenæ non sunt sine crimine nati
Romulus iliades, iliadesq; Remus.
Quid tibi formosa, si non nisi casta placebat?

Non possunt ullis ista coire modis.
S i sapis, indulge dominæ: uultusq; seueros
Exue: nec rigidi iura tuere uiri.
E t cole, quos dederit (multos dabit) uxor amicos:
Gratia sic minimo magna labore uenit.
S ic poteris iuuenum conuiuia semper inire:
Et quæ non tuleris, multa uidere domi.

ELEGIA V.

a Mnis arundinibus limosas obsite ripas,
Ad dominam propero: siste parumper aquas.
N ec tibi sunt pontes, nec quæ sine remigis ictu
Concaua traiecto cimba rudente uehat.
P aruus eras (memini) nec te transire refugi:
Summaq; uix talos contigit unda meos.
N unc ruis apposito niuibus de monte solutis:
Et turpi crassas gurgite uoluis aquas.
Quid properasse iuuat? quid pauca dedisse quieti
Tempora? quid nocti conseruisse diem?
S i tamen hic standum est? si non datur artibus ullis
V lterior nostro ripa premenda pede?
N unc ego quas habuit pennas danaëius heros:
Terribili densum cum tulit angue caput:
N unc opto currum: de quo cerealia primum
Semina uenerunt in rude missa solum.
P rodigiosa loquor ueterum mendacia uatum.
Nec tulit hæc unquam, nec feret ulla dies.
T u potius ripis effuse capacibus amnis,
Sic æternus eas: labere fine tuo.

Non eris inuidiæ torrens (mihi crede) ferendæ:
  Si dicar per te forte retentus amans.
Flumina deberent iuuenes in amore iuuare:
  Flumina senserunt ipsa quid esset amor.
Inachus in media Bithynide pallidus isse
  Dicitur: & gelidis incaluisse uadis.
Non dum Troia fuit lustris obsessa duobus:
  Cum rapuit uultus Xanthe Neæra tuos.
Quid? non Alpheon diuersis currere terris
  Virginis arcadiæ certus adegit amor?
Te quoq; promissam Xantho Penee Creusam
  Phitiadum terris occuluisse ferunt.
Quid referam Asopon? quem cepit martia Thebe,
  Natarum Thebe quinq; futura parens.
Cornua, si, tua sunt ubi nunc, Acheloë requiram:
  Herculis irata fracta querere manu.
Nec tanti Chalydon, nec tota Aetolia tanti:
  Vna tamen tanti Deianeira fuit.
Ille fluens diues septena per hostia Nilus,
  Qui patriam tantæ tam bene celat aquæ:
Fertur in Euanne collectam asopide flammam
  Vincere gurgitibus non potuisse suis.
Siccus ut amplecti Salmonida posset Enipeus:
  Cedere iussit aquam: iussa recessit aqua.
Nec te prætereo: qui per caua saxa uolutus
  Tiburis argæi spumifer arua rigas,
Ilia cui placuit: quamuis erat horrida uultu,
  Vngue notata comas, ungue notata genas.
Illa gemens patruiq; nefas, delictaq; Martis
  Errabat nudo per loca sola pede.

H anc amnis rapidis animosus uidit ab undis:
 Raucaq; de medijs sustulit ora uadis.
A tq; ita, Quid nostras, inquit, teris anxia ripas
 Ilia ab idæo Laomedonte genus?
Quò cultus abiere tui? quid sola uagaris?
 Vitta nec euinctas impedit alba comas?
Quid fles? & madidos lachrymis corrumpis ocellos?
 Pectoraq; insana tundis aperta manu?
I lle habet & silices, & durum in pectore ferrum:
 Qui tenero lachrymas lætus in ore uidet.
I lia pone metus: tibi regia nostra patebit:
 Teq; colent amnes: Ilia pone metus.
T u centum, aut plures inter dominabere nymphas:
 Nam centum, aut plures flumina nostra tenent.
N e me sperne (precor) tantum romana propago:
 Munera promissis uberiora feres.
D ixerat. illa oculos in humum deiecta modestos
 Spargebat tepido flebilis imbre sinus.
T er molita fugam, ter ad altas restitit undas,
 Currendi uires eripiente metu.
S æua tamen scindens inimico pollice crinem,
 Edidit indignos ore tremente sonos.
O utinam mea tecta forent, patrioq; sepulchro
 Condita, dum poterant uirginis, ossa, tegi.
C ur modo uestalis tedas inuitor ad ullas
 Turpis, & iliacis inficianda focis?
Quid moror? en digitis designor adultera uulgo
 Desit famosus, qui notet ora, pudor.
H actenus: & uestem timidis prætendit ocellis:
 Atq; ita se in rapidas perdita misit aquas.

S uppoſuiſſe manus ad pectora lubricus amnis
Dicitur: & ſocij iura dediſſe tori.
T e quoq; credibile eſt aliqua caluiſſe puella:
Sed nemora, & ſyluæ crimina ueſtra tegunt.
D um loquor: increuit latis ſpatioſius in undis:
Nec capit admiſſas alueus altus aquas.
Q uid mecum furioſe tibi? quid mutua differs
Gaudia? quid cœptum ruſtice rumpis iter?
Q uid ſi legitimum flueres? ſi nobile flumen?
Si tibi per terras maxima fama foret?
N omen habes nullum niuibus collecte caducis:
Nec tibi ſunt fontes: nec tibi certa domus.
F ontis habes inſtar pluuiaſq;, niueſq; ſolutas:
Quas tibi diuitias pigra miniſtrat hyems.
A ut lutulentus agis brumali tempore curſus:
Aut premis arentem pulucrulentus humum.
Q uis te unquam potuit ſitiens haurire uiator?
Quis grata dixit uoce, perennis eas?
D amnoſus pecori curris: damnoſior agris:
Forſitan hæc alios: me mea damna mouent.
H uic ego næ demens narrabam fluminum amores:
Iactaſſe indigno nomina tanta pudet.
N eſcio quem ſpectans, Acheloon, & Inachon amnes,
Et potui nomen Nile referre tuum.
A t tibi pro meritis opto non candide torrens
Sint rapidi ſoles, ſiccaq; ſemper hyems.

ELEGIA VI.

a Vt non formoſa eſt: aut non bene culta puella,
Aut puto non uotis ſæpe petita meis.

Hanc tamen in nullos tenui male languidus usus:
Sed iacui pigro crimen, onus'q; toro.
Nec potui cupiens pariter cupiente puella
Inguinis effœti parte iuuante frui.
Illa quidem nostro subiecit eburnea collo
Brachia sithonia candidiora niue:
Osculaq; inseruit cupida luctantia lingua:
Lasciuum femori supposuit'q; femur:
Et mihi blanditias dixit: dominum'q; uocauit:
Et quæ præterea publica uerba iuuant.
Tacta tamen gelida ueluti mea membra cicuta,
Segnia propositum destituere meum.
Truncus iners iacui, species, & inutile signum:
Nec satis exactum est, corpus, an umbra forem.
Quæ mihi uentura est, siquidem est uentura, senectus?
Cum desit numeris ipsa iuuenta suis?
Ah pudet annorum: quod me iuuenem'q;, uirum'q;,
Nec iuuenem, nec me sensit amica uirum.
Sic flammas aditura pias æterna sacerdos
Surgit, & à charo fratre uerenda soror.
At nuper bis flaua Chie, ter candida Pitho,
Ter Libas officio continuata meo est.
Exigere à nobis angusta nocte Corinnam,
Et memini numeros sustinuisse nouem.
Num mea thessalico languent deuota ueneno
Corpora? num misero carmen, & herba nocent?
Sagaq; phœnicea defixit nomina cera?
Et medium tenues in iecur urget acus?
Carmine læsa ceres steriles uanescit in herbas:
Deficiunt læsi carmine fontis aquæ.

I licibus glandes, cantataq; uitibus uua
Decidit: & nullo poma mouente fluunt.
Quid uetat & neruos magicas torpere per artes?
Forsitan impatiens fit latus inde meum.
Huc pudor accessit: facti pudor ipse nocebat:
Illa fuit uitij causa secunda mei.
At qualem uidi, qualem tetigiq; puellam:
Sic etiam tunica tangitur illa sua.
Illius attactu Pylius iuuenescere posset:
Tithonusq; annis fortior esse suis.
Haec mihi contigerat: sed uir non contigit illi.
Quas nunc concipiam per noua uota preces?
Credo etiam magnos, quo sum tam turpiter usus:
Muneris oblati poenituisse deos.
Optabam certe recipi: sum nempe receptus:
Oscula ferre, tuli: proximus esse, fui.
Quid mihi fortunae tantum? quid regna sine usu?
Quid nisi possedi diues auarus opes?
Sic aret medijs taciti uulgator in undis:
Pomaq;, quae nullo tempore tangat, habet.
A tenera quisquam sic surgit mane puella:
Protinus ut sanctos possit adire deos.
Sed puto non blanda, non optima perdidit in me
Oscula: non omni sollicitauit ope.
Illa graues potuit quercus, adamantaq; durum,
Surdaq; blanditijs saxa mouere suis.
Digna mouere fuit certe diuosq;, uirosq;:
Sed neq; tunc uixi: nec uir, ut ante, fui.
Quid iuuat, ad surdas si cantet Phemius aures?
Quid miserum Thamyram picta tabella iuuat?

A t quæ non tacita formaui gaudia mente?
Quos ego non finxi, disposuiq; modos?
N ostra tamen iacuere uelut præmortua membra
Turpiter hesterna languidiora rosa.
Quæ nunc ecce uigent intempestiua, ualentq;:
Nunc opus exposcunt, militiamq; suam.
Quin istic pudibunda iace pars pessima nostri.
Sic sim pollicitis captus, ut ante, tuis.
T u dominum fallis: per te deprensus inermis,
Tristia cum magno damna pudore tuli.
H anc etiam non est mea dedignata puella
Molliter admota sollicitare manu.
S ed postq̃ nullas assurgere posse per artes,
Immemoremq; sui procubuisse uidet:
Quid me ludis, ait? quis te male sane iubebat
Inuitum nostro ponere membra toro?
A ut te traiectis ææa uenefica lanis
Deuouet: aut alio lassus amore uenis.
N ec mora: dissiluit tunica uelata recincta:
Et decuit nudos proripuisse pedes.
N éue suæ possent intactam scire ministræ:
Dedecus hoc sumpta dissimulauit aqua.

ELEGIA VII.

e N quisq̃ ingenuas etiamnum suscipit artes?
Aut tenerum dotes carmen habere putat?
I genium quondam fuerat pretiosius auro:
At nunc barbaria est grandis, habere nihil.
C um pulchre nostri dominæ placuere libelli:

Quò licuit libris, non licet ire mihi.
C um bene laudauit: laudato ianua clausa est:
Turpiter huc illuc ingeniosus eo.
E cce recens diues parto per uulnera censu
Præfertur nobis sanguine factus eques.
H unc potes amplecti formosis stulta lacertis?
Huius in amplexu stulta iacere potes?
S i nescis, caput hoc galeam portare solebat:
Ense latus cinctum, quod tibi seruit, erat.
L æua manus, cui nunc serum male conuenit aurum:
Scuta tulit. dextram tange: cruenta fuit.
Qua perijt aliquis, potes hanc contingere dextram?
Heus ubi mollicies pectoris illa tui est?
C erne cicatrices ueteris uestigia pugnæ:
Quæsitum est illi corpore, quidquid habet.
F orsitan & quoties hominem iugulauerit, ipse
Indicet: hoc fassas tangis auara manus?
I lle ego musarum purus, Phœbiq; sacerdos
Ad rigidas canto carmen inane fores.
D iscite, qui sapitis, non hæc, quæ scimus inertes:
Sed trepidas acies, & fera bella sequi.
P róq; bono uersu primum deducite pilum:
Hoc tibi, si uelles, posset Homere dari.
I uppiter admonitus nihil esse potentius auro,
Corruptæ pretium uirginis ipse fuit.
D um merces aberat: durus pater, ipsa seuera,
Aerati postes, ferrea turris erat.
S ed postq̃ sapiens in munera uenit adulter:
Præbuit ipsa sinus: & dare iussa, dedit.
A t cum regna senex cœli Saturnus haberet:

Omne lucrum tenebris alta premebat humus.
A eraq;,& argentum,cumq; auro pondera ferri
Manibus admorat:nullaq; massa fuit.
A t meliora dabat,curuo sine uomere fruges,
Pomaq;,& in quercu mella reperta caua.
N ec ualido quisquam terram scindebat aratro:
Signabat nullo limite fossor humum.
N ec freta demisso uerrebant eruta remo:
Vltima mortali tum uia littus erat.
C ontra te solers hominum natura fuisti,
Et nimium damnis ingeniosa tuis.
Q uid tibi turritis incingere mœnibus urbes?
Q uid tibi discordes addere in arma manus?
Q uid tibi cum pelago?terra contenta fuisses.
Cur non & cœlum tertia regna petis?
Q uà licet,affectas cœlum quoq;:templa Quirinus,
Liber,& Alcides,& modo Cæsar habent.
E ruimus terra solidum pro frugibus aurum:
Possidet inuentas sanguine miles opes.
C uria pauperibus clausa est:dat census honores:
Inde grauis iudex,inde seuerus eques.
O mnia possideant:illis campusq;,forumq;
Seruiat:hi pacem,crudaq; bella gerant.
T antum ne nostros auidi lucrentur amores:
Et satis est,aliquam pauperis esse sinant.
A t nunc,exæquet tetricas licet illa sabinas:
Imperat ut captæ,qui dare multa potest.
M e prohibet custos:in me timet illa maritum:
Si dederim:tota cedet uterq; domo.
O,si neglecti quisquam deus ultor amantis:

Tam male quæsitas puluere mutet opes.

ELEGIA VIII.

Memnona si mater, mater plorauit Achillem:
Et tangunt magnas tristia fata deas:
Flebilis indignos elegeïa solue capillos:
Ah nimis ex uero nunc tibi nomen erit.
Ille tui uates operis, tua fama Tibullus
Ardet in extructo corpus inane rogo.
Ecce puer Veneris fert euersamq; pharetram,
Et fractos arcus, & sine luce facem.
Aspice, demissis ut eat miserabilis alis:
Pectoraq; infesta tundat aperta manu.
Excipiunt lachrymas sparsi per colla capilli:
Oraq; singultu concutiente sonant.
Fratris in Aeneæ sic illum funere dicunt
Egressum castris pulcher Iule tuis.
Nec minus est confusa Venus moriente Tibullo:
Quàm, iuueni rupit cum ferus inguen aper.
At sacri uates, & diuûm cura uocamur:
Sunt etiam qui nos numen habere putent.
Scilicet omne sacrum mors importuna profanat:
Omnibus obscuras inijcit illa manus.
Quid pater ismario, quid mater profuit Orpheo?
Carmine quid uictas obstupuisse feras?
Et Linon in syluis idem pater edidit altis:
Dicitur inuicta conticuisse lyra.
Aspice Mæoniden, à quo ceu fonte perenni
Vatum pierijs ora rigantur aquis:

H unc quoq; summa dies nigro summersit auerno:
Effugiunt auidos carmina sola rogos.
D urat opus uatum, troiani fama laboris,
Tardaq; nocturno tela retexta dolo.
S ic Nemesis longum, sic Delia nomen habebunt:
Altera cura recens, altera primus amor.
Quid nos sacra iuuant? quid nunc ægyptia prosunt
Sistra? quid in uacuo secubuisse toro?
C um rapiant mala fata bonos: ignoscite fasso:
Sollicitor, nullos esse putare deos.
V iue pius: moriere tamen. cole sacra: colentem
Mors tamen à templis in caua busta trahet.
C arminibus confide bonis: iacet ecce Tibullus:
Vix manet è toto, parua quod urna capit.
T e'ne sacer uates flammæ rapuere rogales?
Pectoribus pasci nec timuere tuis?
A urea sanctorum potuissent templa deorum
Vrere, quæ tantum sustinuere nefas.
A uertit uultus erycis quæ possidet arces:
Sunt quoq;, qui lachrymas continuisse negant.
S ed tamen hoc melius: quàm si phæacia tellus
Ignotum uili supposuisset humo.
H ic certe manibus fugientis pressit ocellos
Mater: & in cineres ultima dona tulit.
H ic soror in partem misera cum matre doloris
Venit inornatas dilacerata comas:
C umq; tuis sua iunxerunt Nemesisq;, priorq;,
Oscula: nec solos destituere rogos.
D elia discedens, Felicius, inquit, amata
Sum tibi: uixisti, dum tuus ignis eram.

C ui Nemesis quid ait tibi sunt mea damna dolori?
Me tenuit moriens deficiente manu.
S i tamen è nobis aliquid nisi nomen, & umbra
Restat: in elysia ualle Tibullus erit.
O buius huic uenies edera iuuenilia cinctus
Tempora, cum Caluo docte Catulle tuo.
T u quoq;, si falsum est temerati crimen amici:
Sanguinis atq; animæ prodige Galle tuæ.
H is comes umbra tua est: siqua est modo corporis umbra:
Auxisti numeros culte Tibulle pios.
O ssa quieta precor tuta requiescite in urna:
Et sit humus cineri non onerosa tuo.

ELEGIA IX.

a Nnua uenerunt cerealis tempora sacri:
Secubat in uacuo sola puella toro.
F laua Ceres tenues spicas redimita capillos
Cur inhibes sacris commoda nostra tuis?
T e dea munificam gentes ubicunq; loquuntur:
Nec minus humanis inuidet ulla bonis.
A nte nec hirsuti torrebant farra coloni:
Nec notum terris area nomen erat.
S ed glandem quercus, oracula prima, ferebant.
Hæc cibus: & teneri cæspitis herba torus.
P rima Ceres docuit turgescere semen in agris:
Falce coloratas subsecuit'q; comas.
P rima iugis tauros supponere colla coëgit:
Et ueterem curuo dente reuellit humum.

Hanc quisquam lachrymis lætari credat amantum?
Et bene tormentis, secubituq; coli?
Nec tamen est, quamuis agros amet illa feraces:
Rustica: nec uacuum pectus amoris habet.
Cretes erunt testes: nec fingunt omnia Cretes:
Cretes nutrito terra superba Ioue.
Illic, sydeream mundi qui temperat arcem:
Exiguus tenero lac bibit ore puer.
Magna fides testi: testis laudatur alumno:
Fassuram Cererem crimina nota puto.
Viderat Iasium cretæa diua sub Ida
Figentem certa terga ferina manu.
Vidit: &, ut teneræ flammam rapuere medullæ:
Hinc pudor, ex illa parte trahebat amor.
Victus amore pudor: sulcos arere uideres:
Et sata cum minima parte redire sui.
Cum bene iactati pulsarant arua ligones:
Ruperat & duram uomer aduncus humum:
Seminaq; in latos ierant æqualiter agros:
Irrita decepti uota colentis erant.
Diua potens frugum syluis errabat in altis.
Deciderant longæ spicea serta comæ.
Sola fuit Crete fœcundo fertilis anno:
Omnia, quà tulerat se dea, messis erant.
Ipse locus nemorum canebat frugibus Ide:
Et ferus in sylua farra metebat aper.
Optauit, Minos similes sibi legifer annos:
Optauit Cereris longus ut esset amor.
Qui tibi secubitus tristes dea flaua fuissent:
Hos cogor sacris nunc ego ferre tuis.

Cur ego sum tristis, cum sit tibi nata reperta?
Regnaq; quam Iuno, sorte minora regat?
Festa dies uenerem'q; uocat, cantus'q;, merum'q;.
Hæc decet ad dominos munera ferre deos.

ELEGIA X.

Multa diu'q; tuli: uitijs patientia uicta est:
Cede fatigato pectore turpis amor.
Scilicet asserüi iam me: fugi'q; cathenas:
Et quæ non puduit ferre, tulisse pudet.
Vicimus: & domitum pedibus calcamus amorem:
Venerunt capiti cornua sera meo.
Perfer: & obdúra: dolor hic tibi proderit olim:
Sæpe tulit lassis succus amarus opem.
Ergo ego sustinui foribus tam sæpe repulsus
Ingenuum dura ponere corpus humo.
Ergo ego nescio cui, quem tu complexa tenebas:
Excubui clausam, seruus ut, ante domum.
Vidi ego cum foribus lassus prodiret amator
Inualidum referens, emeritum'q; latus.
Hoc tamen est leuius, q̃ quod sum uisus ab illo:
Eueniat nostris hostibus ille pudor.
Quando ego non fixus lateri spatiantis adhæsi?
Ipse tuus custos, ipse uir, ipse comes?
Scilicet & populo per me comitata placebas:
Causa fuit multis noster amoris amor.
Turpia quid referam uanæ mendacia linguæ?
Et periuratos in mea damna deos?
Quid iuuenum tacitos inter commiuia nutus?

Verbaq; compositis dissimulata notis?
Dicta erat ægra mihi: præceps, amens'q; cucurri:
Veni: riuali non erat ægra meo.
His & quæ taceo duraui sæpe ferendis:
Quære alium, pro me qui uelit ista pati.
Iam mea uotiua puppis redimita corona
Læta tumescentes æquoris audit aquas.
Desine blanditias, & uerba potentia quondam
Perdere: non ego sum stultus, ut ante fui.
Luctantur: pectus'q; leue in contraria ducunt,
Hac amor, hac odium: sed puto uincet amor.
Odero, si potero: si non, inuitus amabo.
Nec iuga taurus amat: quæ tamen odit, habet.
Nequitiam fugio: fugientem forma reducit:
Auersor morum crimina: corpus amo.
Sic ego nec sine te, nec tecum uiuere possum:
Et uideor uoti nescius esse mei.
Aut formosa fores minus, aut minus improba, uellē:
Non facit ad mores tam bona forma malos.
Facta merent odium: facies exorat amorem:
Me miserum, uitijs plus ualet illa suis.
Parce per ò lecti socialia iura, per omnes,
Qui dant fallendos se tibi sæpe deos:
Per'q; tuam faciem, magni mihi numinis instar:
Per'q; tuos oculos, qui rapuere meos.
Quidquid eris, mea semper eris: tu selige tantum,
Me quoq; uelle, uelis, an'ne coactus amem.
Lintea dem potius: uentis'q; ferentibus utar:
Vt quãuis nolim, cogar amare tamen.

ELEGIA

ELEGIA XI.

Q Vis fuit ille dies, quo tristia semper amanti
Omina non albæ concinuistis aues?
Quod'ue putem sydus nostris occurrere uotis?
Quos'ue deos in me bella mouere querar?
Quæ modo dicta mea est: quam cœpi solus amare:
Cum multis uereor ne sit habenda mihi.
F allimur? an nostris innotuit illa libellis?
Sic est: ingenio prostitit illa meo.
E t merito: quid enim formæ præconia feci?
Vendibilis culpa facta puella mea est.
M e lenone placet: duce me productus amator:
Ianua per nostras est adaperta manus.
A n prosint, dubium est: nocuerunt carmina certe:
Inuidiæ nostris illa fuere bonis.
C um Thebæ, cum Troia foret, cum Cæsaris acta:
Ingenium mouit sola Corinna meum.
A duersis utinam tetigissem carmina musis:
Phœbus & inceptum destituisset opus.
N ec tamen, ut, testes mos est audire poëtas:
Malueram uerbis pondus abesse meis.
P er nos Scylla patri canos furata capillos,
Pube premit rabidos, inguinibus'q; canes.
N os pedibus pennas dedimus, nos crinibus angues:
Victor Abantiades alite fertur equo.
I idem per spatium Tityon porreximus ingens:
Et tria uipereo fecimus ora cani.
F ecimus Enceladum iaculantem mille lacertis:

Ambiguæ captos uirginis ore uiros.
A eolios ithacis inclusimus utribus euros:
Proditor in medio Tantalus amne sitit.
D e Niobe silicem, de uirgine fecimus ursam:
Concinit odrysium cecropis ales Itym.
I uppiter aut in aues, aut se transformat in aurum:
Aut secat imposita uirgine taurus aquas.
P rotea quid referam? Thebanaq; semina dentes?
Qui uomerent flammas ore, fuisse boues?
F lere genis electra, tuas auriga sorores?
Quæq; rates fuerant, nunc maris esse deas?
A uersumq; diem mensis furialibus Atrei?
Duraq; percussam saxa secuta lyram?
E xit in immensum fœcunda licentia uatum:
Obligat historica nec sua uerba fide.
E t mea debuerat falsò laudata uideri
Fœmina: credulitas nunc mihi uestra nocet.

ELEGIA XII.

c Vm mihi pomiferis coniux foret orta Phaliscis:
Mœnia contigimus uicta Camille tibi.
C asta sacerdotes Iunoni festa parabant
Percelebres ludos, indigenamq; bouem.
G rande moræ pretium, ritus cognoscere: quamuis
Difficilis cliuis huc uia præbet iter.
S tat uetus, & densa prænubilus arbore lucus.
Aspice: concedes numinis esse locum.
A ccipit ara preces, uotiuaq; thura piorum:

Ara per antiquas facta sine arte manus.
H ic ubi personuit solenni tibia cantu:
It per uelatas annua pompa uias.
D ucuntur niueæ populo plaudente iuuencæ:
Quas aluit campis herba phalisca suis:
E t uituli non dum metuenda fronte minaces:
Et minor ex humili uictima porcus hara:
D uxq; gregis, cornu per tempora dura recurno.
Inuisa est dominæ sola capella deæ.
I llius indicio syluis inuenta sub altis,
Dicitur inceptam destituisse fugam.
N unc quoq; per pueros iaculis incessitur index:
Et pretium authori uulneris, ipsa datur.
Qua uentura dea est: iuuenes, timidæq; puellæ
Præbuerant latas ueste iacente uias.
V irginei crines auro, gemmaq; premuntur:
Et tegit auratos palla superba pedes.
M ore patrum sanctæ uelatæ uestibus albis
Tradita supposito uertice sacra ferunt.
O re fauent populi tunc cum uenit aurea pompa:
Ipsa sacerdotes subsequiturq; suas.
A rgiua est pompæ facies. Agamemnone cæso,
Et scelus, & patrias fugit Halesus opes.
I amq; pererratis profugus terraq;, mariq;,
Mœnia felici condidit alta manu.
I lle suos docuit Iunonia sacra Phaliscos.
Sint mihi, sint populo semper amica suo.

ELEGIA XIII.

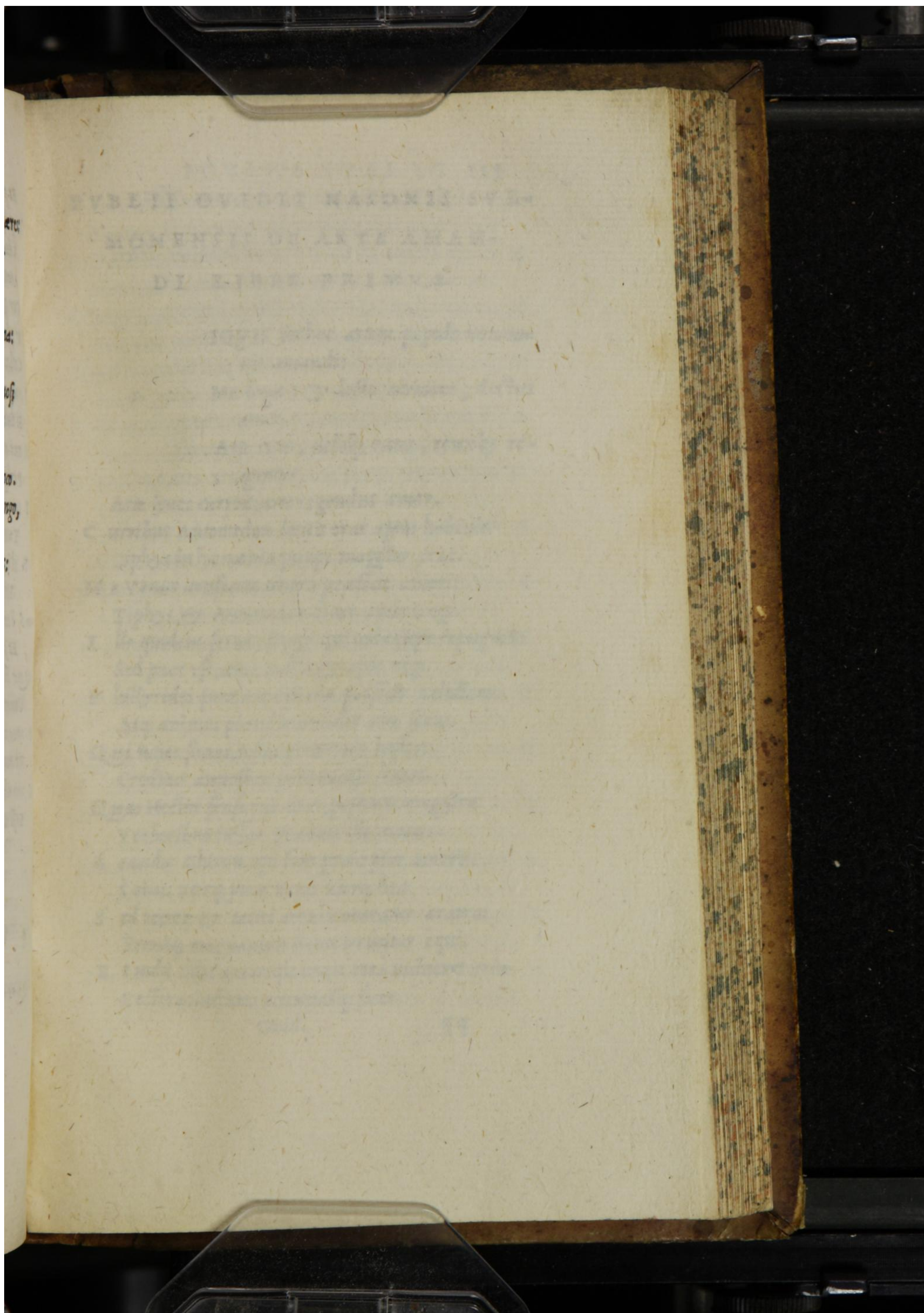
n On ego, ne pecces, cum sis formosa, recuso:
Sed ne sit misero scire necesse mihi.
N ec te nostra iubet fieri censura pudicam:
Sed tamen, ut tentes dissimulare, rogat.
N on peccat, quæcunq; potest peccasse negare:
Solaq; famosam culpa professa facit.
Q uis furor est, quæ nocte latent, in luce fateri?
Et quæ clàm facias, facta referre palàm?
I gnoto meretrix corpus iunctura quiriti,
Opposita populum submouet ante sera.
T u tua prostitues famæ peccata sinistræ?
Commissi perages iudiciumq́; tui?
S it tibi mens melior: saltemq́; imitare pudicas:
Teq́; probam, quamuis non eris, esse putem.
Q uæ facis, hæc facito: tantum fecisse negato:
Nec pudeat coràm uerba modesta loqui.
E st qui nequitiam locus exigat: omnibus illum
Delicijs imple: sit procul inde pudor.
H inc simul exieris: lasciuia protinus omnis
Absit: & in lecto crimina pone tuo.
I llic nec tunicam tibi sit posuisse pudori:
Nec femori impositum sustinuisse femur.
I llic purpureis condatur lingua labellis:
Inq́; modos uenerem mille figuret amor.
I llic nec uoces, nec uerba iuuantia cessent:
Spondaq; lasciua mobilitate tremat.
I ndue cum tunicis metuentem crimina uultum:

Et pudor obscœnum diffiteatur opus.
Da populo, da uerba mihi: sine, nescius errem:
Et liceat stulta credulitate frui.
Cur toties uideo mitti, recipiq; tabellas?
Cur pressus prior est, interiorq; torus?
Cur plus, quàm somno, turbatos esse capillos:
Collaq; conspicio dentis habere notam?
Tantum non oculos crimen deducas ad ipsos:
Si dubitas famæ parcere: parce mihi.
Mens abit, & morior, quoties peccasse fateris:
Perq; meos artus frigida gutta fluit.
Tunc amo: tunc odi frustra, quod amare necesse est:
Tunc ego, sed tecum, mortuus esse uelim.
Nil equidem inquiram: nec, quæ cælare parabis,
Insequar: & falsi criminis instar erit.
Si tamen in media deprensa tenebere culpa:
Et fuerint oculis probra uidenda meis:
Quæ bene uisa mihi fuerint, bene uisa negato:
Concedent uerbis lumina nostra tuis.
Prona tibi uinci cupientem uincere palma est:
Sit modo, non feci, dicere lingua memor.
Cum tibi contingat uerbis superare duobus:
Etsi non causa, iudice uince tuo.

ELEGIA XIIII.

Quære nouum uatem tenerorum mater amorũ:
Traditur hæc elegis ultima meta meis:
Quos ego composui peligni ruris alumnus:

Nec me deliciæ dedecuere meæ:
S iquid id est, usq; a` proauis uetus ordinis hæres:
Non modo militiæ turbine factus eques.
M antua Virgilio gaudet, Verona Catullo:
Pelignæ dicar gloria gentis ego.
Q uem sua libertas ad honesta coëgerat arma:
Cum timuit socias anxia Roma manus.
A tq; aliquis spectans hospes, Sulmonis aquosi
Mœnia: quæ campi iugera pauca tenent:
Q uæ tantum, dicet, potuistis ferre poëtam:
Q uantulacunq; estis: uos ego magna uoco.
C ulte puer, puerîq; parens mihi tempore longo,
Aurea de campo uellite signa meo.
C orniger increpuit thyrso grauiore Lyæus:
Pulsanda est magnis area maior equis.
I mbelles elegi, genialis musa, ualete,
Post mea mansurum fata superstes opus.

PVBLII OVIDII NASONIS SVLMONENSIS DE ARTE AMANDI LIBER PRIMVS.

IQVIS in hoc artem populo non nouit amandi:
s Me legat: & lecto carmine, doctus amet.
Arte citæ, ueloq; rates, remoq; reguntur,
Arte leues currus: arte regendus amor.
Curribus Automedon lentis erat aptus habenis:
Tiphys in hæmonia puppe magister erat.
Me Venus artificem tenero præfecit amori:
Tiphys, & Automedon dicar amoris ego.
Ille quidem ferus est: & qui mihi sæpe repugnat:
Sed puer est, ætas mollis & apta regi.
Phillyrides puerum cithara perfecit Achillem:
Atq; animos placida contudit arte feros.
Qui toties socios, toties perterruit hostes:
Creditur annosum pertimuisse senem.
Quas Hector sensurus erat, poscente magistro
Verberibus iussas præbuit ille manus.
Aeacidæ Chiron, ego sum præceptor amoris.
Sæuus uterq; puer: natus uterq; dea.
Sed tamen & tauri ceruix oneratur aratro:
Frenaq; magnanimi dente teruntur equi.
Et mihi cedet amor: quamuis mea uulneret arcu
Pectora: iactatas excutiatq; faces.

Quo me fixit amor, quo me uiolentius ussit:
Hoc melior facti uulneris ultor ero.
Non ego Phœbe datas à te mihi mentior artes:
Nec nos aëriæ uoce monemur auis.
Non mihi sunt uisæ Clio, Cliûsq; sorores,
Seruanti pecudes uallibus Ascra tuis.
Vsus opus mouet hoc: uati parete perito:
Vera canam: cœptis mater amoris ades.
Este procul uittæ tenues, insigne pudoris,
Quæq; tegis medios instita longa pedes.
Nos Venerem tutam, concessaq; furta canemus:
Inq; meo nullum carmine crimen erit.
Principio, quod amare uelis, reperire labora,
Qui noua nunc primum miles in arma uenis.
Proximus huic labor est, placidam exorare puellã:
Tertius, ut longo tempore duret amor.
Hic modus: hæc nostro signabitur area curru:
Hæc erit admissa meta terenda rota.
Dum licet: & loris passim potes ire solutis:
Elige, cui dicas, tu mihi sola places.
Hæc tibi non ueniet tenues delapsa per auras:
Quærenda est oculis apta puella tuis.
Scit bene uenator, ceruis ubi retia tendat:
Scit bene, qua frendens ualle moretur aper.
Aucupibus noti frutices: qui sustinet hamos,
Nouit, quæ multo pisce natentur aquæ.
Tu quoq;, materiam longo qui quæris amori:
Ante frequens quo sit disce puella loco.
Non ego quærentem uentis dare uela iubebo:
Nec tibi, ut inuenias, longa terenda uia est.

A ndromeden Perseus nigris portarit ab indis:
Raptaq; sit phrygio graia puella uiro.
T ot tibi nanq; dabit formosas Roma puellas:
Hæc habet, ut dicas, quidquid in orbe fuit.
G argara quot segetes, quot habet methymna racemos:
Aequore quot pisces, fronde teguntur aues:
Quot cœlum stellas, tot habet tua Roma puellas:
Mater & Aeneæ constat in urbe sui.
S eu caperis primis, & adhuc crescentibus annis:
Ante oculos ueniet uera puella tuos.
S iue cupis iuuenem: iuuenes tibi mille placebunt:
Cogêris uoti nescius esse tui.
S eu te forte iuuat sera, & sapientior ætas:
Hoc quoq; (crede mihi) crebrius agmen erit.
T u modo pompeia lentus spatiare sub umbra:
Cum sol herculei terga leonis adit.
A ut, ubi muneribus nati sua munera mater
Addidit, externo marmore diues opus.
N ec tibi uitetur quæ priscis sparsa tabellis
Porticus authoris Liuia nomen habet.
Quáq; parere necem miseris patruelibus ausæ
Belides, & stricto stat ferus ense pater.
N ec te prætereat Veneri ploratus Adonis:
Cultaq; iudæo septima sacra uiro.
N ec fuge niligenæ memphitica templa iuuencæ:
Multas illa facit, quod fuit ipsa Ioui.
E t fora conueniunt (quis credere posset?) amori:
Flammaq; in arguto sæpe reperta foro,
S ubdita qua Veneris facto de marmore templo
Appias expressis aëra pulsat aquis.

I llo sæpe loco capitur consultus amore:
Qui'q; alijs cauit, non cauet ipse sibi.
I llo sæpe loco desunt sua uerba diserto:
Res'q; nouæ ueniunt: causaq; agenda sua est.
H unc Venus è templis, quæ sunt confinia, ridet:
Qui modo patronus, nunc cupit esse cliens.
S ed tu præcipue curuis uenare theatris:
Hæc loca sunt uotis fertiliora tuis.
I llic inuenies, quod ames: quod ludere possis:
Quod'q; semel tangas: quod'q; tenere uelis.
V t redit, it'q; frequens longum formica per agmen:
Granifero solitum dum uehit ore cibum:
A ut ut apes saltus'q; suos, & olentia nactæ
Pascua, per flores, & thyma summa uolant.
S ic ruit ad celebres cultissima fœmina ludos:
Copia iudicium sæpe morata meum est.
S pectatum ueniunt: ueniunt, spectentur ut ipsæ:
Ille locus casti damna pudoris habet.
P rimus sollicitos fecisti Romule ludos:
Cum iuuit uiduos rapta sabina uiros.
T unc neq; marmoreo pendebant uela theatro:
Nec fuerant liquido pulpita rubra croco.
I llic, quas tulerant nemorosa palatia, frondes
Simpliciter positæ, scæna sine arte fuit.
I n gradibus sedit populus de cæspite factis,
Qualibet hirsutas fronde tegente comas.
R espiciunt, oculis'q; notant sibi quisq; puellam,
Quam uelit: & tacito pectore multa mouent.
D um'q; rudem præbente modum tibicine thusco,
Lydius æquatam ter pede pulsat humum:

In medio plausu (plausus tunc arte carebat)
Rex populo prædæ signa petenda dedit.
Protinus exiliunt, animum clamore fatentes:
Virginibus cupidas iniiciuntq́; manus.
Vt fugiunt aquilas, timidissima turba, columbæ:
Vtq́; fugit uisos agna nouella lupos:
Sic illæ timuere uiros sine lege ruentes:
Constitit in nulla, qui fuit ante, color.
Nam timor unus erat: facies non una timoris:
Pars laniat crines: pars sine mente sedet:
Altera mœsta silet: frustra uocat altera matrem:
Hæc queritur: stupet hæc: hæc fugit: illa manet.
Ducuntur raptæ, genialis præda, puellæ:
Et potuit multas ipse decere pudor.
Siqua repugnabat nimium, comitemq́; negabat:
Sublatam cupido uir tulit ipse sinu.
Atq; ita, quid teneros lachrymis corrumpis ocellos?
Quod matri pater est, hoc tibi, dixit, ero.
Romule militibus scisti dare commoda solus:
Hæc mihi si dederis commoda, miles ero.
Scilicet ex illo solennia more theatra,
Nunc quoq; formosis insidiosa manent.
Nec te nobilium fugiat certamen equorum:
Multa capax populi commoda circus habet.
Nil opus est digitis, per quos arcana loquaris:
Nec tibi per nutus accipienda nota est.
Proximus à domina nullo prohibente sedeto:
Iunge tuum lateri, quàm potes, usq; latus.
Et bene, quod cogit, si nolit, linea iungi:
Qua tibi tangenda est lege puella loci.

H ic tibi quæratur socij sermonis origo:
Et moueant primos publica uerba sonos.
C uius equi ueniant, facito studiose requiras:
Nec mora, quisquis erit, cui fauet illa, faue.
A t cum pompa frequens certantibus ibit ephebis:
Tu Veneri dominæ plaude fauente manu.
V tq; fit, in gremium puluis si forte puellæ
Deciderit: digitis excutiendus erit.
E t, si nullus erit puluis, tamen excute nullum:
Quælibet officio causa sit apta tuo.
P allia si terræ nimium demissa iacebunt:
Collige: & in munda sedulus effer humo.
P rotinus officij pretium, patiente puella,
Contingent oculis crura uidenda tuis.
R espice præterea, post uos quicunq; sedebit,
Ne premat opposito mollia terga genu.
P arua leues capiunt animos: fuit utile multis,
Puluinum facili composuisse manu.
P rofuit & tenues uentos mouisse flabello:
Et caua sub tenerum scamna dedisse pedem.
H os aditus circusq; nouo præbebit amori,
Sparsaq; sollicito tristis arena foro.
I lla sæpe puer Veneris pugnauit arena:
Et qui spectauit uulnera, uulnus habet.
D um loquitur: tangitq; manum: poscitq; libellum:
Et quærit posito pignore, uincat uter:
S aucius ingemuit: telumq; uolatile sensit:
Et pars spectati uulneris ipse fuit.
Quid modo cum belli naualis imagine Cæsar
Persidas induxit, cecropidasq; rates?

Nempe ab utroq; mari iuuenes, ab utroq; puellæ
Venêre: atq; ingens orbis in urbe fuit.
Quis non inuenit, turba quod amaret in illa?
Eheu quàm multos aduena torsit amor.
Ecce parat Cæsar domito quod defuit orbi
Addere: nunc oriens ultime noster eris.
Parthe dabis pœnas: Crassi gaudete sepulti,
Signaq; barbaricas non bene passa manus.
Vltor adest: primisq; ducem profitetur in annis:
Bellaq; non puero tractat agenda puer.
Parcite natales timidi numerare deorum:
Cæsaribus uirtus contigit ante diem.
Ingenium cœleste suis uelocius annis
Surgit: & ignauæ fert male damna moræ.
Paruus erat: manibusq; duos Tirynthius angues
Pressit: & in cunis iam Ioue dignus erat.
Nunc quoq; qui puer es, quantus tunc Bacche fuisti,
Cum timuit thyrsos India uicta tuos?
Auspicijs, annisq; patris puer arma mouebis:
Et uinces annis, auspicijsq; patris.
Tale rudimentum tanto sub nomine debes
Nunc iuuenum princeps, deinde future senum.
Cum tibi sint fratres: fratres ulciscere læsos:
Cumq; pater tibi sit: iura tuere patris.
Induit arma tibi genitor patriæq;, tuusq;:
Hostis ab inuito regna parente rapit.
Tu pia tela feres: sceleratas ille sagittas:
Stabit pro signis iusq;, piumq; tuis.
Vincuntur Parthi causa: uincantur & armis:
Eoas latio dux meus addat opes.

M arsq́; pater, Cæsarq́; pater, date numen eunti:
Nam deus è uobis alter es, alter eris:
A uguror en, uinces: uotiuaq; carmina reddam:
Et magno nobis ore sonandus eris.
C onsistes: aciemq́; meis hortabere uerbis:
O desint animis ne mea uerba tuis.
T ergaq; Parthorum, romanaq; pectora dicam:
Telaq;, ab auerso quæ iacit hostis equo.
Quid fugis, ut uincas? quid uictos Parthe relinquis?
Parthe malum iam nunc mars tuus omen habet.
E rgo erit illa dies: qua tu pulcherrime rerum
Quattuor in niueis aureus ibis equis.
I bunt ante duces onerati colla cathenis:
Ne possint tuti, qua prius, esse fuga.
S pectabunt iuuenes læti, mistæq́; puellæ:
Diffundetq́; animos omnibus illa dies.
A tq;, aliqua ex illis dum regum nomina quæret,
Quæ loca, qui montes, quæue ferantur aquæ:
O mnia responde: nec tantum siqua rogabit:
Et quæ nescieris, ut bene nota refer.
H ic est Euphrates præcinctus arundine frontem:
Cui coma dependet cærula, Tigris erit.
H os fac Armenios: hæc est Danaeïa Persis:
Vrbs in Achemenijs uallibus illa fuit.
I lle, uel ille, duces: & erunt, quæ nomina dicas:
Si poteris, uere: si minus, apta tamen.
D ant etiam positis aditum conuiuia mensis:
Est aliquid præter uina, quod inde petas.
S æpe illic positis, teneris adducta lacertis
Purpureus Bacchi cornua pressit amor.

V inaq; cum bibulas sparsere Cupidinis alas:
Permanet: & capto stat grauis ille loco.
I lle quidem pennas uelociter excutit udas:
Sed tamen & spargi pectus amore nocet.
V ina parant animos: faciuntq; caloribus aptos:
Cura fugit multo, diluiturq; mero.
T unc ueniunt risus: tum pauper cornua sumit:
Tunc dolor, & curæ, rugaq; frontis abit.
T unc aperit mentes, æuo rarissima nostro,
Simplicitas, artes excutiente deo.
I llic sæpe animos iuuenum rapuere puellæ:
Et uenus in uinis ignis in igne fuit.
H ic tu fallaci nimium ne crede lucernæ:
Iudicio formæ noxq;, merumq; nocet.
L uce deas cœloq; Paris spectauit aperto:
Cum dixit Veneri: uincis utranq; Venus.
N octe latent mendæ: uitioq; ignoscitur omni:
Horaq; formosam quamlibet illa facit.
C onsule de gemmis, de tincta murice lana,
Consule de facie, corporibusq;, diem.
Quid tibi fœmineos cœtus uenatibus aptos
Enumerem? numero cedet arena meo.
Quid referam Baias? prætextaq; littora uelis?
Et, quæ de calido sulfure fumat, aquam?
H inc aliquis uulnus referens in pectore, dixit,
Non hæc (ut fama est) unda salubris erat.
E cce suburbanæ templum nemorale Dianæ,
Partaq; per gladios regna nocente manu.
I lla quod est uirgo: quod tela Cupidinis odit:
Multa dedit populo uulnera: multa dabit.

H actenus unde legas quod ames: ubi retia tendas:
Præcipit imparibus uecta Thaleia modis.
N unc tibi quæ placuit, quas sit capienda per artes:
Dicere præcipuæ molior artis opus.
Q uisquis ubiq;, uiri dociles aduertite mentes:
Polliciti sq; fauens uulgus adeste meis.
P rima tuæ menti ueniat fiducia, cunctas
Posse capi: capies: tu modo tende plagas.
V ere prius uolucres taceant, æstate cicadæ:
Mænalius lepori det sua terga canis:
F œmina quàm iuueni blande tentata repugnet:
Hæc quoq;, quam poteris credere nolle, uolet.
V t'q; uiro furtiua uenus, sic grata puellæ est:
Vir male dissimulat: tectius illa cupit.
C onueniat maribus, ne quam nos ante rogemus:
Fœmina iam partes uicta rogantis agat.
M ollibus in pratis admugit fœmina tauro:
Fœmina cornipedi semper adhinnit equo.
P arcior in nobis, nec tam furiosa libido est:
Legitimum finem flamma uirilis habet.
B yblida quid referam? uetito quæ fratris amore
Arsit: & est laqueo fortiter ulta nefas.
M yrrha patrem, sed non qua filia debet, amauit:
Et nunc obducto cortice pressa latet.
I llius lachrymis, quas arbore fundit odora,
Vngimur: & dominæ nomina gutta tenet.
F orte sub umbrosis nemorosæ uallibus Idæ,
Candidus armenti gloria taurus erat,
S ignatus tenui media inter cornua nigro:
Vna fuit labes: cætera lactis erant.

Illum Cnossiades'que, Cydoniades'que iuuencæ
Optarunt tergo sustinuisse suo.
Pasiphaë fieri gaudebat adultera tauri:
Inuida formosas oderat illa boues.
Nota cano: non hoc, quæ centum sustinet urbes:
Quamuis sit mendax: Creta negare potest.
Ipsa nouas frondes, & prata tenerrima, tauro
Fertur inassueta subsecuisse manu.
It comes armentis: nec ituram cura moratur
Coniugis: & Minos à boue uictus erat.
Quid tibi Pasiphaë pretiosas sumere uestes?
Ille tuus nullas sentit adulter opes.
Quid tibi cum speculo montana armenta petenti?
Quid toties positas fingis inepta comas?
Crede tamen speculo, quod te negat esse iuuencam
Quàm cuperes fronti cornua nata tuæ.
Siue placet Minos: nullus quæratur adulter:
Siue uirum mauis fallere: falle uiro.
In nemus, & saltus thalamo regina relicto
Fertur, ut aonio concita baccha deo.
Ah quoties uultu uaccam spectauit iniquo:
Et dixit: domino cur placet ista meo?
Aspice, ut ante ipsum teneris exultat in herbis:
Nec dubito, quin se stulta placere putet.
Dixit: & ingenti iandudum de grege duci
Iussit: & immeritam sub iuga curua trahi:
Aut cadere ante aras, commentaque sacra coëgit:
Et tenuit læta pellicis exta manu.
Pellicibus quoties placauit numina cæsis:
Atque ait exta tenens: ite, placete meo.

E t modo se fieri Europam, modo postulat Io:
 Altera quod bos est: altera uecta boue.
H anc tamen impleuit uacca deceptus acerna
 Dux gregis: & partu proditus author erat.
C ressa thyesteo si se abstinuisset amore:
 (O quantum est, uni posse placere uiro)
N on medium rupisset iter: curruq; retorto
 Auroram uersis Phoebus adisset equis.
F ilia purpureos Niso furata capillos,
 Puppe cadens celsa, facta refertur auis.
A ltera Scylla maris monstrum, medicamine Circes
 Pube premit rabidos, inguinibusq; canes.
Q ui Martem terris, Neptunum effugit in undis:
 Coniugis Atrides uictima dira fuit.
C ui non defleta est ephyraeae flamma Creusae?
 Et nece natorum sanguinolenta parens?
F leuit amyntorides per inania lumina Phoenix:
 Hippolytum rapidi diripuistis equi.
Q uid fodis immeritis Phineu sua lumina natis?
 Poena reuersura est in caput ista tuum.
O mnia foeminea sunt ista libidine mota:
 Acrior est nostra: plusq; furoris habet.
E rgo age ne dubita cunctas superare puellas:
 Vix erit e multis quae neget una tibi.
Q uae dant, quaeq; negant, gaudent tamen esse rogatae.
 Vt iam fallaris: tuta repulsa tua est.
S ed cur fallaris? cum sit noua grata uoluptas?
 Et capiant animos plus aliena suis?
F ertilior seges est alienis semper in agris:
 Vicinumq; pecus grandius uber habet.

S ed prius ancillam captatæ nosse puellæ
  Cura sit: accessus molliet ipsa tuos.
P roxima consilijs dominæ sit ut illa, uideto:
  Néue parum tacitis conscia fida iocis.
H anc tu pollicitis, hanc tu corrumpe rogando:
  Quod petis, ex facili, si uolet illa, feres.
I lla leget tempus (medici quoq; tempora seruant)
  Quo facilis dominæ mens sit, & apta capi.
M ens erit apta capi tunc, cum lætissima rerum,
  Vt seges in pingui luxuriabit humo.
P ectora dum gaudent: nec sunt astricta dolore:
  Ipsa patent: blanda tum subit arte Venus.
T unc cum tristis erat, defensa est Ilion armis:
  Militibus grauidum læta recepit equum.
T um quoq; tentanda est: cum pellice læsa dolebit:
  Tunc facies, opera ne sit inulta tua.
H anc, matutinos pectens ancilla capillos
  Incitet: & uelo remigis addat opem.
E t secum tenui suspirans murmure dicat.
  Vt puto, non poteris ipsa referre uicem.
T unc de te narret: tunc persuadentia uerba
  Addat: & insano iuret amore mori.
S ed propera, ne uela cadant: iræq; residant:
  Vt fragilis glacies, interit ira mora.
Quæris, an hanc ipsam prosit uiolare ministram?
  Talibus admissis alea grandis inest.
H æc ad concubitum fit sedula, tardior illa:
  Hæc dominæ munus temperat, illa sibi.
C asus in euentu est. licet hic indulgeat ausis:
  Consilium tamen est abstinuisse meum.

N on ego per præceps, & acuta cacumina uadam:
Nec iuuenum quisquam me duce captus erit.
S i tamen illa tibi, dum dat, recipit'q; tabellas:
Corpore, non tantum sedulitate, placet:
F ac domina potiare prius: comes illa sequatur:
Non tibi ab ancilla est incipienda uenus.
H oc unum moneo (siquid modo creditur arti)
Nec mea dicta rapax per mare uentus agat:
A ut nunquam tentes: aut perfice. tollitur index:
Cum semel in partem criminis illa uenit.
N on auis utiliter uiscatis effugit alis:
Non bene de laxis cassibus exit aper.
S aucius arrepto piscis retinetur ab hamo:
Opprime tentatam: nec, nisi uictor, abi.
T um neq; te prodet communi noxia culpa:
Factaq; erunt dominæ, dictaq; nota tibi.
S ed bene cæletur: bene si cælabitur index:
Notitiæ suberit semper amica tuæ.
T empora qui Solis operosa colentibus arua,
Fallitur, & nautis aspicienda putat.
N ec semper credenda ceres fallacibus aruis:
Nec semper uiridi concaua puppis aquæ:
N ec teneras tutum est semper captare puellas:
Sæpe dato melius tempore fiet idem.
S iue dies suberit natalis: siue calendæ,
Quas Venerem Marti continuasse iuuat:
S iue erit ornatus, non ut fuit ante, sigillis:
Sed regum positas circus habebit opes:
D iffer opus: tunc tristis hyems, tunc Pleiades instant:
Tunc tener æquorea mergitur Hœdus aqua:

Tunc bene desinitur: tunc, siquis creditur alto,
Vix tenuit laceræ naufraga membra ratis.
Tunc licet incipias: qua flebilis Allia luce
Vulneribus latijs sanguinolenta fuit:
Quáq; die redeunt rebus minus apta gerendis
Culta palæstino septima festa uiro.
Magna superstitio tibi sit natalis amicæ:
Quáq; aliquid dandum est, illa sit atra dies.
Cum bene uitaris: tamen auferet: inuenit artem
Fœmina: qua cupidi carpat amantis opes.
Institor ad dominam ueniet discinctus emacem:
Expediet merces teq; sedente suas.
Quas illa, inspicias, sapere ut uideare, rogabit:
Oscula deinde dabit: deinde rogabit, emas.
Hoc fore contentam multos iurabit in annos:
Nunc opus esse sibi, nunc bene dicet emi.
Si non esse domi, quos des, causabere nummos:
Littera poscetur: nec didicisse iuuat.
Quid, quasi natali cum poscit munera libo?
Et quoties opus est, nascitur illa sibi?
Quid cum mendaci damno mœstissima plorat?
Elapsusq; caua fingitur aure lapis?
Multa rogant reddenda dari: data reddere nolunt.
Perdis: & in damno gratia nulla tuo est.
Non mihi, sacrilegas meretricum ut persequar artes,
Cum totidem linguis, sint satis ora decem.
Cera uadum tentet rasis infusa tabellis:
Cera tuæ primum conscia mentis eat.
Blanditias ferat illa tuas, imitataq; amantum
Verba: nec exiguas, quisquis es, adde preces.

Hectora donauit Priamo prece motus Achilles:
Flectitur iratus uoce rogante deus.
Promittas, facito: quid enim promittere lædit?
Pollicitis diues quilibet esse potest.
Spes tenet in tempus, semel est si credita, longum:
Illa quidem fallax, sed tamen apta dea est.
Si dederis quicquam, poteris ratione relinqui:
Præteritum tulerit: perdiderit'q; nihil.
Et quæ non dederis, semper uideare daturus:
Sic dominum sterilis sæpe fefellit ager.
Sic, ne perdiderit, non cessat perdere lusor:
Et reuocat cupidas alea sæpe manus.
Hoc opus, hic labor est: primum sine munere iungi.
Si dederit gratis: quæ dedit, usq; dabit.
Ergo eat, & blandis peraretur littera uerbis:
Exploret'q; animos: primaq; tentet iter.
Littera Cydippen pomo perlata fefellit:
Insciaq; est uerbis capta puella suis.
Disce bonas artes (moneo) romana iuuentus:
Non tantum trepidos ut tueare reos.
Quàm populus, iudex'q; grauis, lectus'q; senatus:
Tam dabit eloquio uicta puella manus.
Sed lateant uires: nec sis in fronte disertus:
Effugiant uoces uerba molesta tuæ.
Quis, nisi mentis inops, teneræ declamat amicæ?
Sæpe ualens odij littera causa fuit.
Sit tibi credibilis sermo, consuetaq; uerba,
Blanda tamen, præsens ut uideare loqui.
Si non accipiet scriptum: illectum'q; remittet:
Lecturam spera: propositum'q; tene.

Tempore

Tempore difficiles ueniunt ad aratra iuuenci:
Tempore lenta pati frena docentur equi:
Ferreus assiduo consumitur annulus usu:
Interit assidua uomer aduncus humo.
Quid magis est durum saxo? quid mollius unda?
Dura tamen molli saxa cauantur aqua.
Penelopen ipsam, persstes modo, tempore uinces:
Capta uides sero Pergama, capta tamen.
Legerit, & nolit rescribere: cogere noli:
Tu modo blanditias fac legat ipsa tuas.
Quæ uoluit legisse, uolet rescribere lectis:
Per numeros ueniunt ista, gradusq; suos.
Forsitan & primo ueniet tibi littera tristis:
Quæq; roget, ne se sollicitare uelis.
Quod rogat illa, timet: quod nõ rogat, optat, ut instes:
Insequere: & uoti postmodo compos eris.
Interea siue illa toro resupina feratur:
Lecticam dominæ dissimulanter adi.
Néue aliquis uerbis odiosas afferat aures:
Quàm potes ambiguis callidus abde notis.
Seu pedibus uacuis illi spatiosa teretur
Porticus: hic socias tu quoq; iunge moras.
Et modo præcedas, facito: modo terga sequaris:
Et modo festines: & modo lentus eas.
Nec tibi de medijs aliquam transire columnis
Sit pudor: aut lateri continuasse latus.
Nec sine te curuo sedeat speciosa theatro.
Quod spectes, humeris afferet illa suis.
Illam respicias, illam mirere licebit:
Multa supercilio, multa loquare notis.

Et plaudas aliquo mimo saltante puellæ:
Et faueas illi, quisquis agatur amans.
Cum surgit, surgas: donec sedet illa, sedeto:
Arbitrio dominæ tempora perde tuæ.
Sed tibi nec ferro placeat torquere capillos:
Nec tua mordaci pumice crura teras.
Ista iube faciant, quorum Cybeleïa mater
Concinitur phrygijs exululata modis.
Forma uiros neglecta decet. Minoida Theseus
Abstulit a nulla tempora comptus acu.
Hippolytum Phædra, nec erat bene cultus, amauit.
Cura deæ, syluis aptus Adonis erat.
Munditiæ placeant: fuscentur corpora campo:
Sit bene conueniens, & sine labe toga.
Linguaq; nec rigeat: careant rubigine dentes:
Nec uagus in laxa pes tibi pelle natet.
Nec male deformet rigidos tonsura capillos:
Sit coma, sit docta barba resecta manu.
Et nihil emineant, & sint sine sordibus ungues:
Inq; caua nullus stet tibi nare pilus.
Nec male odorati sit tristis anhelitus oris:
Nec lædat nares uirq;, paterq; gregis.
Cætera lasciuæ faciant, concede, puellæ:
Vel siquis male uir quærit habere uirum.
Ecce suum uatem Liber uocat: hic quoq; amantes
Adiuuat: & flammæ, qua calet ipse, fauet.
Cnossis in ignotis amens errabat arenis:
Qua breuis æquoreis Dia feritur aquis:
Vtq; erat e somno, tunica uelata recincta,
Nuda pedem, croceas irreligata comas,

Thesea crudelem surdas clamabat ad undas,
Indigno teneras imbre rigante genas.
Clamabat, flebat'q; simul: sed utrunq; decebat:
Nec facta est lachrymis turpior illa suis.
Iam'q; iterum tundens mollissima pectora palmis,
Perfidus ille abijt: quid mihi fiet? ait.
Quid mihi fiet? ait: sonuerunt cymbala toto
Littore: & attonita tympana pulsa manu.
Excidit illa metu: rupit'q; nouissima uerba:
Nullus in exanimi corpore sanguis erat.
Ecce mimallonides sparsis in terga capillis:
Ecce leues satyri, præuia turba dei:
Ebrius ecce senex pando Silenus asello
Vix sedet: & pressas continet arte iubas.
Dum sequitur bacchas: bacchæ fugiunt'q;, petunt'q;:
Quadrupedem ferula dum malus urget eques:
In caput aurito cecidit delapsus asello.
Clamarunt satyri, surge age, surge pater.
Iam deus in curru, quem summum texerat uuis:
Tigribus adiunctis aurea lora dabat.
Et color, & Theseus, & uox abiere puellæ:
Ter'q; fugam petijt: ter'q; retenta metu est.
Horruit, ut steriles, agitat quas uentus, aristæ:
Vt leuis in madida canna palude tremit.
Cui deus, En adsum tibi cura fidelior, inquit:
Pone metum: Bacchi Cnossias uxor eris.
Munus habe cælum: cælo spectabere sydus:
Sæpe reges dubiam cressā puella ratem.
Dixit: & è curru, ne tigres illa timeret:
Desilit: imposito cessit arena pede.

Implicitamq́; sinu (neq; enim pugnare ualebat)
Abstulit: ut facile est omnia posse deo.
Pars hymenæe canunt: pars altera euoe clamant:
Sic coëunt sacro nupta, deusq́; toro.
Ergo, ubi contigerint positi tibi munera Bacchi:
Atq; erit in socij fœmina parte tori:
Nycteliumq́; patrem, nocturnaq; sacra precare:
Ne iubeant capiti uina nocere tuo.
Hic tibi multa licet sermone latentia ficto
Dicere: quæ dici sentiat illa sibi.
Blanditiasq́; leues tenui perscribere uino:
Vt dominam in mensa se legat illa tuam.
Atq; oculos oculis spectare fatentibus ignem.
Sæpe tacens uocem, uerbaq; uultus habet.
Fac primus rapias illius tacta labellis
Pocula: quaq́; bibit parte puella, bibas.
Et quencunq; cibum digitis libauerit illa,
Tu pete: dumq́; petes, sit tibi tacta manus.
Sint etiam tua uota, uiro placuisse puellæ:
Vtilior uotis factus amicus erit.
Huic, si forte bibas, sortem concede priorem:
Huic detur capiti missa corona tuo.
Siue erit inferior, seu par, prior omnia sumat:
Nec dubites illi uerba secunda loqui.
Tuta, frequensq́; uia est, per amici fallere nomen:
Tuta frequensq́; licet sit uia: crimen habet.
Inde propinator nimium quoq; multa propinet:
Et sibi mandatis plura uidenda putet.
Certa tibi à nobis dabitur mensura bibendi.
Officium præstent mensq́;, pedesq́; suum.

I urgia præcipue uino stimulata caueto:
Et nimium faciles ad fera bella manus.
O cidit Eurytion stulte data uina bibendo:
Aptior est dulci mensa, merumq́; ioco.
S i uox est, canta: si mollia brachia, salta:
Et, quacunq; potes dote placere, place.
E brietas ut uera nocet: sic ficta iuuabit:
Fac titubet blæso subdola lingua sono:
V t quidquid dicas, faciásue proteruius æquo:
Credatur nimium causa fuisse merum.
E t bene dic dominæ, bene, cum quo dormiet illa:
Sed male sit tacita mente precare uiro.
A t, cum discedet mensa conuiua remota:
Ipsa tibi accessus turba, locumq́; dabit.
I nsere te turbæ: leuiterq́; admotus eunti
Velle latus digitis: & pede tange pedem.
C olloquij iam tempus adest: fuge rustice longe
Hinc pudor: audacem sorsq́;, Venusq́; iuuant.
N on tua sub nostras ueniet facundia leges:
Fac tantum cupias, sponte disertus eris.
E st & agendus amans, imitandaq; uulnera uerbis:
Hic tibi quæratur qualibet arte fides.
N ec credi labor est: sibi quæq; uidetur amanda:
Pessima sit, nulli non sua forma placet.
S æpe tamen uere cœpit simulator amare:
Sæpe, quod incipiens finxerat esse: fuit.
Quo magis o faciles imitantibus este puellæ:
Fiet amor uerus, qui modo fictus erat.
B landitijs animum furtim deprendere nunc sit:
Vt pendens liquida ripa subitur aqua.

Nec faciem, nec te pigeat laudare capillos,
Et teretes digitos, exiguumq́; pedem.
Delectant etiam castas præconia formæ:
Virginibus curæ est, grataq; forma sua.
Nam cur in phrygijs Iunonem, & Pallada syluis
Nunc quoq; iudicium non tenuisse pudet?
Laudatas ostendit auis iunonia pennas:
Si tacitus spectes, illa recondit opes.
Quadrupedes, inter rapidi certamina cursus,
Depexæq́; iubæ, plausaq; colla iuuant.
Nec timide promitte: trahunt promissa puellas.
Pollicitis testes quoslibet adde deos.
Iuppiter ex alto periuria ridet amantum:
Et iubet æolios irrita ferre notos.
Per Styga Iunoni falsum iurare solebat
Iuppiter: exemplo nunc fauet ille suo.
Expedit esse deos: &, ut expedit, esse putemus:
Dentur in antiquos thura, merumq́; focos.
Nec secura quies illos, similisq́; sopori
Detinet: innocui uiuite: numen adest.
Reddite depositum: pietas sua fœdera seruet:
Fraus absit: uacuas cædis habete manus.
Ludite, si sapitis, solas impune puellas.
Hac minus est una fraude pudenda fides.
Fallite fallentes: ex magna parte profanum
Sunt genus: in laqueos, quos posuere, cadant.
Dicitur Aegyptus caruisse iuuantibus arua
Imbribus: atq; annis sicca fuisse nouem:
Cum Thrasius Busirin adit: monstratq́; piari
Hospitis effuso sanguine posse Iouem.

I lli Busiris, fies Iouis hostia primus,
Inquit: & Aegypto tu dabis hospes aquam.
E t Phalaris tauro uiolenti membra Perilli
Torruit: infelix imbuit author opus.
I ustus uterq; fuit. neq; enim lex æquior ulla est:
Quàm necis artifices arte perire sua.
E rgo & periuras merito periuria fallant:
Exemplo doleat fœmina læsa suo.
E t lachrymæ prosunt: lachrymis adamãta mouebis:
Fac, madidas uideat, si potes, illa genas.
S i lachrymæ (neq; enim ueniũt in tempore semper)
Deficiunt: uda lumina tange manu.
Q uis sapiens blandis non misceat oscula uerbis?
Illa licet non det: non data sume tamen.
P ugnabit primo fortassis: & improbe dicet:
Pugnando uinci se tamen illa uolet.
T antum ne noceant teneris male rapta labellis,
Ne'ue queri possit, dura fuisse, caue.
O scula qui sumpsit: si non & cætera sumpsit:
Hæc quoq;, quæ data sunt, perdere dignus erat.
Q uantum defuerat pleno post oscula uoto?
Hei mihi, rusticitas, non pudor ille fuit.
V im licet appellent: grata est uis illa puellis:
Quod iuuat, inuitæ sæpe dedisse uolunt.
Q uæcunq; est Veneris subita uiolata rapina,
Gaudet: & improbitas muneris instar habet.
A t quæ, cum posset cogi, non tacta recessit:
Vt simulet uultu gaudia: tristis erit.
V im passa est Phœbe: uis est illata sorori:
Et gratus raptis raptor uterq; fuit.

F abula nota quidem, ſed non indigna referri,
Scyrias hæmonio uicta puella uiro.
I am dea laudatæ dederat mala præmia formæ
Colle ſub idæo uincere digna Venus:
I am nurus ad Priamum diuerſo uenerat orbe:
Grataq; in iliacis mœnibus uxor erat:
I urabant omnes in læſi uerba mariti:
Nam dolor, unius, publica, cauſa fuit.
T urpe, niſi hoc matris precibus tribuiſſet, Achilles
Veſte uirum longa diſſimulatus erat.
Quid facis Aeacide? non ſunt tua munera lanæ:
Tu titulos alia Palladis arte petas.
Quid tibi cum calathis? clypeo manus apta ferendo.
Penſa quid in dextra, qua cadet Hector, habes?
R eijce ſuccinctos operoſo ſtamine fuſos:
Quaſſanda eſt iſta pelias haſta manu.
F orte eras in thalamo uirgo regalis eodem:
Hæc illum ſtupro comperit eſſe uirum.
V iribus illa quidem uicta eſt (ita credere oportet)
Sed uoluit uinci uiribus illa tamen.
S æpe mane dixit, cum iam properaret Achilles:
Fortia nam poſita ſumpſerat arma colo.
V is ubi nunc illa eſt? quid blanda uoce moraris
Authorem ſtupri Deidameia tui?
S cilicet, ut pudor eſt, quidam cœpiſſe priorem:
Sic alio gratum eſt incipiente pati.
A h nimia eſt propriæ iuueni fiducia formæ:
Expectet ſiquis, dum prior illa roget.
V ir prior accedat: uir uerba precantia dicat:
Excipiat blandas comiter illa preces.

Vt potiare, roga: tantum cupit illa rogari:
Da causam uoti principiumq; tui.
Iuppiter ad ueteres supplex heroidas ibat:
Corripuit magnum nulla puella Iouem.
Si tamen à precibus tumidos accedere fastus
Senseris: incepto parce: referq; pedem.
Quod refugit, multæ cupiunt: odere, quod instat.
Lenius instando tædia tolle tui.
Nec spes est Veneris semper profitenda roganti:
Intret amicitiæ nomine tectus amor.
Hoc aditu uidi tetricæ data uerba puellæ:
Qui fuerat cultor, factus amator erat.
Candidus in nauta turpis color: æquoris unda
Debet, & à radijs syderis esse niger.
Turpis in agricola: quia uomere semper adunco,
Et grauibus rastris sub Ioue uersat humum.
Et tu, palladiæ petitur cui fama coronæ:
Candida si fuerint corpora: turpis eris.
Palleat omnis amans: color est hic aptus amanti
Hoc decet: hoc multi non ualuisse putant.
Pallidus in Lyricen syluis errabat Orion:
Pallidus in lenta Naide Daphnis erat.
Arguat & macies animum: nec turpe putaris,
Pileolum nitidis imposuisse comis.
Attenuant iuuenum uigilatæ corpora noctes:
Curaq;, &, in magno qui fit amore, dolor.
Vt uoto potiare tuo, miserabilis esto:
Vt, qui te uideat, dicere possit, amas.
Conquerar, an moneam, mistum fas esse, nefasq;?
Nomen amicitia est, nomen inane fides.

Hei mihi non tutum est, quod amas, laudare sodali:
Cum tibi laudanti credidit: ipse subit.
At non Actorides lectum temerauit Achillis.
Quantum ad Pirithoum, Phædra pudica fuit.
Hermionen Pylades, qua Pallada Phœbus, amauit:
Quod'q; tibi geminus Tyndari Castor, erat.
Siquis idem sperat: laturas poma myricas
Speret: & è medio flumine mella petat.
Nil, nisi turpe, iuuat: curæ est sua cuiq; uoluptas:
Hæc quoq; ab alterius grata dolore uenit.
Heu facinus, non est hostis metuendus amanti:
Quos credis fidos, effuge: tutus eris.
Cognatum, fratrem'q; caue, fidum'q; sodalem.
Præbebit ueros hæc tibi turba metus.
Finiturus eram: sed sunt diuersa puellis
Pectora: mille animos excipe mille modis.
Nec tellus eadem parit omnia: uitibus illa
Conuenit, hæc oleis: hic bene farra uirent.
Pectoribus mores tot sunt, quot in orbe figuræ:
Qui sapit, innumeris moribus aptus erit.
Vtq; leuis Proteus modo se tenuabat in undas:
Nunc leo, nunc arbor, nunc erat hirtus aper.
Hi iaculo pisces, illi capiuntur ab hamis:
Hos caua contento retia fune trahunt:
Nec tibi conueniet cunctos modus unus ad annos.
Longius insidias cerua uidebit anus.
Si doctus uideare rudi, petulans'ue pudenti:
Diffidet miseræ protinus illa sibi.
Inde fit, ut quæ se timuit committere honesto:
Vilis in amplexus inferioris eat.

Pars superat cœpti, pars est exhausta, laboris:
Hic teneat nostras anchora iacta rates.

PVBLII OVIDII NASONIS SVLMONENSIS DE ARTE AMANDI LIBER SECVNDVS.

Dicite io Pæan: & io bis dicite Pæan:
Decidit in casses præda petita meos.
Lætus amãs donet uiridi mea carmia palma:
Præferor Ascræo, Mæonioq; seni.
Talis ab armiferis Priameïus hospes Amyclis
Candida cum rapta coniuge uela dabat.
Talis erat, qui te curru uictore ferebat,
Vecta peregrinis Hippodameia rotis.
Quid properas iuuenis? medijs tua pinus in undis
Nauigat: & longe, quem peto, portus abest.
Non satis inuenisse tibi est me uate puellam:
Arte mea capta est: arte tenenda mea est.
Nec minor est uirtus, quam quærere, parta tueri:
Casus inest illic: hic erit artis opus.
Nunc mihi, siquando, puer, & Cytherea, fauete:
Nunc Erato: nam tu nomen amoris habes.
Magna paro: quas possit amor remanere per artes
Dicere, tam uasto peruagus orbe puer.
Et leuis est: & habet geminas, quibus euolet, alas:
Difficile est illis imposuisse modum.
Hospitis effugio præcluserat omnia Minos:
Audacem pennis repperit ille uiam.
Dædalus ut clausit conceptum crimine matris
Semibouemq; uirum, semiuirumq; bouem:

S it modus exilio, dixit, iustissime Minos:
Accipiat cineres terra paterna meos.
E t, quoniam in patria fatis agitatus iniquis
Viuere non potui: da mihi posse mori.
D a reditum puero: senis est si gratia uilis:
Si non uis puero parcere: parce seni.
D ixerat hæc: sed & hæc, & multo plura licebat
Dicere: & egressus non dabat ille uiro.
Quod simul ac sensit: nunc nunc ò Dædale, dixit,
Materiam, qua sis ingeniosus, habes.
P ossidet & terras, & possidet æquora Minos:
Nec tellus nostræ, nec patet unda fugæ.
R estat iter cœli: cœlo tentabimus ire:
Da ueniam cœpto Iuppiter alte meo.
N on ego sydereas affecto tangere sedes.
Qua fugiam dominum nulla, nisi ista uia est.
P er styga detur iter: stygias transnabimus undas.
Sunt mihi naturæ iura nouanda meæ.
I ngenium mala sæpe mouent: quis crederet unquã
Aërias hominem carpere posse uias?
R emigium uolucrum disponit in ordine pennas:
Et leue per lini uincula nectit opus:
I maq; pars ceris astringitur igne solutis:
Finitusq; nouæ iam labor artis erat.
T ractabat ceramq; puer, pennasq; renidens,
Nescius hæc humeris arma parata suis.
C ui pater, his (inquit) patria est adeunda carinis:
Hac nobis Minos effugiendus ope est.
A ëra non potuit Minos, alia omnia clausit:
Quà licet, inuentis aëra rumpe meis.

S ed tibi non uirgo Tegeæa, comesq́; Bootes,
Ensifer Orion, aspiciendus erit:
M e pennis sectare datis: ego præuius ibo:
Sit tibi cura sequi: me duce tutus eris.
N am siue ætherias uicino sole per auras
Ibimus: impatiens cera caloris erit.
S iue humiles propiore freto iactabimus alas:
Mobilis æquoreis penna madescet aquis.
I nter utrunq; uola: uentos quoq; nate caueto:
Quáq; ferent auræ, uela secunda dato.
D um monet: aptat opus puero: monstratq́; moueri:
Erudit infirmas ut sua mater aues.
I nde suis factas humeris accommodat alas:
Perq́; nouum timidus corpora librat iter.
I amq́; uolaturus paruo dedit oscula nato:
Nec patriæ lachrymas continuere genæ.
M onte minor collis, campis erat altior æquis:
Hinc data sunt miseræ corpora bina fugæ.
E t mouet ipse suas, & nati respicit alas
Dædalus: & cursus sustinet usq; suos.
I amq́; nouum delectat iter: positoq́; timore
Icarus audaci fortius arte uolat.
H os aliquis, tremula dum captat arundine pisces:
Vidit: & inceptum dextra reliquit opus.
I am Samos à læua fuerat, Naxosq́; relictæ,
Et Paros, & clario Delos amata deo.
D extra Lebynthos erat, syluisq́; umbrosa Pachynne,
Cinctaq; piscosis Astypalæa uadis:
C um puer incautis nimium temerarius annis
Altius egit iter: deseruitq́; patrem.

Vincla labant: & cera deo propiore liquescit:
Nec tenues uenti brachia mota tenent.
Territus à summo despexit in æquora cœlo:
Nox oculis pauido uenit oborta metu.
Tabuerant ceræ: nudos quatit ille lacertos:
Et trepidat: nec, quo sustineatur, habet.
Decidit: atq; cadens, pater ò pater auferor, inquit,
Clauserunt uirides ora loquentis aquæ.
At pater infelix, non iam pater, Icare, clamat,
Icare, clamat, ubi es? quó ue sub axe uolas?
Icare, clamabat: pennas aspexit in undis:
Ossa tegit tellus: æquora nomen habent.
Non potuit Minos hominis compescere pennas:
Ipse deum uolucrem detinuisse paro.
Fallitur, hæmonias siquis decurrit ad artes:
Datq; quod à teneri fronte reuellit equi.
Non facient, ut uiuat amor, medeides herbæ,
Mistaq; cum magicis marsa uenena sonis.
Phasias Aesoniden, Circe tenuisset Vlyssem:
Si modo seruari carmine posset amor.
Nec data profuerint pallentia philtra puellis:
Philtra nocent animus: uimq; furoris habent.
Sit procul omne nefas: ut ameris, amabilis esto:
Quod tibi non facies solaue forma dabit:
Sit licet antiquo Nireus adamatus Homero,
Naïadumq; tener crimine raptus Hylas.
Vt dominam teneas: nec te mirere relictum:
Ingenij dotes corporis adde bonis.
Forma bonum fragile est: q̃tumq; accedit ad annos,
Fit minor: & spatio carpitur ipsa suo.

N ec semper uiolæ, nec semper lilia florent:
Et riget amissa spina relicta rosa.
E t tibi iam uenient cani formose capilli:
Iam uenient rugæ, quæ tibi corpus arent.
I am molire animum, qui duret: & astrue formam:
Solus ad extremos permanet ille rogos.
N ec leuis ingenuas pectus coluisse per artes
Cura sit: & linguas edidicisse duas.
N on formosus erat, sed erat facundus Vlysses:
Et tamen æquoreas torsit amore deas.
A h quoties illum doluit properare Calypso:
Remigioq; aptas esse negauit aquas.
H æc Troiæ casus iterumq;, iterumq; rogabat:
Ille referre aliter sæpe solebat idem.
L ittore constiterant: illic quoq; pulchra Calypso
Exigit odrysii fata cruenta ducis.
I lle leui uirga (uirgam nam forte tenebat)
Quod rogat, in spisso littore pingit opus.
H æc (inquit) Troia est (muros in littore fecit)
Hic tibi sit Simois: hæc mea castra puta.
C ampus erat (campum fecit) quem cæde Dolonis
Sparsimus, hæmonios dum uigil optat equos.
I llic Sithonij fuerant tentoria Rhesi:
Hac ego sum captis nocte reuersus equis.
P luraq; pingebat: subitus cum pergama fluctus
Abstulit, & Rhesi cum duce castra suo.
T um dea, Quas, inquit, fidas tibi credis ituro?
Perdiderint undæ nomina quanta uides?
E rgo age fallaci timide confide figuræ
Quisquis es: atq; aliquid corpore pluris habe.

D extera præcipue capit indulgentia mentes:
Asperitas odium, sæuaq; bella mouet.
O dimus accipitrem: quia uiuit semper in armis:
Et pauidum solitos in pecus ire lupos.
A t caret insidijs hominum: quia mitis hirundo est:
Quasq; colat turres chaonis ales habet.
E ste procul lites, & amaræ prælia linguæ:
Dulcibus est uerbis mollis alendus amor.
L ite fugant nuptæq; uiros, nuptasq; mariti:
Inq; uicem credunt rem sibi semper agi.
H oc decet uxores: dos est uxoria lites:
Audiat optatos semper amica sonos.
N on legis iussu lectum uenistis in unum:
Fungitur in uobis munere legis amor.
B landitias molles, auresq; iuuantia uerba
Affer: ut aduentu læta sit ipsa tuo.
N on ego diuitibus uenio præceptor amandi:
Nil opus est illi, qui dabit, arte mea.
S ecum habet ingenium, qui, cum libet, accipe dicit:
Cedimus, inuentis plus habet ille meis.
P auperibus uates ego sum: quia pauper amaui:
Cum dare non possem munera: uerba dabam.
P auper amet caute: timeat male dicere pauper:
Multaq; diuitibus non patienda ferat.
M e iratum memini dominæ turbasse capillos:
Hæc mihi quàm multos abstulit ira dies?
N ec puto, nec sensi tunicam laniasse: sed ipsa
Dixerat: & pretio est illa redempta meo.
E t uos (si sapitis) uestri peccata magistri
Effugite: & culpæ damna timete meæ.

Prælia

Praelia cum Parthis, cum culta pax sit amica,
Et iocus, & causas quidquid amoris habet.
Si nec blanda satis, nec erit tibi comis amica:
Perfer, & obdura: postmodo mitis erit.
Flectitur obsequio curuatus ab arbore ramus:
Franges: si uires experiere tuas.
Obsequio transnantur aquae: nec uincere possis
Flumina: si contra, quàm rapit unda, nates.
Obsequium tigresq́; domat, tumidosq́; leones:
Rustica paulatim taurus aratra subit.
Quid fuit asperius nonacrina Atalanta?
Succubuit meritis trux tamen illa uiri.
Saepe suos casus, nec mitia facta puellae
Flesse sub arboribus Melaniona ferunt.
Saepe tulit iusso fallentia retia collo:
Saepe fera toruos cuspide fixit apros.
Sensit & Ilei contentum saucius arcum:
Sed tamen hoc arcu notior alter erat.
Non te maenalias armatum scandere syluas:
Nec iubeo collo retia ferre tuo.
Pectora nec missis iubeo praebere sagittis:
Artis erunt cautae mollia iussa meae.
Cede repugnanti: cedendo uictor abibis:
Fac modo quas partes illa iubebit, agas.
Arguit, arguito: quidquid probat illa, probato:
Quod dicit, dicas: quod negat illa, neges.
Riserit: arride: si flerit, flere memento:
Imponat leges uultibus illa tuis.
Seu ludet numerosq́; manu iactabit eburnos:
Tu male iactato: tu bene iacta dato.

S eu iacies talos, uictam ne poena sequatur,
Damnosi facito stent tibi saepe canes.
S iue latrocinij sub imagine calculus ibit:
Fac pereat uitreo miles ab hoste tuus.
I pse tene distincta tuis umbracula uirgis:
Ipse fac in turba, quà uenit illa, locum.
N ec dubita tereti scamnum producere lecto:
Et tenero soleam deme, uel adde pedi.
S aepe etiam dominae, quamuis horrebis & ipse,
Algentis manus est calfacienda sinu.
N ec tibi turpe puta: quamuis sit turpe, placebit:
Ingenua speculum sustinuisse manu.
I lle fatigatae uincendo monstra nouercae,
Qui meruit coelum, quod prior ipse tulit:
I nter ioniacas calathum tenuisse puellas
Creditur: & lanas excoluisse rudes.
P aruit imperio dominae tirynthius heros:
I nunc, & dubita ferre, quod ipse tulit.
I ussus adesse foro, iussa maturius hora
Fac semper uenias: nec nisi serus abi.
O ccurras aliquò tibi dixerit: omnia differ:
Curre: nec inceptum turba moretur iter.
N octe domum repetens epulis perfuncta redibit:
Tunc quoque pro seruo, si uocat illa, ueni.
R ure erit: & dicet uenias (amor odit inertes)
Si rota defuerit, tu pede carpe uiam.
N ec graue te tempus sitiens'ue canicula tardet:
Nec uia per iactas candida facta niues.
M ilitiae species amor est: discedite segnes:
Non sunt haec timidis signa tuenda uiris.

N ox, & hyems, longæq; uiæ, sæuiq; dolores
Mollibus his castris, & labor omnis inest.
S æpe feres imbrem cœlesti nube solutum:
Frigidus in nuda sæpe iacebis humo.
C ynthius Admeti uaccas pauisse per æstus
Fertur: & in parua delituisse casa.
Q uod Phœbum decuit, quem non decet? exue fastus,
Curam mansuri quisquis amoris habes.
S i tibi per tutum, placidumq; negabitur ire:
Atq; erit opposita ianua fulta sera:
A t tu per præceps tecto delabere aperto:
Det quoq; furtiuas alta fenestra uias.
L æta erit: ut causam tibi se sciet esse pericli:
Hoc dominæ certi pignus amoris erit.
S æpe tua poteras Leandre carere puella:
Transnabas: animum nosset ut illa tuum.
N ec pudor ancillas, ut quæq; erit ordine prima:
Nec tibi sit seruos demeruisse pudor.
N omine quenq; suo (nulla est iactura) saluta:
Iunge tuis humiles ambitiose manus.
S ed tamen & seruo (leuis est impensa) roganti
Porrige fortunæ munera parua tuæ.
P orrige & ancillæ, qua pœnas luce pependit
Lusa maritali gallica ueste manus.
F ac plebem (mihi crede) tuam. sit semper in illa
Ianitor, & thalami qui iacet ante fores.
N ec dominam iubeo precioso munere dones:
Parua, sed è paruis callidus apta, dato.
C um bene diues ager, cum rami pondere nutant:
Afferat in calatho rustica dona puer.

Rure suburbano poteris tibi dicere missa
  Illa:uel in sacra sint licet empta uia.
Afferat aut uuas,aut quas Amaryllis amabat:
  At nunc castaneas,nunc amat illa nuces.
Quin etiam turdóq; licet,missáq; corona
  Te memorem dominæ testificere tuæ.
Turpiter his emitur spes mortis,& orba senectus:
  Ah pereant,per quos munera crimen habent.
Quid tibi præcipiam teneros quoq; mittere uersus?
  Hei mihi non multum carmen honoris habet.
Carmina laudantur:sed munera magna petuntur:
  Dum modo sit diues barbarus:ille placet.
Aurea sunt uere nunc sæcula:plurimus auro
  Venit honos:auro conciliatur amor.
Ipse licet uenias musis comitatus Homere:
  Si nihil attuleris,ibis Homere foras.
Sunt tamen & doctæ,rarissima turba,puellæ:
  Altera,non doctæ sed tamen esse uolunt.
Vtraq; laudetur per carmina:carmina lector
  Commendet dulci qualiacunq; sono.
His ergo,atq; illis,uigilatum carmen in ipsas
  Forsitan exigui muneris instar erit.
At,quod eris per te facturus,& utile credis,
  Id tua te facito semper amica roget.
Libertas alicui fuerit promissa tuorum:
  Hanc tamen à domina fac petat ille tua.
Si pœnam seruo,si uincula sæua remittis:
  Quod facturus eras,debeat illa tibi.
Vtilitas tua sit:titulus donetur amicæ:
  Perde nihil:partes illa petentis agat.

S ed tu, cuicunq; est retinendæ cura puellæ:
Attonitum forma fac putet esse sua.
S iue erit in tyrijs: tyrios laudabis amictus:
Siue erit in cois: coa decere puta.
A urata est: ipso tibi sit pretiosior auro:
Gausapa si sumpsit: gausapa sumpta proba.
A stiterit tunicata: moues incendia, clama:
Sed timida caueat frigora uoce roga.
C ompositum discrimen erit: discrimina lauda:
Torserit igne comam: torte capille places.
B rachia saltantis, uocem mirare canentis:
Et cum desierit, uerba querentis habe.
I psos concubitus, ipsum uenerere licebit,
Quod iuuat: & querula gaudia uoce notes.
S i fuerit torua uiolentior ipsa Medusa:
Fiet amatori lenis, & æqua suo.
T antum ne pateas uerbis simulator in illis,
Effice: nec uultu destrue dicta tuo.
S i latet ars, prodest: affert deprensa pudorem:
Atq; adimit merito tempus in omne fidem.
S æpe sub autumnum, cum formosissimus annus:
Plenaq; purpureo subrubet uua mero:
C ũ modo frigoribus premimur: modo soluimur æstu:
Aëre non certo corpora langor habet.
I lla quidem ualeat: sed si male firma cubabit:
Et uitium cœli senserit ægra sui:
T unc amor, & pietas tua sit manifesta puellæ:
Tunc sere, quæ plena postmodo falce metas.
N ec tibi morosi ueniant fastidia morbi:
Per'q; tuas fiant, quæ sinit illa, manus.

Et uideat flentem: nec tædeat oscula ferre:
 Et sicco lachrymas combibat ore tuas.
Multa uoue, sed cuncta palàm: quotiesq; licebit,
 Quæ referas illi, somnia læta uide.
Et ueniat, quæ lustret anus lectumq;, locumq;:
 Præferat & tremula sulfur, & oua manu.
Omnibus his inerunt gratæ uestigia curæ:
 In thalamos multis hæc uia fecit iter.
Ne tamen officijs odium quæratur ab ægra:
 Sit suus in blanda sedulitate modus.
Néue cibos præbe: nec amari pocula succi
 Porrige: riualis misceat illa tuus.
Sed non, quo dederas à littore carbasa, uento
 Vtendum est, medio cum potiare freto.
Dum nouus, errat amor: uires sibi colligit usu:
 Si bene nutrieris, tempore firmus erit.
Quem taurum metuis, uitulum mulcere solebas:
 Sub qua nunc recubas arbore, uirga fuit.
Nascitur exiguus, sed opes acquirit eundo,
 Quáq; uenit, multas accipit amnis aquas.
Fac tibi consuescat: nihil assuetudine maius:
 Quam tu dum capias, tædia nulla fuge.
Te semper uideat: tibi semper præbeat aures:
 Exhibeat uultus noxq;, diesq; tuos.
Cum tibi maior erit fiducia, posse requiri:
 Tunc procul absenti cura futurus eris.
Da requiem: requietus ager bene credita reddit:
 Terraq; cœlestes arida sorbet aquas.
Phyllida Demophoon præsens moderatius ussit:
 Exarsit uelis acrius illa datis.

Penelopen absens solers torquebat Vlysses.
Phyllacides aberat Laodameia tuus.
Sed mora tuta breuis: lentescunt tempore curæ:
Vanescit'q; absens, & nouus intrat amor.
Dum Menelaus abest: Helene, ne sola iaceret,
Hospitis est tepido nocte recepta sinu.
Quis stupor hic, Menelae fuit? tu solus abibas:
Iisdem sub tectis hospes, & uxor erant.
Accipitri timidas credis furiose columbas:
Plenum montano credis ouile lupo.
Nil Helene peccat: nil hic committit adulter:
Quod tu, quod faceret quilibet: ille facit.
Cogis adulterium, dando tempus'q;, locum'q;:
Quo, nisi consilio est usa puella tuo?
Quid faciat? uir abest: & adest non rusticus hospes:
Et timet in uacuo sola cubare toro.
Viderit Atrides: Helenen ego crimine soluo:
Vsa est humani commoditate uiri.
Sed neq; fuluus aper media tam sæuus in ira est;
Fulmineo rapidos dum rotat ore canes:
Nec lea: cum catulis lactentibus ubera præbet:
Nec breuis ignaro uipera læsa pede:
Fœmina quàm socij deprensa pellice lecti,
Ardet: & in uultu pignora mentis habet:
In ferrum, flammas'q; ruit: posito'q; decore
Fertur, ut aonij cornibus icta dei.
Hoc bene compositos, hoc firmos rumpit amores:
Crimina sunt cautis ista timenda uiris.
Coniugis admissum, uiolata q; iura mariti
Barbara per natos Phasias ulta suos.

A ltera dira parens (hæc est, quam cernis, hirundo.)
Aspice, signatum sanguine pectus habet.
H æc mea uos uni donat censura puellæ:
Di melius: uix hoc nupta tenere potest.
L udite: sed furto cæletur culpa modesto:
Gloria peccati nulla petenda tui est.
N ec dederis munus, cognosse quod altera possit:
Nec sint nequitiæ tempora certa tuæ.
E t, ne te capiat latebris sibi fœmina notis,
Non uno est semper conueniendo loco.
E t, quoties scribes, totas prius ipse tabellas
Inspice: plus multæ, quàm sibi missa, legunt.
L æsa Venus iusta arma mouet: telumq́; remittit:
Et modo quæ questa est ipsa, querare facit.
D um fuit Atrides una contentus: & illa
Casta fuit: uitio est improba facta uiri.
A udierat, laurumq́; manu, uittasq́; ferentem
Pro nata Chrysen non ualuisse sua.
A udierat Lyrnesi tuos abducta dolores:
Bellaq; per turpes longius isse moras.
H æc tantum audierat. Priameida uiderat ipsa:
Victor erat prædæ præda pudenda suæ.
I nde Thyestiaden animo, thalamoq́; recepit:
Et male peccantem Tyndaris ulta uirum est.
Q uæ bene cælaris, siqua tamen acta patebunt:
Illa licet pateant: tu tamen usq; nega.
T u neq; subiectus, solito neq; blandior esto:
Hæc animi multum signa nocentis habent.
S ed lateri nec parce tuo: pax omnis in illo est:
Concubitu prior est inficianda uenus.

Sunt, qui præcipiant herbas saturea nocentes
Sumere: iudicijs ista uenena meis.
Aut piper urticæ mordacis semine miscent:
Tritaq; in annoso flaua pyretra mero.
Sed dea non patitur sic ad sua gaudia cogi,
Colle sub umbroso quam tenet altus eryx.
Candidus Alcathoë qui mittitur urbe pelasga
Bulbus: & ex horto quæ uenit herba salax,
Ouaq; sumantur: sumantur hymettia mella:
Quasq; tulit folio pinus acuta nuces.
Docta quid ad magicas Erato conuerteris artes?
Interior curru meta terenda meo est.
Qui modo cælabas monitu tua crimina nostro,
Flecte iter: & monitu detege furta meo.
Nec leuitas culpanda mea est: non semper eodem
Impositos uento panda carina uehit.
Nam modo threicio borea, modo currimus euro:
Sæpe tument zephyro lintea, sæpe noto.
Aspice, ut in curru modo det fluitantia rector
Lora: modo admissos arte retentet equos.
Sunt quibus ingrate timida indulgentia seruit:
Et, si nulla subest æmula, languet amor.
Luxuriant animi rebus plerunq; secundis:
Nec facile est, æqua commoda mente pati.
Vt leuis absumptis paulatim uiribus ignis
Ipse latet: summo candet in igne cinis:
Sed tamen extinctas admoto sulfure flammas
Inuenit: & lumen, quod fuit ante, redit:
Sic, ubi pigra situ, securaq; pectora torpent:
Acribus est stimulis eliciendus amor.

F ac timeat de te: tepidamq́; recalface mentem:
Palleat indicio criminis illa tui.
O, quantum, & quoties numero comprendere non est,
Felicem, de quo læsa puella dolet.
Quæ, simul inuitas crimen peruenit ad aures:
Excidit: & miseræ uoxq́;, colorq́; fugit.
I lle ego sim, cuius laniet furiosa capillos:
Ille ego sim, teneras cui petat ungue genas:
Quem uideat lachrymans: quem toruis spectet ocellis:
Quo sine non possit uiuere: posse uelit.
S i spatium quæras, breue sit, quo læsa queratur:
Ne uires lenta colligat ira mora.
C andida iandudum cingantur colla lacertis:
Inq́; tuo flens est accipienda sinu.
O scula da flenti: Veneris da gaudia flenti:
Pax erit: hoc uno soluitur ira modo.
C um bene sæuierit: cum certa uidebitur hostis:
Tunc pete concubitus fœdera: mitis erit.
I llic depositis habitat concordia telis:
Illo (crede mihi) gratia nata loco est.
Quæ modo pugnarunt, iungunt sua rostra columbæ:
Quarum blanditias, uerbaq́; murmur habet.
P rima fuit rerum confusa sine ordine moles:
Vnaq́; erat facies sydera, terra, fretum.
Mox cœlũ impositũ est terris: humus æquore cincta est:
Inq́; suas partes cessit inane Chaos.
S ylua feras cepit, uolucres agitabilis aër:
In liquida pisces delituistis aqua.
T um genus humanum solis errabat in agris:
Hisq́; meræ uires, & rude corpus erat.

Sylua domus fuerat, cibus herba, cubilia frondes:
Iamq́; diu nulli cognitus alter erat.
Blanda truces animos fertur mollisse uoluptas.
Constiterant uno fœmina, uirq́; toro:
Quid facerent, ipsi nullo didicere magistro:
Arte Venus nulla dulce peregit opus.
Ales habet, quod amet: cum quo sua gaudia iungat,
Inuenit in media fœmina piscis aqua:
Cerua parem sequitur: serpens serpente tenetur:
Hæret adulterio cum cane nexa canis:
Læta salitur ouis: tauro quoq; læta iuuenca est:
Sustinet immundum sima capella marem:
In furias agitantur equæ: spatioq́; remoto
Per loca diuiduos amne sequuntur equos.
Ergo age, & iratæ medicamina fortia præbe:
Illa feri requiem sola doloris habent:
Illa Machaonis superant medicamina succos:
His, ubi peccaris: restituendus eris.
Hæc ego cum canerem: subito manifestus Apollo
Mouit inauratæ pollice fila lyræ.
In manibus laurus: sacris inducta capillis
Laurus erat: uates ille uidendus adest.
Is mihi, lasciui, dixit, præceptor amoris,
Duc age discipulos ad mea templa tuos.
Est ubi diuersum fama celebrata per orbem
Littera: cognosci quæ sibi quenq; iubet.
Qui sibi notus erit, solus sapienter amabit:
Atq; opus ad uires exiget omne suas.
Cui faciem natura dedit, spectetur ab illa:
Cui color est, humero sæpe patente cubet.

Qui sermone placet, taciturna silentia uitet:
Qui canit arte, canat: qui bibit arte, bibat.
S ed neq; declament medio sermone diserti:
Nec sua uesanus scripta poëta legat.
S ic monuit Phœbus: Phœbo parete monenti:
Certa dei sacro est huius in ore fides.
A d propiora uocor. quisquis sapienter amabit,
Vincet: & è nostra, quod petet, arte feret.
C redita non semper sulci cum fœnore reddunt,
Nec semper dubias adiuuat aura rates.
Quod iuuat, exiguum est: plus est, qđ lædit amantes:
Proponant animo multa ferenda suo.
Quot lepores in atho, quot apes pascuntur in hybla:
Cœrula quot bacas Pallados arbor habet:
L ittore quot conchæ: tot sunt in amore dolores:
Quæ patimur, multo spicula felle madent.
D icta erit isse foras, quam tu fortasse uidebis:
Isse foras, & te falsa uidere, puta.
C lausa tibi fuerit promissa ianua nocte:
Perfer & immunda ponere corpus humo.
F orsitan & uultu mendax ancilla superbo
Dicet: quid nostras obsidet iste fores?
P ostibus, & duræ supplex blandire puellæ:
Et capiti demptas limine pone rosas.
C um uolet, accedes: cum te uitabit, abibis.
Dedecet ingenuos tædia ferre sui.
E ffugere hinc non est quare tibi possit amica:
Dicere non omni tempore sensus abest.
N ec male dicta puta, nec uerbera ferre puellæ
Turpe: nec ad teneros oscula ferre pedes.

Quid moror in paruis? animus maioribus instat:
Magna canam: toto pectore uulgus ades.
A rdua molimur: sed nulla, nisi ardua uirtus:
Difficilis nostra poscitur arte labor.
R iualem patienter habe: uictoria tecum
Stabit: eris magni uictor in arce Iouis.
H æc tibi non hominem, sed quercus crede pelasgas
Dicere: nil istis ars mea maius habet.
I nnuet illa, feras: scribet, ne tange tabellas:
Vnde uolet, ueniat: quoq; libebit, eat.
H oc in legitima præstant uxore mariti:
Cum tener ad partes tu quoq; somne uenis.
H ac ego confiteor non sum perfectus in arte:
Quid faciam? monitis sum minor ipse meis.
M é ne palàm nostræ det quisquam signa puellæ?
Et patiar? nec me quolibet ira ferat?
O scula uir dederat (memini) suus: oscula questus
Sum data: barbarie noster abundat amor.
N on semel hoc uitium nocuit mihi: doctior ille est:
Quo ueniunt alij conciliante uiri.
S ed melius nescisse fuit: sine, furta tegantur:
Ne fugiat uicto fassus ab ore pudor.
Quo magis ò iuuenes deprendere parcite uestras:
Peccant: peccantes uerba dedisse putent.
C rescit amor prensis: ubi par fortuna duorum est,
In causam damni perstat uterq; sui.
F abula narratur toto notissima cœlo,
Mulciberi capti Marsq;, Venusq; dolis.
M ars pater insano Veneris turbatus amore,
De duce terribili factus amator erat.

Nec Venus oranti (nec enim dea mollior ulla est)
Rustica Gradiuo, difficilisq; fuit.
Ah quoties lasciua pedem risisse mariti
Dicitur, & duras igne, uel arte manus.
Marte palàm simul & Vulcanum imitata decebat:
Multaq; cum forma gratia mista fuit.
Sed bene concubitus primo cælare solebant:
Plena uerecundi culpa pudoris erat.
Indicio Solis (quis Solem fallere posset?)
Cognita Vulcano coniugis acta suæ.
Quam mala Sol exempla moues: pete munus ab ipsa:
Et tibi, si taceas, quod dare possit, habet.
Mulciber obscuros, lectum circáq; superq;,
Disponit laqueos: lumina fallit opus.
Fingit iter Lemnon: ueniunt ad fœdus amantes:
Impliciti laqueis nudus uterq; iacent.
Conuocat ille deos: præbent spectacula capti:
Vix lachrymas Venerem continuisse ferunt.
Non uultus texisse suos, non deniq; possunt
Partibus obscœnis opposuisse manus.
Hic aliquis ridens, In me fortissime Mauors,
Si tibi sunt oneri, uincula transfer, ait.
Vix precibus Neptune tuis captiua resoluit
Corpora: Mars Creten occupat: illa Paphon.
Hoc tibi profecit Vulcane: quod ante tegebant,
Liberius faciunt, & pudor omnis abest.
Sæpe tamen demens stulte fecisse fateris:
Teq; ferunt iræ pœnituisse tuæ.
Hoc uetui: nos ecce uetat deprensa Dione
Insidias illas, quas tulit ipsa, dare.

Nec uos riuali laqueos disponite: nec uos
Excipite arcana uerba notata manu.
Ista uiri captent, si iam captanda putabunt:
Quos facient iustos ignis, & unda uiros:
En iterum testor: nihil hic, nisi lege remissum:
Luditur in nostris instita nulla iocis.
Quis Cereris ritus audet uulgare profanus?
Magnaq; threicia sacra reperta Samo?
Exima est uirtus praestare silentia rebus:
Et contra grauis est culpa, tacenda loqui.
Quàm bene: quod frustra captatis arbore pomis
Tantalus in media garrulus aret aqua.
Praecipue Cytherea iubet sua sacra taceri:
Admoneo, ueniat nequis ad illa loquax.
Condita si non sunt Veneris mysteria cistis:
Nec caua uesanis ictibus æra sonant:
Attamen inter nos medio uersantur in usu:
Sic tamen inter nos, ut latuisse uelint.
Ipsa Venus pubem, quoties uelamina ponit:
Protegitur læua semireducta manu.
In medio, passim'q; coit pecus: hoc quoq; uiso
Auertit uultus sæpe puella suos.
Conueniunt thalami furtis, & ianua nostris:
Pars'q; sub iniecta ueste pudenda latet.
Et si non tenebras, at quiddam nubis opacæ
Quærimus, atq; aliquid luce patente minus.
Tum quoq; cum solem nõ dum prohibebat, & imbrẽ
Tegula: sed quercus tecta, cibum'q; dabat:
In nemore, atq; antris, nõ sub Ioue iuncta uoluptas:
Tanta rudi populo cura pudoris erat.

At nunc nocturnis titulos imponimus actis:
Atq; emitur magno nil, nisi posse loqui.
Scilicet excuties omnes, ubi quæq; puella est:
Cuilibet ut dicas, hæc quoq; nostra fuit:
Nec desint, quas tu digitis ostendere possis.
Vt quanque attigeris, fabula turpis erit.
Parua queror: fingunt quidam, quæ uera negarent:
Et nulli non se concubuisse ferunt.
Corpora si nequeunt, quæ possunt, nomina tangunt:
Famaq;, non facto crimine, crimen habet.
I nunc, claude fores custos odiose puellæ:
Et centum duris postibus adde seras.
Quid tuti superest, ubi nominis extat adulter?
Et credi, quod non contigit esse, cupit?
Nos etiam ueros parce profitemur amores:
Tectaq; sunt solida mystica furta fide.
Parcite præcipue uitia exprobrare puellis:
Vtile quæ multis dissimulasse fuit.
Nec suus Andromedæ color est obiectus ab illo,
Mobilis in gemino cui pede penna fuit.
Omnibus Andromache uisa est spatiosior æquo:
Vnus, qui modicam diceret, Hector erat.
Quod male fers, assuesce, feres bene: multa uetustas
Leniet: incipiens omnia sentit amor.
Dum nouus in uiridi coalescit cortice ramus:
Concutiat tenerum quælibet aura: cadet.
Mox, etiam uentis, spatio durata, resistet,
Firmaq; adoptiuas arbor habebit opes.
Eximit ipsa dies omnes de corpore mendas:
Quodq; fuit uitium: desinit esse mora.

Ferre

Ferre nouae nares taurorum terga recusant:
Assidue domitas tempore fallit odor.
Nominibus mollire licet mala: fusca uocetur
Nigrior, illyricae cui picae sanguis erit.
Si paeta est, Veneri similis: si flaua, Mineruae:
Sit gracilis, maciae quae male uisa sua est.
Dic agilem, quaecunq; breuis: quae turgida, plenam:
Et lateat uitium proximitate boni.
Nec quotus annus eat, nec quo sit nata require
Consule: quae rigidus munera censor habet.
Praecipue si flore caret: meliusq; peractum est
Tempus: & albentes iam ligat illa comas.
Utilis ò iuuenes aut haec, aut serior aetas:
Iste feret segetes: iste serendus ager.
Dum uires, anniq; sinunt, tolerate labores:
Iam ueniet tacito curua senecta pede.
Aut mare nauigijs, aut uomere findite terram:
Aut fera belligeras addite in arma manus:
Aut latus, & uires, operamq; afferte puellis:
Hoc quoq; militia est: hoc quoq; fecit opes.
Adde, quod est illis operum prudentia maior:
Solus &, artifices qui facit, usus adest.
Illae munditijs annorum damna rependunt:
Et faciunt cura, ne uideantur anus:
Utq; uelis, uenerem iungunt per mille figuras:
Inuenit plures nulla tabella modos:
Illis sentitur non irritata uoluptas:
Quod iuuat, ex aequo foemina, uirq; ferunt.
Odi concubitus, qui non utrinq; resoluunt:
Hoc est, cur pueri tangar amore minus.

O di quæ præbet, quia sit præbere necesse:
Siccaq; de lana cogitat ipsa sua.
Quæ datur officio, non est mihi grata uoluptas:
Officium faciat nulla puella mihi.
Me uoces audire iuuat sua gaudia fassis:
Vtq; morer meme sustineamq; roget.
Aspiciam dominæ uictos amentis ocellos:
Langueat: & tangi se uetet illa diu.
Hæc bona non primæ tribuit natura iuuentæ:
Quæ cito post septem lustra uenire solent.
Qui properant, noua musta bibant: mihi fundat auitū
Consulibus priscis condita testa merum.
Nec platanus, nisi sera, potest obsistere uentis:
Et lædunt nudos prata nouella pedes.
Scilicet Hermionen Helenæ præponere posses?
Et melior Gorge, quàm sua mater, erat?
Ad uenerem quicunq; uoles attingere seram,
Si modo duraris, præmia digna feres.
Conscius ecce duos accepit lectus amantes:
Ad thalami clausas musa resiste fores.
Sponte sua sine te celeberrima uerba loquentur:
Nec manus in lecto læua iacebit iners.
Inuenient digiti, quid agant in partibus illis,
In quibus occulte spicula tingit amor.
Fecit in Andromache prius hoc fortissimus Hector:
Non solum bellis utilis ille fuit.
Fecit & in capta Lyrneside magnus Achilles:
Cum premeret mollem lassus ab hoste torum.
Illis te manibus tangi Brisei sinebas:
Imbutæ phrygia quæ nece semper erant.

An fuit hoc ipsum, quod te lasciua iuuaret?
Ad tua uictrices membra uenire manus?
Crede mihi, ueneris non est properanda uoluptas,
Sed sensim tarda perficienda mora.
Cum loca reppereris, quæ tangi fœmina gaudet:
Non obstet, tangas quo minus illa, pudor.
Aspicies oculos tremulo fulgore micantes:
Vt sol à liquida sæpe refulget aqua.
Accedant questus: accedat amabile murmur,
Et dulces gemitus, aptaq; uerba ioco.
Sed neq; tu dominam uelis maioribus usus
Desine: nec cursus ante eat illa tuos.
Ad metam properate simul: tunc plena uoluptas:
Cum pariter uicti fœmina, uirq; iacent.
Hic tibi seruandus tenor est: cum libera dantur
Otia: furtiuum nec timor urget opus.
Cum mora non tuta est: totis incumbere remis
Vtile: & admisso subdere calcar equo.
Finis adest operi: palmam date grata iuuentus:
Sertaq; odoratæ myrtea ferte comæ.
Quantus apud Danaos Podalirius arte medendi,
Aeacides dextra, pectore Nestor erat:
Quantus erat Calchas extis, Telamonius armis,
Automedon curru: tantus amator ego.
Me uatem celebrate uiri: mihi dicite laudes:
Cantetur toto nomen in orbe meum.
Arma dedi uobis: dederat Vulcanus Achilli:
Vincite muneribus, uicit ut ille, datis.
Sed quicunq; meo superarit Amazona ferro,
Inscribat spolijs, Naso magister erat.

E cce rogant teneræ, sibi dem præcepta, puellæ.
Vos eritis chartæ proxima cura meæ.

PVBLII OVIDII NASONIS SVLMONENSIS DE ARTE AMANDI LIBER TERTIVS.

A Rma dedi Danais in Amazonas: arma supersunt,
Quæ tibi dem, & turbæ Penthesilea tuæ.
I te in bella pares: uincant, quibus alma Dione
Fauerit, & toto qui uolat orbe puer.
N on erat armatis æquum concurrere nudas:
Sic etiam uobis uincere turpe uiri.
D ixerit è multis aliquis, Quid uirus in angues
Adijcis? & rapidis tradis ouile lupis?
P arcite paucarum diffundere crimen in omnes:
Spectetur meritis quæq; puella suis.
S i minor Atrides Helenen, Helenesq; sororem
Quo premat Atrides crimine maior habet:
S i scelere Oeclides talaoniæ Eriphyles
Viuus, & in uiuis ad styga uenit equis:
E st pia Penelope lustris errante duobus,
Et totidem, lustris bella gerente uiro.
R espice Phyllaciden, & quæ comes isse marito
Fertur: & ante annos occubuisse suos.
F ata Pheretiadæ coniux pagasæa redemit:
Proq; uiri est uxor funere lata sui.
A ccipe me Capaneu, cineres miscebimus, inquit,
Iphias: in medios desiluitq; rogos.

Ipsa quoq; & cultu est, & nomine fœmina uirtus:
Nec mirum, populo si fauet ipsa suo.
Non tamen hæ mentes nostra poscuntur ab arte:
Conueniunt cymbæ uela minora meæ.
Nil, nisi lasciui per me discuntur amores:
Fœmina præcipio quo sit amanda modo.
Fœmina nec flammas, nec sæuos excutit arcus:
Parcius hæc uideo tela nocere uiris.
Sæpe uiri fallunt, teneræ non sæpe puellæ:
Paucaq;, si quæras, crimina fraudis habent.
Phasiadem matrem fallax dimisit Iason:
Venit in æsonios altera nupta sinus.
Quantum ad te Theseu uolucres Ariadna marinas
Pauit, in ignoto sola relicta loco.
Quære, nouem cur isse uices dicatur: & audi
Depositis syluas Phyllida flesse comis.
Et famam pietatis habet: tamen hospes & ensem
Præbuit, & causam mortis Elisa tuæ.
Quid uos perdiderit, dicam: nescistis amare:
Defuit ars uobis: arte perennat amor.
Nunc quoq; nescirent: sed me Cytherea docere
Iussit: & ante oculos constitit ipsa meos.
Tum mihi, Quid miseræ, dixit, meruere puellæ?
Traditur armatis uulgus inerme uiris.
Illos artifices gemini fecere libelli:
Hæc quoq; pars monitis erudienda tuis.
Probra therapnææ qui dixerat ante maritæ:
Mox cecinit laudes prosperiore lyra.
Si bene te nosti, cultas ne læde puellas:
Gratia, dum uiuis, ista petenda tibi est.

D ixit: & e myrto (myrto nam uincta capillos
Constiterat) folium, granaq; pauca dedit.
S ensimus acceptum numen quoq;: purius aether
Fulsit: & e toto pectore cessit onus.
D um facit ingenium: petite hinc praecepta puellae:
Quas pudor, & leges, & sua iura sinunt.
V enturae memores iam nunc estote senectae:
Sic nullum uobis tempus abibit iners.
D um licet: & ueros etiam nunc editis annos:
Ludite: eunt anni more fluentis aquae.
N ec quae praeterijt, rursum reuocabitur unda:
Nec, quae praeterijt, hora redire potest.
V tendum est aetate: cito pede labitur aetas:
Nec bona tam sequitur: quàm bona prima fuit.
H os ego, qui canent frutices, uiolaria uidi:
Hac mihi de spina grata corona data est.
T empus erit: quo tu, quae nunc excludis amantes:
Frigida deserta nocte iacebis anus.
N ec tua frangetur nocturna ianua rixa:
Sparsa nec inuenies limina mane rosa.
Quàm cito (me miserum) laxantur corpora rugis:
Et perit in nitido qui fuit ore color.
Quasq; fuisse tibi canas à uirgine iuras:
Sparguntur subito per caput omne comae.
A nguibus exuitur tenui cum pelle uetustas:
Nec faciunt ceruos cornua iacta senes.
V estra sine auxilio fugiunt bona: carpite florem:
Qui nisi carptus erit: turpiter ipse cadet.
A dde, quod & partus faciunt breuiora iuuentae
Tempora. continua messe senescit ager.

Latmius Endymion non est tibi Luna rubori:
Nec Cephalus roseæ præda pudenda deæ.
Vt taceam de te, quem nunc quoq; luget, Adoni:
Vnde habet Aenean, Harmonienq́; Venus?
Ite per exemplum genus ò mortale dearum:
Gaudia nec cupidis uestra negate uiris.
Vt iam decipiant, quid perditis? omnia constant:
Mille licet sumant: deperit inde nihil.
Conteritur ferrum: silices tenuantur ab usu:
Sufficit, & damni pars caret illa metu.
Quis uetet, apposito lumen de lumine sumi?
Quis'ue cauum uastas in mare seruet aquas?
Et tamen ulla uiro mulier non expedit (inquit)
Quid, nisi quam sumis, dic mihi perdis aquam?
Nec uos prostituit mea uox: sed uana timere
Damna uetat: damnis munera uestra carent.
Sed me flaminibus uenti maioris iturum
Dum sumus in portu prouehat aura leuis.
Ordiar à cultu: cultis bene liber ab uuis
Prouenit: & culto stat seges alta solo.
Forma dei munus: forma quota quæq; superbit:
Pars uestrum tali munere magna caret.
Cura dabit faciem: facies neglecta peribit:
Idaliæ similis sit licet illa deæ.
Corpora si ueteres non sic coluere puellæ:
Nec ueteres cultus sic habuere uiri.
Si fuit Andromache tunicas induta ualentes:
Quid mirum? duri militis uxor erat.
Scilicet Aiaci coniux ornata ueniret:
Cui tegmen septem terga fuere boum.

S implicitas rudis ante fuit: nunc aurea Roma est:
Et magnas domiti possidet orbis opes.
A spice, quae nunc sunt capitolia, quaeq; fuerunt:
Alterius dices illa fuisse Iouis.
C uria, consilio quae nunc dignissima tanto est:
De stipula, Tatio regna tenente, fuit.
Quae nunc sub Phoebo, ducibusq; palatia fulgent:
Quid nisi araturis pascua bobus erant?
P risca iuuent alios: ego me nunc deniq; natum
Gratulor: haec aetas moribus apta meis:
N on quia nunc terrae lentum subducitur aurum:
Lectaq; diuerso littore concha uenit:
N on, quia decrescunt effosso marmore montes:
Nec, quia coeruleae mole fugantur aquae:
S ed quia cultus adest: nec nostros mansit in annos
Rusticitas priscis illa superstes auis.
V os quoq; non caris aures onerate lapillis:
Quos legit in uiridi decolor Indus aqua.
N ec prodite graues insuto uestibus auro:
Per quas nos petitis, saepe fugatis, opes.
M unditijs capimur. nec sint sine lege capilli:
Admotae formam dantq;, negantq; manus.
N ec genus ornatus unum est: quod quanq; decebit,
Eligat: & speculum consulat ante suum.
L onga probat facies capitis discrimina puri:
Sic erat ornatis Laodameia comis.
E xiguum summa nodum sibi fronte relinqui,
Vt pateant aures, ora rotunda uolunt:
A lterius crines humero iactentur utroq;:
Talis es assumpta Phoebe canore lyra.

A ltera succinctæ religetur more Dianæ:
Vt solet, attonitas cum petit illa feras.
H anc decet inflatos laxe iacuisse capillos:
Illa sit astrictis impedienda comis.
H anc decet ornari testudine cyllenea:
Sustineat similes fluctibus illa sinus.
S ed neq; ramosa numerabis in ilice frondes:
Nec quot apes hyblæ: nec quot in alpe feræ.
N ec mihi tot cultus numero comprendere fas est:
Adijcit ornatus proxima quæq; dies.
E t neglecta decet multas coma. sæpe iacere
Hesternam credas: illa repexa modo est.
A rs casum simulet: sic capta uidit in urbe
Alcides Iolen: hanc ego, dixit, amo.
T alem te Bacchus satyris clamantibus euæ
Sustulit in currus Cnossi relicta suos.
O' quantum indulget uestro natura decori:
Quarum sunt multis damna pianda modis.
N os male detegimur: raptiq; ætate capilli,
Vt borea frondes excutiente, cadunt.
F œmina caniciem germanis inficit herbis:
Et melior uero quæritur arte color.
F œmina procedit densissima crinibus emptis:
Proq; suis alios efficit ære suos.
N ec pudor est emisse palàm: uenire uidemus
Herculis ante oculos, uirgineumq; chorum.
Quid de ueste loquar? non iam segmenta requiro:
Nec quæ bis tyrio murice lana rubet.
C um tot prodierint pretio leuiore colores:
Quis furor est, census corpore ferre suos?

Aëris ecce color, tum cum sine nubibus aër:
Nec tepidus pluuias concitat auster aquas.
Ecce tibi similis, qui quondam Phrixon, & Hellen
Diceris Inois eripuisse dolis.
Hic undas imitatur, habet quoq; nomen ab undis:
Crediderim nymphas hac ego ueste tegi.
Ille crocum simulat: croceo uelatur amictu
Roscida luciferos cum dea iungit equos.
Hic paphias myrtos: hic purpureos amethistos:
Albentes'ue rosas: threiciam'ue gruem.
Nec glandes Amarylli tuæ, nec amygdala desunt:
Et sua uelleribus nomina cera dedit.
Quot noua terra parit flores: cum uere tepenti
Vitis agit gemmas: pigraq; fugit hyems:
Lana tot, aut plures succos bibit: elige certos:
Nam non conueniens omnibus unus erit.
Pulla decet niueas: Briseida pulla decebat:
Cum rapta est: pulla tum quoq; ueste fuit.
Alba decent fuscas: albis Cephei placebas:
Sic tibi uestitæ pressa Seriphos erat.
Quàm sæpe admonui, ne trux caper iret in alas:
Ne'ue forent duris aspera crura pilis.
Sed non caucasea doceo de rupe puellas:
Quæq; bibunt undas Myse Caice tuas.
Quid, si præcipiam, ne fuscet inertia dentes?
Oraq; suscepta mane lauentur aqua?
Scitis & inducta candorem quærere cera.
Sanguine quæ uero non rubet: arte rubet.
Arte, supercilij confinia nuda repletis:
Paruaq; synceras uelat aluta genas.

Nec pudor est, oculos tenui signare fauilla,
Vel prope te nato lucide Cydne croco.
Est mihi, quo dixi uestræ medicamina formæ:
Paruus, sed cura grande libellus opus.
Hinc quoq; præsidium læsæ petitote puellæ:
Non est pro uestris ars mea rebus iners.
Non tamen expositas mensa deprendat amator
Pyxidas: ars faciem dissimulata iuuet.
Quem non offendat toto fex illita uultu:
Cum fluit in tepidos pondere lapsa sinus?
Oesopa quid redolent, quamuis mittantur Athenis:
Demptus ab immundæ uellere succus ouis?
Nec coràm mistas ceruæ sumpsisse medullas:
Nec coràm dentes defricuisse probem.
Ista dabunt faciem, sed erunt deformia uisu:
Multaq;, dum fiunt turpia, facta placent.
Quæ nunc nomen habent operosi signa Myronis:
Pondus iners quondam, duraq; massa fuit.
Annulus ut fiat, primo colliditur aurum:
Quas geritis uestes, sordida lana fuit.
Cum fieret, lapis asper erat: nunc nobile signum,
Nuda Venus madidas exprimit imbre comas.
Tu faciem cura, dum te dormire putemus:
Aptius à summa conspiciere manu.
Cur mihi nota tui causa est candoris in ore?
Claude fores thalami: quæ rude cogis opus.
Multa uiros nescire decet: pars maxima rerum
Offendit, si non interiora tegas.
Aurea quæ pendent ornato signa theatro:
Inspice quàm tenuis bractea ligna tegat.

S ed neq; ad illa licet populo, nisi facta, uenire:
Nec, nisi summotis forma paranda uiris.
A t non, pectendos coràm præbere capillos,
Vt iaceant fusi per tua colla, ueto.
I llo præcipue, ne sis morosa, caueto
Tempore: nec lapsas sæpe resolue comas.
T uta sit ornatrix: odi, quæ sauciat ora
Vnguibus: & rapta brachia figit acu.
D euouet: & tangit dominæ caput illa: simul'q;
Plorat ad inuisas sanguinolenta comas.
Q uæ male crinita est, custodem in limine ponat:
Ornetur'ue Bonæ semper in æde deæ.
D ictus eram subito cuidam uenisse puellæ:
Turbida peruersas induit illa comas.
H ostibus eueniat tam fœdi causa pudoris:
In'q; nurus parthas dedecus illud eat.
T urpe pecus mutilum: turpis sine gramine campus:
Et sine fronde frutex: & sine crine caput.
N on mihi uenistis Semele, Lede'q; docendæ,
Per'q; fretum falso Sidoni uecta boue,
A ut Helene: quam non stulte Menelae reposcis:
Tu quoq; non stulte troice raptor habes.
T urba docenda uenit, turpes, pulchræ'q; puellæ:
Pluraq; sunt semper deteriora bonis.
F ormosæ minus artis opem, præceptaq; quærunt:
Est illis sua dos forma sine arte potens.
C um mare compositum est: securus nauita cessat:
Cum timet, auxilijs assidet ille suis.
R ara tamen menda facies caret: occule mendas:
Qua'q; potes, uitium corporis abde tui.

Si breuis es, sedeas: ne stans uideare sedere:
 Inq; tuo iaceas quantulacunq; toro.
Hic quoq;, ne possit fieri mensura cubantis:
 Iniecta lateant fac tibi ueste pedes.
Quæ nimis est gracilis: pleno uelamina filo
 Sumat: & ex humeris laxus amictus eat.
Pallida purpureis tangat sua corpora uirgis:
 Nigrior ad Pharij confuge piscis opem.
Pes malus in niuea semper cæletur aluta:
 Arida nec uinclis crura resolue tuis.
Conueniunt tenues scapulis Ameletides altis:
 Angustum circa fascia pectus eat.
Exiguo signet gestu quodcunq; loquatur,
 Cui digiti pingues, & scaber unguis erit.
Cui grauis oris odor, nunquam ieiuna loquatur:
 Et semper spatio distet ab ore uiri.
Si niger, aut ingens, aut non erit ordine natus
 Dens tibi: ridendo maxima damna feres.
Quis credat? discunt etiam ridere puellæ:
 Quæritur atq; illis hac quoq; parte decor.
Sint modici rictus: sint paruæ utrinq; lacunæ:
 Et summos dentes ima labella tegant.
Nec sua perpetuo contendant ilia risu:
 Sed leue nescio quid, fœmineumq; sonent.
Est, quæ peruerso distorquat ora cachinno:
 Cum risu læta est altera: flere putes.
Illa sonat raucum quiddam: atq; inamabile ridet:
 Vt rudit à scabra turpis asella mola.
Quò non ars penetrat? discunt lachrymare decenter:
 Quóq; uolunt plorant tempore, quóq; modo.

Quid, cum legitima fraudatur littera uoce?
Blæsaq; fit iusso lingua coacta sono?
In uitio decor est, quædam male reddere uerba.
Discunt posse minus, quàm potuere, loqui.
Omnibus his, quando prosunt, impendite curam.
Discite fœmineo corpora ferre gradu.
Est & in incessu pars non temnenda decoris:
Allicit ignotos illa, fugatq́; uiros.
Hæc mouet arte latus: tunicisq́; fluentibus auras
Excipit: extensos fertq́; superba pedes.
Illa, uelut coniux umbri rubicunda mariti
Ambulat: ingentes uarica fertq́; gradus.
Sed sit, ut in multis, modus hic quoq;: rusticus alter
Motus in incessu, mollior alter erit.
Pars humeri tamen ima tui, pars summa lacerti
Nuda sit, à læua conspicienda manu.
Hoc uos præcipue niueæ decet: hoc ubi uidi,
Oscula ferre humero, qua patet usq;, libet.
Monstra maris, Sirènes erant: quæ uoce canora
Quaslibet admissas detinuere rates.
His sua Sisyphides auditis penè resoluit
Corpora: nam socijs illita cera fuit.
Res est blanda canor: discant cantare puellæ:
Pro facie multis uox sua lena fuit.
Et modo marmoreis referant audita theatris,
Et modo niliacis carmina lusa modis.
Nec plectrum dextra, citharam tenuisse sinistra
Nesciat, arbitrio fœmina docta meo.
Saxa, ferasq́; lyra mouit Rhodopeïus Orpheus,
Tartareosq́; lacus, tergeminumq́; canem.

S axa tuo cantu uindex iustissime matris
Fecerunt muros officiosa nouos.
Quamuis mutus erat, uoci fauisse putatur
Piscis, arioniæ fabula nota lyræ.
D isce etiam duplici genialia naulia palma
Vertere: conueniunt dulcibus illa iocis.
S it tibi Callimachi, sit Coi nota poëtæ,
Sit quoq; uinosi Teïa musa senis.
N ota sit & Sappho: quid enim lasciuius illa?
Cui'ue pater uafri luditur arte getæ.
E t teneri possis carmen legisse Properti:
Siue aliquid Galli, siue Tibulle tuum.
D ictaq; Varroni fuluis insignia uillis
Vellera germanæ Phrixe querenda tuæ.
E t profugum Aenean, altæ primordia Romæ:
Quo nullum Latio clarius extat opus.
F orsitan & nostrum nomen miscebitur istis:
Nec mea lethæis scripta dabuntur aquis.
A tq; aliquis dicet. nostri lege culta magistri
Carmina: queis partes instruit ille duas.
D eq; tribus libris, titulus quos signat amorum:
Elige: quos docili molliter ore legas.
V el tibi composita cantetur epistola uoce:
Ignotum hoc aliis ille nouauit opus.
O` ita Phœbe uelis, ita uos pia numina uatum,
Insignis cornu Bacche, nouemq; deæ.
Quis dubitet, quin scire uelim saltare puellam?
Vt moueat posito brachia iussa mero?
A rtifices lateris, scenæ spectacula, amantur:
Tantum mobilitas illa decoris habet.

Parua monere pudet: talorum dicere iactus
 Vt ſciat, & uires teſſera miſſa tuas.
Et modo tres iactet numeros: modo cogitet apte,
 Quam ſubeat partem callida, quamq; uocet.
Cautaq; non ſtulte latronum prælia ludat:
 Vnus cum gemino calculus hoſte perit.
Bellatorq; ſuo prenſus ſine compare pugnet:
 Aemulus & cœptum ſæpe recurrat iter:
Reticuloq; pilæ leues fundantur aperto:
 Nec, niſi quam tolles, ulla mouenda pila eſt.
Eſt genus in totidem tenui ratione redactum
 Spicula: quot menſes lubricus annus habet.
Parua tabella capit ternos utrinq; lapillos:
 In qua uiciſſe eſt, continuaſſe ſuos.
Mille face eſſe iocos: turpe eſt neſcire puellam
 Ludere: ludendo ſæpe paratur amor.
Sed minimus labor eſt ſapienter iactibus uti:
 Maius opus, mores compoſuiſſe ſuos.
Tunc ſumus incauti: ſtudioq; aperimur ab ipſo:
 Nudaq; per luſus pectora noſtra patent.
Ira ſubit, deforme malum, lucriq; cupido,
 Iurgiaq;, & rixæ, ſollicitusq; dolor.
Crimina dicuntur: reſonat clamoribus æther:
 Inuocat iratos & ſibi quiſq; deos.
Nulla fides tabulis, quæ non per uota petuntur:
 Et lachrymis uidi ſæpe madere genas.
Iuppiter à uobis tam turpia crimina pellat,
 In quibus eſt ulli cura placere uiro.
Hos ignaua iocos tribuit natura puellis:
 Materia ludunt uberiore uiri.

Sunt illis,

S unt illis celeres'q; pilæ, iaculum'q;, trochi'q;,
Armaq;, & in gyros ire coactus equus.
N ec uos campus habet, nec uos gelidissima uirgo:
Nec thuscus placida deuehit amnis aqua.
A t licet, & prodest pompeias ire per umbras:
Virginis ætherijs cum caput ardet equis.
V isite laurigero sacrata palatia Phœbo:
Ille paretonias mersit in alta rates.
Quæ'q; soror, coniux'q; ducis monimenta pararunt,
Naualiq; gener cinctus honore caput.
V isite thuricremas uaccæ memphitidos aras:
Visite conspicuis terna theatra locis.
S pectentur tepido maculatæ sanguine arenæ,
Metaq; feruenti circumeunda rota.
Quod latet, ignotum est: ignoti nulla cupido:
Fructus abest, facies cum bona teste caret.
T u licet & Thamyram superes, atq; Orphea cantu:
Non erit ignotæ gratia magna lyræ.
S i Venerem cois nunquam pinxisset Apelles:
Mersa sub æquoreis illa lateret aquis.
Quid petitur sacris, nisi tantum fama, poëtis?
Hoc uotum nostri summa laboris habet.
C ura ducum fuerant olim, regum'q; poëtæ:
Præmiaq; antiqui magna tulere chori:
S anctaq; maiestas, & erat uenerabile nomen
Vatibus: & largæ sæpe dabantur opes.
E nnius emeruit calabris in montibus ortus
Contiguus poni Scipio magne tibi.
N unc ederæ sine honore iacent: operataq; doctis
Cura uigil musis, nomen inertis habet.

S ed famæ inuigilare iuuat: quis nosset Homerum,
Ilias æternum si latuisset opus?
Quis Danaën nosset, si semper clausa fuisset?
Inq; sua turri perlatuisset anus?
V tilis est uobis formosæ cura puellæ:
Sæpe uagos extra limina ferre pedes.
A d multas lupa tendit oues, prædetur ut unam:
Et Iouis in multas deuolat ales aues.
S e quoq; det populo mulier formosa uidendam:
Quem trahat, è multis forsitan unus erit.
O mnibus illa locis maneat studiosa placendi:
Et curam tota mente decoris agat.
C asus ubiq; ualet: semper tibi pendeat hamus:
Quo minime credis gurgite, piscis erit:
S æpe canes frustra nemorosis montibus errant:
Inq; plagas nullo ceruus agente cadit.
Quid minus Andromede potuit sperare reuincta,
Quàm lachrymas ulli posse placere suas?
F unere sæpe uiri, uir quæritur: ire solutis
Crinibus, & fletus non tenuisse, decet.
S ed uitate uiros cultum, formamq; professos:
Quiq; suas ponunt in statione comas.
Quæ uobis dicunt, dixerunt mille puellis:
Errat, & in nulla sede moratur amor.
F œmina quid faciet, cum uir sit leuior ipsa?
Forsitan & plures possit habere uiros?
V ix mihi credetis: sed credite: Troia maneret,
Præceptis Priami si foret usa senis.
S unt qui mendaci specie crassantur amoris:
Perq; aditus tales lucra pudenda petunt.

N ec coma uos fallat liquida nitidissima nardo:
Nec breuis in rugas cingula pressa suas.
N ec toga decipiat filo tenuissima: nec si
Annulus in digitis alter, & alter erit.
F orsitan ex horum numero cultissimus ille,
Fur sit: & uratur uestis amore tuæ.
R edde meum, clamant spoliatæ sæpe puellæ:
Redde meum, toto uoce boante foro.
H as Venus è templis multo radiantibus auro
Læta uidet lites: appiadesq; deæ.
S unt quoq; non dubia quædam mala nomina fama:
Deceptæ à multis crimen amantis habent.
D iscite ab alterius uestris timuisse querelis:
Ianua fallaci ne sit aperta uiro.
P arcite Cecropides iuranti credere Theseo:
Quos faciet testes, fecit & ante, deos.
E t tibi Demophoon Thesei criminis hæres
Phyllide decepta nulla relicta fides.
S i bene promittent, totidem promittite uerbis:
Si dederint, & uos gaudia pacta date.
I lla potest uigiles flammas extinguere Vestæ:
Et rapere è templis Inachi sacra tuis:
E t dare mista uiro tritis aconita cicutis:
Accepto uenerem munere siqua negat.
F ert animus propius consistere: supprime habenas
Musa: nec admissis excutiare rotis.
V erba uadum tentant abiegnis scripta tabellis:
Accipiat missas apta ministra notas.
I nspice: dumq; leges: ex ipsis collige uerbis:
Fingat: an ex animo, sollicitusq; roget.

Postq; breuem rescribe morã: mora semper amantes
Incitat: exiguum si modo tempus habet.
Sed neq; te facilem iuueni promitte roganti:
Nec tamen edure, quod petit ille, nega.
Fac timeat, speretq; simul: quotiesq; remittes,
Spes magis hinc ueniat certa, minorq; metus.
Munda sed è medio, consuetaq; uerba puellæ
Scribite: sermonis publica forma placet.
Ah quoties dubijs scriptis exarsit amator:
Et nocuit formæ barbara lingua bonæ.
Sed quoniam, quamuis uittæ careatis honore:
Est uobis uestros fallere cura uiros:
Ancillæ puerią; manus ferat arte tabellas:
Pignora nec iuueni credite uestra nouo.
Vidi ego pallentes isto terrore puellas
Seruitium miseras tempus in omne pati.
Perfidus ille quidem, qui talia pignora seruat:
Sed tamen ætnæi fulminis instar habet.
Iudice me fraus est concessa, repellere fraudem:
Armaq; in armatos sumere, iura sinunt.
Ducere consuescat multas manus una figuras:
Ah pereant, per quos ista monenda mihi.
Nec, nisi deletis, tutum est rescribere ceris:
Me teneat geminas una tabella manus.
Fœmina dicatur scribentis semper amator:
Illa sit in uestris, qui fuit ille, notis.
Si licet à paruis animum ad maiora referre:
Plenaq; curuato pandere uela sinu:
Pertinet ad faciem rapidos compescere mores:
Candida pax homines, trux decet ira feras.

O ra tument ira: nigrescunt sanguine uenæ:
Lumina gorgoneo sæuius angue micant.
I procul hinc, dixit, non es mihi tibia tanti:
Vt uidit uultus Pallas in amne suos.
V os quoq; si media speculum spectetis in ira:
Cognoscat faciem uix satis ulla suam.
N ec minus in uultu damnosa superbia uestro:
Comibus est oculis alliciendus amor.
O dimus immodicos (experto credite) fastus:
Sæpe tacens odij semina uultus habet.
S pectantem specta: ridenti mollia ride:
Innuet, acceptas tu quoq; redde notas.
S ic ubi prælusit: rudibus puer ille relictis
Spicula de pharetra promit acuta sua.
O dimus & mœstas: Tecmessam diligat aiax:
Nos hilarem populum fœmina læta capit.
N unquã ego te Andromache, nec te Tecmessa rogarẽ:
Vt mea, de uobis altera, amica foret.
C redere uix uideor, cum cogar credere partu:
Vos ego cum uestris concubuisse uiris.
S cilicet Aiaci mulier mœstissima dixit,
Lux mea, quæq; solent uerba iuuare uiros.
Quid uetat à magnis ad res exempla minores
Sumere? nec nomen pertimuisse ducis?
D ux bonus huic centum commisit iure regendos:
Huic equites, illi signa tuenda dedit.
V os quoq; de nobis, quem quisq; erit aptus in usum,
Inspicite: & certo ponite quenq; loco.
M unera det diues: ius qui profitebitur, adsit:
Facundus causam sæpe clientis agat:

Carmina qui facimus, mittamus carmina tantum:
Nam chorus ante alios aptus amare sumus.
Nos facimus placitæ late præconia formæ:
Nomen habet Nemesis: Cynthia nomen habet.
Vesper, & eoæ nouere Lycorida terræ:
Et multi, quæ sit nostra Corinna, rogant.
Adde quod insidiæ sacris à uatibus absunt:
Et facit ad mores ars quoq; nostra bonos.
Nec nos ambitio, nec nos amor urget habendi:
Contempto colitur lectus, & umbra foro.
Sed facile hæremus: ualidóq; perurimur æstu:
Et nimium certa scimus amare fide.
Scilicet ingenium placida mollitur ab arte:
Et studio mores conuenienter eunt.
Vatibus aonijs faciles estote puellæ:
Numen inest illis: Pieridesq; fauent.
Est deus in nobis: sunt & commercia cœli:
Sedibus ætherijs spiritus ille uenit.
À doctis pretium scælus est sperare poëtis:
Me miserum, scælus hoc nulla puella timet.
Dissimulate tamen: nec prima fronte rapaces
Este: nouus uiso casse resistet amans.
Sed neq; rector equum, qui nuper sensit habenas,
Comparibus frenis, artificemq;, reget.
Nec, stabiles animos annis, uiridemq; iuuentam
Vt capias, idem limes agendus erit.
Hic rudis, & castris nunc primum notus amoris,
Qui tetigit thalamos præda nouella tuos:
Te solam norit: tibi semper inhæreat uni:
Cingenda est altis sepibus ista seges.

Effuge riualem: uinces, dum sola tenebis:
Non bene cum socijs regna, Venusq; manent.
Ille uetus miles sensim, & sapienter amabit:
Multaq; tironi non patienda feret:
Nec franget postes: nec sæuis ignibus uret:
Nec dominæ teneras appetet ungue genas:
Nec scindet tunicas'ue suas, tunicas'ue puellæ:
Nec raptus flendi causa capillus erit.
Ista decent pueros ætate & amore calentes:
Hic fera composita uulnera mente feret:
Ignibus hic lentis uretur, ut humida teda,
Vt modo montanis sylua recisa iugis.
Certior hic amor est, breuis & fœcundior ille:
Quæ fugiunt, celeri carpite poma manu.
Omnia tradantur: portas reserabimus hosti:
Vt sit in infida proditione fides.
Quod datur ex facili, longum male nutrit amorem:
Miscenda est lætis rara repulsa iocis.
Ante fores iaceant: crudelis ianua clament:
Multaq; summisse, multa minanter agant.
Dulcia non ferimus: succo renouamur amaro:
Sæpe perit uentis obruta cymba suis.
Hoc est, uxores quod non patiatur amari:
Conueniunt illas, cum uoluere, uiri.
Claude fores: duro dicat tibi ianitor ore,
Non potes: exclusum te quoq; tanget amor.
Ponite iam gladios hebetes: pugnetur acutis:
Nec dubito, telis quin petar ipse meis.
Dum cadat in laqueos, captus quoq; nuper amator
Solum se thalamos speret habere tuos.

P ostmodo riualem, partitaq; fœdera lecti
Sentiat: has artes tolle: senescit amor.
T unc bene fortis equus reserato carcere currit:
Cum, quos prætereat, quos' ue sequatur, habet.
Quoslibet extinctos iniuria suscitat ignes:
En ego confiteor: non nisi læsus amo.
C ausa tamen nimium ne sit manifesta doloris:
Pluraq; sollicitus, quàm sciat, esse putet:
I ncitet & ficti tristis custodia serui:
Et nimium duri cura molesta uiri.
Quæ uenit ex tuto, minus est accepta uoluptas.
Vt sis liberior Thaide: finge metus.
C um melius foribus possis, admitte fenestra:
Inq; tuo uultu signa timentis habe.
C allida prosiliat, dicatq; ancilla, perimus.
Tu iuuenem trepidum quolibet abde loco.
S ed miscenda tamen Venus est secura timori:
Ne tanti noctes non putet esse tuas.
Qua uafer eludi possit ratione maritus:
Quaq; uigil custos: præteriturus eram.
N upta uirum timeat: rata sit custodia nuptæ:
Hoc decet: hoc leges, ius'q;, pudor'q; iubent.
T e quoq; seruari, modo quam uindicta redemit:
Quis ferat? ut fallas, ad mea sacra ueni.
T ot licet obseruent, adsit modo certa uoluntas:
Quot fuerant Argo lumina: uerba dabis.
S cilicet obstabit custos, ne scribere possis?
Sumendæ detur cum tibi tempus aquæ?
C onscia cum possit scriptas portare tabellas:
Quas tegat in medio fascia lata sinu?

Cum possit solea chartas celare ligatas?
Et uincto blandas sub pede ferre notas?
Cauerit hæc custos: pro charta conscia tergum
Præbeat: inq; suo corpore uerba ferat.
Tuta quoq; est, fallit'q; oculos è lacte recenti
Littera: carbonis puluere tange, leges.
Fallet & , humiduli quæ fiet acumine lini:
Et feret occultas pura tabella notas.
Adfuit Acrysio seruandæ cura puellæ:
Hunc tamen illa suo crimine fecit auum.
Quid faciet custos? cum sint tot in urbe theatra:
Cum spectet iunctos illa libenter equos:
Cum sedeat phariæ sacris operata iuuencæ:
Quo'q; sui comites ire uetantur, eat:
Cum fuget à templis oculos bona diua uirorum:
Præter quos, si quos, illa uenire iubet:
Cum, custode foris tunicam seruante puellæ,
Cælent furtiuos balnea multa iocos:
Cum, quoties opus est, fallax ægrotet amica:
Et cælet lecto quemlibet ægra suo:
Nomine cum doceat quid agatur, adultera clauis:
Quas'q; petet, non det ianua sola uias.
Fallitur & multo custodis cura lyæo:
Illa uel hispano lecta sit uua iugo.
Sunt quoq; quæ faciunt altos medicamina somnos:
Victaq; lethæa lumina nocte premant.
Nec male delicijs odiosum conscia tardis
Detinet: & longa iungitur illa mora.
Quid iuuat ambages, præceptaq; parua monere:
Cum minimo custos munere possit emi?

Munera (crede mihi) capiunt hominesq́;, deosq́;:
Placatur donis Iuppiter ipse datis.
Quid faciat sapiens? stultus quoq; munere gaudet:
Ipse uir accepto munere mutus erit.
Sed semel est custos longum redimendus in æuum:
Sæpe dabit, dederit quas semel ille, manus.
Questus eram (memini) metuendos esse sodales:
Non tangit solos ista querela uiros.
Credula si fueris, aliæ tua gaudia carpent:
Et lepus hic alijs exagitatus erit.
Hæc quoq;, quæ præbet lectum studiosa, locumq́;:
(Crede mihi) mecum non semel illa fuit.
Nec nimium uobis formosa ancilla ministret:
Sæpe uicem dominæ præstitit illa mihi.
Quo feror insanus? quid aperto pectore in hostem
Mittor? & indicio prodor ab ipse meo?
Non auis aucupibus monstrat, qua parte petatur:
Non docet infestos currere cerua canes.
Viderit utilitas: ego cœpta fideliter edam:
Lemniadum gladios in mea fata dabo.
Efficite, & facile est, ut nos credamus amari:
Prona uenit cupidis in sua uota fides.
Spectet amabilius iuuenem, & suspiret ab imo
Fœmina: tam sero cur ueniatq́; roget.
Accedant lachrymæ, dolor & de pellice fictus:
Et laniet digitis illius ora suis.
Iandudum persuasus erit: miserebitur ultro:
Et dicet, cura carpitur ipsa mei.
Præcipue si cultus erit: speculoq́; placebit:
Posse sua tangi credet amore deas.

Sed te, quæcunq; est, moderate iniuria turbet,
Nec sis audita pellice mentis inops:
Nec cito credideris. quantum cito credere lædat,
Exemplum uobis non leue Procris erit.
Est propè purpureos colles florentis Hymetti
Fons sacer: & uiridi cæspite mollis humus.
Sylua nemus non alta facit: tegit arbutus herbam:
Rosmaris, & laurus, nigraq; myrtus olent.
Nec densum folijs buxum, fragilesq; myricæ,
Nec tenues cytisi, cultaq; pinus abest.
Lenibus impulsæ zephyris, auráq; salubri,
Tot generum frondes, herbaq; summa tremit.
Grata quies Cephalo: famulis, canibusq; relictis
Lassus in hac iuuenis sæpe resedit humo.
Quæq; meos releues æstus, cantare solebat,
Accipienda sinu mobilis aura ueni.
Coniugis ad timidas aliquis male sedulus aures
Auditos memori detulit ore sonos.
Procris ut accepit nomen, quasi pellicis, auræ:
Excidit: & subito mota dolore fuit.
Palluit, ut seræ, lectis de uite racemis,
Pallescunt frondes: quas noua læsit hyems:
Quæq; suos curuant matura cydonia ramos:
Cornaq; adhuc nostris non satis apta cibis.
Vtq; animus redijt: tenues à pectore uestes
Rumpit: & indignas sauciat ungue genas.
Nec mora: per medias passis furibunda capillis
Euolat, ut thyrso concita baccha, uias.
Vt propè peruentum est: comites in ualle reliquit:
Ipsa nemus tacito clàm pede fortis init.

Quid tibi mentis erat, cum sic male ſana lateres
Procri? quis attoniti pectoris ardor erat?
Iam iam uenturam, quæcunq; erat aura, putabas
Scilicet: atq; oculis probra uidenda tuis.
Nunc ueniſſe piget (neq; enim deprendere uelles)
Nunc iuuat: incertus pectora uerſat amor.
Credere quæ iubeant, locus eſt, & nomen, & index,
Et quia mens ſemper, quod timet, eſſe putat.
Vidit ut oppreſſam ueſtigia corporis herbam:
Pulſantur trepidi corde micante ſinus.
Iamq; dies medius tenues contraxerat umbras:
Inq; pari ſpatio ueſper & ortus erant:
Ecce redit Cephalus proles Cyllenia ſyluis:
Oraq; fontana feruida ſpargit aqua.
Anxia Procri lates: ſolitas iacet ille per herbas
Et zephyri molles, auraq; (dixit) ades.
Vt patuit miſeræ iucundus nominis error:
Et mens, & rediјt uerus in ora color.
Surgit: & oppoſitas agitato corpore frondes
Mouit, in amplexus uxor itura uiri.
Ille feram ſonuiſſe ratus, iuueniliter arcum
Corripit: in dextra tela fuere manu.
Quid facis infelix? non eſt fera: ſupprime tela:
Me miſerum iaculo fixa puella tuo eſt.
Hei mihi conclamat fixiſti pectus amicum:
Hic locus à Cephalo uulnera ſemper habet.
Ante diem morior, ſed nulla pellice læſa:
Hoc faciet poſitam te mihi terra leuem.
Nomine ſuſpectam iam ſpiritus exit in auram:
Iam morior: chara lumina conde manu.

D ixit: & incauto paulatim pectore lapsus
Excipitur miseri spiritus ore uiri.
I lle sinu dominæ morientia corpora mœsto
Sustinet: & lachrymis uulnera sæua lauat.
S ed repetamus iter: nudis mihi rebus agendum est:
Vt tangat portus fessa carina suos.
S cilicet expectas, ut te in conuiuia ducam:
Et quæris monitus hac quoq; parte meos.
S era ueni: positaq; decens incede lucerna:
Grata mora uenies: maxima lena mora est.
E t, si turpis eris, formosa uidebere potis:
Et latebras uitijs nox dabit ipsa tuis.
C arpe cibos digitis: est quidam gestus edendi:
Ora nec immunda tota perunge manu.
N é ue domi præsume dapes: sed desine citra
Quàm cupias, paulo quàm potes esse minus.
P riamides Helenen auide si spectet edentem:
Oderit: & dicet, stulta rapina mea est.
A ptius est, deceatq; magis potare puellas:
Cum Veneris puero non male bacche facis.
H oc quoq;, quàm patiẽs caput est: animusq;, pedesq;
Constent: nec, quæ sint singula, bina uide.
T urpe iacens mulier multo madefacta lyæo:
Digna est concubitus quoslibet illa pati.
N ec somno tutum est posita succumbere mensa:
Per somnos fieri multa pudenda solent.
V lteriora pudet docuisse: sed alma Dione,
Præcipue nostrum est, quod pudet, inquit, opus.
N ota sibi sit quæq;: modos à corpore certos
Sumite: non omnes una figura decet.

Quæ facie præsignis erit, resupina iaceto:
Spectetur tergo, cui sua terga placent.
Melanion humeris Atalantæ crura ferebat:
Si bona sunt, hoc sunt aspicienda modo.
Parua uehatur equo: quod erat longissima, nunquam
Thebais hectoreo nupta resedit equo.
Strata premat genibus paulum ceruice reflexa
Fœmina per longum conspicienda latus.
Cui femur est iuuenile, carent quoq; cætera menda:
Semper in obliquo fusa sit illa toro.
Nec tibi turpe puta crinem, ut Phylleïa mater,
Soluere: & effusis colla reflecte comis.
Tu quoq;, cui rugis uterum lucina notauit:
Vt celer auersis utere Parthus equis.
Mille modi ueneris: simplex, minimúq; laboris:
Cum iacet in dextrum semisupina latus.
Sed neq; phœbei tripodes, nec corniger Hammon,
Vera magis uobis, quàm mea musa canet.
Si qua fides arti, quam longo fecimus usu:
Credite: præstabunt carmina nostra fidem.
Sentiat ex imis uenerem resoluta medullis
Fœmina: & ex æquo res iuuet ista duos.
Nec blandæ uoces, iucundaq; murmura cessent:
Nec taceant medijs improba uerba iocis.
Tu quoq;, cui ueneris sensum natura negauit:
Dulcia mendaci gaudia finge sono.
Infelix, cui torpet hebes locus ille, puella:
Quo pariter debent fœmina, uirq; frui.
Tantum, cum finges, ne sis manifesta, caueto:
Effice per motum, luminaq; ipsa fidem.

Quod iuuat: & uoces, & anhelitus arguat oris:
  Ah pudet: arcanas pars habet ista notas.
G audia post ueneris quæ poscit munus amantem:
  Illa suas nolit pondus habere preces.
N ec lucem in thalamos totis admitte fenestris:
  Aptius in uestro corpore multa latent.
L usus habet finem: cycnis discedere tempus:
  Duxerunt collo qui iuga nostra suo.
V t quondam iuuenes, ita nunc mea turba puellæ
  Inscribant spolijs, Naso magister erat.

PVBLII OVIDII NASONIS DE REMEDIO AMORIS LIBER PRIMVS.

l Egerat huius amor titulum, nomenq; libelli:
Bella mihi (uideo) bella parantur, ait.
P arce tuum uatem sceleris damnare Cupido:
Tradita qui toties te duce signa tuli.
N on ego Tydides: à quo tua saucia mater
In liquidum rediijt æthera Martis equis.
S æpe tepent alij iuuenes: ego semper amaui:
Et si, quid faciam nunc quoq;, quæris: amo.
Quin etiam docui, qua posses arte parari:
Et quæ nunc ratio est: impetus ante fuit.
N ec te blande puer, nec nostras prodimus artes:
Nec noua præteritum musa retexit opus.
S iquis amat quod amare iuuat, feliciter ardet:
Gaudeat: & uento nauiget ille suo.
A t, siquis male fert indignæ regna puellæ:
Ne pereat, nostræ sentiat artis opem.
C ur aliquis laqueo collum nodatus amator,
A` trabe sublimi triste pependit onus?
C ur aliquis rigido fodiat sua pectora ferro?
Inuidiam cædis pacis amator habes.
Qui, nisi desierit, misero periturus amore est:
Desinat: & nulli funeris author eris.
E t puer es: nec te quicquam, nisi ludere, oportet:
Lude: decent annos mollia regna tuos.

N am poteras uti nudis ad bella sagittis:
Sed tua mortifero uulnere tela carent.
V itricus & gladijs, & acuta dimicet hasta:
Et uictor multa cæde cruentus eat.
T u cole maternas, tuto` quibus utimur, artes:
Et quarum uitio nulla fit orba parens.
E ffice, nocturna frangatur ianua rixa:
Et tegat ornatas multa corona fores.
F ac coëant furtim iuuenes, timidæq; puellæ:
Verbaq; dent cauto qualibet arte uiro.
E t modo blanditias, rigido modo iurgia posti
Dicat, & exclusus flebile` cantet, amans.
H is lachrymis contentus eris sine crimine mortis:
Non tua fax auidos digna subire rogos.
H æc ego: mouit amor gemmatas aureus alas:
Et mihi, propositum perfice, dixit, opus.
A d mea decepti iuuenes præcepta uenite:
Quos suus ex omni parte fefellit amor.
D iscite sanari, per quem didicistis amare:
Vna manus uobis uulnus, opemq́; feret.
T erra salutiferas herbas, eademq́; nocentes
Nutrit: & urticæ proxima sæpe rosa est.
V ulnus achilleo quæ quondam fecerat hosti,
Vulneris auxilium pelias hasta tulit.
S ed quæcunq; uiris, uobis quoq; dicta puellæ
Credite: diuersis partibus arma damus.
E` quibus ad uestros siquid non pertinet usus:
Attamen exemplo multa docere potest.
V tile propositum est, sæuas extinguere flammas:
Nec seruum uitijs pectus habere tuum.

V ixisset Phyllis, si me foret usa magistro:
Et per quod nouies, sæpius isset iter.
N ec moriens Dido summa uidisset ab arce
Dardanias uento uela dedisse rates.
N ec dolor armasset contra sua uiscera matrem:
Quæ socij damno sanguinis ulta uirum est.
A rte mea Tereus, quamuis Philomela placeret:
Per facinus fieri non meruisset auis.
D a mihi Pasiphaën: iam tauri ponet amorem:
Da Phædram: Phædræ turpis abibit amor.
R edde Parim nobis: Helenen Menelaus habebit:
Nec manibus Danaûm pergama uicta cadent.
I mpia si nostros legisset Scylla libellos:
Hæsisset capiti purpura Nise tuo.
M e duce damnosas homines compescite curas:
Rectaq; cum socijs me duce nauis eat.
N aso legendus erat tunc, cum didicistis amare:
Idem nunc uobis Naso legendus erit.
P ublicus assertor uitijs suppressa leuabo
Pectora: uindictæ quisq; fauete suæ.
T e precor incipiens, adsit tua laurea nobis,
Carminis, & medicæ Phœbe repertor opis.
T u pariter uati, pariter succurre medenti:
Vtraq; tutelæ subdita cura tuæ est.
D um licet: & modici tangunt præcordia motus:
Si piget: in primo limine siste pedem.
O pprime, dum noua sunt, subiti mala semina morbi:
Et tuus incipiens ire resistat equus.
N am mora dat uires: teneras mora percoquit uuas:
Et ualidas segetes, quæ fuit herba, facit.

Quæ præbet latas arbor spatiantibus umbras:
Quo posita est primum tempore, uirga fuit.
Tunc poterat manibus summa tellure reuelli:
Nunc stat in immensum uiribus acta suis?
Quale sit id, quod amas, celeri circunspice mente:
Et tua læsuro subtrahe colla iugo.
Principijs obsta: serò medicina paratur:
Cum mala per longas conualuere moras?
Sed propera: nec te uenturas differ in horas:
Qui non est hodie, cras minus aptus erit.
Verba dat omnis amor: reperitq; alimēta morando:
Optima uindictæ proxima quæq; dies.
Flumina pauca uides magnis de fontibus orta:
Plurima collectis multiplicantur aquis.
Si cito sensisses, quantum peccare parares:
Non tegeres uultus cortice myrrha tuos.
Vidi ego, quod fuerat primo sanabile uulnus:
Dilatum, longæ damna tulisse moræ:
Sed, quia delectat ueneris decerpere flores:
Dicimus assidue. cras quoq; fiet idem.
Interea tacitæ serpunt in uiscera flammæ:
Et mala radices altius arbor agit.
Si tamen auxilij perierunt tempora primi:
Et uetus in capto pectore sedit amor:
Maius opus superest: sed non, quia serior ægro
Aduocor: ille mihi destituendus erit.
Qua læsus fuerat, partem Pæantius heros
Debuerat celeri præsecuisse manu.
Post tamen hic multos sanatus creditur annos
Supremam bellis imposuisse manum.

Qui modo nascentes properabam pellere morbos:
Admoueo tardam nunc quoq; lentus opem.
A ut noua, si possis, sedare incendia tentes:
Aut ubi per uires procubuere suas.
D um furor in cursu est: currenti cede furori:
Difficiles aditus impetus omnis habet.
S tultus, ab obliquo qui cum discedere possit:
Pugnat in aduersas ire natator aquas.
I mpatiens animus, nec adhuc tractabilis arte,
Respuit, atq; odio uerba monentis habet.
A ggrediar melius tum, cum sua uulnera tangi
Iam sinet: & ueris uocibus aptus erit.
Quis matrem, nisi mentis inops, in funere nati
Flere uetet? non hoc illa monenda loco est.
C um dederit lachrymas: animumq; expleuerit ægrũ:
Ille dolor uerbis emoderandus erit.
T emporibus medicina ualet: data tempore prosunt:
Et data non apto tempore, uina nocent.
Quin etiam accendas uitia, irritesq; uetando:
Temporibus si non aggrediare suis.
E rgo, ubi uisus eris nostra medicabilis arte:
Fac monitis fugias otia prima meis.
H æc, ut ames, faciunt: hæc, ut fecere, tuentur:
Hæc sunt iucundi causa, cibusq; mali.
O tia si tollas: periere Cupidinis arcus:
Contemptæq; iacent, & sine luce faces.
Quàm platanus riuo gaudet, quàm populus unda,
Et quàm limosa canna palustris humo:
T am Venus otia amat. qui finem quæris amoris,
(Cedit amor rebus) res age: tutus eris.

L angor,& immodici sub nullo uindice somni,
Aleaq;,& multo tempora quassa mero,
E ripiunt omnes animo sine uulnere uires:
Affluit incautis insidiosus amor.
D esidiam puer ille sequi solet: odit agentes:
Da uacuæ menti, quo teneatur, opus.
S unt fora, sunt leges, sunt, quos tuearis, amici:
V ade per urbanæ splendida castra togæ.
V el tu sanguinei iuuenilia munera Martis
Suscipe: deliciæ iam tibi terga dabunt.
E cce fugax Parthus, magni noua causa triumphi,
Iam uidet in campis Cæsaris arma suis.
V ince cupidineas pariter, parthasq; sagittas:
Et refer ad patrios bina trophæa deos.
V t semel ætola Venus est à cuspide læsa:
Mandat amatori bella gerenda suo.
Quæritur, Aegisthus qua re sit factus adulter:
In promptu causa est: desidiosus erat.
P ugnabant alij tardis apud Ilion armis:
Quò tulerat uires Græcia tota suas.
S iue operam bellis uellet dare, nulla gerebat:
Siue foro, uacuum litibus Argos erat.
Quod potuit, fecit: ne nil ageretur, amauit.
Sic uenit ille puer: sic puer ille manet.
R ura quoq; oblectant animos, studiumq; colendi:
Quælibet huic curæ cædere cura potest.
C olla iube domitos oneri supponere tauros:
Sauciet ut duram uomer aduncus humum.
O brue uersata cerealia semina terra:
Quæ tibi cum multo fœnore reddat ager.

Aspice curuatos pomorum pondere ramos:
Vt sua, quod peperit: uix ferat arbor onus.
Aspice labentes iucundo murmure riuos:
Aspice tondentes fertile gramen oues.
Ecce petunt rupes, præruptaq; saxa capellæ:
Iam referunt hœdis ubera plena suis.
Pastor inæquali modulatur arundine carmen:
Nec desunt comites, sedula turba, canes.
Parte sonant alia syluæ mugitibus altæ:
Et queritur uitulum mater abesse suum.
Quid cum suppositos fugiunt examina fumos:
Vt releuent dempti uimina curua faui?
Poma dat autumnus: formosa est messibus æstas:
Ver præbet flores: igne leuatur hyems.
Temporibus certis maturas rusticus uuas
Colligit: & nudo sub pede musta fluunt:
Temporibus certis desectas alligat herbas:
Et tonsam raro pectine uerrit humum.
Ipse potes riguis plantas deponere in hortis:
Ipse potes riuos ducere lenis aquæ.
Venerit insitio: fac, ramum ramus adoptet:
Stet'q; peregrinis arbor operta comis.
Cum semel hæc animum cœpit mulcere uoluptas,
Debilibus pennis irritus exit amor.
Vel tu uenandi studium cole: sæpe recessit
Turpiter à Phœbi uicta sorore Venus.
Nunc leporem pronum catulo sectare sagaci:
Nunc tua frondosis retia tende iugis.
Aut pauidos terre uaria formidine ceruos:
Aut cadat aduersa cuspide fossus aper.

N octe fatigatum somnus, non cura puellæ
Excipit: & pingui membra quiete leuat.
L enius est studium, studium tamen, alite capta,
Aut lino, aut calamis, præmia parua sequi.
V el, quæ piscis edax auido male deuoret ore:
Abdere supremis æra recurua cibis.
A ut his, aut alijs, donec dediscis amare:
Ipse tibi furtim decipiendus eris.
T u tantum, quamuis firmis retinebere uinclis:
I procul: & longas carpere perge uias.
F lebis: & occurret desertæ nomen amicæ:
Stabit & in media pes tibi sæpe uia.
S ed quanto minus ire uoles, magis ire memento:
Perfer: & inuitos currere coge pedes.
N ec pluuias opta: nec te peregrina morentur
Sabbata, nec damnis Allia nota suis.
N ec quot transieris, sed quot tibi, quære, supersint
Millia: nec, maneas ut prope, finge moras.
T empora nec numera, nec crebro respice Romam:
Sed fuge: tutus adhuc Parthus ab hoste fuga est.
D ura aliquis præcepta uocet mea: dura fatemur
Esse: sed, ut ualeas, multa dolenda feres.
S æpe bibi succos, quamuis inuitus, amaros
Aeger: & oranti mensa negata mihi est.
V t corpus redimas: ferrum patiaris, & ignes:
Arida nec sitiens ora lauabis aqua.
V t ualeas animo, quicquam tolerare negabis?
At pretium pars hæc corpore maius habet.
S ed tamen est artis tristissima ianua nostræ:
Et labor est unus tempora prima pati.

A ſpicis, ut prenſos urant iuga prima iuuencos?
Et noua uelocem cingula lædat equum?
F orſitan à laribus patrijs exire pigebit:
Sed tamen exibis: deinde redire uoles:
N ec te lar patrius, ſed amor reuocabit amicæ,
Prætendens culpæ ſplendida uerba tuæ.
C um ſemel exieris, centum ſolatia curæ
Et rus, & comites, & uia longa dabunt.
N ec ſatis eſſe putes diſcedere: lentus abeſto:
Dum perdat uires, ſit'q; ſine igne cinis.
Quod niſi firmata properaris mente reuerti:
Inferet arma tibi ſæua rebellis amor.
Quidquid eras, fueris, ſitiens, auidus'q; redibis.
Et ſpatium damno ceſſerit omne tuo.
V iderit, hæmoniæ ſiquis mala pabula terræ,
Et magicas artes poſſe iuuare putat.
I ſta ueneficij uetus eſt uia: noſter Apollo
Innocuam ſacro carmine monſtrat opem.
M e duce non tumulo prodire iubebitur umbra:
Non anus infami carmine rumpet humum:
N on ſeges ex alijs alios tranſibit in agros:
Nec ſubito Phœbi pallidus orbis erit.
V t ſolet, æquoreas ibit Tyberinus in undas:
Vt ſolet, in niueis Luna uehetur equis.
N ulla recantatas deponent pectora curas:
Nec fugiet uiuo ſulfure uictus amor.
Quid te phaſiacæ iuuerunt gramina terræ:
Cum cuperes patria Colchi manere domo?
Quid tibi profuerunt Circe perſeides herbæ?
Cum tibi neritias abſtulit aura rates?

Omnia fecisti, ne callidus hospes abiret:
Ille dedit certæ lintea plena fugæ.
Omnia fecisti, ne te ferus ureret ignis:
Longus & inuito pectore sedit amor.
Vertere quæ poteras homines in mille figuras:
Non poteras animi uertere iura tui.
Diceris his etiam, cum iam discedere uellet:
Dulichium uerbis detinuisse ducem.
Non ego, quod primo (memini) sperare solebam:
Iam precor: ut coniux tu meus esse uelis.
Et tamen, ut coniux essem tua, digna uidebar:
Quod dea, quod magni filia Solis eram.
Ne properes, oro: spatium pro munere posco:
Quid minus optari per mea uota potest?
Et freta mota uides: & debes illa timere:
Vtilior uelis postmodo uentus erit.
Quæ tibi causa fugæ? non hic noua Troia resurgit:
Non aliquis socios rursus ad arma uocat.
Hic amor, hic pax est, in qua male uulneror una:
Tutaq; sub regno terra futura tuo est.
Illa loquebatur: nauem soluebat Vlysses:
Irrita cum uelis uerba tulere noti.
Ardet, & assuetas Circe decurrit ad artes:
Nec tamen est illis attenuatus amor.
Ergo quisquis opem nostra tibi poscis ab arte:
Deme ueneficijs, carminibus'q; fidem.
Si te causa potens domina retinebit in urbe:
Accipe, consilium quod sit in urbe meum.
Optimus ille fuit uindex, lædentia pectus
Vincula qui rupit: dedoluit'q; semel.

S ed,cui tantum animi est,illum mirabor & ipse:
Et dicam,monitis non eget iste meis.
T u mihi,qui,quod amas,ægre dediscis amare:
Nec potes,& uelles posse:docendus eris.
S æpe refer tecum sceleratæ facta puellæ:
Et pone ante oculos omnia damna tuos.
I llud,& illud habet:nec ea contenta rapina est:
Sub titulum nostros misit auara lares.
S ic mihi iurauit:sic me iurata fefellit:
Ante suas quoties passa iacere fores.
D iligit ipsa alios:à me fastidit amari:
Institor heu noctes,quas mihi non dat,habet.
H æc tibi per totos marcescant omnia sensus:
Hæc refer:hinc odij semina quære tui.
A tq; utinam posses etiam facundus in illis
Esse:dole tantum:sponte disertus eris.
H æserat in quadam nuper mea cura puella:
Conueniens animo non erat illa meo.
C urabar proprijs æger Podalirius herbis:
Et(fateor)medicus turpiter æger eram.
P rofuit,assidue uitijs insistere amicæ.
Id'q; mihi factum sæpe salubre fuit.
Q uàm mala,dicebam,nostræ sunt crura puellæ:
Nec tamen,ut uerum confiteamur,erant.
B rachia quàm non sunt nostræ formosa puellæ:
Nec tamen,ut uerum confiteamur,erant.
Q uã breuis est:& erat:quàm multũ poscit amantem:
Hinc odio uenit maxima causa meo.
E t mala sunt uicina bonis:errore sub illo
Pro uitio uirtus crimina sæpe tulit.

Quàm potes in peius, dotes deflecte puellæ:
Iudiciumq; breui limite falle tuum.
Turgida, si plena est, si fusca est, nigra uocetur:
In gracili, macies crimen habere potest.
Et poterit dici petulans, quæ rustica non est:
Et poterit dici rustica, si qua proba est.
Quin etiam, quacunq; caret tua dote puella:
Hanc moueat, blandis usq; precare sonis.
Exige, quod cantet, si qua est sine uoce puella:
Fac saltet, nescit si qua mouere pedem.
Barbara sermone est: fac tecum multa loquatur.
Non didicit chordas tangere: posce lyram.
Durius incedit: fac ut ambulet: omne papillæ
Pectus habent: uitium fascia nulla tegat.
Si male dentata est, narra quod rideat illa.
Mollibus est oculis: quod fleat illa, refer.
Proderit & subito, cum se non finxerit ulli:
Ad dominam celeres mane tulisse gradus.
Auferimur cultu: gemmis, auroq; teguntur
Omnia: pars minima est ipsa puella sui.
Sæpe, ubi sit, quod ames, inter tam multa requiras
Decipit hac oculos ægide diues amor.
Improuisus ades: deprendes tutus inermem:
Infelix uitijs excidet ipsa suis.
Non tamen huic nimium præcepto credere tutum est:
Fallit enim multos forma sine arte decens.
Tum quoq;, compositis sua cum linit ora uenenis:
Ad dominæ uultus, nec pudor obstet, eas.
Pyxidas inuenies, & rerum mille colores:
Et flere in tepidos æsopa lapsa sinus.

Illa tuas redolent Phineu medicamina mensas.
Non semel hinc stomacho nausea facta meo.
Nunc tibi, quae medio ueneris praestemus in usu:
Eloquar: ex omni est parte fugandus amor.
Multa quidem ex illis pudor est mihi dicere: sed tu
Ingenio uerbis concipe plura meis.
Nuper enim nostros quidam carpsere libellos:
Quorum censura musa proterua mea est.
Dummodo sic placeam: dum toto canter in orbe:
Quàm uolet, impugnet unus, & alter opus.
Ingenium magni liuor detrectat Homeri:
Quisquis es, ex illo Zoile nomen habes.
Et tua sacrilegae laniarunt carmina linguae:
Pertulit huc uictos quo duce Troia deos.
Summa petit liuor: perflant altissima uenti:
Summa petunt dextra fulmina missa Iouis.
At tu, quicunque es, quem nostra licentia laedit:
Si sapis, ad numeros exige quaeque suos.
Fortia maeonio gaudent pede bella referri:
Delicijs illic quis locus esse potest?
Grande sonant tragici: tragicos decet ira cothurnos:
Versibus è medijs soccus habendus erit.
Liber in aduersos hostes stringatur iambus:
Seu celer, extremum seu trahat ille pedem.
Blanda pharetratos elegeïa cantet amores:
Et leuis arbitrio ludat amica suo.
Callimachi numeris non est dicendus Achilles:
Cydippe non est oris Homere tui.
Quis feret Andromaches peragentem Thaida partes?
Peccat, in Andromache Thaida quisquis agat.

Thais in arte mea est: lasciuia libera nostra est:
Nil mihi cum uitta est: Thais in arte mea est.
Si mea materiæ respondet musa iocosæ:
Vincimus: & falsi criminis acta rea est.
Rumpere liuor edax: magnum iam nomen habemus:
Maius erit: tantum, quo pede cœpit, eat.
Sed nimium properas: uiuam modo, plura dolebis:
Et capient anni carmina multa mei.
Nam iuuat, & studium famæ mihi crescit honore:
Principio cliui noster anhelat equus.
Tantum se nobis elegi debere fatentur:
Quantum Virgilio nobile debet opus.

PVBLII OVIDII NASONIS DE REMEDIO AMORIS LIBER SECVNDVS.

h Actenus inuidiæ respondimus: attrahe lora
Fortius: & gyro curre poëta tuo.
Ergo ubi concubitus, et opus iuuenile petetur:
Et propè promissæ tempora noctis erunt:
Gaudia ne dominæ, pleno si corpore sumes,
Te capiant: ineas quamlibet ante uelim.
Quamlibet inuenias: in qua tua prima uoluptas
Desinat: à prima proxima segnis erit.
Sustentata uenus gratissima: frigore soles,
Sole iuuant umbræ: grata fit unda siti.
Et pudet, & dicam, ueneris quoq; iunge figuram,
Qua minime iungi quanq; decere putes.
Nec labor efficere est: raro tibi uera fatentur:
Et nihil est, quod se dedecuisse putent.

T unc etiam iubeo totas aperire fenestras:
Turpiaq; admisso membra notare die.
A t, simul ad metas uenit finita uoluptas:
Lassaq; cum tota corpora mente iacent:
D um piget: & nullam malles tetigisse puellam:
Tacturusq; tibi non uideare diu:
T unc animo signa, quæcunq; in corpore menda est:
Luminaq; in uitijs illius usq; tene.
F orsitan hæc aliquis (nam sunt quoq;) parua uocabit:
Sed, quæ non prosunt singula, multa iuuant.
P arua necat morsu spatiosum uipera taurum:
A` cane non magno sæpe tenetur aper.
T u tantum numero pugna: præceptaq; in unum
Contrahe: de multis grandis aceruus erit.
S ed quoniam totidem mores, totidemq; figuræ:
Non sunt iudicijs omnia danda meis.
Q uo tua non possunt offendi pectora facto:
Forsitan hoc alio iudice crimen erit.
I lle quod obscœnas in aperto corpore partes
Viderat: in cursu qui fuit, hæsit amor.
I lle quod, a` Veneris rebus surgente puella,
Vidit in immundo signa pudenda toro.
L uditis o` si quos potuerunt ista mouere:
Afflarant tepidæ pectora uestra faces.
A ttrahat ille puer contentos fortius arcus:
Saucia maiorem turba petetis opem.
Q uid qui clàm latuit reddente obscœna puella?
Et uidit, quæ mos ipse uidere uetat?
D i melius, q̃ nos moneamus talia quenquam:
Vt prosint, non sunt expedienda tamen.

Hortor & ,ut pariter binas habeatis amicas:
Fortior est,plures siquis habere potest.
Secta bipartito cum mens discurrit utroq;:
Alterius uires subtrahit alter amor.
Grandia per multos tenuantur flumina riuos:
Sectaq; subducto stipite flamma perit.
Non satis una tenet ceratas anchora puppes:
Nec satis est liquidis unicus hamus aquis.
Qui sibi iam pridem solatia bina parauit:
Iampridem summa uictor in arce fuit.
At tibi,qui fueras dominæ male creditus uni:
Nunc saltem nouus est inueniendus amor.
Pasiphaës Minos in Prognide perdidit ignes:
Cessit ab Idæa coniuge uicta prior.
Amphilochi frater ne Phagida semper amaret,
Callirhoë fecit parte recepta tori.
Et paris Oenonen summos tenuisset in annos:
Si non Oebalia pellice læsa foret.
Coniugis Odrysio placuisset forma tyranno:
Sed melior clausæ forma sororis erat.
Quid moror exemplis,quorum me turba fatigat?
Successore nouo uincitur omnis amor.
Parcius è multis mater desyderat unum:
Quàm,quæ flens clamat,Tu mihi solus eras.
Et,ne forte putes noua me tibi condere iura:
(Atq; utinam inuenti gloria nostra foret)
Vidit id Atrides(quid enim non ille uideret,
Cuius in arbitrio Græcia tota fuit?)
Marte suo captam Chryseida uictor amabat:
At senior stulte flebat ubiq; parens:

Quid lachrymas odiose senex? bene contigit illi:
Officio natam lædis inepte tuo.
Quam postquam reddi Calchas ope tutus Achillis
Iusserat: & patria est illa recepta domo:
A trides ait, est illius proxima forma:
Et, si prima sinat littera, nomen idem.
H anc mihi, si sapiat, per se concedat Achilles:
Sin minus, imperium sentiet ille meum.
Quod siquis uestrum factum hoc accusat Achiui:
Est aliquid ualida sceptra tenere manu.
N am, si rex ego sum, nec mecum dormiat illa:
In mea Thersites regna licebit eat.
D ixit: & hanc habuit solatia magna prioris:
Et prior est cura cura repulsa noua.
E rgo assume nouas authore Agamemnone flammas:
Vt tuus in biuio distineatur amor.
Quæris, ubi inuenias? artes tu perlege nostras:
Plena puellarum iam tibi nauis erit.
Quod, siquid præcepta ualent mea: siquid Apollo
Vtile mortales edocet ore meo:
Quamuis infelix media torreberis Aetna:
Frigidior dominæ fac uideare tuæ.
E t sanum simula: nec, siquid forte dolebis,
Sentiat: & ride, cum tibi flendus eris.
N on ego te iubeo medias abrumpere flammas:
Non sunt imperij tam fera iussa mei.
Quod non est, simula: positosq; imitare furores:
Sic facies uere, quod meditatus eris.
S æpe ego, ne biberem, uolui dormire uideri:
Dum uideor, somno lumina uicta dedi.

D eceptum risi: qui se simularat amare:
In laqueos auceps deciderat'q; suos.
I ntrat amor mentes usu: dediscitur usu:
Qui poterit sanum fingere, sanus erit.
D ixerit, ut uenias pacta tibi nocte: uenito.
Veneris: & fuerit ianua clausa: feres.
N ec dic blanditias, nec dic conuitia posti:
Nec latus in duro limine pone tuum.
P ostera lux aderit: careant tua uerba querelis:
Et nulla in uultu signa dolentis habe.
I am ponet fastus, cum te languere uidebit:
Hoc etiam nostra munus ab arte feres.
T e quoq; fallet amor, dum sit tibi finis amandi:
Propositis frenis sæpe repugnat equus.
V tilitas lateat: quod non profitebere, fiet:
Quæ nimis apparent retia, uitat auis.
N ec tibi tam placeat, ut te contemnere possit:
Sume animos: animis cedat ut illa tuis.
I anua forte patet: quamuis reuocabere, transi.
Est data nox: dubita nocte uenire data.
P osse pati, facile est: tibi ni patientia desit,
Protinus ex facili gaudia ferre licet.
E t quisq̃ præcepta potest mea dura uocare?
En etiam partes conciliantis ago.
N am, quoniam uariant animi: uariabimus artes:
Mille mali species, mille salutis erunt.
C orpora uix ferro quædam sanantur acuto:
Auxilium multis succus, & herba fuit.
M ollior es: nec abire potes: uinctus'q; teneris:
Et tua sæuus amor sub pede colla premit:

D esine luctari: referent tua carbasa uenti:
Quáq; uocant fluctus, hac tibi remus eat.
E xplenda est sitis ista tibi, qua perditus ardes:
Cedimus: è medio iam licet amne bibas.
S ed bibe plus etiam, quàm quod præcordia poscunt:
Gutture fac pleno sumpta redundet aqua.
V tere & usq; tua nullo prohibente puella:
Illa tibi noctes auferat, illa dies.
T ædia quære mali: faciunt & tædia finem.
Iam quoq;, cum credes posse carere, mane.
D um bene te cumules: & copia tollat amorem:
Et fastidita non libet esse domo.
F it quoq; longus amor: quem diffidentia nutrit:
Hunc si tu quæris ponere: pone metum.
Qui timet, ut sua sit, nequis sibi subtrahat illam:
Ille machaonia uix ope sanus erit.
P lus amat è natis mater plerunq; duobus,
Pro cuius reditu, quod gerit arma, timet.
E st propè collinam templum uenerabile portam:
Imposuit templo nomina celsus Eryx.
E st illic lethæus amor: qui pectora sanat:
Inq; suas gelidam lampadas addit aquam.
I llic & iuuenes uotis obliuia poscunt,
Et siqua est duro capta puella uiro.
H ic mihi sic dixit: dubito, uerus ne Cupido,
An somnus fuerit: sed puto somnus erat.
O, qui sollicitos modo das, modo demis amores:
Adijce præceptis hæc quoq; Naso tuis.
A d mala quisq; animum referat sua: ponet amorem:
Omnibus illa deus plus ue minus ue dedit.

Qui puteal, Ianumq́; timet, celeresq́; calendas:
Torqueat hunc aëris mutua summa sui.
Cui durus pater est: ut uoto cætera cedant:
Huic pater ante oculos durus habendus erit.
Hic male dotata pauper cum coniuge uiuit:
Vxorem fato credat obesse suo.
Est tibi rure bono generosæ fertilis uuæ
Vinea: ne nascens usta sit uua, time.
Ille habet in reditu nauem: mare semper iniquum
Cogitet, & damno littora sæua suo.
Filius hunc miles, hunc filia nubilis angat:
Et quis non causas mille doloris habet?
Vt posses odisse tuam Pari, funera fratrum
Debueras oculis substituisse tuis.
Plura loquebatur placidum puerilis imago:
Destituit somnus: si modo somnus erat.
Quid faciam? media nauem Palinurus in unda
Deserit: ignotas cogor inire uias.
Quisquis amas (loca sola nocent) loca sola caueto:
Quò fugis? in populo tutior esse potes.
Nam tibi secretos augent secreta furores:
Est opus auxilio: turba futura tibi est.
Tristis eris, si solus eris: dominæq́; relictæ
Ante oculos facies stabit ut ipsa tuos.
Tristior iccirco nox est, quàm tempora Phœbi:
Quæ releuet luctus, turba sodalis abest.
Nec fuge colloquium: nec sit tua ianua clausa:
Nec tenebris luctus flebilis abde tuos.
Semper habe Pyladen aliquem, qui curet Orestem:
Hic quoq; amicitiæ non leuis usus erit.

Quid nisi secretæ læserunt Phyllida syluæ?
Certa necis causa est: incomitata fuit.
I bat, ut ædonio referens trieterica Baccho
Ire solet fusis barbara turba comis:
E t modo, quà poterat, latum spectabat in æquor:
Nunc in arenosa lassa iacebat humo.
P erfide Demophoon, surdas clamabat ad undas:
Ruptaq; singultu uerba loquentis erant.
L imes erat tenuis longa subnubilus umbra:
Qua tulit ipsa suos ad mare sæpe pedes.
N ona terebatur miseræ uia: uiderit, inquit:
Et spectat zonam pallida facta suam.
A spicit & ramos: dubitat, refugit'q;, quod audet:
Et timet: & digitos ad sua colla refert.
S ithoni tunc certe uellem ne sola fuisses:
Non flesset positis Phyllida sylua comis.
P hyllidis exemplo nimium secreta cauete
Læse uir à domina, læsa puella uiro.
P ræstiterat iuuenis quidquid mea musa iubebat:
In'q; suæ portu penè salutis erat.
D ecidit, ut cupidos inter deuenit amantes:
Et, quæ deciderant tela, resumpsit amor.
S iquis amas, nec uis: facito contagia uites:
Hæc etiam pecori sæpe nocere solent.
D um spectant læsos oculi, læduntur & ipsi:
Multaq; corporibus transitione nocent.
I n loca nonnunquam siccis arentia glebis,
De propè currenti flumine manat aqua.
M anat amor tectus, si non ab amante recedas:
Turbaq; in hoc omnes ingeniosa sumus.

Alter item iam sanus erat: uicinia læsit:
Occursum dominæ non tulit ille suæ.
Vulnus in antiquum rediit male firma cicatrix:
Successumq́; artes non habuere meæ.
Proximus à tectis ignis defenditur ægre:
Vtile, finitimis abstinuisse locis.
Nec, quæ ferre solet spatiantem porticus illam:
Te ferat: officium ne'ue colatur idem.
Quid iuuat admonitu tepidam recalescere mentem?
Alter, si possis, orbis habendus erit.
Non facile esuriens posita retinebere mensa:
Et multum saliens incitat unda sitim.
Non facile est taurum uisa retinere iuuenca:
Fortis equus uisæ semper adhinnit equæ.
Hæc ubi præstiteris: ut tandem littora tangas,
Non ipsam satis est deseruisse tibi.
Et soror, & mater ualeant, & conscia nutrix,
Et quisquis dominæ pars erit ulla tuæ.
Nec ueniat seruus: nec flens ancillula fictum
Suppliciter dominæ nomine dicat, aue.
Nec, si scire uoles, quid agat tamen illa rogabis:
Perfer: erit lucro lingua retenta tuo.
Tu quoq;, qui causam finito reddis amori:
Deq́; tua domina multa querenda refers:
Parce queri: melius sic ulciscêre tacendo:
Vt desyderijs effluat illa tuis.
Et malim taceas, quàm te desisse loquaris.
Qui nimium multis, non amo, dicit: amat.
Sed meliore fide paulatim extinguitur ignis,
Quàm subito: lente desine: tutus eris.

F lumine perpetuo torrens solet altius ire:
Sed tamen hæc breuis est, illa perennis aqua.
F allat: & in tenues euanidus exeat auras,
Per'q; gradus molles emoriatur amor.
S ed modo dilectam scelus est odisse puellam:
Exitus ingenijs conuenit iste feris.
N ec curandus adest, odio qui finit amorem:
Aut amat, aut ægræ desinit esse miser.
T urpe uir, & mulier iuncti modo, protinus hostes:
Non illas lites Appias ipsa probat.
S æpe reas faciunt, & amant. ubi nulla simultas
Incidit, admonitu liber oberrat amor.
F orte aderat iuuenis: dominam lectica tenebat:
Horrebant sæuis omnia uerba minis.
I am'q; uadaturus, lectica prodeat (inquit)
Prodierat: uisa coniuge mutus erat.
E t manus, & manibus duplices cecidere tabellæ:
Venit in amplexus: atq; ita, uincis, ait.
T utius est, aptum'q; magis, discedere pace:
Quàm petere à thalamis litigiosa fora.
M unera, quæ dederas, habeat sine lite iubeto:
Esse solent magno damna minora bono.
Quod si uos aliquis casus conducat in unum:
Mente memor tota, quæ damus arma, tene.
H ic opus est armis: hic ò fortissime pugna:
Vincenda est telo Penthesilea tuo.
N unc tibi riualis, nunc durum limen amicæ,
Nunc subeant medijs irrita uerba deis.
N ec compone comas, cum sis uenturus ad illam:
Nec togæ sit laxo conspicienda sinu.

Nulla sit: ut placeas alienæ cura puellæ:
Iam face, ut è multis una sit illa tibi.
Sed quid præcipue uestris conatibus obstet,
Eloquar, exemplo quenq; docente suo.
Desinimus tarde: quia nos speramus amari:
Dum sibi quisq; placet, credula turba sumus.
At tu nec uoces (quid enim fallacius illis?)
Crede, nec æternos pondus habere deos.
Néue puellarum lachrymis moueare, caueto:
Vt flerent, oculos erudiere suos.
Artibus innumeris mens oppugnatur amantum,
Vt lapis æquoreis undiq; pulsus aquis.
Nec causas aperi, quare diuortia malis:
Nec dic quid doleas: clàm tamen usq; dole.
Nec peccata refer, ne diluat: ipse cauebis,
Vt melior causa causa sit illa tua.
Qui silet, est firmus: qui dicit multa puellæ
Probra, satisfieri postulat ille sibi.
Non ego dulichias furiali more sagittas,
Nec raptas ausim tinguere in amne faces:
Nec nos purpureas pueri resecabimus alas:
Nec sacer arte mea laxior arcus erit:
Consilium est, quodcunq; cano: parete canenti:
Vtq; facis, cœptis Phœbe saluber ades.
Phœbus adest: sonuere lyræ: sonuere pharetræ:
Signa deum nosco per sua: Phœbus adest.
Confer amyclæis medicatum uellus ahenis
Muricæ cum tyrio: turpius illud erit.
Vos quoq; formosis uestras conferte puellas:
Incipiet dominæ quenq; pudere suæ.

Vtraq; formosæ Paridi potuere uideri:
Sed sibi collatam uincit utranq; Venus.
Nec solam faciem, mores quoq; confer, & artes:
Tantum iudicio ne tuus obsit amor.
Exiguum est, quod deinde canam: sed profuit illud
Exiguum multis: in quibus ipse fui.
Scripta caue relegas blandæ seruata puellæ:
Constantes animos scripta relecta mouent.
Omnia pone feros (quamuis inuitus) in ignes:
Et dic, ardoris sit rogus iste mei.
Thestias absentem succendit stipite natum:
Tu timide flammis perfide uerba dabis.
Si potes, & ceras remoue: quid imagine muta
Carperis? hoc perijt Laodameia modo.
Et loca sæpe nocent: fugito loca conscia uestri
Concubitus: causas illa doloris habent.
Hic fuit: hic cubuit: thalamo dormiuimus illo:
Hic mihi lasciua gaudia nocte dedit.
Admonitu recreatur amor: uulnusq; nouatum
Scinditur: infirmis culpa pusilla nocet.
Vt pene extinctum cinerem si sulfure tangas,
Viuet: & ex minimo maximus ignis erit.
Sic, nisi uitaris quidquid reuocabit amorem:
Flamma redardescet, quæ modo nulla fuit.
Argolicæ cuperent fugisse caphareа puppes,
Teq; senex luctus ignibus ulte tuos.
Prætерita cautus ripheide nauita gaudet:
Tu loca, quæ nimium grata fuere, caue.
Hæc tibi sint Syrtes: hæc acroceraunia uita:
Hic uomit epotas dira Charybdis aquas.

S unt, quae non possunt aliquo cogente iuberi:
Saepe tamen casu facta iuuare solent.
P erdat opes Phaedra: parces Neptune nepoti:
Nec faciet pauidos taurus auitus equos.
G nosida fecisses inopem: sapienter amasset:
Diuitiis alitur luxuriosus amor.
C ur nemo est, Hecalen: nulla est, quae coeperit Irum?
Nempe quod alter egens, altera pauper erat.
N on habet, unde suum paupertas pascat amorem:
Non tamen hoc tanti est, pauper ut esse uelis.
A t tanti tibi sit non indulgere theatris:
Dum bene de uacuo pectore cedat amor.
E neruant animos citharae, cantusq;, lyraeq;,
Et uox, & numeris brachia mota suis.
I llic assidue ficti saltantur amantes.
Quid caueas, actor, quid iuuet, arte docet.
E loquar inuitus: teneros ne tange poëtas:
Summoueo dotes impius ipse meas.
C allimachum fugito: non est inimicus amori:
Et cum Callimacho tu quoq; coë noces.
M e certe Sappho meliorem fecit amicae:
Nec rigidos mores Teïa musa dedit.
C armina quis potuit tuto legisse Tibulli?
Vel tua, cuius opus Cynthia sola fuit?
Quis potuit lecto durus discedere Gallo?
Et mea nescio quid carmina tale sonant.
Quod, nisi dux operis uatem frustratur Apollo:
Aemulus est nostri maxima causa mali.
A t tu riualem noli tibi fingere quenquam:
Inq; suo solam crede iacere toro.

Acrius Hermionen ideo dilexit Orestes:
Esse quod alterius cœperat illa uiri.
Quid Menelaë doles? ibas sine coniuge Creten:
Et poteras nupta lætus abesse tua.
Vt Paris hanc rapuit: tum demum uxore carere
Non potes: alterius creuit amore tuus.
Hoc & in abducta Bryseide flebat Achilles:
Illam Plisthenio gaudia ferre uiro.
Nec frustra flebat: fecit (mihi credite) Atrides:
Quod si non faceret: turpiter esset iners.
Certe ego fecissem: nec sum sapientior illo:
Inuidiæ fructus maximus ille fuit.
Nam, sibi quod nunquam tactam Bryseida iurat
Per sceptrum: sceptrum non putat esse deos.
Di faciant, possis dominæ transire relictæ
Limina: proposito sufficiantq; pedes.
Et poteris: modo uelle tene: nunc fortiter ire,
Nunc opus est celeri subdere calcar equo.
Illo Lotophagos, illo Sirenas in antro
Esse puta: remis adijce uela tuis.
Hunc quoq;, quo quondam nimium riuale dolebas:
Vellem desineres hostis habere loco.
At certe, quamuis odio remanente saluta:
Oscula cum poteris iam dare: sanus eris.
Ecce cibos etiam, medicinæ fungar ut omni
Munere, quos fugias, quosue sequare, dabo,
Daunius an libycis bulbus tibi missus ab oris,
An ueniat Megaris, noxius omnis erit.
Nec minus erucas aptum est uitare salaces,
Et quidquid ueneri corpora nostra parat.

V tilius sumas acuentes lumina rutas,
Et quidquid ueneri corpora nostra negat.
Quid tibi præcipiam de bacchi munere, quæris?
Spe breuius monitus experiere meos.
V ina parant animos ueneri, nisi plurima sumas:
Vt stupeant multo corda sepulta mero.
N utritur uento, uento restinguitur ignis:
Lenis alit flammas, grandior aura necat.
A ut nulla ebrietas, aut tanta sit: ut tibi curas
Eripiat: siqua est inter utrunq;, nocet.
H oc opus exegi: fessæ date serta carinæ:
Contigimus portum, quò mihi cursus erat.
P ostmodo reddatis sacro pia uota poëtæ,
Carmine sanati fœmina, uirq; meo.

DE MEDICAMINE FACIEI.

d ISCITE quæ faciem commendet cura puellæ:
Et quo ſit uobis cura tuenda modo.
Cultus humum quondam cerealia pendere iuſſit
Munera: mordaces interiere rubi.
C ultus & in pomis ſuccos emendat acerbos:
Fiſſaq; adoptiuas accipit arbor opes.
C ulta placent: auro ſublimia tecta linuntur:
Nigra ſub impoſito marmore terra latet.
V ellera ſæpe eadem tyrio medicantur aheno:
Sectile delicijs India præbet ebur.
F orſitan antiquæ Tatio ſub rege Sabinæ
Maluerint, quàm ſe, rura paterna coli.
C um matrona premens altum rubicunda ſedile,
Aſſiduo durum pollice nebat opus.
I pſaq; claudebat, quos filia pauerat, agnos:
Ipſa dabat uirgas, cæſaq; ligna foco.
A t ueſtræ teneras matres peperere puellas.
Vultis inaurata corpora ueſte tegi:
V ultis odoratos poſitu uariare capillos:
Conſpicuam gemmis uultis habere manum:
I nduitis collo lapides oriente petitos:
Et quantos onus eſt aure tuliſſe duos.
N ec tamen indignum, ſi uobis cura placendi:
Cum comptos habeant ſæcula noſtra uiros.
F œminea ueſtri potiuntur lege mariti:
Et uix ad cultus nupta quod addat, habet.

Per se quæq; paret, & quos uenetur amores
Refert: munditia crimina nulla meret.
Rure latent: finguntq; comas: licet arduus illas
Cælet athos: cultus altus habebit athos.
Est etiam placuisse sibi quæcunq; uoluptas:
Virginibus cordi grataq; forma sua est.
Laudatas homini uolucris iunonia pennas
Explicat: & forma muta superbit auis.
Sic potius nos tanget amor, quàm fortibus herbis:
Quas maga terribili subsecat arte manus.
Nec uos graminibus, nec musto credite succo:
Nec tentate nocens uirus amantis equæ.
Nec mediæ marsis finduntur cantibus angues:
Nec redit in fontes unda supina suos.
Et quamuis aliquis temesæa remouerit æra:
Nunquam Luna suis excutietur equis.
Prima sit in uobis morum tutela: puellæ
Ingenio facile conciliante placent.
Certus amor morum est: formam populabitur ætas:
Et placitus rugis uultus aratus erit.
Tempus erit, quo uos speculum uidisse pigebit:
Et ueniet rugis altera causa dolor.
Sufficit, & longum probitas perdurat in æuum:
Perq; suos annos hinc bene pendet amor.
Dic age, cum teneros somnus demiserit artus:
Candida quo possint ora nitere modo.
Ordea, quæ libyci ratibus misere coloni:
Exue de palea, tegminibusq; suis.
Par erui mensura, decem madefiat ab ouis:
Sed cumulent libras ordea nuda duas.

H æc ubi uentoſas fuerint ſiccata per auras:
Lenta iube ſcabra frangat aſella mola.
E t quæ prima cadent uiuaci cornua ceruo
Contere:in hæc ſolida ſexta fac aſſis eat.
N anq; ubi puluereæ fuerint confuſa farinæ:
Protinus in mundis omnia cerne cauis.
A dijce Narciſi bis ſex ſine cortice bulbos:
Strenua quos puro marmore dextra terat.
S extantemq; trahat gumi cum ſemine thuſco:
Huc nouies tanto plus tibi mellis eat.
Q uæcunq; afficiet tali medicamine uultum:
Fulgebit ſpeculo leuior illa ſuo.
N ec tu pallentes dubita nudare lupinos:
*Et ſimul inſlantis corpora finge feræ.
V traq; ſex habeant æquo diſcrimine libras:
Vtraq; da nigris comminuenda molis.
N ec ceruſa tibi nec nitri ſpuma rubentis
Deſit,& illyrica quæ uenit iris humo.
D a ualidis iuuenum pariter ſubigenda lacertis.
Sed iuſtum tritis uncia pondus erit.
A ddita da querulo uolucrum medicamina nido:
Ore fugant maculas:Halcyonea uocant.
P ondere ſi quæris quo ſim contentus in illis:
Quod trahit in partes uncia ſexta duas.
V t coëant:apteq; lini per corpora poſſint:
Adijce de flauis attica mella fauis.
Q uamuis thura deos,irataq; numina placent:
Non tamen accenſis omnia danda focis.
T hus ubi miſcueris radenti corpora nitro:
Ponderibus iuſtis fac ſit utrunq; trahens.

P arte minus quarta direptum cortice gumĩ
Et modicum è myrrhis pinguibus adde cibum.
H æc ubi contereris: per densa foramina cerne:
Puluis ab infuso melle premendus erit.
P rofuit & marathos bene olentibus addere myrrhis:
Quinq; parent marathi scrupula, myrrha nouem.
A rentis'q; rosæ quantum manus una prehendat:
Cum'q; amoniaco mascula thura sale.
O rdea quem faciunt illis infunde cremorem.
Aequent expensas cum sale thura rosas.
T empore sit paruo mulier licet illita multum:
Hærebit toto nullus in ore color.
V idi quæ gelida madefacta papauera lympha
Contereret: teneris illineret'q; genis.

NVX.

n VX EGO iuncta uiæ, cum sim sine crimine uitæ:
A' populo saxis prætereunte petor.
O bruere ista solet manifestos pœna nocentes:
Publica cum lentam nõ capit ira moram.
N il ego peccaui: nisi si peccare uidetur,
Annua cultori poma referre suo.
A t prius arboribus, tunc cum meliora fuerunt
Tempora: certamen fertilitatis erat.
T unc domini memores sertis ornare solebant
Agricolæ fructu proueniente deos.
S æpe tuas igitur Liber miratus es uuas:
Mirata est oleas sæpe Minerua suas.
P omaq; læsissent matrem: nisi subdita ramo

Longa

Longa laboranti furca tulisset opem.
Quin etiam exemplo pariebat fœmina nostro:
Nullaq; non illo tempore mater erat.
At postquam platanis steriles præbētibus umbras
Vberior quauis arbore uenit honor:
Nos quoq; fructiferæ (si nux modo ponor in illis)
Cœpimus in patulas luxuriare comas.
Nunc neq; continuos nascuntur poma per annos:
Vuaq; læsa domum, læsaq; bacca uenit.
Nunc uterus uitio est, quæ uult formosa uideri:
Raraq; in hoc æuo est: quæ uelit esse parens.
Certe ego, si nunquam peperissem, tutior essem.
Ista Clytemnestra digna querela fuit.
Si sciat hoc uitis, nascentes supprimet uuas:
Orbaq;, si sciat hoc, Palladis arbor erit.
Hoc in notitiam ueniat maloq;, pyroq;:
Destituent syluas utraq; poma suas.
Quæq; sibi uario distinguit poma colore
Audiat hoc cerasus: stipes inanis erit.
Non equidem inuideo: nunquam tamen ulla feritur:
Quæ sterilis, sola est conspicienda coma.
Cernite synceros omnes ex ordine truncos.
Qui modo nil quare percutiantur habent.
At mihi sæua nocent mutilatis uulnera ramis:
Nudaq; detecto cortice ligna patent.
Non odium facit hoc: sed spes inducta rapinæ.
Sustineant aliæ poma: querentur idem.
Sic reus ille ferè est, de quo uictoria lucro
Esse potest: inopis uindice facta carent.
Sic timet insidias, qui se scit ferre uiator,
Cur timeat: tutū carpit inanis iter. ZZ

Sic ego sola petor: soli quia causa petendi est:
Frondibus intactis cætera turba uiret.
Nam quod habent frutices aliquãdo proxima nostris
Fragmina: quod læso uimine multa iacent:
Non istis sua facta nocent: uicinia damno est:
Excipiunt ictu saxa repulsa meo.
Idq; fide careat: si non, quæ longius absunt,
Natiuum retinent inuiolata decus.
Ergo, si sapiant, & mentem uerba sequantur:
Deuoueant umbras proxima quæq; meas.
Quàm miserum est, odium damnis accedere nostris,
Méq; ream nimiæ proximitatis agi.
Sed puto magna mei est operoso cura colono:
Inueniat, dederit quid mihi, præter humum.
Sponte mea facilis contempto nascor in agro:
Pars'q; loci, quo sto, publica penè uia est.
Me, sata ne lædam: quoniam sata lædere dicor:
Imus in extremo margine fundus habet.
Non mihi falx nimias saturnia deputat umbras:
Duratam renouat non mihi fossor humum.
Sole licet sicca'q; siti peritura laborem:
Irriguæ dabitur non mihi sulcus aquæ.
At cum maturas fisso noua cortice rimas
Nux agit: ad partes pertica sæua uenit.
Pertica dat plenis immitia uulnera ramis:
Ne possim lapidum uerbera sola queri.
Poma cadunt mensis non interdicta secundis:
Et condit lectas parca colona nuces.
Has puer aut certo rectas diuerberat ictu:
Aut pronas digito bis'ue semél ue petit.
Quattuor in nucibus non amplius alea tota est:

Cum sibi suppositis additur una tribus.
Per tabulæ cliuum labi iubet alter: & optat
Tangat ut è multis quælibet una suam.
Est etiam, par sit numerus qui dicat, an impar:
Vt diuinatas auferat augur opes.
Fit quoq; de creta qualem cœleste figura
Sydus, & in græcas littera quarta gerit.
Hæc ubi distincta est gradibus: quæ constitit intus:
Quot tetigit uirga, tot capit ipsa nuces.
Vas quoq; sæpe cauum spatio distante locatur:
In quod missa leui nux cadat una manu.
Felix, secreto quæ nata est arbor in agro:
Et soli domino ferre tributa potest.
Non hominum strepitus audit, non illa rotarum:
Non à uicina puluerulenta uia est.
Illa suo, quæcunq; tulit, dare dona colono,
Et plenos fructus annumerare, potest.
At mihi maturos nunquam licet edere fœtus:
Ante diemq; meæ decutiuntur opes.
Lamina mollis adhuc: tenero est in lacte qđ intra est:
Nec mala sunt ulli nostra futura bono:
Iam tamen inuenio, qui me iaculentur: & ictu
Præfestinato munus inane petant.
Si fiat rapti, fiat mensura relicti:
Maiorem domini parte uiator habet.
Sæpe aliquis, folijs ubi nuda cacumina uidit:
Esse putat boreæ triste furentis opus.
Aestibus hic, hic me spoliatam frigore credit:
Est quoq;, qui crimen grandinis esse putet.
At mihi nec grando duris inuisa colonis,
Nec uẽtus dãno, sol'ue, gelu'ue fuit.

F ructus obest: peperisse nocet: nocet esse feracem:
Quæq; fuit multis, est mihi præda malo.
P ræda malo Polydore fuit tibi: præda nefandæ
Coniugis aonium misit ad arma uirum.
H esperij regis pomaria tuta fuissent:
Vna sed immensas arbor habebat opes.
A t rubus, & sentes tantummodo lædere natæ,
Spinaq; uindicta cætera tuta sua est.
M e, quia non noceo: nec aduncis uindicor hamis:
Missa petunt auida saxa proterua manu.
Quid, si non aptas solem fugientibus umbras,
Finditur icario cum cane terra: darem?
Quid, nisi suffugium nimbos uitantibus essem?
Non expectata cum uenit imber aqua?
O mnia cum faciam: cum præstem sedula cunctis
Officium: saxis officiosa petor.
H æc mihi perpessæ, domini patienda querela est.
Causabor, quare sit lapidosus ager.
D umq; repurgat humum: collectaq; saxa remittit:
Semper habent in me tela parata uiæ.
E rgo inuisa aliis, uni mihi frigora prosunt:
Illo me tutam tempore præstat hyems.
N uda quidem tunc sum: nudam tamen expedit esse:
Nec spolium de me, quod petat hostis, habet.
A t simul induimus nostris sua munera ramis:
Saxa nouos fructus grandine plura petunt.
F orsitan hoc aliquis dicat: Quæ publica tangunt,
Carpere concessum est: hoc uia iuris habet.
S i licet hoc: oleas distringite: cædite messes:
Improbe uicinum carpe uiator olus.
I ntret & urbanas eadem petulantia portas:

Sit'q; tuis muris Romule iuris idem.
Quilibet argentum prima de fronte tabernæ
Tollat: & ad gemmas quilibet alter eat.
Auferat hic aurum, peregrinos ille lapillos:
Et quascunq; potest tangere, tollat opes.
Sed neq; tolluntur: nec, dum regit omnia Cæsar:
Incolumis tanto præside raptor erit.
At non ille deus pacem intra mœnia tantum,
Auxilium toto sparsit in orbe suum.
Quid tamen hoc prodest? media si luce, palam'q;
Verberor? & tutam non licet esse nucem?
Ergo nec nidos folijs hærere, nec ullam
Sedibus in nostris stare uidetis auem.
At lapis, in ramo sedit quicunq; bifurco:
Hæret: & ut capta uictor in arce manet.
Cætera sæpe tamen potuere admissa negari:
Et crimen uox est inficiata suum.
Nostra notat fusco digitos iniuria succo,
Cortice contactas inficiente manus.
Ille cruor meus est: illo maculata cruore
Non profectura dextra lauatur aqua.
O ego, cum longæ uenerunt tædia uitæ:
Optaui quoties arida facta mori.
Optaui quoties aut cæco turbine uerti:
Aut ualido missi fulminis igne peti.
Atq; utinam subitæ raperent mea poma procellæ:
Vel possem fructus excutere ipsa meos.
Sic, ubi detracta est à te tibi causa pericli:
Quod superest, tutum pontice castor habes.
Quid mihi tunc animi est: cum sumit tela uiator?
Atq; oculis plagæ destinat ante locũ? ZZ 3

Nec uitare licet moto fera uerbera trunco:
Quem sub humo radix, uinclaq; curua tenent.
C orpora præbemus plagis: ut sæpe sagittis,
Cum populus manicas deposuisse uetat:
V t'ue grauem patiens ubi tolli uacca securim,
Aut stringi cultros in sua colla uidet.
S æpe meas frondes uento tremuisse putastis:
Sed metus in nobis causa tremoris erat.
S i merui, uideor'q; nocens: excidite ferro:
Nostraq; fumosis urite membra focis.
S i merui, uideor'q; nocens: imponite flammæ:
Et liceat miseræ dedecus esse semel.
S i nec cur urar, nec cur excidar habetis:
Parcite: sic cœptum perficiatis iter.

SOMNIVM.

n Ox erat: & somnus lassos summisit ocellos:
Terruerant animum talia uisa meum.
Colle sub aprico celeberrimus ilice lucus
Stabat: & in ramis multa latebat auis.
A rea gramineo suberat uiridissima prato
Humida de guttis lene sonantis aquæ.
I pse sub arboreis uitabam frondibus æstum:
Fronde sub arborea sed tamen æstus erat.
E cce petens uarijs immistas floribus herbas
Constitit ante oculos candida uacca meos.
C andidior niuibus, tunc cum cecidere recentes:
In liquidas non dum quas mora uertit aquas.
C andidior, quod adhuc spumis stridentibus albet,
Et modo siccatam, lacte, reliquit ouem.
T aurus erat comes huic, feliciter ille maritus:

Cum'q; sua teneram coniuge pressit humum.
D um iacet: & lente reuocatas ruminat herbas:
Atq; iterum pasto pascitur ante cibo:
V isus erat, somno uires adimente ferendi,
Cornigerum terræ deposuisse caput.
H uc leuibus pennis cornix delapsa per auras
Venit: & in uiridi garrula sedit humo.
T er'q; bouis niueæ petulanti pectora rostro
Fodit: & albentes abstulit ore iubas.
I lla locum, taurum'q; diu cunctata reliquit:
Sed niger in uaccæ pectore liuor erat.
V t'q; procul uidit carpentes pabula tauros:
(Carpebant tauri pabula læta procul)
I llic se rapuit: gregibus'q; immiscuit illis:
Et petijt herbæ fertilioris opem.
D ic age nocturnæ quicunq; es imaginis augur,
Siquid habent ueri, uisa quid ista ferant.
S ic ego: nocturnæ sic dixit imaginis augur
Expendens animo singula dicta suo.
Q uem tu mobilibus folijs uitare uolebas,
Sed male uitabas, æstus amoris erat.
V acca puella tua est: aptus color ille puellæ est:
Tu uir, & in uacca compare taurus eras.
P ectora quod rostro cornix fodiebat acuto:
Ingenium dominæ lene mouebat anus.
Q uod cunctata diu taurum sua uacca reliquit:
Frigidus in uiduo destituere toro.
L iuor, & aduerso maculæ sub pectore nigræ,
Pectus adulterij labe carere negant.
D ixerat interpres: gelido mihi sanguis ab ore
Fugit: et ante oculos nox stetit alta meos.

P Arue Pulex, & amara lues inimica puellis,
Carmine quo fungar in tua facta ferox?
Tu, laceras corpus tenerum durissime morsu.
Cuius cum fuerit plena cruore cutis:
E mittis maculas nigro de corpore fuscas:
Leuia membra quibus commaculata rigent.
C umq; tuum lateri rostrum defigis acutum:
Cogitur è somno surgere uirgo graui.
P erq; sinus erras: tibi peruia cætera membra:
Is, quocunq; placet: nil tibi sæue latet.
A h piget, & dicam: cum strata puella recumbit:
Tu femur auellis: cruraq; aperta subis.
A usus es interdum per membra libidinis ire:
Et turbare locis gaudia nata suis.
A h peream, nisi iam cupiam fieri meus hostis:
Promptior ut fieret ad mea uota uia.
S i sineret natura mihi, quo uerterer in te:
Et quod sum natus, posse redire daret:
V el si carminibus possem mutarier ullis,
Carminibus fierem ad mea uota pulex.
A ut medicaminibus, si plus medicamina possunt:
Vellem naturæ iura nouare meæ.
C armina Medeæ, uel quid medicamina Circes
Contulerint: res est notificata satis.
H is ego mutatus, si sic mutabilis essem:
Hærerem tunicæ margine uirgineæ.
I nde means per crura meæ sub ueste puellæ

Ad loca, quæ uellem, me cito surriperem.
C umq; illa dudum lædens nil ipse cubarem:
Donec de pulice rursus homo fierem.
S ed si forte nouis uirgo perterrita monstris
Exciret famulos ad mea uincla suos:
A ut tentata meis precibus succumberet illa:
Aut mox ex homine uerterer in pulicem.
R ursus mutatus, fundensq; precamina mille,
Afferrem cunctos in mea uota deos:
D um bona, uel precibus, uel ui, sperata tenerem:
Et iam nil mallet, quàm sibi me socium.

PHILOMELA.

Vlcis amica ueni noctis solatia præstans:
d Inter aues etenim nulla tibi similis.
Tu Philomela potes uocum discrimina mille,
Mille potes uarios ipsa referre modos.
N am, quamuis aliæ uolucres modulamina tentent:
Nulla potest modulis æquiualere tuis.
I nsuper est auium, spatijs garrire diurnis.
Tu cantare simul nocte, dieq; potes.
P arus enim quamuis per noctem tinniet omnem:
At sua uox nulli iure placere potest.
D ulce Palara sonat, quam dicunt nomine Drostam:
Sed fugiente die nempe quieta silet.
E t Merulus modulans tam pulchris concinit odis:
Nocte ruente tamen carmina nulla canit.
V ere calente nouos componit Acredula cantus

Matutinali tempore tunc mitilans.
D um turdus trutilat: ſturnus tunc piſitat ore.
Sed quod mane canunt, ueſpere non recolunt.
C accabat hinc perdix: hinc grattitat improbus anſer:
Et caſtus turtur atq; columba gemunt.
P lauſitat arborea clamans de fronde palumbes:
In fluuijſq; natans ſorte tetrinit anas.
G rus gruit, inq; glomis cycni propè flumina dren-
Accipiter pipat, miluus hianſq; lipit. (ſant:
C ucurrire ſolet gallus: gallina gracillat.
Pupillat pauo: trinſat hirundo uaga.
D um clangunt aquilæ: uultur pulpare probatur:
Et crocitat coruus: graculus at frigulat.
G lotorat immenſo de turre Ciconia roſtro.
Peſſimus at paſſer triſtia flendo pipit.
P ſitacus humanas depromit uoce loquelas:
Atq; ſuo domino χαῖρε ualeq; ſonat.
P ica loquax uarias modulatur gutture uoces:
Scurriliter ſtrepitu quidquid & audit ait.
E t cuculi cuculant: fritinit rauca cicada:
Bombilat, ore legens munera mellis, apes.
B ubulat horrendum ferali carmine Bubo,
Humano generi triſtia fata ferens.
S trix nocturna ſonans, & ueſpertilio ſtridunt:
Noctua lucifuga cucubat in tenebris.
A ſt ululant ululæ lugubri uoce canentes:
Inq; paludiferis butio bibit aquis.
R egulus, atq; merops, & rubro pectore progne
Conſimili modulo zinzilulare ſciunt.

S cribere me uoces auium Philomela coëgit:
Quæ cantu cunctas exuperat uolucres.
S ed iam quadrupedum fari discrimina uocum
Nemine cogente nunc ego sponte sequar.
T igrides indomitæ rancant: rugiuntq; Leones.
Panther caurit amans: Pardus hiando felit.
D um Lynces orcando fremunt: Vrsus ferus uncat.
Ast Lupus ipse ululat: frendet agrestis Aper.
E t Barrus barrit: Cerui glocitant & Onagri:
Ast taurus mugit: & celer hinnit equus.
Quirritat uerres: tardus rudit, oncat asellus.
Blacterat hinc aries: & pia balat ouis.
S ordida Sus pascens ruris per gramina grunnit.
At mutire Capris hircæ petulcæ soles.
R ite canis latrat: fallax Vulpecula gannit.
Glaucitat & Catulus: at Lepores uagiunt.
M us auidus mintrat: uelox Mustellaq; dintrit.
Et Grillus grillat: desticat inde sorex.
E cce uenenosus serpendo sibilat anguis:
Garrula limosis Rana coaxat aquis.
H as uolucrum uoces descripsi, quadrupedumq;:
Quas natura illis grata parens tribuit.
S ed cunctas species animantum nemo notauit.
Atq; sonos ideo dicere quis poterit?
C uncta suo domino depromunt munera laudum:
Seu semper sileant, siue sonare queant.

VLYSSES PENELOPE. EPI. I.

P Ertulit ad miserum tandẽ tua casus Vlyssem
Penelope chartis uerba notata pijs
Agnoui charamq; manũ, gemmasq; fideles:
Solamen longis illa fuere malis.
A rguis ut lentum: mallem quoq; forsitan esse:
Quàm tibi quæq; tuli dicere, quæq; feram.
N on hoc obiecit mihi Græcia: cum mea fictus
Detinuit patrio littore uela furor.
S ed thalamis nec uelle tuis, nec posse carere:
Causaq; fingendæ tu mihi mentis eras.
N il tibi rescribam curas, properemq; uenire.
Dum propero: aduersi uela tulere noti.
N on me Troia tenet grais odiosa puellis:
Iam cinis, & tantum flebile Troia solum.
D eiphobusq; iacet: iacet Asius: & iacet Hector:
Et quicunq; tui causa timoris erant.
E uasi & Thracum cæso duce prælia Rheso,
In mea captiuis castra reuectus equis.
T utus & é media phrygiæ Tritonidos arce
Fatalis palmæ pignora capta tuli.
N ec timui commissus equo: male sedula quamuis
Clamabat uates: urite Troes equum:
V rite: mendaci cælantur robore Achiui:
Et Phrygas in miseros ultima bella ferunt.
P erdiderat tumuli supremum munus Achilles:
Sed Thetidi est humeris redditus ille meis.

Nec laudem Danai tanto renuere labori:
Erepti pretium corporis arma tuli.
Quid refert? pelago sunt obruta: non mihi classes,
Non socij superant: omnia pontus habet.
Solus adhuc mecum, qui me tot casibus unus
Durauit: patiens ad mala perstat amor.
Illum non auidis canibus Nereïa uirgo
Fregit, non tumidis torta Charybdis aquis,
Non ferus Antiphates, nec in uno corpore discors
Parthenope blandis insidiosa modis.
Non quod colchiacas artes tentauerit herbis,
Non quod solennes altera diua toros.
Vtraq; se nobis mortalia demere fila
Spondebat: stygias utraq; posse uias:
Te tamen hac etiam spreta mercede petiui,
Passurus terra tot mala, tot'q; mari.
Sed tu fœmineo nunc forsan nomine tacta
Non secura leges cætera uerba mea.
Quæ'q; mihi Circe, quæ sit mihi causa Calypso:
Iandudum ignoto sollicitere metu.
Certe ego cum Antinoum, Polybum'q;, Medóta q; legi:
Heu toto sanguis corpore nullus erat.
Tot iuuenes inter, tot uina liquentia semper?
Hei mihi quid credam? pignore casta manes.
Cur'ne placent ulli, si sunt in fletibus ora?
Deperit & lachrymis non decor iste tibi?
Pacta quoq; es thalamo: nisi mendax tela moretur:
Et cœptum reuocas pallida semper opus.
Ars pia: sed quoties oculos frustrabere lana,
Successum toties ars dabit ista tibi.

A h melius Polypheme tuo superatus in antro
Finissem ingratos ad mala tanta dies.
T hreicio melius cecidissem milite uictus:
Ismaron errantes cum tenuere rates.
C rudelem'ue illo satiassem tempore ditem:
Quo redij stygijs fata moratus aquis.
V idi ubi, nequicquam quod me tua littera cælat:
Sospes digresso quæ mihi mater erat.
R ettulit illa domus eadem mala: me'q; querentem
Fugit, ab amplexu ter resoluta meo.
P hylaciden uidi: contemptis sortibus ille
Primus in hectoreas intulit arma domos.
F elix laudata cum coniuge: læta per umbras
Illa suum forte sit comitata uirum.
N ec dum illi Lachesis dictos numerauerat annos:
Sed iuuat ante suum sic cecidisse diem.
V idi, nec lachrymas oculi tenuere cadentes:
Deformem Atriden (hei mihi) cæde noua.
I llum Troia uirum non læserat: ille furentem
Nauplion, euboicos transierat'q; sinus.
Quid refert? animam per uulnera mille profudit
Iam redux soluens debita uota Ioui.
T yndaris has illi lætus pro fœdere pœnas
Struxerat, externos ipsa secuta uiros.
A h mihi quid prodest captiuas teucridas inter
Cum staret coniux Hectoris, atq; soror:
D efectis Hecubam potius legisse sub annis:
Ne tibi suspectus pellicis esset amor.
P rima meis omen metuendum puppibus illa
Fecit, non membris ipsa reperta suis.

L atratu miseras finiuit mœsta querelas:
Et stetit in rabidam protinus acta canem.
P rodigio tali placidum Thetis abstulit æquor:
Aeolus infusis incubuit'q; notis.
P eruagus hinc toto non felix differor orbe:
Et, quacunq; uocat fluctus & aura, feror.
S ed si Tiresias tam læti prouidus augur:
Quàm uerax uates in mala nostra fuit.
E t terra, & pelago quidquid mihi triste canebat
Emensus, fatu iam meliore uagor.
I am mihi nescio quo comitem se in littore iungit
Pallas: & hospitibus per loca tuta trahit.
N unc primum Pallas uersæ post funera Troiæ
Visa mihi: medium temporis ira tulit.
Quidquid Oilides commiserat, omnibus unus
Peccauit: Danais omnibus ira nocens.
N ec te Tydide, cuius modo nouerat arma:
Eximit: errato tu quoq; ab orbe uenis.
N on Telamone satum capta de coniuge Teucrum:
Non ipsum, pro quo mille fuere rates.
F elix Plistenides: quacunq; in sorte fuisti:
Coniuge cum chara, non grauis illa fuit.
S eu uenti fecere moras, siue æquora uobis:
Ad nulla est uester damna retentus amor.
O scula nec uenti certe tenuere, nec undæ:
Promptaq; in amplexus brachia semper erant.
S ic utinam errarem: faceres tu mollia coniux
Aequora: te socia nil mihi triste foret.
N unc quoq; Telemacho tecum mihi sospite tecto
Omnia sunt animo iam leuiora mala.

Quem tamen infestas rursus queror ire per undas
Herculeam Sparten, nestoreamq; Pylon.
I ngrata est pietas, cui tanta pericula subsunt:
Nam male commissus fluctibus ipse fuit.
S ed labor in fine est, occursum in littore uates
Dixit: in amplexus chare ferere tuos.
N oscendus soli ueniam tibi: tu preme solers
Lætitiam: & tacito gaudia conde sinu.
N on ui certandum: nec aperta in bella ruendum:
Sic cecinit laurus ille monere suas.
F orsitan ante dapes, interq; uacantia uina
Vltoris pharetris utile tempus erit.
E t modo despectum subito mirentur Vlyssem:
Heu precor, ut properet ille uenire dies:
A ntiqui renouet qui lætus fœdera lecti:
Et tandem incipias coniuge chara frui.

DEMOPHOON PHYLLIDI. EPI. II.

P Hyllidi Demophoon patria dimittit ab urbe:
Et patriam meminit muneris esse tui:
N ec face Demophoon alia nec coniuge captus,
Sed tam non felix, quàm tibi notus erat.
T hesea, quo socero nequicquam Phylli timebas:
Impuleritq; ignes forsitan ille tuos:
T urpe pati nobis, regno ferus expulit hospes:
Hunc illi finem longa senecta dedit.
Qui modo peltiferas fudit Mæotidas armis,
Alcide magni non minor esse comes.
Qui socerum Minoa graui sibi fecit ab hoste
Mirantem monstri cornua uicta sui.

Arguor

A rguor exilij, quem credis, causa fuisse:
Nec tacitum frater, nec sinit esse reum.
D um thalamos (inquit) dilectæ Phyllidos urges:
Et tuus externo cessat in igne furor:
F luxere interea pede tempora lapsa fugaci:
Præuenitq; tuas flebilis hora moras.
F orsitan aut non dum factis occurrere rebus,
Aut poteras factis utilis esse tamen:
Cum potiora tibi Rhodopeïa regna fuere:
Quæq; magis regnis chara puella fuit.
I ntonat his Athamas: eadem mox obijcit Aethra
Infelix functæ iam propè sortis anus.
E t quod non condant nati sua lumina palmæ,
Fecisse hic nostras arguit usq; moras.
N on equidem infitior: multum clamauit uterq;,
Staret threicijs cum mihi puppis aquis.
P oscunt Demophoon (quid cessas) carbasa uenti:
Demophoon patrios respice iure deos.
R espice: & exemplum, qua gaudes, Phyllida sume:
Sic amat, ut terra nolit abire sua.
V tq; redire uelis, non ut comitetur euntem,
Te rogat: & præfert barbara regna tuis.
M e tamen hæc inter tacitum conuitia sæpe
Aduersis memeni uota tulisse notis.
Sæpe abitura tuo ponentem brachia collo,
Gauisum in fluctus æquora mota truces.
N ec metuam hoc ipso coràm genitore fateri:
Libertas meritis est mihi facta tuis.
D ices non duro dilectam Phyllida liqui
Pectore: nec præceps uela ferenda dedi.

Et fleui: & flentem solando sæpe, remansi:
Cum staret cursus iam mihi certa dies.
Deniq; threicia ueni rate: non dare Phyllis
Quam potuit: iussit tardius ire ratem.
Ignosce & fasso: memor es Minoidos ipse:
Antiquus nec dum pectore cessit amor.
Et quoties oculis circundat sydera, dixit,
Quæ fulget cœlo, nostra puella fuit.
Illum dilecta Bacchus sibi cedere iussit
Coniuge: desertæ crimen at ille subit.
Exemploq; patris periurus dicor & ipse:
Nec quæris causas Sithoni dura moræ.
Nec satis ampla putas redituri pignora, si me
Non amor alterius, non amor ullus habet.
Nulla ne fama tibi turbatos Phylli penates
Theseos, & miseræ rettulit acta domus;
Non laqueos audis chari me flere parentis?
Flebilior laqueis hei mihi causa subest.
Non fratrem Hippolytum? cecidit miserabilis, ille
Præceps attonitis per freta raptus equis.
Non tamen excuso reditus: licet undiq; fata
Accumulent causas: tempora parua peto.
Thesea, quod superest, patrem tumulabimus ante:
Succedat tumulo non sine honore decens.
Da spatium, ueniamq; peto: non perfidus absum:
Nec mihi iam terra tutior ulla tua est.
Quidquid mite fuit post diruta pergama: quidquid
Aut bella, aut pelagi detinuere moræ:
Sola fuit Thrace patria quoq; iactor in illa:
Auxilium superest casibus una meis.

S i modo mens eadem: nec quod sit iam mihi diues
Regia cecropia non minor arce mouet.
N ec patris offendunt casus, nec crimina matris,
Nec iam non felix omne Demophoon.
Quid si phœbeam peterem te coniuge Troiam?
Per'q; annos sequerer bella gerenda decem?
P enelopen audis: toto laudatur in orbe
Exemplum fidi non leue facta tori.
I lla piæ (sic rumor ait) mendacia telæ
Struxit: & instantes distulit arte toros.
C um properata palàm reuocaret stamina noctis:
Atq; iterum in lanas omne rediret opus.
A t tua ne fugiant spreti connubia Thraces
Phylli times: ulli nubere dura potes?
E st'q; tibi pectus cuiusquam accedere tedas?
Obstat perfidiæ nec metus iste tuæ?
O tibi quantus erit facti rubor: ah tibi quantus
Tum dolor, aspicies cum mea uela procul.
D amnabis'q; tuos serò temeraria questus.
Demophoon, dices, hei mihi fidus erat.
D emophoon redit huc: & sæuos forsitan euros
Passus, & hybernas dum quoq; currit aquas.
A h cur nescio quam properauimus hei mihi culpam:
Rupi, quam ruptam sum mihi questa, fidem.
S ic tamen ah potius sic perstes: quàm mihi de te
Vlterior tangat pectora Phylli dolor.
Quos tibi (me miserum) laqueos? quæ fata minaris?
Et nimis audaces gens habet ista deos.
P arce precor: famam'q; domus mihi crimen habentis

Perfidiæ, gemina ne preme dura nota.
Excuset patrem fatis in parte relicta
Gnosis: non merui, cur ferar ipse nocens.
Nunc uenti mea uerba ferant, qui uela tulerunt:
Est animus reditus: sed pia causa tenet.

PARIS OENONE.

Quæ satis apta tibi tam iuste nympha querenti
Rescribam, fateor quærere uerba manum.
Quærit: nec subeunt: sentit sua crimina tantum:
Soluere quæ sentit, non sinit alter amor.
Si leuat hic iras, ipso me iudice damnor:
Quid refert? causa tu meliore cares.
Damnatumq; tibi non sub sua iura Cupido
Retrahit: alterius sic quoq; præda sumus.
Prima meis tu pacta toris: fassusq; iuuentam
Te primum accepta est coniuge noster amor.
Non dum tantus eram: quo me genitore superbum
Arguis, hoc dominus tunc retinendus eram.
Non ego Deiphobum sperabam, aut Hectora fratrē:
Cum pastos agerem te comitante greges.
Reginamq; Hecuben nisi matris nomine noram:
Et fueras illi digna manere nurus.
Sed non est rationis amor: te consule nympha:
Læsa es: & læsam scribis amare tamen.
Cumq; petant Satyri connubia: cum tua Panes:
Deiectæ memor es tu tamen usq; facis.
Adde quod hic fatis amor est adiutus: & illum
Præscia uenturi uiderat ante soror.

N on dum Tyndaridos nomen mihi sederat aure:
Nec cecinit graios illa uocare uiros.
O mnia uera uides: superant mea uulnera tantum:
Vtq; tuam supplex poscere cogor opem.
T e penes arbitrium nostræ uitæq; necisq;:
Victuri iam nunc pectora sume tibi.
F leui, si memini, tamen hac in uoce canentis:
Et mala dixisti sint precor ista procul.
N ec sic fata ferant, tulerint sic cætera quamuis:
Vt possim Oenone perdere læsa Parim.
T ot superare metus qui me, nec credere cogit,
(Ignoscas) idem te quoq; fallit amor.
I mperat ille deus: cum uult, in cornua tauri,
Cum uult, in pennas destruit ille Iouem.
N on foret in terris tanto miranda decore
Tyndaris, heu flammis nata puella meis:
S i sua non cycno mutasset Iuppiter ora:
Fluxerat in Danaës aureus ante sinus:
P iniferamq; Idem falsus lustrauerat ales:
Inter agenoreas constiterat'q; boues.
V ictorem Alciden dominæ quis pensa tenere
Crederet? at lanas nere coëgit amor.
Dicitur & coæ sedisse in ueste puellæ:
Illa Cleonæo tecta leone fuit.
T e memini Phœbum Oenone (mea crimina dico)
Fugisse: & nostros præposuisse toros.
N on ego præstabam Phœbo: sed tela Cupido
His in te uoluit legibus ire sua.
C onsuluere tamen digna tua pellice damna:

Quam tibi prætulimus, nata puella Ioue est.
S ed quod nata Ioue est, minimum me tangit in illa:
Quod non est facies pulchrior ulla, nocet.
A tq; utinam formæ iudex incallidus essem
Creditus idæis Pegasi nympha iugis.
N on mihi Iunonis, nec obesset Pallados ira:
Laudata est oculis quod Cytherea meis.
D iuidit hæc alijs flammas celeresq́; paresq́;:
Vt libitum est, nati temperat ipsa faces.
N on tamen eualuit uitare domestica tela:
Quos alijs arcus & sibi dura tulit.
D eprensa coniux illa in Mauorte dolebat:
Testibus hic diuis cum Ioue questus erat.
I am dolet & Mauors, terras ultroq; reliquit:
Prætulit Anchisen hic abitura suum.
A nchisen propter uoluit formosa uideri.
Visaq; post latum iacuit ulta deam.
Quid mirum est potuisse Pari succurrere amori:
Immunis sub quo non fuit ipse Paris?
Quam læsus Menelaus amat, non læsus amaui.
Adijce non læso quod comes ipsa fuit.
E t magnos uideo cogi mihi rapta tumultus:
Armatæq; petunt pergama mille rates.
N on uereor belli ne non sit causa probanda.
Est illi facies digna mouere duces.
S i mihi nulla fides: armatos respice Atridas.
Quam sibi sic repetunt, sic metuenda mihi est.
Quod si uertendæ spem mentis concipis huius:
Cur cessant herbæ? carmina cur'ue tua?

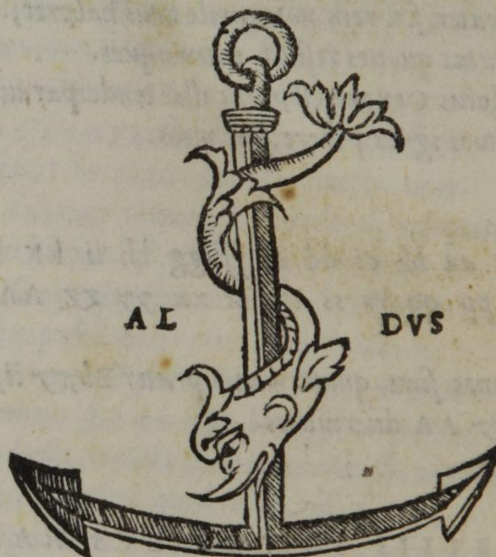
OENONE.

Cum te nec Phœbi solertior artibus ulla est:
Phœbeæq; Hecates somnia uera uides.
Tecum syderibus tecum deducere Lunam,
Nubibus & memini surripuisse diem.
Pascebam tauros: interq; armenta leones
Obstupui placidos uocibus ire tuis.
Quid retro Xanthum, retro Simoënta uocatum
Adijciam cursus non tenuisse suos?
Ipse pater, seu rem natæ male tutus haberet,
Cantatas quoties restitit inter aquas.
Nunc locus Oenone est, nunc illas tende: parauit
Siue tuos ignes pellere, siue meos.

Aa Bb aa bb cc dd ee ff gg hh ii kK ll mm
nn oo pp qq rr ss tt uu xx yy zz AA

Omnes sunt quaterniones præter Bb, & ii,
& AA duerniones.

VENETIIS IN AEDIBVS HAEREDVM ALDI, ET ANDREAE SOCERI, MENSE IANVARIO.
M. D. XXXIII.

AL DVS

Philolog.
Poet. Lat. C.